

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon
kirkkokäsikirja I

*Jumalanpalvelusten
kirja*

*Hyväksytty kirkolliskokouksessa
12. tammikuuta 2000*

Sisälllys

<i>Jumalanpalvelusten kirjan käyttäjälle .....</i>	<i>7</i>
1. Jumalanpalvelukset	13
Messu eli ehtoollisjumalanpalvelus	14
Sanajumalanpalvelus	33
Viikkomessu.....	41
Perhemessu	49
Päivän rukoushetket.....	65
Pieni rukoushetki	66
Aamurukous	69
Päivärukous.....	75
Iltarukous.....	79
Rukous päivän päättyessä.....	85
Valon rukous	91
Kirkkovuoden juhla-aikojen jumalanpalvelukset.....	95
Adventtivesper.....	96
Jouluaaton sanajumalanpalvelus.....	100
Jouluyön messu	107
Jouluaamun jumalanpalvelus	117
Uudenvuodenaaton yöpalvelus	118
Tuhkakeskiviikon messu.....	122
Hiljaisen viikon iltajumalanpalvelus.....	129
Kiirastorstain messu	132
Pitkäperjantain sanajumalanpalvelus.....	133
Jeesuksen kuolinhetken rukoushetki	141
Pääsiäisyön messu (A).....	145
Pääsiäisyön messu (B).....	154
Pyhäinpäivän iltajumalanpalvelus	165
2. Jumalanpalvelusten tekstejä ja lauluja	171
MESSU JA SANAJUMALANPALVELUS.....	173
Sakaristorukouksia	174
Johdantosanat	179
Yhteinen rippi.....	184
Synnintunnustus.....	184
Synninpäästö.....	190
Kiitosrukous.....	192

Herra, armahda	193
Kyrie-litania	193
Herra, armahda	198
Kunnia (Gloria) ja kiitosvirsi Pyhälle Kolminaisuudelle	200
Kunnia	200
Kiitosvirsi	200
Uskontunnustus	204
Yhteinen esirukous	206
Yhteisiä esirukouksia	206
Esirukousaiheita	229
Kolehdin siunaaminen	246
Ehtoollisrukous (Eukaristinen rukous)	247
Prefaatio	247
Pyhä	257
Ehtoollisen asetussanojen sävelmä	258
Päätösylistyksen sävelmä	260
Isä meidän (ekumeeninen sanamuoto)	262
Jumalan Karitsa	263
Kiitosrukous	265
PERHEJUMALANPALVELUKSET	269
Johdantosanat	270
Kiitosvirsi Pyhälle Kolminaisuudelle	272
Uskontunnustus	272
Teemavirsiä	274
Perhevirsi	277
Elämänkaarilaulu	277
Perhemessun ehtoollislaulu	278
PÄIVÄN RUKOUSHETKET	279
Lauluja	280
Päivän rukouksia	285
KIRKKOVUODEN JUHLAPÄIVÄT	303
Pitkäperjantai	304
Moitteet (Improperia)	304
Rukous ristin juurella	308
Valitukset	309
Pääsiäisyö	311
Pääsiäisylistyksen sävelmä	311
Pyhän Henrikin muistopäivä	314
Tuo lehvää öljypuiden	314

3. Messusävelmistö 317

Ensimmäinen sävelmäsarja	318
Toinen sävelmäsarja	333
Kolmas sävelmäsarja	347
Neljäs sävelmäsarja.....	361
MESSUSÄVELMISTÖN LIITE.....	377
Messu ja sanajumalanpalvelus	379
Musiikkia psalmeihin.....	381
Esilaulajan sävelmät Kyrie-litaniaan	405
Esilaulajan sävelmät kertosäkeiseen kiitosvirteen (Laudamus).....	413
Päivän rukouksen sävelmät.....	417
Raamatuntekstien vastaussanat.....	419
Hallelujalaulut ja -säkeet, psalmilauseet	421
Herran siunaus	427
Perhejumalanpalvelukset.....	430
Jeesus, meidän veljemme	430
Kaikki Herran palvelijat	431
Psalmivuorolaulu	432
Päivän rukoushetket	434
Kirkkovuoden eri aikojen lyhyitä vastauslauluja	434
Kiitoslaulut.....	440
Esilaulajan sävelmä esirukoukseen	451
Päivän rukouksen sävelmä.....	452
Isä meidän -rukouksen sävelmät	453
Valon hymni.....	456
LUETTELO TEKSTIEN JA SÄVELMIEN TEKIJÖISTÄ	457

Jumalanpalvelusten kirjan käyttäjälle

---

*Ilo valtasi minut, kun kuulin sanan: Me lähdemme Herran huoneeseen.
(Ps. 122: 1)*

Jumalanpalvelusten kirja sisältää seurakunnassa tarvittavat keskeiset jumalanpalveluskaavat. Näitä ovat messu eli ehtoollisjumalanpalvelus, sanajumalanpalvelus, viikkomessu, perhemessu ja päivän rukoushetket. Lisäksi kirjassa on kirkkovuoden juhla-aikojen jumalanpalvelusten kaavoja. Eräät jumalanpalvelusten tekstit ja laulut ovat omana osastonaan. Messusävelmistö liitteineen sisältää sävelmäsarjat sekä muuta jumalanpalveluksissa tarvittavaa musiikkia.

Jumalanpalvelusten rakenteissa ja toteutustavoissa on joustavuutta ja väljyyttä. Jumalanpalvelusten kirja sisältää runsaasti virikkeeksi tarkoitettua aineistoa (esimerkiksi yhteiset esirukoukset, esirukousaiheet, rukoushetkien päivän rukoukset ja messusävelmistön liitteessä oleva musiikki). Näin ilmaistaan se varhaiskirkollinen ja myös luterilaiseen jumalanpalveluskäsitykseen sisältyvä periaate, että seurakunnilla tulee olla mahdollisuus omien perinteittensä, käytäntöjensä ja voimavarojensa huomioon ottamiseen (Augsburgin tunnustuksen 7. artikla). Tämä periaate koskee myös symbolien käyttöä, jota esitellään lähemmin jumalanpalvelusoppaassa.

Jumalanpalvelukseen sisältyvän yhteisen ripin lisäksi tarvitaan myös yksityistä sielunhoitoa. Siksi jumalanpalveluksiin osallistuville varataan siihen mahdollisuus. Tästä on maininta jumalanpalveluskaavojen ohjeteksteissä.

Messu ja sanajumalanpalvelus

Messu eli ehtoollisjumalanpalvelus on tarkoitettu seurakunnan pääjumalanpalvelukseksi, josta kirkkojärjestys käyttää nimeä päiväjumalanpalvelus. »Päiväjumalanpalvelus pidetään seurakunnan kirkossa sunnuntaisin ja kirkollisina juhlapäivinä» (KJ 2: 2). Pääjumalanpalvelus voidaan viettää myös sanajumalanpalveluksen tai perhemessun kaavan mukaisesti. Se voidaan toteuttaa myös niin, että messusta tai perhemessusta jätetään ehtoollisosa pois.

Messu on seurakunnan jumalanpalveluselämän keskus. Sen rakenne on pohjana myös monien muiden jumalanpalvelusten kaavoissa. Siksi niissä voidaan soveltaa messua varten laadittuja ohjeita ja aineistoja. Messun luonteeseen kuuluu, että se valmistellaan ja toteutetaan yhdessä. Kutakin jumalanpalvelusta varten on hyvä nimetä valmisteluryhmä, johon työntekijöiden lisäksi tulisi kutsua myös muita seurakuntalaisia. Liturgi johtaa yhteistä valmistelua. Seurakunnassa tulisi laatia myös jumalanpalveluselämän kausisuunnitelma.

Jumalanpalveluksiin sisältyvien vaihtoehtojen valintaa ohjaavat mm. seurakunnan koko, sen voimavarat, kirkkovuoden ajankohta ja jumalanpalvelukseen osallistuvien seurakuntalaisten ikärakenne ja elämäntilanne. Kirkkoon tulijoille voidaan tarvittaessa jakaa jumalanpalveluksen käsiohjelma.

Jumalanpalvelukseen kutsutaan yleensä kirkonkellojen soitolla. Siinä noudatetaan paikallisia tapoja. Kirkkoon saavuttuaan seurakuntalainen hiljentyä rukoukseen. Hän

voi myös sytyttää rukouskynttilän. Kussakin seurakunnassa tulee sopia siitä, miten seurakuntalaiset jättävät yhteiseen esirukoukseen liitettävät rukouspyyntönsä.

Eri palvelutehtävissä toimivat kokoontuvat liturgin johdolla yhteiseen rukoushetkeen hyvissä ajoin ennen jumalanpalveluksen alkua.

Messun tehtäväjaon vaihtoehtoja esitellään lähemmin jumalanpalvelusoppaassa. Seuraavassa kuvataan palvelutehtävien jaon peruslinja.

Liturgin tehtävänä on johtaa jumalanpalvelus ja vastata sen kokonaisuudesta. Messussa liturgin tehtäviin kuuluvat ainakin alkusiunaus, johdantosanat, päivän rukous, ehtoollisrukous, Isä meidän -rukouksen johtaminen, Herran rauha, ehtoollisen jakaminen, kiitosrukous ja siunaus sekä usein myös evankeliumin lukeminen. Sen sijaan on suositeltavaa, että esimerkiksi Kyrie-litaniassa, kunniassa, yhteisessä esirukouksessa ja ylistyksessä esilaulajana tai esilukijana toimii muu kuin liturgi. Jumalanpalveluksen kokonaisuutta ajatellen on luontevaa, että liturgi saarnaa.

Avustavan papin tehtävänä on erityisesti yhteisen ripin johtaminen ja ehtoollisen jakaminen.

Kanttorin tehtävänä on johtaa jumalanpalveluksen musiikkia ja vastata sen toteutuksesta.

Diakonin tehtävissä toimiva voi johtaa Kyrie-litanian ja yhteisen esirukouksen, lukea evankeliumin, kehottaa rauhan toivottamiseen sekä lausua lähettämiskehotuksen.

Seurakuntalaisten palvelutehtäviä ovat erityisesti lukukappaleiden lukeminen ja osallistuminen yhteisen esirukouksen toteutukseen. Samoin jumalanpalvelusmusiikki tarjoaa runsaasti osallistumisen mahdollisuuksia. Lisäksi seurakuntalaiset voivat huolehtia erilaisista käytännön toimista, kuten kirkon kaunistamisesta kirkonpalvelijan johdolla, kirkkoon tulijoiden vastaanottamisesta ja kolehdin kokoamisesta. Seurakunnan työntekijät ja muut seurakuntalaiset voivat avustaa ehtoollisen jakamisessa saatuaan siihen asianmukaisen luvan.

Alkumusiikin aikana palvelutehtävissä toimivat voivat saapua ristikulkueena kuoriin. Kulkueen edessä kannetaan ristiä ja kynttilöitä. Liturgin paikka on kulkueessa viimeisenä. Jumalanpalveluksesta poistuttaessa kulkuejärjestys on sama. Seurakuntalaiset tulevat mukaan päätöskulkueeseen.

Yhteinen esirukous suositellaan laadittavaksi yhdessä seurakuntalaisten kanssa. Sen keskeisiä aiheita ovat rukous kristillisen kirkon ja seurakunnan sekä evankeliumin leviämisen puolesta, rukous esivallan, julkisen vallankäytön ja rauhan puolesta, rukous erilaisissa vaikeuksissa olevien puolesta sekä ajankohtaiset asiat. Rukouksen toteutuksessa tulee olla tilaa myös hiljaiselle rukoukselle.

Liturgin (L) ja seurakunnan (S) laulettaviksi merkityt osuudet (alkusiunaus, rukouskehotukset, ehtoollisvuorolaulu ja Herran rauha) voidaan myös lukea.

Messun eri osien luonteen tulisi ohjata alttarin ja kuoritilan käyttöä. Lisäksi siihen vaikuttavat toteutuksen joustavuuteen ja yhteisöllisyyteen liittyvät näkökohdat, kirkkotilan arkkitehtuuri, seurakunnan perinne ja eri palvelutehtäviä hoitavien määrä. Kuoritilan käytöstä jumalanpalveluksessa onkin syytä tehdä kussakin seurakunnassa oma suunnitelma. Seurakuntalaisille tulee kertoa valittujen ratkaisujen perusteista ja sisällöstä.

Päivän rukoushetket

Perinteisiä rukoushetkiä edustavat aamu-, päivä- ja iltarukous sekä rukoushetki päivän päättyessä. Valon rukous voidaan liittää iltarukouksen tai päivän päättyessä vietettävän rukoushetken alkuun. Pieni rukoushetki noudattaa perinteisen rukoushetken rakennetta, mutta sen muoto ja toteutustapa on pelkistetympi.

Rukoushetken voi johtaa pappi, seurakunnan työntekijä tai muu seurakuntalainen. Rukoushetket ovat seurakunnan yhteisiä jumalanpalveluksia, mutta erityisen hyvin ne sopivat pienpiireille. Myös yksittäinen seurakuntalainen voi käyttää niitä rukouselämässään. Rukoushetkien toteutustavassa on messun tapaan vaihtoehtoja, joissa otetaan huomioon muun muassa palvelukseen osallistuvien erilaiset edellytykset ja lahjat.

Kirkkovuoden juhla-aikojen jumalanpalvelukset

Kirkkovuoden juhla-aikoja varten on omaa aineistoa, jossa sovelletaan eri jumalanpalveluskaavoja. Kirkkovuoden ajankohta on otettu huomioon raamatuntekstien valinnassa, musiikissa, rukouksissa ja jumalanpalvelusten muissa teksteissä. Niihin sisältyy kullekin juhlalle tyypillistä erityisaineistoa. Tästä syystä juhla-aikojen jumalanpalvelukset on esitetty muita jumalanpalveluksia yksityiskohtaisemmin. Juhlapäivinä voidaan soveltaa myös muita käsikirjan jumalanpalveluskaavoja.

Jumalanpalvelusten tekstejä ja lauluja

Useimmat jumalanpalveluksissa käytettävistä rukouksista ja muista teksteistä on sijoitettu omaan osastoonsa. Näin on haluttu edistää niiden monipuolista käyttöä erilaisissa jumalanpalveluksissa ja siten välttää samojen tekstien (esim. synnintunnustukset ja -päästöt) toistamista eri kaavoissa. Monet sanamuodot ovat luonteeltaan virikkeellisiä (esim. johdantosanat, yhteiset esirukoukset), ja niitä voidaan tarvittaessa vapaasti muokata. Osa lauluista on numeroituina virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä.

Messusävelmistö

Kirkkojärjestyksen mukaan »päiväjumalanpalveluksessa käytetään kirkolliskokouksen hyväksymää virsikirjaa ja messusävelmistöä. Jumalanpalveluksessa voidaan virsien ohella tilapäisesti käyttää myös muita sopivia lauluja ja messusävelmiä.» (KJ 2: 5.)

Jumalanpalvelusten kirjan kolmantena osana on messusävelmistö, jossa on neljä vaihtoehtoista sävelmäsarjaa. Niistä voidaan seurakunnissa valita sopivimmat. Valintaperusteena voidaan muiden näkökohtien ohella pitää kirkkovuoden ajankohtaa.

Perhejumalanpalveluksiin soveltuvat erityisesti neljännen sarjan ensimmäiset sävelmävaihtoehdot. Lisäksi perhemessun kaavaan on sijoitettu vaihtoehtoiksi kaikulauluna toteutettavat kohdat.

Jumalanpalveluksen musiikkia on messusävelmistön lisäksi myös messusävelmistön liitteessä ja osastossa Jumalanpalvelusten tekstejä ja lauluja.

Merkkien selitykset:

L Liturgi

E Esilukija tai esilaulaja

S Seurakunta

* Seurakunta seisoo.

+ Liturgi siunaa seurakunnan ristinmerkillä.

(+) Liturgi tai esilukija voi tehdä ristinmerkin.

[ ] Hakasulkeissa oleva teksti voidaan jättää pois.

Sisennetty jumalanpalveluksen kohta voidaan jättää pois.

1. Jumalanpalvelukset

Messu eli ehtoollisjumalanpalvelus

Messu eli ehtoollisjumalanpalvelus on seurakunnan elämän keskus. Sunnuntain, Herran päivän, jumalanpalveluksena se on viikoittainen pääsiäisjuhla. Messun toteutustavoissa on väljyyttä ja joustavuutta, mikä mahdollistaa kirkkovuoden ajankohdan sekä paikallisen perinteen ja voimavarojen huomioon ottamisen.

Messun ytimenä ovat Jumalan sana ja sen saarna sekä ehtoollisen sakramentti. Niihin kytkeytyvät erottamattomasti seurakunnan rukous, tunnustus ja ylistys. Kolmiyhteinen Jumala ja hänen hyvät tekonsa sekä koko pelastushistoria ovat messussa läsnä ja kohtaavat ihmisen hänen elämäntilanteessaan.

Paitsi päiväjumalanpalveluksena messua voidaan viettää myös pyhäpäivän illan, arkipäivän ja erityistilanteen jumalanpalveluksena. Messun valmistelussa ja vietossa noudatetaan Jumalanpalvelusten kirjan esipuheessa mainittuja periaatteita.

Messu voidaan aloittaa myös niin, että yhteinen rippi (kohta 4) sijoitetaan johdanto-osan edelle.

Seurakuntalaisille varataan mahdollisuus yksityiseen sielunhoitoon ja rippiin ennen messua tai sen jälkeen.

Seurakuntalaiset ja palvelutehtävissä olevat valmistautuvat jumalanpalvelukseen rukoillen (sakaristorukouksia s. 174).

Kun sanajumalanpalvelus vietetään messun rakenteen mukaan, jätetään ehtoollisosa pois. Tällöin kolehti kootaan virren (kohta 17) aikana ja Isä meidän -rukous luetaan yhteisen esirukouksen aamenen jälkeen.

I Johdanto

---

1. Alkuvirsi

Virren sijasta voidaan käyttää psalmeja, kuorolaulua tai soitinmusiikkia.

Alkumusiikin aikana voivat palvelutehtävissä toimivat saapua kuoriin ristikulkueena. Tällöin seurakunta seisoo.

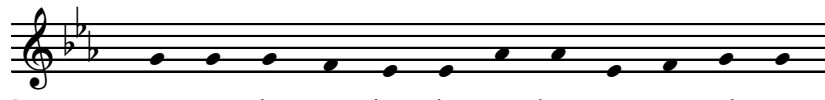
2. Alkusiunaus

Siunaus ja vuorotervehdys voidaan laulaa tai lausua.

Siunaus

Sävelmäsarjat 1–3:

L I - sän ja + Po - jan ja Py - hän Hen - gen ni - meen.

S Aa - men, aa - men, aa - men.

Vuorotervehdys

Sävelmäsarjat 1-3:

L Her - ra ol - koon tei - dän kans - san - ne.

S Niin myös si - nun hen - ke - si kans - sa.

TAI

Siunaus

Sävelmäsarja 4:

L I - sän ja + Po - jan ja Py - hän Hen - gen ni - meen.

S Aa - men, aa - men, aa - men.

Vuorotervehdys

Sävelmäsarja 4:

L Her - ra ol - koon tei - dän kans - san - ne.

S Niin myös si - nun hen - ke - si kans - sa.

3. Johdantosanat

Johdantosanat voidaan laatia vapaasti. Niissä otetaan huomioon päivän ja sen jumalanpalveluksen erityisluonne.

Jos johdantosoja seuraa yhteinen rippi, niiden tulee johdattaa synnintunnustukseen.

Esimerkkejä johdantosanoiksi s. 179.

4. Yhteinen rippi

Yhteinen rippi voidaan siirtää saarnan (kohta 15) jälkeen.

Synnintunnustus

Synnintunnustus voidaan lukea yhteen ääneen. Sen ajaksi voidaan polvistua. Synnintunnustus on mahdollista jaksottaa rukouslauseella, -laululla tai hiljaisuudella. Synnintunnustukseen voi sisältyä hiljaista rukousta, johon kehoitetaan esimerkiksi: Kuule myös hiljainen anteeksipyyntöni.

Synnintunnustuksena voidaan käyttää myös virttä (s. 190).

Synnintunnustukset s. 184 (virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nrot 700–714).

Synninpäästö

Synninpäästön aamen voidaan laulaa tai lausua.

Synninpäästöt s. 190.

– synninpäästö

S Aamen.

Kiitosrukous

Kiitosrukous voidaan lukea yhteen ääneen.

Kiitosrukoukset s. 192 (virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nrot 715–717).

– rukous

S Aamen.

5. Päivän psalmi

Päivän psalmi (ks. Evankeliumikirja) voidaan laulaa tai lukea.

Mikäli alkuvirren (kohta 1) sijasta on käytetty psalmia, jätetään tämä kohta pois.

Psalmisävelmiä s. 381. Psalmin kertosaikkeitä s. 391 (virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nrot 761–790).

6. Herra, armahda (Kyrie)

VAIHTOEHTO A

Kyrie-litania

Kyrie-litania voidaan laulaa tai lukea.

Kyrie-litaniat s.193. Litantiasävelmät s. 405.

VAIHTOEHTO B

Herra, armahda

S Herra, armahda meitä.
Kristus, armahda meitä.
Herra, armahda meitä.

*7. Kunnia (Gloria) ja kiitosvirsi Pyhälle Kolminaisuudelle

Kunnia ja kiitosvirsi jätetään pois paastonaikana (tuhkakeskiviikosta lähtien) ja adventtiaikana (1. adventtisunnuntain jälkeisestä maanantaista lähtien).

Kunnia

Sävelmäsarjat 1–3:

E Kun - ni - a Ju - ma - lal - le kor - ke - uk - sis - sa,

TAI

Sävelmäsarja 3:

E Kun - ni - a Ju - ma - lal - le kor - ke - uk - sis - sa,

TAI

Sävelmäsarja 4:

E Kun - ni - a Ju - ma - lal - le kor - ke - uk - sis - sa,

TAI

Sävelmäsarja 4:

E Kun - ni - a Ju - ma - lal - le kor - ke - uk - sis - sa,

S maan päällä rauha ihmisillä, joita hän rakastaa.

Kiitosvirsi

Kiitosvirtenä voidaan käyttää seuraavia Pyhälle Kolminaisuudelle omistettuja virsiä: 126, 128: 2–4, 129–133, 135, 277: 5, 328, 334: 1, 5–8. Vaihtoehtoisia kiitosvirsiä s. 200 (virsikirjan

jumalanpalvelusliitteessä nrot 726–730).

Laudamus soveltuu erityisesti juhlapyhien kiitosvirreksi. Laudamuksen sävelmät s. 413.

Laudamus

S Me kiitämme, me kunnioitamme,
me palvomme ja ylistämme sinua.

E Me tuomme sinulle kiitoksen
suuren kunniasi tähden.
Herra Jumala, taivaallinen kuningas,
Jumala, Isä, Kaikkivaltias!

[**S** Me kiitämme, me kunnioitamme,
me palvomme ja ylistämme sinua.]

E Herra, Jumalan ainoa Poika, Jeesus Kristus.
Herra Jumala, Jumalan Karitsa, Isän Poika,
joka kannat maailman synnin,
armahda meitä,
joka kannat maailman synnin,
ota vastaan rukouksemme,
joka istut Isän oikealla puolella,
armahda meitä.

[**S** Me kiitämme, me kunnioitamme,
me palvomme ja ylistämme sinua.]

E Sinä yksin olet pyhä,
sinä yksin olet Herra,
sinä yksin olet korkein,
Jeesus Kristus,
Pyhän Hengen kanssa
Isän Jumalan kunnia.

S Amen.

8. Päivän rukous

Rukouskehotus, rukous ja seurakunnan aamen voidaan laulaa tai lausua. Rukouskehotusta voi seurata lyhyt hiljainen rukous. Rukouksen sävelmät s. 417.

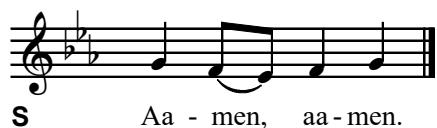
Jos yhteinen esirukous on kohdassa 6 (Herra, armahda), se voidaan päättää päivän rukoukseen.

Sävelmäsarjat 1–3:

L Ru - koil - kaam - me.

– rukous

TAI

Sävelmäsarja 4:

– rukous

II Sana

---

9. Ensimmäinen lukukappale

Lukija ilmoittaa raamatunkohdan. Seurakunta kuuntelee istuen.

Lukukappale tai sen osa voidaan laulaa.

Vastaussanat voidaan lausua tai laulaa (sävelmät s. 419).

– lukukappale

[E Tämä on Jumalan sana.

S Jumalalle kiitos.]

10. Vastaus

Vastauksena voi olla psalmi, virsi, laulu, soitinmusiikkia tai hiljaista mietiskelyä.

11. Toinen lukukappale

Lukija ilmoittaa raamatunkohdan. Seurakunta kuuntelee istuen.

Lukukappale tai sen osa voidaan laulaa.

Vastaussanat voidaan lausua tai laulaa (sävelmät s. 419).

– lukukappale

[E Tämä on Jumalan sana.

S Jumalalle kiitos.]

12. Päivän virsi eli graduuali (Graduale)

---

*13. Evankeliumi

Evankeliumi ilmoitetaan sanomalla esimerkiksi: Nouskaamme kuulemaan pyhää evankeliumia.

Evankeliumin lukemisen edellä ja/tai sen jälkeen voidaan laulaa halleluja. Evankeliumia edeltävään hallelujalauluun voidaan liittää hallelujasäe (ks. Evankeliumikirja). Hallelujalaulun ja hallelujasäkeen sävelmiä s. 421.

Halleluja jätetään pois paastonaikana tuhakeskiviikosta lähtien. Tällöin hallelujalaulun sijasta voidaan käyttää psalmilauseetta (ks. Evankeliumikirja). Psalmilauseen sävelmiä s. 426.

Evankeliumi tai sen osa voidaan laulaa.

Vastaus sanat voidaan lausua tai laulaa (sävelmät s. 420).

– evankeliumi

[**L/E** Tämä on pyhä evankeliumi.

S Ylistys sinulle, Kristus.]

14. Virsi

Virren sijasta voi olla muuta musiikkia.

15. Saarna

Saarna pidetään vuorossa olevan vuosikerran evankeliumista tai jommastakummasta lukukappaleesta.

Jos saarnan jälkeen tulee yhteinen rippi (kohta 4), lausutaan

synninpäästön jälkeen. Ennen yhteistä rippiä voi olla virsi tai muuta rippiin johdattavaa musiikkia.

*16. Uskontunnustus (Credo)

Uskontunnustus lausutaan yhteen ääneen.

Uskontunnustuksena voidaan käyttää myös virttä 167 tai 171. Tällöin virsi (kohta 17) jätetään pois. Vaihtoehtoisia

lauluja s. 204 (virsi kirjan jumalanpalvelusliitteessä nrot 731–734).

Apostolinen uskontunnustus

S Minä uskon Jumalaan,
Isään, Kaikkivaltiaaseen,
taivaan ja maan Luojaan,
ja Jeesukseen Kristukseen,
Jumalan ainoaan Poikaan, meidän Herraamme,
joka sikisi Pyhästä Hengestä,

syntyi neitsyt Mariasta,
kärsi Pontius Pilatuksen aikana,
ristiinnaulittiin, kuoli ja haudattiin,
astui alas tuonelaan,
nousi kolmantena päivänä kuolleista,
astui ylös taivaisiin,
istuu Jumalan, Isän, Kaikkivaltiaan, oikealla puolella
ja on sieltä tuleva tuomitsemaan eläviä ja kuolleita,
ja Pyhään Henkeen,
pyhän, yhteisen seurakunnan,
pyhain yhteyden,
syntien anteeksiantamisen,
ruumiin ylösnousemisen
ja iankaikkisen elämän.

TAI

Nikean uskontunnustus

S Me uskomme yhteen Jumalaan,
kaikkivaltiaaseen Isään,
taivaan ja maan, kaiken näkyvän ja näkymättömän Luojaan.
Me uskomme yhteen Herraan, Jeesukseen Kristukseen,
Jumalan ainoaan Poikaan,
joka on syntynyt Isästä ennen aikojen alkua,
Jumala Jumalasta,
valo valosta,
tosi Jumala tosi Jumalasta,
syntynyt, ei luotu,
joka on samaa olemusta kuin Isä
ja jonka kautta kaikki on saanut syntynsä,
joka meidän ihmisten ja meidän pelastuksemme tähden astui alas taivaista,
tuli lihaksi Pyhästä Hengestä ja neitsyt Mariasta
ja syntyi ihmiseksi,
ristiinnaulittiin meidän puolestamme Pontius Pilatuksen aikana,
kärsi kuoleman ja haudattiin,
nousi kuolleista kolmantena päivänä, niin kuin oli kirjoitettu,
astui ylös taivaisiin,
istuu Isän oikealla puolella
ja on kirkkaudessa tuleva takaisin tuomitsemaan eläviä ja kuolleita
ja jonka valtakunnalla ei ole loppua.
Me uskomme Pyhään Henkeen,
Herraan ja eläväksi tekijään,
joka lähtee Isästä ja Pojasta,
jota yhdessä Isän ja Pojan kanssa kumarretaan ja kunnioitetaan
ja joka on puhunut profeettojen kautta.
Uskomme yhden, pyhän, yhteisen ja apostolisen kirkon.

Tunnustamme yhden kasteen syntien anteeksiantamiseksi,
odotamme kuolleiden ylösnousemusta
ja tulevan maailman elämää.

17. Virsi

Virren sijasta voi olla muuta musiikkia.

18. Yhteinen esirukous

Yhteinen esirukous voidaan siirtää kohdan 6 (Herra, armahda) yhteyteen. Tällöin se jaksotetaan Herra, armahda -lauseella (Kyrie-litania).

Yhteinen esirukous voidaan valmistella yhdessä seurakuntalaisten kanssa. Esirukouksen sisällöstä ks. s. 8. Rukous on mahdollista jaksottaa rukouslauseella, -laululla tai hiljaisuudella.

Yhteisiä esirukouksia s. 206 ja esirukousaiheita s. 229. Paastonaikana tuhkakeskiviikosta lähtien voidaan käyttää litaniaa (s. 221, virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 719) tai Trishagion-rukousta (s. 218, virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 718).

Rukouskehoitus ja seurakunnan aamen voidaan laulaa tai lausua.

Esirukouksen yhteydessä tai ennen sitä ilmoitetaan kastetut, kuulutetut tai avioliiton solmineet ja kuolleet. Ilmoituksiin voidaan liittää musiikkia ja/tai symbolista toimintaa (esim. kynttilöiden sytytys). Ilmoituksiin liittyvät rukoukset s. 229.

Sävelmäsarjat 1–3:

E Ru - koil - kaam - me.

– rukous

S Aa - men, aa - men.

TAI

Sävelmäsarja 4:

E Ru - koil - kaam - me.

– rukous

S Aa - men, aa - men.

III Ehtoollinen

---

19. Uhrivirsi eli offertorio (Offertorium)

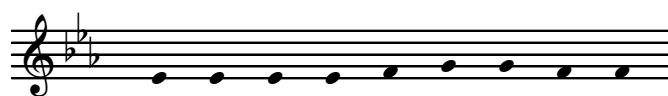
Virren aikana kootaan kolehti ja katetaan ehtoollispöytä. Kolehdin kohde ilmoitetaan ennen virttä. Virren sijasta voi olla kuorolaulu tai soitinmusiikkia. Kolehti voidaan siunata (s. 246).

20. Ehtoollisrukous (Eukaristinen rukous)

Vuorolaulu

Sävelmäsarjat 1-4:

L Her - ra ol - koon tei - dän kans - san - ne.

S Niin myös si - nun hen - ke - si kans - sa.

L Y - len - tä - kää sy - dä - men - ne.

S Y - len - näm - me sen Her - ran puo - leen.

L Kiit - tä - kään - me Her - ra, Ju - ma - laam - me.

S Niin on oi - kein ja ar - vol - lis - ta.

Prefaatio

Prefaatio voidaan laulaa tai lukea. Prefaation sävelmä s. 247.

Prefaation alku

L Totisesti on oikein ja arvollista, että me kiitämme sinua aina ja kaikkialla, pyhä Herra, kaikkivaltias Isä, iankaikkinen Jumala, Jeesuksen Kristuksen, meidän Herramme kautta.

Prefaation päätös (yleinen)

Kirkkovuoden ajankohdan mukaan vaihtuvat prefaation päätökset s. 248.

Hän on kärsinyt kuoleman meidän puolestamme
ja ylösnousemisellaan avannut meille tien ikuiseen elämään.
Me kiitämme sinua tästä taivaan lahjasta
ja laulamme sinulle ylistystä enkelien ja kaikkien pyhien kanssa:

TAI

Hänet sinä olet antanut kuolemaan ja herättänyt kuolleista,
että me pelastuisimme synnin ja kuoleman vallasta
ja saisimme iankaikkisen elämän.
Me kiitämme sinua tästä taivaan lahjasta
ja laulamme sinulle ylistystä enkelien ja kaikkien pyhien kanssa:

*Pyhä (Sanctus)

Seurakunta voi seisoa Pyhä-hymnistä Jumalan Karitsa -hymniin.

S Pyhä, pyhä, pyhä Herra Sebaot!
Taivas ja maa on täynnä kirkkauttasi.
Hoosianna korkeuksissa!
Siunattu olkoon hän, joka tulee Herran nimessä.
Hoosianna korkeuksissa!

Rukous ja asetussanat

Rukous ja asetussanat voidaan myös laulaa. Asetussanojen sävelmät s. 258, päätösylistyksen sävelmä s. 260.

Pyhä Isä. Koko luomakunta ylistää sinua, kaiken elämän antajaa. Sinä et hylännyt luotujasi synnin ja kuoleman valtaan, vaan lähetit ainoan Poikasi ihmiseksi, pelastamaan meidät. Me kiitämme sinua lunastuksesta, jonka olet valmistanut meille hänen täydellisellä uhrillaan ristinpuussa. Hän maksoi velkamme ja teki rauhan sinun ja meidän välillemme.

*Herramme Jeesus Kristus, sinä yönä, jona hänet kavallettiin,
otti leivän, siunasi (+), mursi ja antoi sen opetuslapsilleen sanoen:
Ottakaa ja syökää, tämä on minun ruumiini,
joka annetaan teidän puolestanne. Tehkää se minun muistokseni.*

*Samoin hän otti maljan, kiitti (+) ja sanoi:
Ottakaa ja juokaa tästä, te kaikki.
Tämä malja on uusi liitto minun veressäni,
joka vuodatetaan teidän puolestanne
syntien anteeksiantamiseksi.
Niin usein kuin te siitä juotte,
tehkää se minun muistokseni.*

Me riemuitsemme kaikesta siitä, mitä Poikasi on puolestamme tehnyt, ja

vietämme tätä pyhää ateriaa, jossa tulemme osallisiksi lunastuksen salaisuudesta. Me muistamme hänen kuolemaansa, ylösnousemistaan ja taivaaseen astumistaan. Me odotamme hänen paluutaan kirkkaudessa.

[**S** Me julistamme hänen kuolemaansa.

Me todistamme hänen ylösnousemistaan.

Me odotamme hänen tulemistaan kunniaissa.]

Lähetä Pyhä Henkesi siunaamaan meitä, että ottaisimme uskossa vastaan Poikasi ruumiin ja veren. Yhdistä meidät häneen ja toisiimme. Auta meitä antamaan itsemme eläväksi uhriksi Kristuksessa, sinulle kiitokseksi ja kunniaksi.

Hänen kauttaan, hänen kanssaan ja hänessä
kuuluu sinulle, kaikkivaltias Isä,
Pyhän Hengen yhteydessä
kunnia ja kirkkaus aina ja ikuisesti.

S Aamen.

TAI

Me ylistämme sinua, Jumala, pyhyiden lähde. Sinun armosi on loputon ja valtakuntasi ikuinen. Sinä olet antanut elämän koko luomakunnalle. Taivas ja maa on täynnä kirkkauttasi. Sinä loit ihmisen omaksi kuvaksesi. Abrahamille antamasi siunauksen sinä lupasit kaikille kansoille. Sinä johdatit valitun kansasi orjuudesta vapauteen. Profeettojen kautta annoit uuden liiton lupauksen, ja kun aika oli täyttynyt, lähetit Poikasi. Hän julisti valtakuntaasi ja oli sinulle kuuliainen kaikessa aina kuolemaan asti.

*Herramme Jeesus Kristus, sinä yönä, jona hänet kavallettiin,
otti leivän, siunasi (+), mursi ja antoi sen opetuslapsilleen sanoen:
Ottakaa ja syökää, tämä on minun ruumiini,
joka annetaan teidän puolestanne. Tehkää se minun muistokseni.*

*Samoin hän otti maljan, kiitti (+) ja sanoi:
Ottakaa ja juokaa tästä, te kaikki.
Tämä malja on uusi liitto minun veressäni,
joka vuodatetaan teidän puolestanne
syntien anteeksiantamiseksi.
Niin usein kuin te siitä juotte,
tehkää se minun muistokseni.*

Laupias Isä, me muistamme Herraamme Jeesusta, joka uhrattiin meidän puolestamme. Me uskomme, että hän on noussut kuolleista ja tulee kerran kirkkaudessa. Häneen luottaen me odotamme pääsyä taivaan suureen juhlaan.

[**S** Me julistamme hänen kuolemaansa.

Me todistamme hänen ylösnousemistaan.

Me odotamme hänen tulemistaan kunniaissa.]

Lähetä Pyhä Henkesi, että ottaisimme uskossa vastaan Kristuksen ruumiin ja

veren. Auta kansaasi valvomaan, rukoilemaan ja pysymään uskossa ja rakkaudessa, kunnes Jeesus Kristus, suuri esirukoilijamme, saapuu kunniassaan.

Hänen kauttaan, hänen kanssaan ja hänessä
kuuluu sinulle, kaikkivaltias Isä,
Pyhän Hengen yhteydessä
kunnia ja kirkkaus aina ja ikuisesti.

S Aamen.

TAI

Herra, meidän Jumalamme, sinä olet kaikkivaltias ja pyhä.

Sinä annoit elämän koko luomakunnalle
ja loit ihmisen omaksi kuvaksesi.

Sinä et jättänyt meitä synnin ja kuoleman valtaan
vaan lupasit profeettojen kautta pelastuksen päivän.

Kun aika koitti, sinä lähetit Poikasi.

Hän syntyi ihmiseksi ja lunasti meidät ristillä.

Hänessä sinä teit rauhan kanssamme.

Me rukoilemme sinua:

Lähetä Pyhä Henkesi ja siunaa nämä lahjat, leipä ja viini,
joiden kautta tulemme osallisiksi Kristuksen ruumiista ja verestä,
kun vietämme pyhää ehtoollista niin kuin hän itse on meitä käsenyt.

*Herramme Jeesus Kristus, sinä yönä, jona hänet kavallettiin,
otti leivän, siunasi (+), mursi ja antoi sen opetuslapsilleen sanoen:
Ottakaa ja syökää, tämä on minun ruumiini,
joka annetaan teidän puolestanne. Tehkää se minun muistokseni.*

Samoin hän otti maljan, kiitti (+) ja sanoi:

Ottakaa ja juokaa tästä, te kaikki.

*Tämä malja on uusi liitto minun veressäni,
joka vuodatetaan teidän puolestanne
syntien anteeksiantamiseksi.*

*Niin usein kuin te siitä juotte,
tehkää se minun muistokseni.*

Me muistamme Poikasi pelastavaa kärsimistä,

kuolemaa, riemullista ylösnousemusta ja taivaaseen astumista.

Me odotamme hänen paluutaan kirkkaudessa.

[**S** Me julistamme hänen kuolemaansa.

Me todistamme hänen ylösnousemustaan.

Me odotamme hänen tulemistaan kunniassa.]

Anna meille Pyhä Henkesi,

että ottaisimme uskossa vastaan ehtoollisen lahjan.

Tee meistä yksi ruumis Kristuksessa

ja johdata meidät rakkauden tekoihin,

sinulle kiitokseksi ja kunniaksi.

Hänen kauttaan, hänen kanssaan ja hänessä
kuuluu sinulle, kaikkivaltias Isä,
Pyhän Hengen yhteydessä
kunnia ja kirkkaus aina ja ikuisesti.

S Aamen.

TAI

Taivaallinen Isä, kaiken Luoja,
me muistamme kiitollisina, mitä olet tehnyt puolestamme:
Sinä lähetit Poikasi pelastamaan maailman.
Hän tuli ihmiseksi, oli yksi meistä mutta ilman syntiä.
Hän täytti tahtosi kaikessa
ja suostui kärsimykseen ja kuolemaan
lunastaakseen meidät vapaiksi.

*Herramme Jeesus Kristus, sinä yönä, jona hänet kavallettiin,
otti leivän, siunasi (+), mursi ja antoi sen opetuslapsilleen sanoen:
Ottakaa ja syökää, tämä on minun ruumiini,
joka annetaan teidän puolestanne. Tehkää se minun muistokseni.*

*Samoin hän otti maljan, kiitti (+) ja sanoi:
Ottakaa ja juokaa tästä, te kaikki.
Tämä malja on uusi liitto minun veressäni,
joka vuodatetaan teidän puolestanne
syntien anteeksiantamiseksi.
Niin usein kuin te siitä juotte,
tehkää se minun muistokseni.*

Armollinen Isä,
me tahdomme täyttää tämän käskyn
ja viettää pyhää ehtoollista Poikasi muistoksi
ja niin julistaa hänen kuolemaansa, kunnes hän tulee.

[**S** Me julistamme hänen kuolemaansa.
Me todistamme hänen ylösnousemustaan.
Me odotamme hänen tulemistaan kunniaassa.]

Me rukoilemme sinua:
Lähetä Pyhä Henkesi,
niin että luotamme lupaukseen syntien anteeksiantamisesta
ja otamme uskossa vastaan Poikasi ruumiin ja veren pelastukseksenne,
kunnes kerran saamme kohdata hänet valtakunnassasi.

Hänen kauttaan, hänen kanssaan ja hänessä
kuuluu sinulle, kaikkivaltias Isä,
Pyhän Hengen yhteydessä
kunnia ja kirkkaus aina ja ikuisesti.

S Aamen.

21. Isä meidän (Pater noster)

Herran rukous lausutaan yhteen ääneen. Se voidaan myös laulaa (sävelmät s. 453, virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 805).

Herran rukouksen ekumeenista sanamuotoa (s. 262) voidaan käyttää ekumeenisissa tilaisuuksissa.

S Isä meidän, joka olet taivaissa.
Pyhitetty olkoon sinun nimesi.
Tulkoon sinun valtakuntasi.
Tapahtukoon sinun tahtosi,
myös maan päällä niin kuin taivaassa.
Anna meille tänä päivänä meidän jokapäiväinen leipämme.
Ja anna meille meidän syntimme anteeksi,
niin kuin mekin anteeksi annamme niille,
jotka ovat meitä vastaan rikkoneet.
Äläkä saata meitä kiusaukseen,
vaan päästä meidät pahasta.
Sillä sinun on valtakunta ja voima ja kunnia iankaikkisesti.
Aamen.

22. Herran rauha (Pax)

Vuorolaulun jälkeen seurakuntalaisia voidaan kehottaa rauhan toivottamiseen. Tällöin seurakuntalaiset tervehtivät toisiaan ja lausuvat esimerkiksi: Kristuksen rauhaa.

Sävelmäsarjat 1–3:

L Her-ran rau - ha ol-koon tei-dän kans-san-ne.

S Niin myös si - nun hen - ke - si kans - sa.

TAI

Sävelmäsarja 4:

L Her-ran rau - ha ol-koon tei-dän kans-san-ne.

S Niin myös si - nun hen - ke - si kans - sa.

*23. Jumalan Karitsa (Agnus Dei)

Liturgi voi murtaa ehtoollisleivän Jumalan Karitsa -hymnin aikana.

S Jumalan Karitsa, joka kannat maailman synnin,
armahda meitä.

Jumalan Karitsa, joka kannat maailman synnin,
armahda meitä.

Jumalan Karitsa, joka kannat maailman synnin,
anna meille rauha.

24. Ehtoollisen vietto

Kutsu

L Autuaita ne, jotka on kutsuttu Karitsan hääaterialle.
Tulkaa, kaikki on jo valmiina.

TAI

L Jeesus sanoo: »Tulkaa minun luokseni,
kaikki te työn ja kuormien uuvuttamat.
Minä annan teille levon.»

TAI

L Tulkaa, ottakaa vastaan Kristuksen ruumis.
Tulkaa, juokaa kuolemattomuuden lähteestä.

Ateria (Communio)

Aterian aikana voi olla virsilaulua tai muuta musiikkia.

Leipää jaettaessa lausutaan:

[Herramme Jeesuksen] Kristuksen ruumis, sinun puolestasi annettu.

Seurakuntalainen voi vastata: **Aamen**.

Viiniä jaettaessa lausutaan:

[Herramme Jeesuksen] Kristuksen veri, sinun puolestasi vuodatettu.

Seurakuntalainen voi vastata: **Aamen**.

Päätössanat

Päätössanojen jälkeen ehtoollisastiat peitetään (ja siirretään apupöydälle). Ennen kiitosrukousta (kohta 25) voi olla hiljaisuus.

L Me olemme ottaneet vastaan Herran Jeesuksen Kristuksen.
Hän varjelkoon meidät iankaikkiseen elämään.

S Aamen.

TAI

L Herramme Jeesuksen Kristuksen ruumis ja veri
kätkeköön henkemme, sielumme ja ruumiimme [, koko olemuksemme,]
iankaikkiseen elämään.

S Amen.

25. Kiitosrukous

Rukouskehotus, rukous ja seurakunnan aamen voidaan laulaa tai lausua. Rukouksen sävelmät s. 417.

Kiitosrukouksena voidaan käyttää myös virttä (esim. 110: 3–5, 220: 8–9, 221: 10, 229: 6–7 ja 235: 4, paastonaikana erityisesti 79: 9–10).

Kiitosrukoukset s. 265.

Sävelmäsarjat 1–3:

L Ru - koil - kaam - me.

– rukous

S Aa - men, aa - men.

TAI

Sävelmäsarja 4:

L Ru - koil - kaam - me.

– rukous

S Aa - men, aa - men.

IV Päätös

---

26. Ylistys

Jos kiitosrukouksena (kohta 25) on laulettu virsi, jätetään ylistys pois.

Ylistyksenä voidaan käyttää myös virttä (esim. 138: 5, 329: 1, 5, 332: 3–4, 333: 1, 9, 339: 1, 4, paastonaikana esim. 324: 5–6).

Ylistys jätetään pois kiirastorstain, pitkäperjantain ja hiljaisen lauantain jumalanpalveluksista.

Benedicamus

Sävelmäsarjat 1–3:

TAI

Sävelmäsarja 4:

*S Jumalalle kiitos. Halleluja!

Paastonaikana tuhkakeskiiviikosta lähtien:

*S Jumalalle kiitos. Aamen.

*27. Siunaus

Siunaus voidaan myös laulaa (sävelmiä s. 427).

L Herra siunatkoon teitä ja varjelkoon teitä.
Herra kirkastakoon kasvonsa teille
ja olkoon teille armollinen.
Herra kääntäköön kasvonsa teidän puoleenne
ja antakoon teille rauhan.
Isän ja + Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.

S Aamen.

Lähetäminen

Kehotus lausutaan välittömästi ennen lähtemistä.

L/E Lähtekää rauhassa ja palvelkaa Herraa iloiten.

28. Päätösmusiikki

Päätösmusiikkina voi olla virsi, kuorolaulu tai soitinmusiikkia.

Musiikin aikana voi olla ristikulkue, johon seurakunta tulee mukaan.

Sanajumalanpalvelus

Sanajumalanpalveluksen kaavaa voidaan käyttää sekä sunnuntain tai muun pyhäpäivän pääjumalanpalveluksena että arkipäivän tai erityistilanteiden jumalanpalveluksena (esim. nuorten jumalanpalvelukset, oppilaitosten ja puolustusvoimien jumalanpalvelukset, kirkkovuoden juhla-aikojen jumalanpalvelukset, teemajumalanpalvelukset). Erityistilanteissa kaavaa voidaan käyttää soveltaen.

Sanajumalanpalveluksessa keskitytään sanaan ja rukoukseen. Seurakuntalaisille varataan mahdollisuus yksityiseen sielunhoitoon ja rikkiin ennen jumalanpalvelusta tai sen jälkeen.

Sanajumalanpalveluksen kaavaa käytetään myös kirkkojärjestyksen mainitsemassa erityistilanteessa (KJ 2: 7).

I Johdanto

---

1. Alkuvirsi

Virren sijasta voidaan käyttää psalmeja, kuorolaulua tai soitinmusiikkia.

Alkumusiikin aikana voivat palvelutehtävissä toimivat saapua kuoriin ristikulkuena. Tällöin seurakunta seisoo.

2. Alkusiunaus

Siunaus ja vuorotervehdys voidaan laulaa tai lausua.

Siunaus

Sävelmäsarjat 1–3:

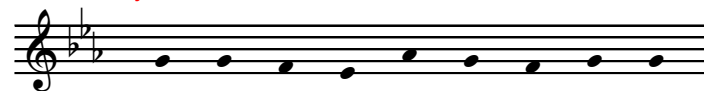
L I - sän ja + Po - jan ja Py - hän Hen - gen ni - meen.

S Aa - men, aa - men, aa - men.

Vuorotervehdys

Sävelmäsarjat 1–3:

L Her - ra ol - koon tei - dän kans - san - ne.

S Niin myös si - nun hen - ke - si kans - sa.

TAI

Siunaus

Sävelmäsarja 4:

L I - sän ja + Po - jan ja Py - hän Hen - gen ni - meen.

Vuorotervehdys

Sävelmäsarja 4:

3. Johdantosanat

Johdantosanat voidaan laatia vapaasti. Niissä otetaan huomioon päivän ja sen jumalanpalveluksen erityisluonne.

Jos johdantosanoja seuraa yhteinen rippi, niiden tulee johdattaa synnintunnustukseen.

Esimerkkejä johdantosanoiksi s. 179.

4. Yhteinen rippi

Yhteinen rippi voidaan siirtää saarnan (kohta 13) jälkeen.

Synnintunnustus

Synnintunnustus voidaan lukea yhteen ääneen. Sen ajaksi voidaan polvistua. Synnintunnustus on mahdollista jaksottaa rukouslauseella, -laululla tai hiljaisuudella. Synnintunnustukseen voi sisältyä hiljaista rukousta, johon kehoitetaan esimerkiksi: Kuule myös hiljainen anteeksipyyntöni.

Synnintunnustuksena voidaan käyttää myös virttä (s. 190).

Synnintunnustukset s. 184 (virsi- ja rukouksen julkaisun jumalanpalvelusliitteessä nrot 700–714).

Synninpäästö

Synninpäästön aamen voidaan laulaa tai lausua.

Synninpäästöt s. 190.

– synninpäästö

S Aamen.

Kiitosrukous

Kiitosrukous voidaan lukea yhteen ääneen.

Kiitosrukouksena voi olla myös virsi tai laulu, jolloin virsi (kohta 5) jätetään pois.

Kiitosrukoukset s. 192 (virsi- ja rukouksen julkaisun jumalanpalvelusliitteessä nrot 715–717).

– rukous

S Aamen.

5. Virsi

Virren sijasta voi olla psalmi, laulu tai soitinmusiikkia.

6. Päivän rukous

Rukouskehotus, rukous ja seurakunnan aamen voidaan laulaa tai lausua. Rukouskehotusta voi seurata lyhyt hiljainen rukous. Rukouksen sävelmät s. 417.

Sävelmäsarjat 1–3:

L Ru - koil - kaam - me.

– rukous

S Aa - men, aa - men.

TAI

Sävelmäsarja 4:

L Ru - koil - kaam - me.

– rukous

S Aa - men, aa - men.

II Sana

---

7. Ensimmäinen lukukappale

Lukija ilmoittaa raamatunkohdan. Seurakunta kuuntelee istuen.

Lukukappale tai sen osa voidaan laulaa.

Vastaus sanat voidaan lausua tai laulaa (sävelmät s. 419).

– lukukappale

[**E** Tämä on Jumalan sana.

S Jumalalle kiitos.]

8. Vastaus

Vastauksena voi olla psalmi, virsi, laulu, soitinmusiikkia tai hiljaista mietiskelyä.

9. Toinen lukukappale

Lukija ilmoittaa raamatunkohdan. Seurakunta kuuntelee istuen.

Lukukappale tai sen osa voidaan laulaa.

Vastaussanat voidaan lausua tai laulaa (sävelmät s. 419).

– lukukappale

[**E** Tämä on Jumalan sana.

S Jumalalle kiitos.]

10. Päivän virsi eli graduuali (Graduale)

Virren sijasta voi olla muuta musiikkia.

*11. Evankeliumi

Evankeliumi ilmoitetaan sanomalla esimerkiksi: Nouskaamme kuulemaan pyhää evankeliumia.

Evankeliumin lukemisen edellä ja/tai sen jälkeen voidaan laulaa halleluja. Evankeliumia edeltävään hallelujalauluun voidaan liittää hallelujasäe (ks. Evankeliumikirja). Hallelujalaulun ja hallelujasäkeen sävelmiä s. 421.

Halleluja jätetään pois paastonaikana tuhkakeskiiviikosta lähtien. Tällöin hallelujalaulun sijasta voidaan käyttää psalmilauseita (ks. Evankeliumikirja). Psalmilauseen sävelmiä s. 426.

Evankeliumi tai sen osa voidaan laulaa.

Vastaussanat voidaan lausua tai laulaa (sävelmät s. 420).

– evankeliumi

[**L/E** Tämä on pyhä evankeliumi.

S Ylistys sinulle, Kristus.]

12. Virsi

Virren sijasta voi olla muuta musiikkia.

13. Saarna

Jos saarnan jälkeen tulee yhteinen rippi (kohta 4), lausutaan uskontunnustus synninpäästön jälkeen. Ennen yhteistä rippiä voi olla virsi tai muuta rippiin johdattavaa musiikkia.

*14. Uskontunnustus (Credo)

Uskontunnustus lausutaan yhteen ääneen.

Uskontunnustuksena voidaan käyttää myös virttä 167 tai 171. Tällöin virsi (kohta 15) jätetään pois. Vaihtoehtoisia uskontunnustuslauluja s. 204 (virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nrot 731–

734).

Apostolinen uskontunnustus

S Minä uskon Jumalaan,
Isään, Kaikkivaltiaaseen,
taivaan ja maan Luojaan,
ja Jeesukseen Kristukseen,
Jumalan ainoaan Poikaan, meidän Herraamme,
joka sikisi Pyhästä Hengestä,
syntyi neitsyt Mariasta,
kärsi Pontius Pilatuksen aikana,
ristiinnaulittiin, kuoli ja haudattiin,
astui alas tuonelaan,
nousi kolmantena päivänä kuolleista,
astui ylös taivaisiin,
istuu Jumalan, Isän, Kaikkivaltiaan, oikealla puolella
ja on sieltä tuleva tuomitsemaan eläviä ja kuolleita,
ja Pyhään Henkeen,
pyhän, yhteisen seurakunnan,
pyhän yhteyden,
syntien anteeksiantamisen,
ruumiin ylösnousemisen
ja iankaikkisen elämän.

15. Virsi

Kolehti voidaan koota tämän virren aikana tai jumalanpalveluksen lopussa. Kolehdin kohde ilmoitetaan ennen virttä. Mikäli kolehti kootaan jumalanpalveluksen lopussa, sen kohde voidaan ilmoittaa esirukousaiheena ennen yhteistä esirukousta. Kolehti voidaan siunata (s. 246).

Virren sijasta voi olla muuta musiikkia.

III Rukous

---

16. Yhteinen esirukous

Yhteinen esirukous voidaan valmistella yhdessä seurakuntalaisten kanssa. Esirukouksen sisällöstä ks. s. 8. Rukous on mahdollista jaksottaa rukouslauseella, -laululla tai hiljaisuudella.

Yhteisiä esirukouksia s. 206 ja esirukousaiheita s. 229. Paastonaikana tuhkakeskiästä lähtien voidaan käyttää litaniaa (s. 221, virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 719) tai Trishagion-rukousta (s. 218, virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 718).

Yhteisenä esirukouksena voidaan käyttää myös virttä (esim. 174, 391, 436: 3–5, 439: 2–4, 440: 3–5, 442, 449, 501 tai 603). Tällöin virsi (kohta 15) jätetään pois.

Rukouskehotus ja seurakunnan aamen voidaan laulaa tai lausua.

Esirukouksen yhteydessä tai ennen sitä ilmoitetaan kastetut, kuulutetut tai avioliiton solmineet ja

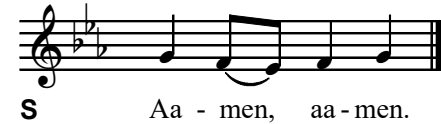
kuolleet. Ilmoituksiin voidaan liittää musiikkia ja/tai symbolista toimintaa (esim. kynttilöiden sytytys). Ilmoituksiin liittyvät rukoukset s. 229.

Yhteinen esirukous voidaan toteuttaa tavanomaista laajempaan, ja siihen voi sisältyä esimerkiksi henkilökohtaista sielunhoitoa. Voidaan käyttää myös rukousalttareita.

Sävelmäsarjat 1–3:

– rukous

TAI

Sävelmäsarja 4:

– rukous

17. Isä meidän (Pater noster)

Herran rukous lausutaan yhteen ääneen. Se voidaan myös laulaa (sävelmät s. 453, virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 805).

Herran rukouksen ekumeenisista sanamuotoa (s. 262) voidaan käyttää ekumeenisissa tilaisuuksissa.

S Isä meidän, joka olet taivaissa.
Pyhitetty olkoon sinun nimesi.
Tulkoon sinun valtakuntasi.
Tapahtukoon sinun tahtosi,
myös maan päällä niin kuin taivaassa.
Anna meille tänä päivänä meidän jokapäiväinen leipämme.
Ja anna meille meidän syntimme anteeksi,
niin kuin mekin anteeksi annamme niille,
jotka ovat meitä vastaan rikkoneet.
Äläkä saata meitä kiusaukseen,
vaan päästä meidät pahasta.
Sillä sinun on valtakunta ja voima ja kunnia iankaikkisesti.
Aamen.

IV Päätös

---

*18. Ylistysvirsi

Ylistysvirtenä voidaan käyttää esimerkiksi seuraavia: 138: 5, 329: 1, 5, 332: 3–4, 333: 1, 9, 339: 1, 4, paastonaikana esim. 324: 5–6.

Voidaan käyttää myös messun ylistystä (Benedicamus).

Ylistysvirsi jätetään pois kiirastorstain, pitkäperjantain ja hiljaisen lauantain jumalanpalveluksista.

*19. Siunaus

Siunaus voidaan myös laulaa (sävelmiä s. 427).

L Herra siunatkoon teitä ja varjelkoon teitä.
Herra kirkastakoon kasvonsa teille
ja olkoon teille armollinen.
Herra kääntäköön kasvonsa teidän puoleenne
ja antakoon teille rauhan.
Isän ja + Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.

S Aamen.

Lähetäminen

Kehotus lausutaan välittömästi ennen lähtemistä.

L/E Lähtekää rauhassa ja palvelkaa Herraa iloiten.

TAI

L/E Lähtekää rauhassa.
Olkaa rohkeat,
pitäkää hyvästä kiinni,
[älkää vastatko pahaan pahalla.
Rohkaiskaa arkoja,
tukekaa heikkoja,
auttakaa sorrettuja,]
kunnioittakaa kaikkia ihmisiä.
Rakastakaa ja palvelkaa Herraa
Pyhän Hengen voimassa iloiten.

20. Päätösmusiikki

Päätösmusiikkina voi olla virsi, kuorolaulu tai soitinmusiikkia.

Musiikin aikana voi olla ristikulkue, johon seurakunta tulee mukaan.

Viikkomessu

Viikkomessu sisältää messun eli ehtoollisjumalanpalveluksen keskeiset osat. Sen rakenteessa on väljyyttä, joka antaa tilaa hiljaisuudelle, mietiskelylle ja vapaamuotoiselle rukoukselle. Seurakuntalaisille varataan mahdollisuus yksityiseen sielunhoitoon ja rikkiin ennen viikkomessua tai sen jälkeen.

Viikkomessu on tarkoitettu ensisijaisesti arkipäivän jumalanpalvelukseksi (esim. aamu-, ilta- tai teemamessu). Sitä voidaan viettää myös erityistilanteissa (esim. nuorten jumalanpalvelukset, oppilaitosten ja puolustusvoimien jumalanpalvelukset).

Koko viikkomessu voidaan toteuttaa myös lukien.

I Johdanto

---

1. Alkuvirsi

Virren sijasta voidaan käyttää psalmeja, kuorolaulua tai soitinmusiikkia.

Alkumusiikin aikana voivat palvelutehtävissä toimivat saapua kuoriin ristikulkueena. Tällöin seurakunta seisoo.

2. Alkusiunaus

Siunaus ja vuoro-tervehdys voidaan laulaa tai lausua.

Siunaus

L Isän ja + Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.

S Aamen.

Vuoro-tervehdys

L Herra olkoon teidän kanssanne.

S Niin myös sinun henkesi kanssa.

3. Johdantosanat

Johdantosanat voidaan laatia vapaasti. Niissä otetaan huomioon päivän ja sen jumalanpalveluksen erityisluonne.

Jos johdantosanoja seuraa yhteinen rippi, niiden tulee johdattaa synnintunnustukseen.

Esimerkkejä johdantosanoiksi s. 179.

4. Yhteinen rippi

Yhteinen rippi voidaan siirtää raamatunluvun ja saarnan (kohta 7) jälkeen.

Synnintunnustus

Synnintunnustus voidaan lukea yhteen ääneen. Sen ajaksi voidaan polvistua. Synnintunnustus on mahdollista jaksottaa rukouslauseella, -laululla tai hiljaisuudella. Synnintunnustukseen voi sisältyä hiljaista rukousta, johon kehoitetaan esimerkiksi: Kuule myös hiljainen anteeksipyyntöni.

Synnintunnustuksena voidaan käyttää myös virttä (s. 190).

Synnintunnustukset s. 184 (virsi- ja rukouskirjan jumalanpalvelusliitteessä nrot 700–714).

Synninpäästö

Synninpäästön aamen voidaan laulaa tai lausua.

Synninpäästöt s. 190.

– synninpäästö

S Aamen.

5. Virsi

Virren sijasta voi olla muuta musiikkia tai hiljaista mietiskelyä.

6. Päivän rukous

Rukouskehoitus, rukous ja seurakunnan aamen voidaan laulaa tai lausua. Rukouskehoitusta voi seurata lyhyt hiljainen rukous. Rukouksen sävelmät s. 417.

L Rukoilkaamme.

– rukous

S Aamen.

II Sana

---

7. Raamatunluku ja saarna

Evankeliumin lisäksi tai sijasta voidaan lukea lukukappale Vanhasta tai Uudesta testamentista. Raamatunlukuun voidaan liittää vastaus (psalmi, virsi, laulu, soitinmusiikkia tai hiljaista mietiskelyä). Saarnan sijasta voidaan lukea mietiskelyteksti.

Jos saarnan jälkeen tulee yhteinen rippi (kohta 4), lausutaan uskontunnustus synninpäästön jälkeen. Ennen yhteistä rippiä voi olla virsi tai muuta rippiin johdattavaa musiikkia.

*8. Uskontunnustus (Credo)

Uskontunnustus lausutaan yhteen ääneen.

Uskontunnustuksena voidaan käyttää myös virttä 167 tai 171. Tällöin virsi (kohta 9) jätetään pois. Vaihtoehtoisia uskontunnustuslauluja s. 204 (virsi- ja rukouskirjan jumalanpalvelusliitteessä nrot 731–734).

Apostolinen uskontunnustus

S Minä uskon Jumalaan,
Isään, Kaikkivaltiaaseen,
taivaan ja maan Luojaan,
ja Jeesukseen Kristukseen,
Jumalan ainoaan Poikaan, meidän Herraamme,
joka sikisi Pyhästä Hengestä,
syntyi neitsyt Mariasta,
kärsi Pontius Pilatuksen aikana,
ristiinnaulittiin, kuoli ja haudattiin,
astui alas tuonelaan,
nousi kolmantena päivänä kuolleista,
astui ylös taivaisiin,
istuu Jumalan, Isän, Kaikkivaltiaan, oikealla puolella
ja on sieltä tuleva tuomitsemaan eläviä ja kuolleita,
ja Pyhään Henkeen,
pyhän, yhteisen seurakunnan,
pyhain yhteyden,
syntien anteeksiantamisen,
ruumiin ylösnousemisen
ja iankaikkisen elämän.

9. Virsi

Virren sijasta voi olla muuta musiikkia tai hiljaista mietiskelyä.

10. Yhteinen esirukous

Jos kiitosrukouksena (kohta 17) käytetään esirukouksen sisältävää vaihtoehtoa, jätetään tämä kohta pois.

Yhteinen esirukous voidaan valmistella yhdessä seurakuntalaisten kanssa. Esirukouksen sisällöstä ks. s. 8. Rukous on mahdollista jaksottaa rukouslauseella, -laululla tai hiljaisuudella.

Yhteisiä esirukouksia s. 206 ja esirukousaiheita s. 229. Paastonaikana tuhkakeskiiviikosta lähtien voidaan käyttää litaniaa (s. 221, virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 719) tai Trishagion-rukousta (s. 218, virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 718).

Rukouskehotus ja seurakunnan aamen voidaan laulaa tai lausua.

E Rukoilkaamme.

– rukous

S Aamen.

III Ehtoollinen

---

11. Uhrivirsi eli offertorio (Offertorium)

Virren aikana (kootaan kolehti ja) katetaan ehtoollispöytä. Kolehdin kohde ilmoitetaan ennen virttä. Virren sijasta voi olla hiljaisuus, laulu tai soitinmusiikkia. Kolehti voidaan siunata (s. 246).

12. Ehtoollisrukous (Eukaristinen rukous)

Vuorolaulu, prefaatio ja *Pyhä (Sanctus)

Ks. messun kaavan kohta 20 (Ehtoollisrukous). Vaihtoehtoisia Pyhä-hymnejä s. 257 (virsi- ja laulukirjan jumalanpalvelusliitteessä nrot 735–738).

Rukous ja asetussanat

Jos vuorolaulu, prefaatio ja Pyhä jätetään pois, rukous alkaa kehotuksella: Kiittäkäämme Herraa, Jumalaamme.

Rukous ja asetussanat voidaan myös laulaa. Asetussanojen sävelmät s. 258, päätösylistyksen sävelmä s. 260.

Vaihtoehtoisia ehtoollisrukouksia s. 24.

Taivaallinen Isä, kaiken Luoja,
me muistamme kiitollisina, mitä olet tehnyt puolestamme:
Sinä lähetit Poikasi pelastamaan maailman.
Hän tuli ihmiseksi, oli yksi meistä mutta ilman syntiä.
Hän täytti tahtosi kaikessa
ja suostui kärsimykseen ja kuolemaan
lunastaakseen meidät vapaiksi.

*Herramme Jeesus Kristus, sinä yönä, jona hänet kavallettiin,
otti leivän, siunasi (+), mursi ja antoi sen opetuslapsilleen sanoen:
Ottakaa ja syökää, tämä on minun ruumiini,
joka annetaan teidän puolestanne. Tehkää se minun muistokseni.*

*Samoin hän otti maljan, kiitti (+) ja sanoi:
Ottakaa ja juokaa tästä, te kaikki.
Tämä malja on uusi liitto minun veressäni,
joka vuodatetaan teidän puolestanne
syntien anteeksiantamiseksi.
Niin usein kuin te siitä juotte,
tehkää se minun muistokseni.*

Armollinen Isä,
me tahdomme täyttää tämän käskyn
ja viettää pyhää ehtoollista Poikasi muistoksi

ja niin julistaa hänen kuolemaansa, kunnes hän tulee.

[**S** Me julistamme hänen kuolemaansa.
Me todistamme hänen ylösnousemustaan.
Me odotamme hänen tulemistaan kunniaassa.]

Me rukoilemme sinua:
Lähetä Pyhä Henkesi,
niin että luotamme lupaukseen syntien anteeksiantamisesta
ja otamme uskossa vastaan Poikasi ruumiin ja veren pelastukseksenne,
kunnes kerran saamme kohdata hänet valtakunnassasi.

Hänen kauttaan, hänen kanssaan ja hänessä
kuuluu sinulle, kaikkivaltias Isä,
Pyhän Hengen yhteydessä
kunnia ja kirkkaus aina ja ikuisesti.

S Amen.

13. Isä meidän (Pater noster)

Herran rukous lausutaan yhteen ääneen. Se voidaan myös laulaa (sävelmät s. 453, virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 805).

Herran rukouksen ekumeenisista sanamuotoa (s. 262) voidaan käyttää ekumeenisissa tilaisuuksissa.

S Isä meidän, joka olet taivaissa.
Pyhitetty olkoon sinun nimesi.
Tulkoon sinun valtakuntasi.
Tapahtukoon sinun tahtosi,
myös maan päällä niin kuin taivaassa.
Anna meille tänä päivänä meidän jokapäiväinen leipämme.
Ja anna meille meidän syntimme anteeksi,
niin kuin mekin anteeksi annamme niille,
jotka ovat meitä vastaan rikkoneet.
Äläkä saata meitä kiusaukseen,
vaan päästä meidät pahasta.
Sillä sinun on valtakunta ja voima ja kunnia iankaikkisesti.
Aamen.

14. Herran rauha (Pax)

Ks. messun kaavan kohta 22 (Herran rauha).

*15. Jumalan Karitsa (Agnus Dei)

Ks. messun kaavan kohta 23 (Jumalan Karitsa). Vaihtoehtoisia Jumalan Karitsa -hymnejä s. 263 (virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nrot 739–742).

Jumalan Karitsa voidaan laulaa myös ehtoollisen vieton aikana.

16. Ehtoollisen vietto

Kutsu

L Autuaita ne, jotka on kutsuttu Karitsan hääaterialle.
Tulkaa, kaikki on jo valmiina.

TAI

L Jeesus sanoo: »Tulkaa minun luokseni,
kaikki te työn ja kuormien uuvuttamat.
Minä annan teille levon.»

TAI

L Tulkaa, ottakaa vastaan Kristuksen ruumis.
Tulkaa, juokaa kuolemattomuuden lähteestä.

Ateria (Communio)

Aterian aikana voi olla virsilaulua tai muuta musiikkia.

Leipää jaettaessa lausutaan:

[Herramme Jeesuksen] Kristuksen ruumis, sinun puolestasi annettu.

Seurakuntalainen voi vastata: Aamen.

Viiniä jaettaessa lausutaan:

[Herramme Jeesuksen] Kristuksen veri, sinun puolestasi vuodatettu.

Seurakuntalainen voi vastata: Aamen.

Päätössanat

Päätössanojen jälkeen ehtoollisasiat peitetään (ja siirretään apupöydälle). Päätössanojen jälkeen voi olla hiljaisuus.

L Me olemme ottaneet vastaan Herran Jeesuksen Kristuksen.
Hän varjelo meidät iankaikkiseen elämään.

S Aamen.

TAI

L Herramme Jeesuksen Kristuksen ruumis ja veri
kätkeköön henkemme, sielumme ja ruumiimme [, koko olemuksemme,]
iankaikkiseen elämään.

S Aamen.

17. Kiitosrukous

Kiitosrukouksena voidaan käyttää myös virttä (esim. 436: 3–5, 439: 2–4, 440: 3–5, 442 tai 449). Tällöin ylistys (kohta 18) jätetään pois.

Vaihtoehtoisia kiitosrukouksia s. 265.

L Rukoilkaamme.

Jeesus Kristus,
me ylistämme sinua elämän leivästä,
jolla ravitset meidät.
Lähetä meidät palvelemaan
kukin siinä tehtävässä, jonka olemme sinulta saaneet.

Me ylistämme sinua pelastuksen maljasta, pyhästä verestäsi,
jossa meillä on anteeksianto.

Anna sen uudistaa meidät.

Auta, ettemme etsisi tyydytystä pelkästään siitä,
mikä on katoavaa.

Sinä, olemassaolomme lähde,
varjele meitä tuhlaamasta ja tuhoamasta elämäämme.

Me ylistämme sinua armostasi.

Anna sen parantaa ihmissuhteemme.

Me kiitämme anteeksiannostasi.

Anna sen karkottaa vihamme ja katkeruutemme.

Me ylistämme sinua uudesta voimasta,
joka nostaa masennuksesta rohkeuteen,
kuolemasta elämään.

Rohkaise meitä tukemaan niitä,

jotka nääntyvät huoliinsa
ja pelkäävät tulevaisuutta.

Anna meille kyky nähdä kaikissa ihmisissä sinun kasvosi.

Me ylistämme sinua, rauhan tuoja.

Anna rauhasi niille,
joilla on levottomuus sisimmässään.

Anna rauhasi niille,
joiden tyyneyden taakse kätkeytyy ahdistus.

Tuo rauhasi keskelle elämämme arkea,
niin että saamme voiman kulkea
sinun askelissasi.

Me ylistämme sinua, Jeesus Kristus,
kuoleman voittaja ja uuden elämän tuoja.

S Aamen.

IV Päätös

---

18. Ylistys

Ks. messun kaavan kohta 26 (Ylistys).

Jos kiitosrukouksena (kohta 17) on laulettu virsi, jätetään ylistys pois.

*19. Siunaus

Siunaus voidaan myös laulaa (sävelmiä s. 427).

L Herra siunatkoon teitä ja varjelkoon teitä.
Herra kirkastakoon kasvonsa teille
ja olkoon teille armollinen.
Herra kääntäköön kasvonsa teidän puoleenne
ja antakoon teille rauhan.
Isän ja + Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.

S Amen.

Lähetäminen

Kehotus lausutaan välittömästi ennen lähtemistä.

L/E Lähtekää rauhassa ja palvelkaa Herraa iloiten.

TAI

L/E Lähtekää rauhassa.
Olkaa rohkeat,
pitäkää hyvästä kiinni,
[älkää vastatko pahaan pahalla.
Rohkaiskaa arkoja,
tukekaa heikkoja,
auttakaa sorrettuja,]
kunnioittakaa kaikkia ihmisiä.
Rakastakaa ja palvelkaa Herraa
Pyhän Hengen voimassa iloiten.

20. Päätösmusiikki

Päätösmusiikkina voi olla virsi, kuorolaulu tai soitinmusiikkia.

Musiikin aikana voi olla ristikulkue, johon seurakunta tulee mukaan.

Perhemessu

Perhemessu on seurakunnan yhteinen jumalanpalvelus, jossa otetaan huomioon erityisesti lapsiperheet. Sitä voidaan viettää sunnuntain tai muun pyhäpäivän pääjumalanpalveluksena. Messun valmistelussa ja vietossa noudatetaan Jumalanpalvelusten kirjan esipuheessa mainittuja periaatteita. Perhemessuun voidaan liittää kaste tai esimerkiksi kouluun lähtevien siunaaminen.

Perhejumalanpalveluksessa raamatuntekstit voidaan valita vapaasti kunkin pyhän eri vuosikertojen teksteistä.

Perhemessua voidaan viettää myös arkipäivän tai erityistilanteen (esim. koulujumalanpalvelus) jumalanpalveluksena. Tällöin kaavaa voidaan soveltaa tilanteen mukaan.

Kun perhejumalanpalvelusta vietetään sanajumalanpalveluksena, jätetään ehtoollisosa pois. Tällöin kolehti kootaan virren (kohta 13) aikana ja Isä meidän -rukous luetaan yhteisen esirukouksen aamenen jälkeen.

I Johdanto

1. Alkuvirsi

Virren sijasta voidaan käyttää psalmia, perhejumalanpalveluksen psalmivuorolaulua (s. 432, virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 760), kuorolaulua tai soitinmusiikkia.

Alkumusiikin aikana voivat palvelutehtävissä toimivat saapua kuoriin ristikulkueena. Tällöin seurakunta seisoo.

2. Alkusiunaus

Siunaus ja vuorotervehdys voidaan laulaa tai lausua.

Siunaus

L I - sän ja + Po - jan ja Py - hän Hen - gen ni - meen.

S Aa - men, aa - men, aa - men.

Vuorotervehdys

L Her - ra ol - koon tei - dän kans - san - ne.

S Niin myös si - nun hen - ke - si kans - sa.

TAI

E/L Her - ra on kes - kel - läm - me.
S Vie - täm - me suur - ta juh - laa.

TAI

E/L Her - ra on kes - kel - läm - me.
S Her - ra on kes - kel - läm - me.

E/L Vie - täm - me suur - ta juh - laa.
S Vie - täm - me suur - ta juh - laa.

3. Johdantosanat

Johdantosanojen alussa puhuttelun jälkeen kerrotaan päivän ja sen jumalanpalveluksen erityisluonteesta. Tämän vapaan osan merkkinä on käytetty seuraavassa kahta ajatusviivaa (– –). Jos johdantosanoja seuraa yhteinen rippi, niiden tulee johdattaa synnintunnustukseen.

Vaihtoehtoisia johdantosanoja s. 270.

Johdantosanat voidaan laatia myös vapaasti.

Rakkaat ystävät.

--

Olemme tulleet viettämään seurakunnan yhteistä juhlaa. Meidät on kutsuttu kuulemaan Raamatun sanaa, rukoilemaan ja ylistämään Jumalaa. Meitä kutsutaan myös Jumalan perheen aterialle. Jeesus on luvannut olla kanssamme. Tähän lupaukseen turvaudumme, kun nyt tunnustamme Jumalalle syntimme.

TAI

Jumalan perheväki, pienet ja suuret.

--

Isän Jumalan lapsina olemme tulleet yhteen. Yhdessä saamme iloita ja kiittää. Yhdessä saamme myös turvautua häneen ja rukoilla anteeksiantoa Jeesuksen nimessä.

4. Yhteinen rippi

Yhteinen rippi voidaan siirtää saarnan (kohta 11) jälkeen.

Synnintunnustus

Synnintunnustus voidaan lukea yhteen ääneen. Sen ajaksi voidaan polvistua. Synnintunnustus on mahdollista jaksottaa rukouslauseella, -laululla tai hiljaisuudella. Synnintunnustukseen voi sisältyä hiljaista rukousta, johon kehoitetaan esimerkiksi: Kuule myös hiljainen anteeksipyyntöni.

Synnintunnustuksena voidaan käyttää myös virttä (s. 1190).

Vaihtoehtoisia synnintunnustuksia s. 184 (virsi- ja laulukirjan jumalanpalvelusliitteessä nrot 700–714).

Pyhä Jumala, rakas taivaallinen Isä.
Monet asiat painavat mieltäni.
Olen usein sanonut ja tehnyt sellaista,
mikä on aiheuttanut murhetta
toisille ihmisille ja sinulle.
Anna kaikki syntini anteeksi
Jeesuksen tähden.
Tätä pyydän luottaen siihen,
että sinä rakastat minua.

TAI

Jeesus, meidän veljemme

Sävelmä s. 430 (virsi- ja laulukirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 720).

Jeesus, meidän veljemme,
pelastaja ihmisten.
Sinä tunnet syntimme.
Anna kaikki anteeksi.
Herra, armahda.

Rakas Vapahtajamme,
aina meitä armahdat,
pahat teot unohdat,
elämämme uudistat.
Kristus, armahda.

Synninpäästö

Synninpäästön aamen voidaan laulaa tai lausua.

Vaihtoehtoisia synninpäästöjä s. 190.

Jumala on antanut meille Jeesuksen pelastajaksi.
Hän kuulee rukouksemme
ja antaa meille kaikki syntimme anteeksi.
Hän lahjoittaa ilon ja rauhan.

S Aamen.

TAI

Jumala kuulee rukouksemme.
Hän antaa meille Jeesuksen tähden
kaikki syntimme anteeksi.

S Aamen.

Kiitosrukous

Kiitosrukous voidaan lukea yhteen ääneen.

Vaihtoehtoisia kiitosrukouksia s. 192 (virsiokirjan jumalanpalvelusliitteessä nrot 715–717).

Rakas taivaallinen Isä.
Kiitos, että annat syntimme anteeksi
Jeesuksen tähden.
Auta meitä elämään armonsi varassa.

S Aamen.

TAI

Mikäli synnintunnustuksena on laulettu »Jeesus, meidän veljemme», lauletaan kiitosrukouksena seuraava:

Jeesus, meidän Herramme,
ylistämme sinua
armosta ja avusta.
Täytä meidät ilolla.
Herra, armahda.

(Sävelmä s. 430, virsiokirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 720.)

5. Herra, armahda (Kyrie)

Mikäli yhteisessä ripissä on käytetty laulua »Jeesus, meidän veljemme», jätetään tämä kohta pois.

VAIHTOEHTO A

Kyrie-litania

Kyrie-litania voidaan laulaa tai lukea.

Voidaan käyttää myös s. 411 olevaa litaniasävelmää.

E Rukoilkaamme taivaal - lis - ta I - sää,

että oppisimme tuntemaan hänen rak - kau - ten - sa.

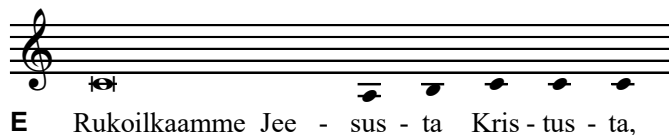

Rukoil - kaam - me Her - raa.

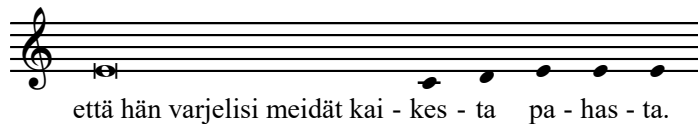
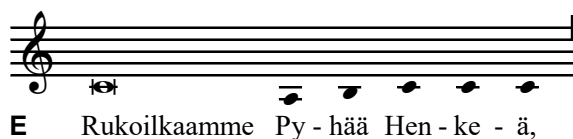
Perhemessu

TAI

– rukouslause

– rukouslause

VAIHTOEHTO B

Herra, armahda

Vaihtoehtoisia Herra, armahda -lauluja s. 198 (virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nrot 721–722).

S Herra, armahda meitä.
Kristus, armahda meitä.
Herra, armahda meitä.

*6. Kunnia (Gloria) ja kiitosvirsi Pyhälle Kolminaisuudelle

Kunnia ja kiitosvirsi jätetään pois paastonaikana (tuhkakeskiviikosta lähtien) ja adventtiaikana (1. adventtisunnuntain jälkeisestä maanantaista lähtien).

Kunnia

Vaihtoehtoisia Kunnia-lauluja s.200 (virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nrot 723–725).

E Kun-ni - a Ju - ma - lal - le kor - ke - uk - sis - sa,

S maan pääl - lä rau - ha ih - mi - sil - lä, joi - ta hän ra - kas - taa.

TAI

E Kun-ni - a Ju - ma - lal - le kor - ke - uk - sis - sa,

S Kun-ni - a Ju - ma - lal - le kor - ke - uk - sis - sa,

E maan pääl - lä rau - ha ih - mi - sil - lä, joi - ta hän ra - kas - taa.

S maan pääl - lä rau - ha ih - mi - sil - lä, joi - ta hän ra - kas - taa.

Kiitosvirsi

Virsi 135.

Voidaan käyttää myös perhemessun Laudamus-virttä (s. 272, virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 729) tai vaihtoehtoisia kiitosvirsiä (s. 200, virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nrot 726–730).

7. Päivän rukous

Rukouskehotus, rukous ja seurakunnan aamen voidaan laulaa tai lausua. Rukouskehotusta voi seurata lyhyt hiljainen rukous. Rukouksen sävelmät s. 417.

L Ru - koil - kaam - me.

– rukous

S Aa - men, aa - men.

TAI

E Ru - koi - lem - me Her - raa.
S Ru - koi - lem - me Her - raa.

– rukous

E Aa - men, aa - men.
S Aa - men, aa - men.

II Sana

---

8. Lukukappale

Lukija ilmoittaa raamatunkohdan. Seurakunta kuuntelee istuen.

9. Päivän virsi eli graduuali (Graduale)

Vaihtoehtoisia päivän virsiä (teemavirsiä) s. 274 (virsiokirjan jumalanpalvelusliitteessä nrot 744–747). Voidaan käyttää myös perhevirttä (s. 277, virsiokirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 748).

*10. Evankeliumi

Evankeliumi ilmoitetaan sanomalla esimerkiksi: Nouskaamme kuulemaan pyhää evankeliumia.

Evankeliumin lukemisen edellä ja/tai sen jälkeen voidaan laulaa halleluja. Evankeliumia edeltävään hallelujalauluun voidaan liittää hallelujasäe (ks. Evankeliumikirja). Hallelujalaulun ja hallelujasäkeen sävelmiä s. 421.

Halleluja jätetään pois paastonaikana tuhkakeskiiviikosta lähtien. Tällöin hallelujalaulun sijasta voidaan käyttää psalmilauseita (ks. Evankeliumikirja). Psalmilauseen sävelmiä s. 426.

Evankeliumi tai sen osa voidaan laulaa.

11. Saarna

Saarna voi sisältää raamatun tekstin lukemisen tai päättyä siihen. Saarnassa voidaan käyttää myös muita ilmaisukeinoja kuin puhetta, esimerkiksi draamaa tai leikkiä.

Jos saarnan jälkeen tulee yhteinen rippi (kohta 4), lausutaan uskontunnustus synnin päästön jälkeen. Ennen yhteistä rippiä voi olla virsi tai muuta rippiin johdattavaa musiikkia.

*12. Uskontunnustus (Credo)

Uskontunnustus lausutaan yhteen ääneen.

Uskontunnustuksena voidaan käyttää myös virttä 167 tai 171. Tällöin virsi (kohta 13) jätetään pois. Perhemessun uskontunnustuslaulu s. 272 (virsiokirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 733).

Vaihtoehtoisia uskontunnustuslauluja s. 204 (virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nrot 731–734).

Apostolinen uskontunnustus

S Minä uskon Jumalaan,
 Isään, Kaikkivaltiaaseen,
 taivaan ja maan Luojaan,
 ja Jeesukseen Kristukseen,
 Jumalan ainoaan Poikaan, meidän Herraamme,
 joka sikisi Pyhästä Hengestä,
 syntyi neitsyt Mariasta,
 kärsi Pontius Pilatuksen aikana,
 ristiinnaulittiin, kuoli ja haudattiin,
 astui alas tuonelaan,
 nousi kolmantena päivänä kuolleista,
 astui ylös taivaisiin,
 istuu Jumalan, Isän, Kaikkivaltiaan, oikealla puolella
 ja on sieltä tuleva tuomitsemaan eläviä ja kuolleita,
 ja Pyhään Henkeen,
 pyhän, yhteisen seurakunnan,
 pyhään yhteyden,
 syntien anteeksiantamisen,
 ruumiin ylösnousemisen
 ja iankaikkisen elämän.

13. Virsi

Virren sijasta voi olla muuta musiikkia.

14. Yhteinen esirukous

Yhteinen esirukous voidaan valmistella yhdessä seurakuntalaisten kanssa. Esirukouksen sisällöstä ks. s. 8. Rukous on mahdollista jaksottaa rukouslauseella, -laululla tai hiljaisuudella.

Yhteisiä esirukouksia s. 206 ja esirukousaiheita s. 229. Paastonaikana tuhakeskiviikosta lähtien voidaan käyttää litaniaa (s. 221, virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 719) tai Trishagion-rukousta (s. 218, virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 718).

Rukouskehotus ja seurakunnan aamen voidaan laulaa tai lausua.

Esirukouksen yhteydessä tai ennen sitä ilmoitetaan kastetut, kuulutetut tai avioliiton solmineet ja kuolleet. Ilmoituksiin voidaan liittää musiikkia ja/tai symbolista toimintaa (esim. kynttilöiden sytytys). Voidaan käyttää myös Elämänkaarilaulua (s. 277, virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 749). Ilmoituksiin liittyvät rukoukset s. 229.

E Ru - koil - kaam - me.

– rukous

S Aa - men, aa - men.

TAI

E Ru - koi - lem - me Her - raa.
S Ru - koi - lem - me Her - raa.

– rukous

E Aa - men, aa - men.
S Aa - men, aa - men.

III Ehtoollinen

---

15. Uhrivirsi eli offertorio (Offertorium)

Virren aikana kootaan kolehti ja katetaan ehtoollispöytä. Kolehdin kohde ilmoitetaan ennen virttä. Virren sijasta voi olla kuorolaulu tai soitinmusiikkia. Kolehti voidaan siunata (s. 246).

16. Ehtoollisrukous (Eukaristinen rukous)

Vuorolaulu

L Her - ra ol - koon tei - dän kans - san - ne.

S Niin myös si - nun hen - ke - si kans - sa.

L Y - len - tä - kää sy - dä - men - ne.

S Y - len - näm - me sen Her - ran puo - leen.

Perhemessu

L Kiit - tä - kääm-me Her - raa, Ju - ma - laam-me.
S Niin on oi - kein ja ar - vol - lis - ta.

Prefaatio

Voidaan käyttää myös messun prefaatiota s. 23.

Jumala, sinä olet kaikkien ihmisten Isä.
Sinä olet antanut meille elämän
ja luonut ympärillemme koko tämän kauniin maailman.
Me ylistämme sinua yhdessä kaikkien omiesi
ja taivaan enkelien kanssa:

TAI

Hyvä Jumala, me kiitämme sinua siitä,
että saamme tulla luoksesi.
Sinä rakastat meitä
ja siksi olet antanut meille kauniin maailman.
Sinä rakastat meitä
ja siksi olet antanut meille Poikasi Jeesuksen.
Sinä rakastat meitä
ja siksi ruokit meitä hyvyydelläsi.
Me kiitämme sinua tästä taivaan lahjasta
ja laulamme sinulle ylistystä enkelien ja kaikkien pyhien kanssa:

TAI

Kaikki Herran palvelijat,
taivaan enkelit ja te,
jotka turvaatte Herraan,
pienet ja suuret,
ylistäkää kaikkivaltiasta
ja pyhää Jumalaa:

(Sävelmä s. 431.)

Vuorolaulun ja prefaation sijasta Pyhä-hymniin voidaan kehottaa:

L Kiittäkäämme Herraa, Jumalaamme.

TAI

L Ylistäkää Jumalaa, kaikki te hänen palvelijansa, pienet ja suuret.

*Pyhä (Sanctus)

Seurakunta voi seisoa Pyhä-hymnistä Jumalan Karitsa -hymniin.

Vaihtoehtoisia Pyhä-hymnejä s. 257 (virikirjan jumalanpalvelusliitteessä nrot 735–738).

S Pyhä, pyhä, pyhä Herra Sebaot!
Taivas ja maa on täynnä kirkkauttasi.
Hoosianna korkeuksissa!
Siunattu olkoon hän, joka tulee Herran nimessä.
Hoosianna korkeuksissa!

Rukous ja asetussanat

Rukous ja asetussanat voidaan myös laulaa. Asetussanojen sävelmät s. 258.

Taivaallinen Isä, sinä olet luonut kaiken hyväksi. Rakkaudessa lähetit Poikasi Jeesuksen meidän kaikkien ystäväksi ja pelastajaksi. Hyvänä Paimenena hän auttoi kaikkia ja antoi henkensä meidän puolestamme. Hän kuoli ristillä, jotta me saisimme anteeksiannon ilon. Hän nousi ylös haudasta, jotta me saisimme elää ikuisesti. Hän antoi ehtoollisen Jumalan perheväen yhteiseksi kiitosateriaksi.

*Herramme Jeesus Kristus, sinä yönä, jona hänet kavallettiin,
otti leivän, siunasi (+), mursi ja antoi sen opetuslapsilleen sanoen:
Ottakaa ja syökää, tämä on minun ruumiini,
joka annetaan teidän puolestanne. Tehkää se minun muistokseni.*

*Samoin hän otti maljan, kiitti (+) ja sanoi:
Ottakaa ja juokaa tästä, te kaikki.
Tämä malja on uusi liitto minun veressäni,
joka vuodatetaan teidän puolestanne
syntien anteeksiantamiseksi.
Niin usein kuin te siitä juotte,
tehkää se minun muistokseni.*

Taivaallinen Isä. Me iloitsemme kaikesta siitä, mitä Jeesus on tehnyt meidän puolestamme. Anna meille Pyhä Henkesi, niin että uskoen otamme vastaan Jeesuksen ehtoollisessa.

Kiitos suuresta lahjastasi.

S Amen.

17. Isä meidän (Pater noster)

Herran rukous lausutaan yhteen ääneen. Se voidaan myös laulaa (sävelmät s. 453, virikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 805).

Herran rukouksen ekumeenista sanamuotoa (s. 262) voidaan käyttää ekumeenisissa tilaisuuksissa.

S Isä meidän, joka olet taivaissa.
Pyhitetty olkoon sinun nimesi.
Tulkoon sinun valtakuntasi.
Tapahtukoon sinun tahtosi,

myös maan päällä niin kuin taivaassa.
 Anna meille tänä päivänä meidän jokapäiväinen leipämme.
 Ja anna meille meidän syntimme anteeksi,
 niin kuin mekin anteeksi annamme niille,
 jotka ovat meitä vastaan rikkoneet.
 Äläkä saata meitä kiusaukseen,
 vaan päästä meidät pahasta.
 Sillä sinun on valtakunta ja voima ja kunnia iankaikkisesti.
 Amen.

18. Herran rauha (Pax)

Vuorolaulun jälkeen seurakuntalaisia voidaan kehottaa rauhan toivottamiseen. Tällöin seurakuntalaiset tervehtivät toisiaan ja lausuvat esimerkiksi: Kristuksen rauhaa.

L Her-ran rau - ha ol - koon tei - dän kans - san - ne.

S Niin myös si - nun hen - ke - si kans - sa.

TAI

L Her-ran rau - ha ol - koon tei - dän kans - san - ne.

E Niin myös si - nun hen - ke - si kans - sa.

S Niin myös si - nun hen - ke - si kans - sa.

*19. Jumalan Karitsa (Agnus Dei)

Liturgi voi murtaa ehtoollisleivän Jumalan Karitsa -hymnin aikana.

Vaihtoehtoisia Jumalan Karitsa -hymnejä s. 263 (virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nrot 739–742).

S Jumalan Karitsa, joka kannat maailman synnin,
 armahda meitä.
 Jumalan Karitsa, joka kannat maailman synnin,
 armahda meitä.
 Jumalan Karitsa, joka kannat maailman synnin,
 anna meille rauha.

20. Ehtoollisen vietto

Kutsu

L Jeesus sanoo: »Tulkaa minun luokseni.»

TAI

L Jeesus kutsuu: »Tulkaa, kaikki on valmiina.»

Ateria (Communio)

Aterian aikana voi olla virsilaulua tai muuta musiikkia. Perhemessun ehtoollislaulu s. 278 (virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 743).

Leipää jaettaessa lausutaan:

[Herramme Jeesuksen] Kristuksen ruumis, sinun puolestasi annettu.

Seurakuntalainen voi vastata: *Aamen.*

Viiniä jaettaessa lausutaan:

[Herramme Jeesuksen] Kristuksen veri, sinun puolestasi vuodatettu.

Seurakuntalainen voi vastata: *Aamen.*

Päätössanat

Päätössanojen jälkeen ehtoollisastiat peitetään (ja siirretään apupöydälle). Ennen kiitosrukousta (kohta 21) voi olla hiljaisuus.

L Me olemme ottaneet vastaan Herran Jeesuksen Kristuksen.
Hän varjeltakoon meidät iankaikkiseen elämään.

S Aamen.

TAI

L Herramme Jeesus Kristus vahvistakoon meitä elämään
uskossa, toivossa ja rakkaudessa.

S Aamen.

21. Kiitosrukous

Rukouskehotus, rukous ja seurakunnan aamen voidaan laulaa tai lausua. Rukouksen sävelmät s. 417.

Kiitosrukouksena voidaan käyttää myös virttä (esim. 110: 3–5, 220: 8–9, 221: 10, 229: 6–7 ja 235: 4, paastonaikana erityisesti 79: 9–10).

Vaihtoehtoisia kiitosrukouksia s. 265.

L Ru - koil - kaam - me.

TAI

E Ru - koi - lem - me Her - raa.
S Ru - koi - lem - me Her - raa.

Me kiitämme sinua, taivaallinen Isä,
 ehtoollisen lahjasta.
 Kiitos, että rakastat meitä.
 Auta meitä elämään lähellä sinua
 ja lähellä toisiamme.
 Pidä meidät taivaan tiellä.
 Kuule rukouksemme
 Poikasi Jeesuksen Kristuksen tähden.

S Aa - men, aa - men.

TAI

E Aa - men, aa - men.
S Aa - men, aa - men.

IV Päätös

---

22. Ylistys

Jos kiitosrukouksena (kohta 21) on laulettu virsi, jätetään ylistys pois.

Ylistyksenä voidaan käyttää myös virttä (esim. 138: 5, 329: 1, 5, 332: 3–4, 333: 1, 9, 339: 1, 4).

Paastonaikana ylistyksenä käytetään virttä (esim. 324: 5–6, 470: 4).

Ylistys jätetään pois kiirastorstein, pitkäperjantain ja hiljaisen lauantain jumalanpalveluksista.

E Kiit - tä - kään - me Her - raa. Hal - le - lu - ja!

*S Ju - ma - lal - le kii - tos. Hal - le - lu - ja,

hal - le - lu - ja, hal - le - lu - ja!

TAI

E Kiit-tä - kääm-me Her-raa. Hal-le - lu - ja!

E Ju - ma - lal - le kii - tos. Hal - le - lu - ja, }
S Ju - ma - lal - le kii - tos. Hal - le - lu - ja,

E hal - le - lu - ja, hal - le - lu - ja!
S hal - le - lu - ja, hal - le - lu - ja!

*23. Siunaus

Siunaus voidaan myös laulaa (sävelmiä s. 427).

L Herra siunatkoon teitä ja varjelkoon teitä.
 Herra kirkastakoon kasvonsa teille
 ja olkoon teille armollinen.
 Herra kääntäköön kasvonsa teidän puoleenne
 ja antakoon teille rauhan.
 Isän ja + Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.

S Aamen.

Lähtettäminen

Kehotus lausutaan välittömästi ennen lähtemistä.

L/E Lähtekää rauhassa ja palvelkaa Herraa iloiten.

24. Päätösmusiikki

Päätösmusiikkina voi olla virsi, kuorolaulu tai soitinmusiikkia.

Musiikin aikana voi olla ristikulkue, johon seurakunta tulee mukaan.

Päivän rukoushetket

Perinteisiin päivän rukoushetkiin kuuluvat aamurukous (Laudes), päivärukous (Ad sextam), iltarukous (Vesper) ja rukous päivän päättyessä eli kompletorio (Completerium). Näiden sijasta rukoushetki voidaan viettää myös pienen rukoushetken kaavan mukaan. Valon rukous (Lucernarium) voidaan liittää vesperiin ja kompletorioon.

Rukoushetken johtaa pappi, seurakunnan työntekijä tai seurakuntalainen. Rukoushetkien laulettaviksi merkityt osat voidaan myös lukea.

Pieni rukoushetki

---

1. Alkuvirsi

Virren sijasta voi olla muuta musiikkia.

2. Johdanto

Alkusiunauksen jälkeen voidaan lausua vapaasti laadittavat johdantosanat.

E Isän ja (+) Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.

S Aamen.

[**E** Meidän auttajamme on Herra,

S hän, joka on luonut taivaan ja maan.]

Synnintunnustus ja synninpäästö

Synnintunnustus ja synninpäästö lausutaan ensisijaisesti silloin, kun pieni rukoushetki vietetään päivän päättyessä. Synnintunnustuksen edellä voidaan lausua lyhyet kehotussanat (esim. s. 86).

Synnintunnustus voidaan lukea yhteen ääneen. Siihen voi sisältyä hiljaista rukousta, johon kehoitetaan esimerkiksi: Kuule myös hiljainen anteeksipyyntöni.

Tunnustamme edessäsi, pyhä Jumala,

että olemme tehneet syntiä

ajatuksin ja sanoin,

teoin ja laiminlyönnein.

Muista meitä laupeudessasi

ja anna meille Jeesuksen Kristuksen tähden anteeksi,

mitä olemme rikkoneet.

E Kaikkivaltias Jumala antakoon meille syntimme anteeksi
ja johtakoon meidät ikuiseen elämään.

S Aamen.

3. Psalmi

Psalmin sijasta voidaan laulaa virsi.

Psalmi voidaan laulaa tai lukea. Sen alussa ja lopussa voi olla antifoni. Psalmisävelmiä s. 381. Psalmin kertosakeitä s. 391 (virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nrot 761–790).

Psalmiin liitetään Pieni kunnia (Gloria Patri). Sen sijasta voidaan käyttää seuraavia virrensäkeistöjä: 49: 4, 50: 6, 111: 7, 115: 8, 131: 4, 258: 6, 325: 4, 334: 8, 418: 8, 420: 9, 475: 4, 534: 6. Pieni kunnia jätetään pois paastonaikana 5. paastonajan sunnuntaista lähtien.

– psalmi

Kunnia Isälle ja Pojalle
ja Pyhälle Hengelle,
niin kuin oli alussa, nyt on ja aina,
iankaikkisesta iankaikkiseen. Aamen.

4. Raamatunluku

Luetaan jokin kirkkovuoden tai vuorokauden ajankohtaan liittyvä lukukappale tai evankeliumi. Raamatunlukua voi seurata hiljainen mietiskely.

5. Vastaus

Vastauksena voi olla virsi, laulu tai soitinmusiikkia.

6. Puhe

Puheen sijasta voidaan lukea mietiskelyteksti.

7. Virsi

Virren sijasta voi olla muuta musiikkia.

8. Rukousjakso

Päivän rukous

Luetaan jokin kirkkovuoden tai vuorokauden ajankohtaan liittyvä rukous. Rukouskehotusta voi seurata lyhyt hiljainen rukous. Rukoushetkien päivän rukoukset s. 285. Rukous voidaan laatia myös vapaasti.

Rukous voidaan lukea tai laulaa. Päivän rukouksen sävelmä s. 451.

E Rukoilkaamme.

– rukous

S Aamen.

Isä meidän

Herran rukous lausutaan yhteen ääneen. Se voidaan myös laulaa (sävelmät s. 453, virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 805).

Herran rukouksen ekumeenista sanamuotoa (s. 262) voidaan käyttää ekumeenisissa tilaisuuksissa.

S Isä meidän, joka olet taivaissa.

Pyhitetty olkoon sinun nimesi.

Tulkoon sinun valtakuntasi.

Tapahtukoon sinun tahtosi,

myös maan päällä niin kuin taivaassa.

Anna meille tänä päivänä meidän jokapäiväinen leipämme.
Ja anna meille meidän syntimme anteeksi,
niin kuin mekin anteeksi annamme niille,
jotka ovat meitä vastaan rikkoneet.
Äläkä saata meitä kiusaukseen,
vaan päästä meidät pahasta.
Sillä sinun on valtakunta ja voima ja kunnia iankaikkisesti.
Aamen.

9. Siunaus

E Siunatkoon meitä kaikkivaltias ja armollinen Jumala,
Isä ja (+) Poika ja Pyhä Henki.

S Aamen.

10. Päätösmusiikki

Päätösmusiikkina voi olla virsi, laulu tai soitinmusiikkia.

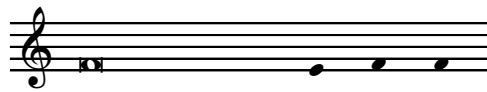
Aamurukous

(Laudes)

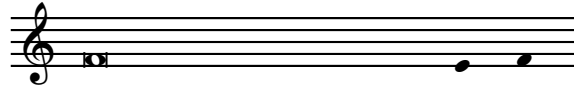
1. Johdanto

Johdannon edellä voi olla virsi, laulu tai soitinmusiikkia.

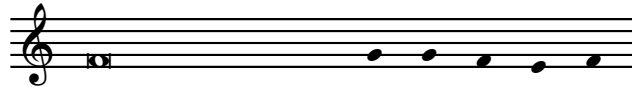
Halleluja jätetään pois paastonaikana tuhkakeskiviikosta lähtien. Pieni kunnia jätetään pois paastonaikana 5. paastonajan sunnuntaista lähtien.

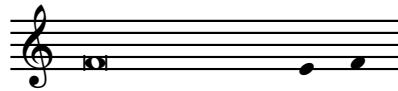
E Herra, avaa minun huu - le - ni,

S niin suuni julistaa sinun kunni - aa - si.

E Jumala, ole armollinen, pe - las - ta mi - nut.

S Riennä avukseni, Her-ra.

E Kunnia Isälle ja Po - jal - le ja Pyhälle Hen-gel - le,

S niin kuin oli alussa, nyt on ja ai - na,

iankaikkisesta iankaikkiseen. Aa-men. Hal - le - lu - ja.

Paastonaikana hallelujan sijasta lauletaan:

Ylistys sinulle, Kristus, kunni - an ku - nin-gas.

2. Virsi

---

3. Psalmi

Psalmi voidaan laulaa tai lukea. Sen alussa ja lopussa voi olla antifoni. Psalmisävelmiä s. 381. Psalmien kertosaikkeitä s. 391 (virsi- ja laulukirjan jumalanpalvelusliitteessä nrot 761–790).

Psalmin sijasta voidaan käyttää seuraavia Vanhan testamentin kiitoslauluja (canticum): 1. Aik. 29: 10–13; Jes. 12: 1–6; Jes. 26: 1–4, 8–9, 12; Hoos. 6: 1–3.

Psalmiin liitetään Pieni kunnia (Gloria Patri). Sen sijasta voidaan käyttää seuraavia virrensäkeistöjä: 49: 4, 50: 6, 111: 7, 115: 8, 131: 4, 258: 6, 325: 4, 334: 8, 418: 8, 420: 9, 475: 4, 534: 6. Pieni kunnia jätetään pois paastonaikana 5. paastonajan sunnuntaista lähtien.

– psalmi

Kunnia Isälle ja Pojalle
ja Pyhälle Hengelle,
niin kuin oli alussa, nyt on ja aina,
iankaikkisesta iankaikkiseen. Aamen.

4. Raamatunluku

Luetaan jokin kirkkovuoden tai vuorokauden ajankohtaan liittyvä lukukappale tai evankeliumi. Raamatunlukua voi seurata hiljainen mietiskely.

5. Lyhyt vastauslaulu eli responsorio (Responsorium)

Pieni kunnia ja sen jälkeinen kertosaie jätetään pois paastonaikana 5. paastonajan sunnuntaista lähtien.

Vastauslaulun sijasta voi olla virsi, laulu tai soitinmusiikkia.

Kirkkovuoden ajankohdan mukaan vaihtuvia lyhyitä vastauslauluja s. 434.

E Laupeutesi mi-nä tur-vaan jo var-hai-ses-ta aa-mus-ta.

S Laupeutesi mi-nä tur-vaan jo var-hai-ses-ta aa-mus-ta.

E Si-nun puoleesi minä kää-n-yn, o-soi-ta tie, jo-ta kul-ke-a.

S Laupeutesi mi-nä tur-vaan jo var-hai-ses-ta aa-mus-ta.

Aamurukous (Laudes)

E Kunnia I-säl-le ja Po - jal-le ja Py - häl - le Hen-gel - le.

S Laupeutesi mi-nä tur-vaan jo var-hai-ses-ta aa-mus-ta.

6. Puhe

Puheen sijasta voidaan lukea mietiskelyteksti.

7. Sakariaan kiitoslaulu (Benedictus)

Kiitoslaulun (canticum, Luuk. 1: 68–79) sävelmä s. 440 (virsi- ja laulukirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 801). Kiitoslaulun voi olla myös virsi 258, 259 tai, etenkin juhla-aikoina, Te Deum -hymni (s. 442, virsi- ja laulukirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 802; myös virsi 320 tai 321). Vaihtoehtoisia kiitoslauluja s. 280 (virsi- ja laulukirjan jumalanpalvelusliitteessä nrot 750–751). Pieni kunnia jätetään pois paastonaikana 5. paastonajan sunnuntaista lähtien.

Antifoni

Meidän Jumalamme armahtaa meitä hyvyydessään:
Korkeudesta saapuu luoksemme aamun koitto.

Kiitoslaulu

Ylistetty (+) olkoon Herra, Israelin Jumala!

Armossaan hän on katsonut kansansa puoleen
ja valmistanut sille lunastuksen.

Väkevän pelastajan hän on nostanut meille palvelijansa Daavidin suvusta,
niin kuin hän ikiajoista asti on luvannut pyhien profeettojensa suulla.

Hän on pelastanut meidät vihollistemme vallasta,
kaikkien vihamiestemme käsistä.

Hän on nyt osoittanut laupeutensa,
uskollisuutensa isiämme kohtaan.

Hän on pitänyt mielessään pyhän liittonsa,
valan, jonka hän isällemme Abrahamille vannoi.

Näin me saamme pelotta palvella häntä vihollisistamme vapaina,
pyhinä ja vanhurskaina hänen edessään kaikkina elämämme päivinä.

Ja sinua, lapsi, kutsutaan Korkeimman profeetaksi.

Sinä käyt Herran edellä ja raivaat tien hänelle.

Sinä johdat hänen kansansa tuntemaan pelastuksen,
syntien anteeksiantamisen.

Näin meidän Jumalamme hyvyydessään armahtaa meitä:

Korkeudesta saapuu luoksemme aamun koitto.

Se loistaa pimeydessä ja kuoleman varjossa eläville,
se ohjaa jalkamme rauhan tielle.

Kunnia Isälle ja Pojalle
ja Pyhälle Hengelle,
niin kuin oli alussa, nyt on ja aina,
iankaikkisesta iankaikkiseen. Aamen.

Antifoni

Meidän Jumalamme armahtaa meitä hyvyydessään:
Korkeudesta saapuu luoksemme aamun koitto.

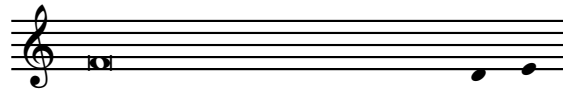
8. Rukousjakso

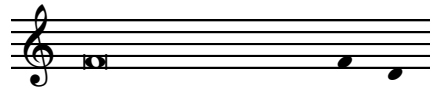
Vuororukous

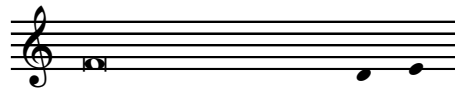
E Jumala, Herra Sebaot, lohduta mei - tä.

S Kirkasta kasvosi, niin me saamme a - vun.

E Tule, Kristus, ja auta mei - tä.

S Lunasta meidät armosi täh - den.

E Herra, kuule ruko - uk - se - ni.

S Kallista korvasi huutoni puo - leen.

E Ru - koil - kaam - me.

Esirukous

Esirukous voidaan laatia vapaasti. Seurakunnan rukouslauseena voidaan toistaa tällöin huudahdusta »Herra, armahda meitä». Esirukous voidaan päättää lyhyeen hiljaiseen rukoukseen.

Kirkkovuoden ajankohdan mukaan vaihtuvia Kyrie-litaniaita s. 194.
Esirukouksen sävelmä s. 451.

Aamurukous (Laudes)

E Jumala, me kiitämme sinua tästä uudesta päivästä.
Anna Kristuksen ylösnousemuksen valaista elämäämme.

S Her - ra, ar - mah - da mei - tä.

E Anna valosi loistaa kaikille, jotka elävät pimeydessä
ja kuoleman varjossa.

S Kris - tus, ar - mah - da mei - tä.

E Anna Pyhän Hengen kantaa meissä tänään hedelmää:
iloa, rakkautta ja kärsivällisyyttä.

S Her - ra, ar - mah - da mei - tä.

Päivän rukous

Luetaan jokin kirkkovuoden tai vuorokauden ajankohtaan liittyvä rukous. Rukoushetkien päivän rukoukset s. 285. Rukous voidaan laatia myös vapaasti.

Rukous voidaan lukea tai laulaa. Päivän rukouksen sävelmä s. 452.

– rukous

S Aa - men.

Isä meidän

Herran rukous lausutaan yhteen ääneen. Se voidaan myös laulaa (sävelmät s. 453, virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 805).

Herran rukouksen ekumeenista sanamuotoa (s. 262) voidaan käyttää ekumeenisissa tilaisuuksissa.

S Isä meidän, joka olet taivaissa.
Pyhitetty olkoon sinun nimesi.
Tulkoon sinun valtakuntasi.
Tapahtukoon sinun tahtosi,
myös maan päällä niin kuin taivaassa.
Anna meille tänä päivänä meidän jokapäiväinen leipämme.
Ja anna meille meidän syntimme anteeksi,
niin kuin mekin anteeksi annamme niille,
jotka ovat meitä vastaan rikkoneet.
Äläkä saata meitä kiusaukseen,
vaan päästä meidät pahasta.
Sillä sinun on valtakunta ja kunnia iankaikkisesti.
Aamen.

9. Ylistys (Benedicamus)

Ylistys jätetään pois kiirastorstain, pitkäperjantain ja hiljaisen lauantain rukoushetkistä.

E Kiit - tä - kään - me Her - raa!

S Ju - ma - lal - le kii - tos. Hal - le - lu - ja!

Paastonaikana tuhkakeskiyöistä lähtien:

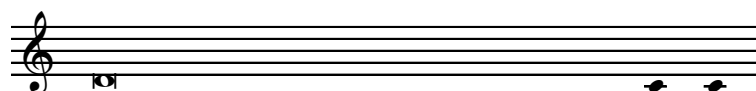
E Kiit - tä - kään - me Her - raa!

S Ju - ma - lal - le kii - tos. Aa - men, aa - men.

10. Siunaus

E Siunatkoon meitä kaikkivaltias ja armollinen Ju - ma - la,

I - sä ja (+) Poi - ka ja Py - hä Hen - ki.

S Aa - men.

11. Päätösmusiikki

Päätösmusiikkina voi olla virsi, laulu tai soitinmusiikkia.

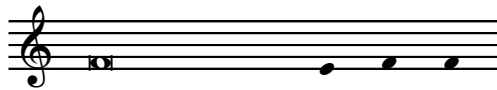
Päivärukous

(Ad sextam)

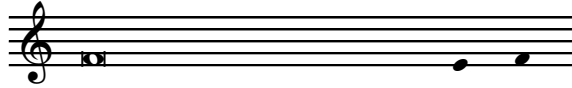
1. Johdanto

Johdannon edellä voi olla virsi, laulu tai soitinmusiikkia.

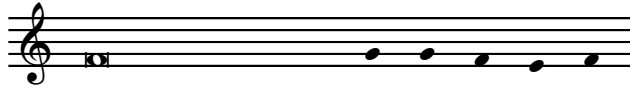
Halleluja jätetään pois paastonaikana tuhkakeskiviikosta lähtien. Pieni kunnia jätetään pois paastonaikana 5. paastonajan sunnuntaista lähtien.

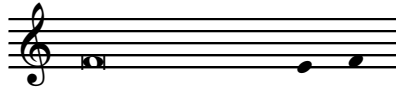
E Herra, avaa minun huu - le - ni,

S niin suuni julistaa sinun kunni - aa - si.

E Jumala, ole armollinen, pe - las - ta mi - nut.

S Riennä avukseni, Her-ra.

E Kunnia Isälle ja Po - jal - le ja Pyhälle Hen-gel - le,

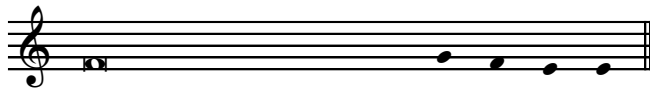

S niin kuin oli alussa, nyt on ja ai - na,

iankaikkisesta iankaikkiseen. Aa-men. Hal - le - lu - ja.

Paastonaikana hallelujan sijasta lauletaan:

Ylistys sinulle, Kristus, kunni - an ku - nin-gas.

2. Virsi

---

3. Psalmi

Psalmi voidaan laulaa tai lukea. Sen alussa ja lopussa voi olla antifoni. Psalmisävelmiä s. 381. Psalmin kertosaiketa s. 391 (virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nrot 761–790).

Psalmiin liitetään Pieni kunnia (Gloria Patri). Sen sijasta voidaan käyttää seuraavia virrensäkeistöjä: 49: 4, 50: 6, 111: 7, 115: 8, 131: 4, 258: 6, 325: 4, 334: 8, 418: 8, 420: 9, 475: 4, 534: 6. Pieni kunnia jätetään pois paastonaikana 5. paastonajan sunnuntaista lähtien.

– psalmi

Kunnia Isälle ja Pojalle
ja Pyhälle Hengelle,
niin kuin oli alussa, nyt on ja aina,
iankaikkisesta iankaikkiseen. Amen.

4. Raamatunluku

Luetaan jokin kirkkovuoden tai vuorokauden ajankohtaan liittyvä lukukappale tai evankeliumi. Raamatunlukua voi seurata hiljainen mietiskely.

5. Lyhyt vastauslaulu eli responsorio (Responsorium)

Pieni kunnia ja sen jälkeinen kertosaie jätetään pois paastonaikana 5. paastonajan sunnuntaista lähtien.

Vastauslaulun sijasta voi olla virsi, laulu tai soitinmusiikkia.

Kirkkovuoden ajankohdan mukaan vaihtuvia lyhyitä vastauslauluja s. 434.

E Minä saan vaeltaa Ju-ma-lan e-des-sä. Siel-lä on e-lä-mä ja va-lo.

S Minä saan vaeltaa Ju-ma-lan e-des-sä. Siel-lä on e-lä-mä ja va-lo.

E Si-nä pe-las-tit minut kuole-mas-ta,

et antanut jalkani as-tu-a har-haan.

S Minä saan vaeltaa Ju-ma-lan e-des-sä. Siel-lä on e-lä-mä ja va-lo.

Päivärukous (Ad sextam)

E Kunnia I - säl - le ja Po - jal - le ja Py - häl - le Hen - gel - le.

S Minä saan vaeltaa Ju - ma - lan e - des - sä. Siel - lä on e - lä - mä ja va - lo.

6. Rukousjakso

Vuororukouksen ja päivän rukouksen sijasta voidaan käyttää Rauhan rukousta (s. 289).

Vuororukous

E Jumala, Herra Sebaot, lohduta mei - tä.

S Kirkasta kasvosi, niin me saamme a - vun.

E Tule, Kristus, ja auta mei - tä.

S Lunasta meidät armosi täh - den.

E Herra, kuule ruko - uk - se - ni.

S Kallista korvasi huutoni puo - leen.

Päivän rukous

Luetaan jokin kirkkovuoden tai vuorokauden ajankohtaan liittyvä rukous. Rukouskehotusta voi seurata lyhyt hiljainen rukous. Rukoushetkien päivän rukoukset s. 285. Rukous voidaan laatia myös vapaasti.

Rukous voidaan lukea tai laulaa. Päivän rukouksen sävelmä s. 452.

E Ru - koil - kaam - me.

– rukous

Isä meidän

Herran rukous lausutaan yhteen ääneen. Se voidaan myös laulaa (sävelmät s. 453, virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 805).

Herran rukouksen ekumeenista sanamuotoa (s. 262) voidaan käyttää ekumeenisissa tilaisuuksissa.

S Isä meidän, joka olet taivaissa.
Pyhitetty olkoon sinun nimesi.
Tulkoon sinun valtakuntasi.
Tapahtukoon sinun tahtosi,
myös maan päällä niin kuin taivaassa.
Anna meille tänä päivänä meidän jokapäiväinen leipämme.
Ja anna meille meidän syntimme anteeksi,
niin kuin mekin anteeksi annamme niille,
jotka ovat meitä vastaan rikkoneet.
Äläkä saata meitä kiusaukseen,
vaan päästä meidät pahasta.
Sillä sinun on valtakunta ja voima ja kunnia iankaikkisesti.
Aamen.

7. Siunaus

E Herra siunatkoon (+) mei - tä.
Hän varjelkoon meidät kai - kes - ta pa - has - ta
ja johtakoon meidät ikui - seen e - lä - mään.
S Aa - men.

8. Päätösmusiikki

Päätösmusiikkina voi olla virsi, laulu tai soitinmusiikkia.

Iltarukous

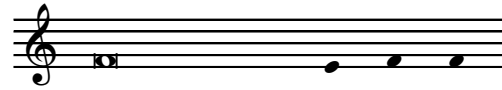
(Vesper)

Iltarukouksen edellä voi olla Valon rukous (s. 91). Tällöin palvelus jatkuu raamatunluvulla (kohta 4).

1. Johdanto

Johdannon edellä voi olla virsi, laulu tai soitinmusiikkia. Mikäli vesper ei ole alkanut Valon rukouksella, voidaan laulaa Valon hymni (s. 91, virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 755). Sen aikana sytytetään kynttilät.

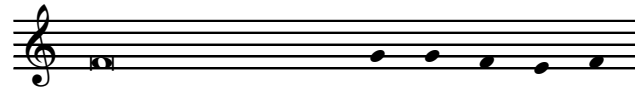
Halleluja jätetään pois paastonaikana tuhkakeskiviikosta lähtien. Pieni kunnia jätetään pois paastonaikana 5. paastonajan sunnuntaista lähtien.

E Herra, avaa minun huu - le - ni,

S niin suuni julistaa sinun kunni - aa - si.

E Jumala, ole armollinen, pe - las - ta mi - nut.

S Riennä avukseni, Her-ra.

E Kunnia Isälle ja Po - jal - le ja Pyhälle Hen-gel - le,

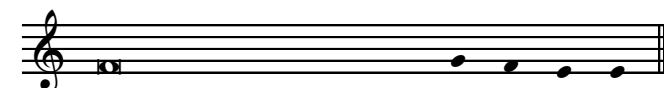

S niin kuin oli alussa, nyt on ja ai - na,

iankaikkisesta iankaikkiseen. Aa-men. Hal - le - lu - ja.

Paastonaikana hallelujan sijasta lauletaan:

Ylistys sinulle, Kristus, kunni - an ku - nin-gas.

2. Virsi

Vesperin hymni s. 281 (virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 752).

3. Psalmi

Psalmi voidaan laulaa tai lukea. Sen alussa ja lopussa voi olla antifoni. Psalmisävelmiä s. 381. Psalmien kertosakeitä s. 391 (virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nrot 761–790).

Psalmin sijasta voidaan käyttää seuraavia Uuden testamentin kohtia: Ef. 1: 3–10; Fil. 2: 6–11; 1. Piet. 2: 21–24; Ilm. 4: 11; Ilm. 15: 3–4.

Psalmiin liitetään Pieni kunnia (Gloria Patri). Sen sijasta voidaan käyttää seuraavia virrensäkeistöjä: 49: 4, 50: 6, 111: 7, 115: 8, 131: 4, 258: 6, 325: 4, 334: 8, 418: 8, 420: 9, 475: 4, 534: 6. Pieni kunnia jätetään pois paastonaikana 5. paastonajan sunnuntaista lähtien.

– psalmi

Kunnia Isälle ja Pojalle
ja Pyhälle Hengelle,
niin kuin oli alussa, nyt on ja aina,
iankaikkisesta iankaikkiseen. Aamen.

4. Raamatunluku

Luetaan jokin kirkkovuoden tai vuorokauden ajankohtaan liittyvä lukukappale tai evankeliumi. Raamatunlukua voi seurata hiljainen mietiskely.

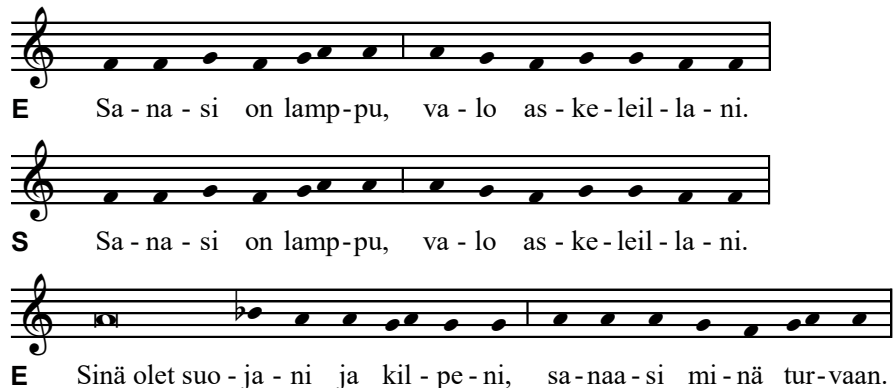
5. Lyhyt vastauslaulu eli responsorio (Responsorium)

Pieni kunnia ja sen jälkeinen kertosaie jätetään pois paastonaikana 5. paastonajan sunnuntaista lähtien.

Vastauslaulun sijasta voi olla virsi, laulu tai soitinmusiikkia.

Kirkkovuoden ajankohdan mukaan vaihtuvia lyhyitä vastauslauluja s. 434.

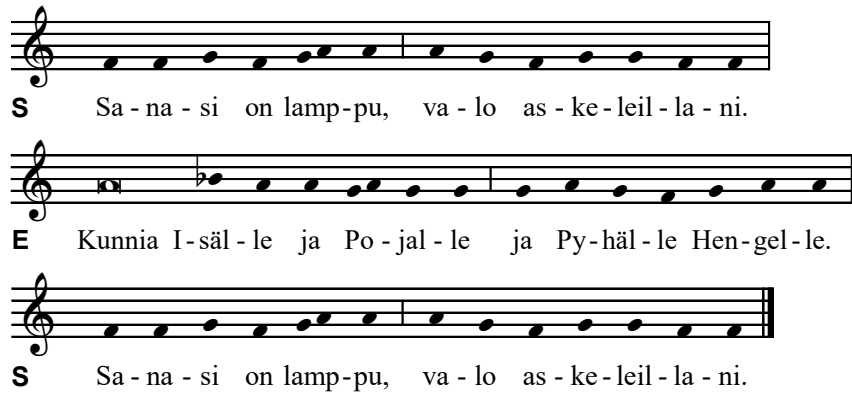

E Sa - na - si on lamp - pu, va - lo as - ke - leil - la - ni.

S Sa - na - si on lamp - pu, va - lo as - ke - leil - la - ni.

E Sinä olet suo - ja - ni ja kil - pe - ni, sa - naa - si mi - nä tur - vaan.

S Sa - na - si on lamp-pu, va - lo as - ke - leil - la - ni.

E Kunnia I - säl - le ja Po - jal - le ja Py - häl - le Hen - gel - le.

S Sa - na - si on lamp-pu, va - lo as - ke - leil - la - ni.

6. Puhe

Puheen sijasta voidaan lukea mietiskelyteksti.

7. Marian kiitoslaulu (Magnificat)

Kiitoslaulun (canticum, Luuk. 1: 46–55) sävelmä s. 446 (virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 803). Kiitoslauluna voi olla myös virsi 50. Vaihtoehtoinen kiitoslaulu s. 281 (virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 753). Pieni kunnia jätetään pois paastonaikana 5. paastonajan sunnuntaista lähtien.

Antifoni

Antifonina voidaan käyttää myös kertosaettä nro 26 (s. 402, virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 786).

Kristusta, Vapahtajaamme ja iankaikkista Jumalaa, Marian poikaa, me ylistämme ikuisesti.

Kiitoslaulu

Minun (+) sieluni ylistää Herran suuruutta,
minun henkeni riemuitsee Jumalasta, Vapahtajastani,
sillä hän on luonut katseensa vähäiseen palvelijaansa.

Tästedes kaikki sukupolvet ylistävät minua autuaaksi,
sillä Voimallinen on tehnyt minulle suuria tekoja.

Hänen nimensä on pyhä,
polvesta polveen hän osoittaa laupeutensa niille,
jotka häntä pelkäävät.

Hänen kätensä on tehnyt mahtavia tekoja,
hän on lyönyt hajalle ne, joilla on ylpeät ajatukset sydämessään.

Hän on syössyt vallanpitäjät istuimiltaan
ja korottanut alhaiset.

Nälkäiset hän on ruokkinut runsain määrin,
mutta rikkaat hän on lähettänyt pois tyhjin käsin.

Hän on pitänyt huolen Israelista, palvelijastaan,
hän on muistanut kansaansa

ja osoittanut laupeutensa Abrahamille
ja hänen jälkeläisilleen, ajasta aikaan,
niin kuin hän on isillemme luvannut.

Kunnia Isälle ja Pojalle
ja Pyhälle Hengelle,
niin kuin oli alussa, nyt on ja aina,
iankaikkisesta iankaikkiseen. Amen.

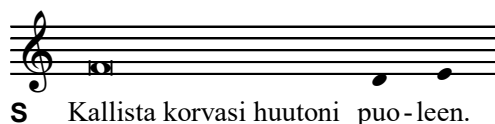
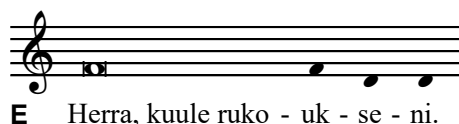
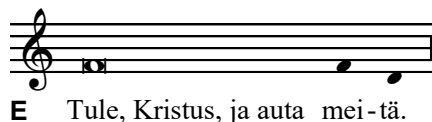
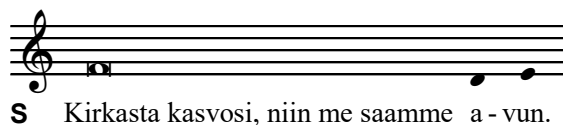
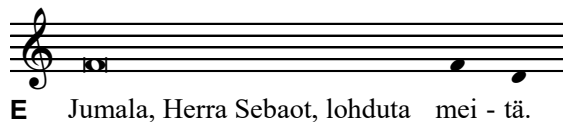
Antifoni

Kristusta, Vapahtajaamme ja iankaikkista Jumalaa, Marian poikaa,
me ylistämme ikuisesti.

8. Rukousjakso

Vuororukous

Esirukous

Esirukous voidaan laatia vapaasti. Seurakunnan rukouslauseena voidaan toistaa tällöin huudahdusta »Herra, armahda meitä». Esirukous voidaan päättää lyhyeen hiljaiseen rukoukseen.

Kirkkovuoden ajankohdan mukaan vaihtuvia Kyrie-litanioita s. 194. Esirukouksen sävelmä s. 451.

E Muista, Herra, kirkkoasi, varjele se pahan vallasta
ja tee se täydelliseksi rakkaudessa.

S Her - ra, ar - mah - da mei - tä.

E Tue kaikkia, joille on uskottu valtaa,
että he edistäisivät tehtävissään rauhaa.

S Kris - tus, ar - mah - da mei - tä.

E Anna sairaiden ja masentuneiden tuntea yhteyttä Kristuksen kärsimykseen
ja tulla osallisiksi hänen lohdutuksestaan.

S Her - ra, ar - mah - da mei - tä.

Päivän rukous

Luetaan jokin kirkkovuoden tai vuorokauden ajankohtaan liittyvä rukous. Rukoushetkien päivän rukoukset s. 285. Rukous voidaan laatia myös vapaasti.

Rukous voidaan lukea tai laulaa. Päivän rukouksen sävelmä s. 452.

– rukous

S Aa - men.

Isä meidän

Herran rukous lausutaan yhteen ääneen. Se voidaan myös laulaa (sävelmät s. 453, virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 805).

Herran rukouksen ekumeenista sanamuotoa (s. 262) voidaan käyttää ekumeenisissa tilaisuuksissa.

S Isä meidän, joka olet taivaissa.
Pyhitetty olkoon sinun nimesi.
Tulkoon sinun valtakuntasi.
Tapahtukoon sinun tahtosi,
myös maan päällä niin kuin taivaassa.
Anna meille tänä päivänä meidän jokapäiväinen leipämme.
Ja anna meille meidän syntimme anteeksi,
niin kuin mekin anteeksi annamme niille,

jotka ovat meitä vastaan rikkoneet.
Äläkä saata meitä kiusaukseen,
vaan päästä meidät pahasta.
Sillä sinun on valtakunta ja voima ja kunnia iankaikkisesti.
Aamen.

9. Ylistys (Benedicamus)

Ylistys jätetään pois kiirastorstain, pitkäperjantain ja hiljaisen lauantain rukoushetkistä.

E Kiit - tä - kään - me Her - raa!

S Ju - ma - lal - le kii - tos. Hal - le - lu - ja!

Paastonaikana tuhkakeskiviikosta lähtien:

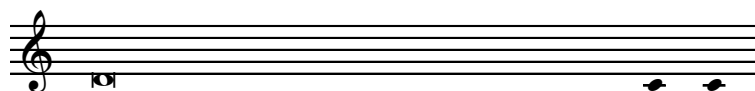
E Kiit - tä - kään - me Her - raa!

S Ju - ma - lal - le kii - tos. Aa - men, aa - men.

10. Siunaus

E Siunatkoon meitä kaikkivaltias ja armollinen Ju - ma - la,

I - sä ja (+) Poi - ka ja Py - hä Hen - ki.

S Aa - men.

11. Päätösmusiikki

Päätösmusiikkina voi olla virsi, laulu tai soitinmusiikkia.

Rukous päivän päättyessä

eli kompletorio

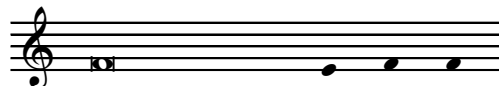
(Completorium)

Rukoushetken edellä voi olla Valon rukous (s. 91). Tällöin palvelus jatkuu raamatunluvulla (kohta 5).

1. Johdanto

Johdannon edellä voi olla virsi, laulu tai soitinmusiikkia. Mikäli kompletorio ei ole alkanut Valon rukouksella, voidaan laulaa Valon hymni (s. 91, virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 755). Sen aikana sytytetään kynttilät.

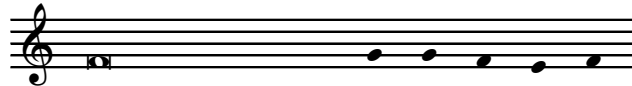
Halleluja jätetään pois paastonaikana tuhkakeskiviikosta lähtien. Pieni kunnia jätetään pois paastonaikana 5. paastonajan sunnuntaista lähtien.

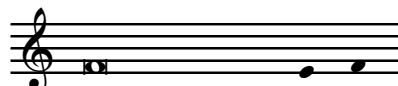
E Herra, avaa minun huu - le - ni,

S niin suuni julistaa sinun kunni - aa - si.

E Jumala, ole armollinen, pe - las - ta mi - nut.

S Riennä avukseni, Her-ra.

E Kunnia Isälle ja Po - jal - le ja Pyhälle Hen-gel - le,

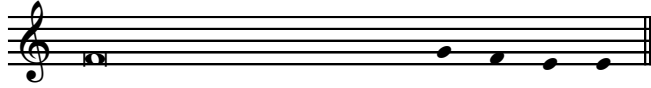

S niin kuin oli alussa, nyt on ja ai - na,

iankaikkisesta iankaikkiseen. Aa-men. Hal - le - lu - ja.

Paastonaikana hallelujan sijasta lauletaan:

Ylistys sinulle, Kristus, kunni - an ku - nin-gas.

2. Synnintunnustus ja synninpäästö

Synnintunnustuksen edellä voidaan lausua lyhyet kehotussanat. Niissä voidaan käyttää esimerkiksi seuraavia raamatunkohtia:

Te kaikki olette valon ja päivän lapsia. Me emme kuulu yölle emmekä pimeydelle. Emme siis saa nukkua niin kuin muut, vaan meidän on valvottava ja pysyttävä raittiina. (1. Tess. 5: 5–6.)

TAI

Luopukaa siis valheesta ja puhukaa toinen toisellenne totta, sillä me olemme saman ruumiin jäseniä. Vaikka vihastuttekkin, älkää tehkö syntiä. Sopikaa riitanne, ennen kuin aurinko laskee. Olkaa toisianne kohtaan ystävällisiä ja lempeitä ja antakaa toisillenne anteeksi, niin kuin Jumalakin on antanut teille anteeksi Kristuksen tähden. (Ef. 4: 25–26, 32.)

Synnintunnustus voidaan lukea yhteen ääneen. Sen ajaksi voidaan polvistua. Synnintunnustukseen voi sisältyä hiljaista rukousta, johon kehoitetaan esimerkiksi: Kuule myös hiljainen anteeksipyyntöni.

Tunnustamme edessäsi, pyhä Jumala,
että olemme tehneet syntiä
ajatuksin ja sanoin,
teoin ja laiminlyönnein.
Muista meitä laupeudessasi
ja anna meille Jeesuksen Kristuksen tähden anteeksi,
mitä olemme rikkoneet.

E Kaikkivaltias Jumala antakoon meille syntimme anteeksi
ja johtakoon meidät ikuiseen elämään.

S Aamen.

3. Virsi

Kompletorion hymni s. 282 (virsi kirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 754).

4. Psalmi

Psalmi voidaan laulaa tai lukea. Sen alussa ja lopussa voi olla antifoni. Psalmisävelmiä s. 381. Psalmien kertosakeitä s. 391 (virsi kirjan jumalanpalvelusliitteessä nrot 761–790).

Psalmiin liitetään Pieni kunnia (Gloria Patri). Sen sijasta voidaan käyttää seuraavia virrensäkeistöjä: 49: 4, 50: 6, 111: 7, 115: 8, 131: 4, 258: 6, 325: 4, 334: 8, 418: 8, 420: 9, 475: 4, 534: 6. Pieni kunnia jätetään pois paastonaikana 5. paastonajan sunnuntaista lähtien.

– psalmi

Kunnia Isälle ja Pojalle
ja Pyhälle Hengelle,
niin kuin oli alussa, nyt on ja aina,
iankaikkisesta iankaikkiseen. Aamen.

5. Raamatunluku

Luetaan jokin kirkkovuoden tai vuorokauden ajankohtaan liittyvä lukukappale tai evankeliumi. Raamatunlukua voi seurata hiljainen mietiskely.

6. Lyhyt vastauslaulu eli responsorio (Responsorium)

Pieni kunnia ja sen jälkeinen kertosaie jätetään pois paastonaikana 5. paastonajan sunnuntaista lähtien.

Vastauslaulun sijasta voi olla virsi, laulu tai soitinmusiikkia.

Kirkkovuoden ajankohdan mukaan vaihtuvia lyhyitä vastauslauluja s. 434.

E Si - nun kä - sii - si, Her - ra, mi - nä us - kon hen - ke - ni.

S Si - nun kä - sii - si, Her - ra, mi - nä us - kon hen - ke - ni.

E Sinä lunastat mi - nut va - paak - si, sinä uskollinen Ju - ma - la.

S Si - nun kä - sii - si, Her - ra, mi - nä us - kon hen - ke - ni.

E Kunnia Isälle ja Po - jal - le ja Py - häl - le Hen - gel - le.

S Si - nun kä - sii - si, Her - ra, mi - nä us - kon hen - ke - ni.

7. Puhe

Puheen sijasta voidaan lukea mietiskelyteksti.

8. Simeonin kiitoslaulu (Nunc dimittis)

Kiitoslaulun (canticum, Luuk. 2: 29–32) sävelmä s. 449 (virsi­kirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 804). Kiitoslauluna voi olla myös virsi 49 tai 48: 5–7. Pieni kunnia jätetään pois paastonaikana 5. paastonajan sunnuntaista lähtien.

Antifoni

Suojele meitä, Herra, valvoessamme,
varjele nukkuessamme,
niin että valvomme Kristuksen kanssa
ja voimme levätä turvassa.

Kiitoslaulu

Herra, (+) nyt sinä annat palvelijasi rauhassa lähteä,
niin kuin olet luvannut.

Minun silmäni ovat nähneet sinun pelastuksesi,
jonka olet kaikille kansoille valmistanut:
valon, joka koittaa pakanakansoille,
kirkkauden, joka loistaa Israelille, kansallesi.

Kunnia Isälle ja Pojalle
ja Pyhälle Hengelle,
niin kuin oli alussa, nyt on ja aina,
iankaikkisesta iankaikkiseen. Aamen.

Antifoni

Suojele meitä, Herra, valvoessamme,
varjele nukkuessamme,
niin että valvomme Kristuksen kanssa
ja voimme levätä turvassa.

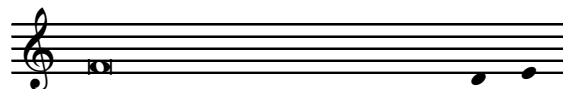
9. Rukousjakso

Vuororukous

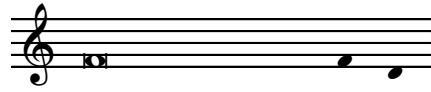
E Jumala, Herra Sebaot, lohdata mei - tä.

S Kirkasta kasvosi, niin me saamme a - vun.

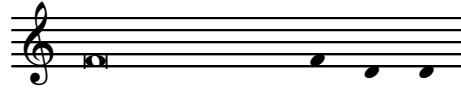
Rukous päivän päättyessä (Kompletorio)

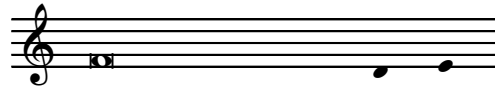
E Tule, Kristus, ja auta mei-tä.

S Lunasta meidät armosi täh-den.

E Herra, kuule ruko - uk - se - ni.

S Kallista korvasi huutoni puo-leen.

Päivän rukous

Luetaan jokin kirkkovuoden tai vuorokauden ajankohtaan liittyvä rukous. Rukouskehotusta voi seurata lyhyt hiljainen rukous. Rukoushetkien päivän rukoukset s. 285. Rukous voidaan laatia myös vapaasti.

Rukous voidaan lukea tai laulaa. Päivän rukouksen sävelmä s. 452.

E Ru - koil-kaam-me.

– rukous

S Aa - men.

Isä meidän

Herran rukous lausutaan yhteen ääneen. Se voidaan myös laulaa (sävelmät s. 453, virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 805).

Herran rukouksen ekumeenista sanamuotoa (s. 262) voidaan käyttää ekumeenisissa tilaisuuksissa.

S Isä meidän, joka olet taivaissa.
Pyhitetty olkoon sinun nimesi.
Tulkoon sinun valtakuntasi.
Tapahtukoon sinun tahtosi,
myös maan päällä niin kuin taivaassa.
Anna meille tänä päivänä meidän jokapäiväinen leipämme.
Ja anna meille meidän syntimme anteeksi,
niin kuin mekin anteeksi annamme niille,
jotka ovat meitä vastaan rikkoneet.
Äläkä saata meitä kiusaukseen,
vaan päästä meidät pahasta.

Sillä sinun on valtakunta ja voima ja kunnia iankaikkisesti.
Aamen.

10. Ylistys (Benedicamus)

Ylistys jätetään pois kiirastorstain, pitkäperjantain ja hiljaisen lauantain rukoushetkistä.

E Kiit - tä - kään - me Her - raa!

S Ju - ma - lal - le kii - tos. Hal - le - lu - ja!

Paastonaikana tuhkakeskiiviikosta lähtien:

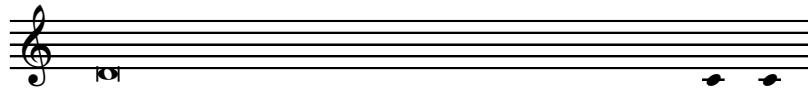
E Kiit - tä - kään - me Her - raa!

S Ju - ma - lal - le kii - tos. Aa - men, aa - men.

11. Siunaus

E Siunatkoon (+) meitä kaikkivaltias ja armollinen Ju - ma - la.

Hän antakoon meille rau - hai - san yön ja autu - aan lo - pun.

S Aa - men.

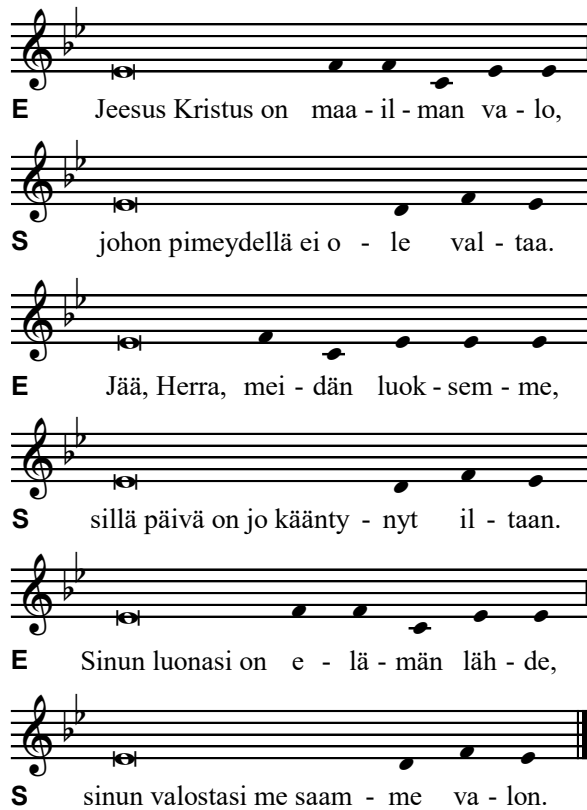
Valon rukous

(Lucernarium)

Valon rukousta vietetään vesperin tai kompletorion edellä. Vesper jatkuu tällöin raamatunluvulla (kohta 4) ja kompletorio samoin raamatunluvulla (kohta 5).

1. Johdanto

Johdannon edellä tai sen sijasta voi olla soitinmusiikkia. Johdannon aikana sytytetään kynttilät.

E Jeesus Kristus on maa - il - man va - lo,
S johon pimeydellä ei o - le val - taa.
E Jää, Herra, mei - dän luok - sem - me,
S sillä päivä on jo käänty - nyt il - taan.
E Sinun luonasi on e - lä - män läh - de,
S sinun valostasi me saam - me va - lon.

2. Valon hymni

Lauletaan virren 565 sävelmällä. Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 755a. Vaihtoehtoinen hymnin sävelmä s. 456 (virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 755b).

Hymnin sijasta voidaan laulaa muu sopiva virsi (esim. 550, 562 tai 564) tai laulu.

1. Oi, ilon lähde
ja aurinkomme,
säteily taivaisen kirkkauden.
Herramme Kristus,
näin meille loistat

valoa Luojamme ikuisen.

2. Pois päivä laskee,
vaan iltaan syttyy
kirkkaus päivääkin kirkkaampi.
Me kumarramme
maan, taivaan Luojaa,
Poikaa ja Henkeä iäti.
3. Jumalan Poika,
myös luomakunta
sinua kaikkineen ylistää.
Toivoon sen suljet,
se kiittää siitä
valossa kantaen elämää.

3. Kiitosrukous

E Rukoilkaamme.

Herra, meidän Jumalamme,
kaiken hyvän antaja,
joka olet pelastanut meidät pimeyden vallasta
ja siirtänyt rakkaan Poikasi valtakuntaan.
Sinun valosi loistaa meille Jeesuksessa.
Hän vahvisti ristillään meille rauhan,
hänessä meillä on syntiemme anteeksianto.
Hän on väsyneiden turvapaikka,
kuolevien toivo ja pimeydessä harhailevien valo.
Me ylistämme sinua Jeesuksen Kristuksen kautta,
joka sinun ja Pyhän Hengen kanssa
elää ja hallitsee aina ja ikuisesti.

S Amen.

4. Psalmi

Psalmi 141: 1–4, 8. Pieni kunnia jätetään pois 5. paastonajan sunnuntaista lähtien.

Antifoni

Vaihteellinen antifonisävelmä s. 404 (virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 790).

Ol-koon ru - ko - uk - se - ni e - des - sä - si uh - ri - sa - vu - na,

Valon rukous (Lucernarium)

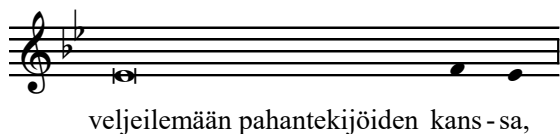
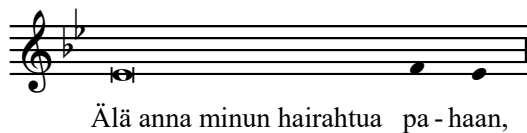
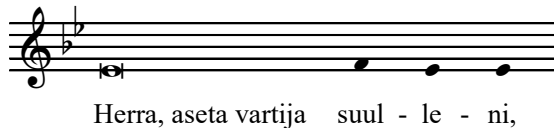
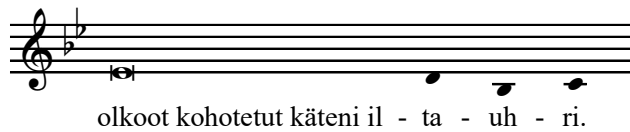
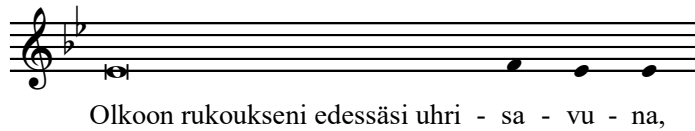
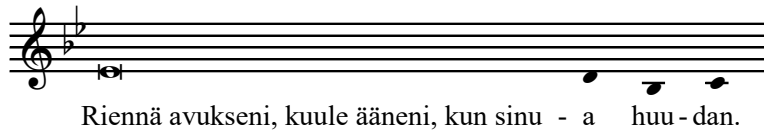

TAI

Jeesus, valo maailman, sydämiimme aina loista.

(Virrestä 201: 3, a-sävelmä.)

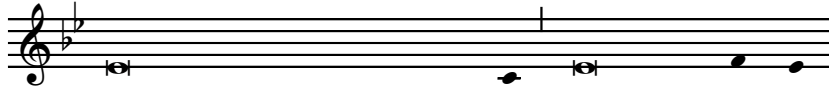
Psalmi

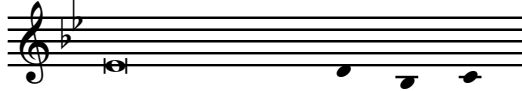
Valon rukous (Lucernarium)

nauttimaan hei - dän herk - ku - jaan.

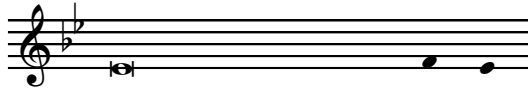
Herra, minun silmäni katsovat si - nuun, sinuun minä tur - vaan.

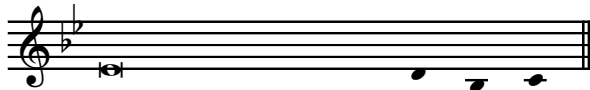
Älä jätä minua suo - jaa vail - le!

Kun - ni - a Isälle ja Po - jal - le ja Pyhäl - le Hen - gel - le,

niin kuin oli alussa, nyt on ja ai - na,

iankaikkisesta iankaikki - seen. Aa - men.

Antifoni

Kirkkovuoden juhla-aikojen jumalanpalvelukset

Adventtivesper

Adventtivesper vietetään 1. adventtisunnuntain iltana.

Jos adventtivesperin edellä käytetään Valon rukousta (s. 91), vesper jatkuu johdantosanoista (kohta 2).

1. Johdanto

Johdannon edellä voi olla virsi, laulu tai soitinmusiikkia. Mikäli vesper ei ole alkanut Valon rukouksella, voidaan laulaa Valon hymni (s. 91, virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 755). Sen aikana sytytetään kynttilät.

Johdannon sijasta voidaan käyttää messun alkusiunausta.

E Herra, avaa minun huuleni,
S niin suuni julistaa sinun kunniaasi.
E Jumala, ole armollinen, pelasta minut.
S Riennä avukseni, Herra.
E Kunnia Isälle ja Pojalle ja Pyhälle Hengelle,
S niin kuin oli alussa, nyt on ja aina, iankaikkisesta iankaikkiseen. Aamen.
Halleluja.

2. Johdantosanat

Johdantosanat voidaan laatia myös vapaasti.

Rakkaat kristityt. Tänään on Hoosianna-hymnin aika. Liitymme niiden joukkoon, jotka kulkivat aasilla ratsastavan Jeesuksen kanssa kohti Jerusalemiä ja huusivat: »Hoosianna, Daavidin Poika! Siunattu olkoon hän, joka tulee Herran nimessä! Hoosianna korkeuksissa!» Ylösnoussut Herra Jeesus on keskellämme tänään ja koko alkavana uutena kirkkovuotena. Hän on meidän kuninkaamme. Hän kuulee meitä ja tuo meille avun.

3. Virsi

---

4. Psalmi

Psalmi 24: 7–10. Psalmi voidaan laulaa tai lukea. Psalmisävelmiä s. 381.

Psalmi voidaan toteuttaa esimerkiksi seuraavasti:

Kertosäe

Sävelmä s. 393 (virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 765).

Iloitse, tytär Siion, riemuitse, tytär Jerusalem!
Kirkkauden kuningas tulee.

Psalmi

Kohotkaa korkeiksi, portit,
avartukaa, ikiaikaiset ovet!

Kirkkauden kuningas tulee.

Kuka on kirkkauden kuningas?

Hän on Herra, väkevä ja voimallinen.

Hän on Herra, voiton sankari.

Kertosäe

Kohotkaa korkeiksi, portit,
avartukaa, ikiaikaiset ovet!

Kirkkauden kuningas tulee.

Kuka on kirkkauden kuningas?

Kirkkauden kuningas on Herra Sebaot!

Kertosäe

Kunnia Isälle ja Pojalle
ja Pyhälle Hengelle,

niin kuin oli alussa, nyt on ja aina,

iankaikkisesta iankaikkiseen. Aamen.

Kertosäe

5. Raamatunluku

Luetaan jokin 1. adventtisunnuntain lukukappaleista ja evankeliumi. Tekstien välissä on vastaus (virsi, laulu, soitinmusiikkia tai hiljaista mietiskelyä). Vastauksena voidaan laulaa myös 1. adventtisunnuntain lyhyt vastauslaulu (s. 434, virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 791) tai »Oi saavu jo, Immanuel» (s. 283, virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 756; esim. säkeistöt 1, 4–7).

Raamatuntekstit tai niiden osa voidaan laulaa.

– lukukappale

– vastaus

– *evankeliumi

*6. Hoosianna

Virsi 1 (Hoosianna).

7. Puhe

Puheen sijasta voidaan lukea mietiskelyteksti.

8. Marian kiitoslaulu (Magnificat)

Marian kiitoslaulu s. 446 (virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 803) tai s. 281 (virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 753). Voidaan käyttää myös virttä 50.

Marian kiitoslaulun sijasta voidaan laulaa muu sopiva kiitosvirsi.

9. Rukousjakso

Rukousjakso voi alkaa vesperin vuororukouksella (s. 82).

Adventtilitania

Litania voidaan laulaa tai lukea. Litaniasävelmät s. 405.

- E** Rukoilkaamme Isää,
joka on antanut meille oman Poikansa, Vapahtajan,
että me hänessä ottaisimme vastaan pelastuksen lahjan.
[Rukoilkaamme Herraa.]
- S** Herra, armahda. [Kristus, armahda. Herra, armahda.]
- E** Rukoilkaamme Poikaa,
joka tulee seurakuntansa keskelle,
että hän antaisi sille voiman viedä ilosanomaa kaikille
kansoille.
[Rukoilkaamme Herraa.]
- S** Herra, armahda. [Kristus, armahda. Herra, armahda.]
- E** Rukoilkaamme Pyhää Henkeä,
joka kirkastaa meille Kristusta,
että hän kutsuisi uusia sanansaattajia kuuluttamaan Herran
tuloa.
[Rukoilkaamme Herraa.]
- S** Herra, armahda. [Kristus, armahda. Herra, armahda.]

Päivän rukous

Rukouskehotusta voi seurata lyhyt hiljainen rukous.

Rukous voidaan lukea tai laulaa. Päivän rukouksen sävelmä s. 452.

[**E** Rukoilkaamme.]

– rukous

S Amen.

Isä meidän

Herran rukous lausutaan yhteen ääneen. Se voidaan myös laulaa (sävelmät s. 453, virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 805).

Herran rukouksen ekumeenista sanamuotoa (s. 262) voidaan käyttää ekumeenisissa tilaisuuksissa.

Isä meidän, joka olet taivaissa.

Pyhitetty olkoon sinun nimesi.
Tulkoon sinun valtakuntasi.
Tapahtukoon sinun tahtosi,
myös maan päällä niin kuin taivaassa.
Anna meille tänä päivänä meidän jokapäiväinen leipämme.
Ja anna meille meidän syntimme anteeksi,
niin kuin mekin anteeksi annamme niille,
jotka ovat meitä vastaan rikkoneet.
Äläkä saata meitä kiusaukseen,
vaan päästä meidät pahasta.
Sillä sinun on valtakunta ja voima ja kunnia iankaikkisesti.
Aamen.

10. Ylistys (Benedicamus)

Vesperin ylistyksen sijasta voidaan käyttää ylistysvirttä (esim. virsi 3: 6 tai 4: 8–9).

E Kiittäkäämme Herraa!

*S Jumalalle kiitos. Halleluja!

*11. Siunaus

Voidaan käyttää myös Herran siunausta.

E Siunatkoon teitä kaikkivaltias ja armollinen Jumala, Isä ja (+) Poika ja Pyhä Henki.

S Aamen.

12. Päätösmusiikki

Päätösmusiikkina voi olla virsi, laulu tai soitinmusiikkia.

Jouluaaton sanajumalanpalvelus

Jouluaaton sanajumalanpalvelus vietetään iltapäivällä. Mikäli jouluaatto on sunnuntai, voi jouluaaton sanajumalanpalvelus olla myös seurakunnan pääjumalanpalvelus.

I Johdanto

---

1. Alkuvirsi

Virren sijasta voi olla muuta musiikkia.

Alkumusiikin aikana voivat palvelutehtävissä toimivat saapua kuoriin risti- ja/tai kynttiläkulkueena. Tällöin seurakunta seisoo.

2. Alkusiunaus

Siunaus ja vuorotervehdys voidaan laulaa tai lausua.

Siunaus

L Isän ja + Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.
S Aamen.

Vuorotervehdys

L Herra olkoon teidän kanssanne.
S Niin myös sinun henkesi kanssa.

3. Johdantosanat

Johdantosanojen alussa puhuttelun jälkeen kerrotaan päivän ja sen jumalanpalveluksen erityisluonteesta. Tämän vapaan osan merkinä on käytetty seuraavassa kahta ajatusviivaa (– –). Jos johdantosanoja seuraa yhteinen rippi, niiden tulee johdattaa synnintunnustukseen.

Johdantosanat voidaan laatia myös vapaasti.

Rakkaat kristityt.

– –

Jumala on uskollinen. Hänen lupauksensa profeetoille on täyttynyt, enkelin ilmoitus on tänään totta: Suuri ilo on annettu koko maailmalle. Jumala on tullut

lähelle pelastaakseen kansansa sen synneistä. [Käykäämme nöyryin ja kiitollisin mielin hänen eteensä ja tunnustakaamme syntimme näin sanoen:]

4. Yhteinen rippi

Yhteinen rippi voidaan siirtää saarnan (kohta 12) jälkeen.

Synnintunnustus

Synnintunnustus voidaan lukea yhteen ääneen. Sen ajaksi voidaan polvistua. Synnintunnustus on mahdollista jaksottaa rukouslauseella, -laululla tai hiljaisuudella. Synnintunnustukseen voi sisältyä hiljaista rukousta, johon kehoitetaan esimerkiksi: Kuule myös hiljainen anteeksipyyntöni.

Synnintunnustuksena voidaan käyttää myös virttä (s. 190).

Vaihtoehtoisia synnintunnustuksia s. 184 (virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nrot 700–714).

Jumala, Isämme.

Joulun lapsessa Jeesuksessa

me näemme sinun armahtavan rakkautesi meitä kohtaan.

Siksi pyydämme:

Anna meille anteeksi syntimme,

vapauta meidät pahan vallasta

ja auta meitä viettämään juhlaa vapain ja iloisin sydämin.

Synninpäästö

Synninpäästön aamen voidaan laulaa tai lausua.

Vaihtoehtoisia synninpäästöjä s. 190.

Kaikkivaltias, armollinen Jumala

on suuressa laupeudessaan armahtanut meitä.

Poikansa Jeesuksen Kristuksen tähden

hän antaa meille synnit anteeksi

ja lahjoittaa elämän ja autuuden.

»Jumala on rakastanut maailmaa niin paljon,

että antoi ainoan Poikansa,

jottei yksikään, joka häneen uskoo,

joutuisi kadotukseen, vaan saisi iankaikkisen elämän.»

S Aamen.

5. Psalmi

Psalmi 36: 6–10. Psalmi voidaan laulaa tai lukea. Psalmisävelmiä s. 381. Jouluaaton psalmin kertosäe s. 394 (virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 767).

Psalmin sijasta voi olla virsi, laulu tai soitinmusiikkia.

6. Päivän rukous

Rukouskehotus, rukous ja seurakunnan aamen voidaan laulaa tai lausua. Rukouskehotusta voi seurata lyhyt hiljainen rukous. Rukouksen sävelmät s. 417.

L Rukoilkaamme.

– rukous

S Aamen.

II Sana

---

7. Ensimmäinen lukukappale

Lukija ilmoittaa raamatunkohdan. Seurakunta kuuntelee istuen.

Lukukappale tai sen osa voidaan laulaa.

Vastauksanat voidaan lausua tai laulaa (sävelmät s. 419).

– lukukappale

[**E** Tämä on Jumalan sana.

S Jumalalle kiitos.]

8. Vastaus

Vastauksena voi olla psalmi, virsi, laulu, soitinmusiikkia tai hiljaista mietiskelyä.

9. Toinen lukukappale

Lukija ilmoittaa raamatunkohdan. Seurakunta kuuntelee istuen.

Lukukappale tai sen osa voidaan laulaa.

Vastauksanat voidaan lausua tai laulaa (sävelmät s. 419).

– lukukappale

[**E** Tämä on Jumalan sana.

S Jumalalle kiitos.]

10.–12. Evankeliumi Jeesuksen syntymästä

Kaavan kohdat 10–12 voidaan toteuttaa vaihtoehdon A tai B mukaan.

VAIHTOEHTO A

10. Päivän virsi eli graduuali (Graduale)

Jos toinen lukukappale (kohta 9) jätetään pois, lauletaan päivän virsi kohdassa 8.

*11. Evankeliumi

Evankeliumi ilmoitetaan sanomalla esimerkiksi: Nouskaamme kuulemaan pyhää jouluevankeliumia.

Evankeliumin lukemisen edellä ja/tai sen jälkeen voidaan laulaa halleluja. Evankeliumia edeltävään hallelujalauluun voidaan liittää hallelujasäe (ks. Evankeliumikirja). Hallelujalaulun ja hallelujasäkeen sävelmiä s. 421.

Evankeliumi tai sen osa voidaan laulaa.

Vastaussanat voidaan lausua tai laulaa (sävelmät s. 420).

– evankeliumi: Luuk. 2: 1–14

[**L/E** Tämä on pyhä evankeliumi.
S Ylistys sinulle, Kristus.]

12. Saarna

Jos saarnan jälkeen tulee yhteinen rippi (kohta 4), lausutaan uskontunnustus synninpäästön jälkeen. Ennen yhteistä rippiä voi olla virsi tai muuta rippiin johdattavaa musiikkia.

VAIHTOEHTO B

Jeesuksen syntymän odotus

– evankeliumi: Luuk. 2: 1–5

– puhemeditaatio

– vastaus (esim. virsi 26: 3–4. Virren sijasta voi olla muuta musiikkia.)

Seimen äärellä

– evankeliumi: Luuk. 2: 6–7

– puhemeditaatio

– vastaus (esim. virsi 25: 1. Virren sijasta voi olla muuta musiikkia.)

Teille on syntynyt Vapahtaja

– evankeliumi: Luuk. 2: 8–12

– puhemeditaatio

– vastaus (esim. virsi 21: 1–4)

Jumalan on kunnia korkeuksissa

– evankeliumi: Luuk. 2: 13–14

– puhemeditaatio

– vastaus (esim. virsi 21: 10)

*13. Uskontunnustus (Credo)

Uskontunnustus lausutaan yhteen ääneen.

Uskontunnustuksena voidaan käyttää myös virttä 167 tai 171. Tällöin virsi (kohta 14) jätetään pois. Vaihtoehtoisia uskontunnustuslauluja s. 204 (virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nrot 731–734).

Apostolinen uskontunnustus

S Minä uskon Jumalaan,
Isään, Kaikkivaltiaaseen,
taivaan ja maan Luojaan,
ja Jeesukseen Kristukseen,
Jumalan ainoaan Poikaan, meidän Herraamme,
joka sikisi Pyhästä Hengestä,
syntyi neitsyt Mariasta,
kärsi Pontius Pilatuksen aikana,
ristinnaulittiin, kuoli ja haudattiin,
astui alas tuonelaan,
nousi kolmantena päivänä kuolleista,
astui ylös taivasiin,
istuu Jumalan, Isän, Kaikkivaltiaan, oikealla puolella
ja on sieltä tuleva tuomitsemaan eläviä ja kuolleita,
ja Pyhään Henkeen,
pyhän, yhteisen seurakunnan,
pyhän yhteyden,
syntien anteeksiantamisen,
ruumiin ylösnousemisen
ja iankaikkisen elämän.

14. Virsi

Kolehti voidaan koota tämän virren aikana tai jumalanpalveluksen lopussa. Kolehdin kohde ilmoitetaan ennen virttä. Kolehti voidaan siunata (s. 246).

Virren sijasta voi olla muuta musiikkia.

III Rukous

---

15. Joulurukous

Voidaan käyttää myös muita Evankeliumikirjassa olevia jouluaaton rukouksia.

Rukous voidaan laatia vapaasti.

L Rukoilkaamme.

Sinulle, rakas taivaallinen Isä,
olkoon iankaikkinen kiitos ja ylistys
suuresta rakkaudestasi,
kun annoit ainoan Poikasi syntyä veljeksemme.
Sinä olet antanut
iankaikkisen Elämän tulla keskellemme,
että mekin saisimme elää.
Sinä sallit itse Valkeuden
astua alas meidän pimeytemme,
että yöhömme koittaisi kirkkaus.
Sinä olet tehnyt Poikasi
halvaksi ihmislapseksi,
että meistä tulisi Jumalan lapsia.
Herrani ja Jumalani,
miten ihmeellistä viisautta ja armoa
oletkaan osoittanut pelastaaksesi minut.
Polvistun nöyrästi Poikasi seimen ääreen.
Älä ylenkatso halpaa kiitostani ja ylistystäni.
Kuule rukoukseni
Jeesuksen Kristuksen tähden.

S Aamen.

16. Isä meidän (Pater noster)

Herran rukous lausutaan yhteen ääneen. Se voidaan myös laulaa (sävelmät s. 453, virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 805).

Herran rukouksen ekumeenisista sanamuotoa (s. 262) voidaan käyttää ekumeenisissa tilaisuuksissa.

S Isä meidän, joka olet taivaassa.
Pyhitetty olkoon sinun nimesi.
Tulkoon sinun valtakuntasi.
Tapahtukoon sinun tahtosi,
myös maan päällä niin kuin taivaassa.
Anna meille tänä päivänä meidän jokapäiväinen leipämme.
Ja anna meille meidän syntimme anteeksi,
niin kuin mekin anteeksi annamme niille,
jotka ovat meitä vastaan rikkoneet.
Äläkä saata meitä kiusaukseen,
vaan päästä meidät pahasta.
Sillä sinun on valtakunta ja voima ja kunnia iankaikkisesti.
Aamen.

IV Päätös

---

*17. Ylistysvirsi

Ylistykseen voidaan kehottaa esimerkiksi: Nouskaamme ylistämään Jumalaa.

Voidaan käyttää myös messun ylistystä (Benedicamus).

*18. Siunaus

Siunaus voidaan myös laulaa (sävelmiä s. 427).

L Herra siunatkoon teitä ja varjelkoon teitä.
Herra kirkastakoon kasvonsa teille
ja olkoon teille armollinen.
Herra kääntäköön kasvonsa teidän puoleenne
ja antakoon teille rauhan.
Isän ja + Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.

S Aamen.

Lähtettäminen

Kehotus lausutaan välittömästi ennen lähtemistä.

L/E Lähtekää joulun rauha sydämessänne.
Viättäkää siunattua Vapahtajamme syntymäjuhlaa.

19. Päätösmusiikki

Päätösmusiikkina voi olla virsi tai laulu, kuorolaulu tai soitinmusiikkia.

Musiikin aikana voi olla risti- ja/tai kynttiläkulkue, johon seurakunta tulee mukaan.

Jouluyön messu

Yhteinen rippi

Virsi

Lauletaan esimerkiksi virsi 26: 1, 5–8. Virren sijasta voi olla hiljaista mietiskelyä.

Kehotussanat

Kehotussanat voidaan laatia myös vapaasti.

Vaihtoehtoiset kehotussanat s. 181.

Rakkaat kristityt! Vapahtajamme on avannut meille tien Jumalan yhteyteen. Nimi Jeesus tarkoittaa, että Jumala pelastaa kansansa sen synneistä. Tunnustakaamme siis hänelle syntimme [yhteen ääneen] näin sanoen:

Synnintunnustus

Synnintunnustus voidaan lukea yhteen ääneen. Sen ajaksi voidaan polvistua. Synnintunnustus on mahdollista jaksottaa rukouslauseella, -laululla tai hiljaisuudella. Synnintunnustukseen voi sisältyä hiljaista rukousta, johon kehoitetaan esimerkiksi: Kuule myös hiljainen anteeksipyyntöni.

Vaihtoehtoisia synnintunnustuksia s. 184 (virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nrot 700–714).

Jumala, taivaallinen Isämme.

Sinä valaisit jouluyönä meidän pimeän maailmamme.

Me tunnustamme, että emme ole eläneet valon lapsina.

Valaise sydämemme ja anna meille kaikki syntimme anteeksi rakkaan Vapahtajamme, Jeesuksen Kristuksen tähden.

Synninpäästö

Synninpäästön aamen voidaan laulaa tai lausua.

Vaihtoehtoisia synninpäästöjä s. 190.

Kaikkivaltias, armollinen Jumala

on suuressa laupeudessaan armahtanut meitä.

Poikansa Jeesuksen Kristuksen tähden

hän antaa meille synnit anteeksi

ja lahjoittaa elämän ja autuuden.

»Jumala on rakastanut maailmaa niin paljon,

että antoi ainoan Poikansa,

jottei yksikään, joka häneen uskoo,

joutuisi kadotukseen, vaan saisi iankaikkisen elämän.»

S Aamen.

I Johdanto

---

1. Alkuvirsi

Virren sijasta voi olla muuta musiikkia.

Alkumusiikin aikana voivat palvelutehtävissä toimivat saapua kuoriin risti- ja/tai kynttiläkulkueena. Tällöin seurakunta seisoo. Kulkueen aikana kirkossa voi olla hämärä valaistus.

2. Alkusiunaus

Siunaus ja vuorotervehdys voidaan laulaa tai lausua.

Siunaus

L Isän ja + Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.

S Aamen.

Vuorotervehdys

L Herra olkoon teidän kanssanne.

S Niin myös sinun henkesi kanssa.

3. Johdantosanat

E Tämä on se yö,
jona kristityt kaikkialla maailmassa kokoontuvat kuulemaan,
mitä tapahtui kerran pienessä Betlehemin kaupungissa.
Tämä on se yö,
jona joulutähden taivaallinen valo valaisee pimeän maan
ja enkeli tuo sanoman Vapahtajan syntymästä.
Tämä on se yö,
jona ihmisen sovituksen ja anteeksiannon ikävä,
ilon ja rauhan ikävä,
tulevaisuuden ja toivon ikävä saa vastauksen.
Tämä on se yö,
jona profeettojen ennustukset toteutuvat,
yö jona Vapahtaja on keskellämme,
murtaa meitä sitovat kahleet ja ottaa pois kuormat harteiltamme.
Tämä on se yö,
jona kristikunta käy rukoukseen Jeesus-lapsen seimen äärelle,
yö joka loistaa kuin kirkas päivä.

4. Jouluylistys

Virsi 27: 1

Juhlimaan tulkaa toivon täyttymistä,
rientäkää, kutsuu nyt Betlehem!
Etsikää lasta, taivaan kuningasta,
ja kumartamaan tulkaa
ja kumartamaan tulkaa
ja kumartamaan tulkaa Herraamme!

L Jumala, sinua me kiitämme.
Iankaikkinen kuningas, sinua me rukoilemme.
Sinun ihmeellisiä tekojasi me ylistämme,
Isä ja Poika ja Pyhä Henki.

5. Herra, armahda (Kyrie)

VAIHTOEHTO A

Kyrie-litania

Kyrie-litania voidaan laulaa tai lukea. Litaniasävelmät s. 405.

E Herra, Jumalan Poika, maailman Vapahtaja, Isän iankaikkinen Sana,
joka tulit ihmiseksi ja asuit keskellämme,
armahda meitä.

S Herra, armahda.

E Sinä, joka synnyit seimeen
ja lepäsit neitsyt Marian sylissä,
armahda meitä.

S Herra, armahda.

E Sinä, jonka syntymän ilosanomaa enkeli kuulutti
paimenille ja koko kansalle,
armahda meitä.

S Herra, armahda.

E Sinä, jonka kunniaksi
taivaan joukot lauloivat ylistysvirttä,
armahda meitä.

S Herra, armahda.

E Sinä kaikkien kansojen pelastus ja valo,
joka valaiset jokaisen ihmisen,
armahda meitä.

S Herra, armahda.

E Sinä Jumalan leipä,

joka tulit taivaasta ja annoit maailmalle elämän,
armahda meitä.

S Herra, armahda.

E Sinä murheellisten lohduttaja,
sairaiden parantaja ja syntisten pelastaja,
armahda meitä.

S Herra, armahda.

VAIHTOEHTO B

Herra, armahda

Vaihtoehtoisia Herra, armahda -lauluja s. 198 (virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nrot 721–722).

S Herra, armahda meitä.
Kristus, armahda meitä.
Herra, armahda meitä.

*6. Kunnia (Gloria) ja kiitosvirsi Pyhälle Kolminaisuudelle

Hämärä kirkko valaistaan.

Kunnia

Vaihtoehtoisia Kunnia-lauluja s. 200 (virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nrot 723–725).

E Kunnia Jumalalle korkeuksissa,
S maan päällä rauha ihmisillä, joita hän rakastaa.

Kiitosvirsi

Lauletaan virren 340 sävelmällä. Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 727.

Kiitosvirtenä voidaan käyttää myös Laudamusta (s. 18).

1. Me ylistämme Jumalaa,
Isäämme taivaallista.
Ja luomakunta kumartaa
Luojaansa voimallista.
On kaiken yllä kirkkaus,
ja Herran pyhyys, rakkaus
säteilee kaikkialle.
2. Me ylistämme Jeesusta,
hän syntyi veljeksemme.
Hänessä itse Jumala
näin tuli keskellemme.
On kaiken yllä kirkkaus,
on Kristus taivaan vastaus

kansalle kaipaavalle.

3. Me ylistämme Kristusta
Karitsan uhritiestä.
Maa, taivas kiittää voitosta
kärsivää ristin miestä.
On kaiken yllä kirkkaus,
ja aamu, ylösnousemus
tuo toivon maailmalle.
4. Me ylistämme Henkeä,
ihmettä, salaisuutta.
Hän elämän tuo ylhäältä,
sanalla luo hän uutta.
On kaiken yllä kirkkaus,
ja Hengen voima, valkeus
luo tietään kaikkialle.

7. Rukous

Voidaan käyttää Evankeliumikirjassa olevia jouluyön rukouksia.

Rukouskehotus, rukous ja seurakunnan aamen voidaan laulaa tai lausua. Rukouskehotusta voi seurata lyhyt hiljainen rukous. Rukouksen sävelmät s. 417.

L Rukoilkaamme.

– rukous

S Aamen.

II Sana

---

8. Ensimmäinen lukukappale

Lukija ilmoittaa raamatunkohdan. Seurakunta kuuntelee istuen.

Lukukappale tai sen osa voidaan laulaa.

Vastauksanat voidaan lausua tai laulaa (sävelmät s. 419).

– lukukappale: Jes. 9: 1–6

[**E** Tämä on Jumalan sana.

S Jumalalle kiitos.]

9. Vastaus

Vastauksena voi olla psalmi, virsi, laulu, soitinmusiikkia tai hiljaista mietiskelyä.

Psalmisävelmiä s. 381. Jouluyön psalmin kertosäe s. 394 (virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 768).

10. Toinen lukukappale

Lukija ilmoittaa raamatunkohdan. Seurakunta kuuntelee istuen.

Lukukappale tai sen osa voidaan laulaa.

Vastaussanat voidaan lausua tai laulaa (sävelmät s. 419).

– lukukappale: Tiit. 2: 11–14

[**E** Tämä on Jumalan sana.

S Jumalalle kiitos.]

11. Virsi (Graduale)

---

*12. Evankeliumi

Evankeliumi ilmoitetaan sanomalla esimerkiksi: Nouskaamme kuulemaan pyhää jouluevankeliumia.

Evankeliumin lukemisen edellä ja/tai sen jälkeen voidaan laulaa halleluja. Evankeliumia edeltävään hallelujalauluun voidaan liittää hallelujasäe (ks. Evankeliumikirja). Hallelujalaulun ja hallelujasäkeen sävelmiä s. 421. Hallelujalauluna evankeliumin jälkeen voidaan käyttää myös virttä 21: 10.

Evankeliumi tai sen osa voidaan laulaa.

Vastaussanat voidaan lausua tai laulaa (sävelmät s. 420).

– evankeliumi: Luuk. 2: 1–14

[**L/E** Tämä on pyhä evankeliumi.

S Ylistys sinulle, Kristus.]

13. Saarna

---

*14. Uskontunnustus (Credo)

Uskontunnustus lausutaan yhteen ääneen.

Uskontunnustuksena voidaan käyttää myös virttä 167 tai 171. Tällöin virsi (kohta 15) jätetään pois. Vaihtoehtoisia uskontunnustuslauluja s. 204 (virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nrot 731–734).

Apostolinen uskontunnustus

S Minä uskon Jumalaan,
Isään, Kaikkivaltiaaseen,
taivaan ja maan Luojaan,
ja Jeesukseen Kristukseen,
Jumalan ainoaan Poikaan, meidän Herraamme,
joka sikisi Pyhästä Hengestä,
syntyi neitsyt Mariasta,
kärsi Pontius Pilatuksen aikana,

ristiinnaulittiin, kuoli ja haudattiin,
astui alas tuonelaan,
nousi kolmantena päivänä kuolleista,
astui ylös taivaisiin,
istuu Jumalan, Isän, Kaikkivaltiaan, oikealla puolella
ja on sieltä tuleva tuomitsemaan eläviä ja kuolleita,
ja Pyhään Henkeen,
pyhän, yhteisen seurakunnan,
pyhään yhteyden,
syntien anteeksiantamisen,
ruumiin ylösnousemisen
ja iankaikkisen elämän.

TAI

Nikean uskontunnustus

S Me uskomme yhteen Jumalaan,
kaikkivaltiaaseen Isään,
taivaan ja maan, kaiken näkyvän ja näkymättömän Luojaan.
Me uskomme yhteen Herraan, Jeesukseen Kristukseen,
Jumalan ainoaan Poikaan,
joka on syntynyt Isästä ennen aikojen alkua,
Jumala Jumalasta,
valo valosta,
tosi Jumala tosi Jumalasta,
syntynyt, ei luotu,
joka on samaa olemusta kuin Isä
ja jonka kautta kaikki on saanut syntynsä,
joka meidän ihmisten ja meidän pelastuksemme tähden astui alas taivaista,
tuli lihaksi Pyhästä Hengestä ja neitsyt Mariasta
ja syntyi ihmiseksi,
ristiinnaulittiin meidän puolestamme Pontius Pilatuksen aikana,
kärsi kuoleman ja haudattiin,
nousi kuolleista kolmantena päivänä, niin kuin oli kirjoitettu,
astui ylös taivaisiin,
istuu Isän oikealla puolella
ja on kirkkaudessa tuleva takaisin tuomitsemaan eläviä ja kuolleita
ja jonka valtakunnalla ei ole loppua.
Me uskomme Pyhään Henkeen,
Herraan ja eläväksi tekijään,
joka lähtee Isästä ja Pojasta,
jota yhdessä Isän ja Pojan kanssa kumarretaan ja kunnioitetaan
ja joka on puhunut profeettojen kautta.
Uskomme yhden, pyhän, yhteisen ja apostolisen kirkon.
Tunnustamme yhden kasteen syntien anteeksiantamiseksi,

odotamme kuolleiden ylösnousemusta
ja tulevan maailman elämää.

15. Virsi

Virren sijasta voi olla muuta musiikkia.

16. Yhteinen esirukous

Yhteinen esirukous voidaan valmistella yhdessä seurakuntalaisten kanssa. Esirukouksen sisällöstä ks. s. 8. Rukous on mahdollista jaksottaa rukouslauseella, -laululla (esim. virrestä 32: 1: »Valosi, Jeesus, loistaa suo ja jouluriemu meille tuo») tai hiljaisuudella.

Yhteisiä esirukouksia s. 206 ja esirukousaiheita s. 229.

Rukouskehotus ja seurakunnan aamen voidaan laulaa tai lausua.

E Rukoilkaamme.

Jeesus Kristus,
tänään ylistämme sinua,
ihmiseksi syntynyt Jumala.
Kiitämme ja kumarramme sinua.
Riemuitkoon koko maa,
Vapahtaja on tullut.

– rukouslause

E Taivaallinen Isä,
me rukoilemme sinua kaikkien omiesi,
koko kristikunnan puolesta.
Muistamme kirkkomme ja seurakuntamme lähetystyötä
sekä niitä kirkkoja ja lähetysjärjestöjä,
joiden kanssa olemme työyhteydessä.
[Kannamme eteesi nimikkolähettimme NN:n.]
Anna kaikkien kansojen kuulla
ilosanoma Poikasi syntymästä.
Riemuitkoon koko maa,
Vapahtaja on tullut.

– rukouslause

E Rukoilemme läheistemme puolesta
ja niiden puolesta,
jotka ovat pyytäneet esirukoustamme.
Muistamme kaikkia niitä ihmisiä ja asioita,
jotka hiljaisessa rukouksessa tuomme nyt eteesi.

(hiljainen rukous)

Rukoilemme sairaiden ja kuolevien puolesta.
Anna joulun sanoman rohkaista heitä
tarttumaan iankaikkisen elämän toivoon.
Riemuitkoon koko maa,

Vapahtaja on tullut.

– rukouslause

E Rukoilemme kansojen ja niiden johtajien puolesta.
Varjele heidät vallanhimosta
ja anna heille viisautta toimia niin,
että kaikkien ihmisten olisi hyvä elää.
Rukoilemme sodasta ja väkivallasta kärsivien puolesta.
Muistamme edessäsi vallan väärinkäytön uhreja,
vainottuja ja nälkää näkeviä.
Tee meistä kaikista rauhantekijöitä.
Riemuitkoon koko maa,
Vapahtaja on tullut.

– rukouslause

E Jumala, Isämme,
sinä lähetit Poikasi maan päälle,
ihmiseksi ihmisten keskelle.
Siksi me tuomme sinulle kaikki pyyntömme
veljemme ja Herramme Jeesuksen Kristuksen kautta.
Riemuitkoon koko maa,
Vapahtaja on tullut.

S Amen.

III Ehtoollinen

Kohdat 17–23, ks. messun kaavan kohdat 19–25.

IV Päätös

---

24. Ylistys

Jos kiitosrukouksena (kohta 23) on laulettu virsi, jätetään ylistys pois.

Ylistyksenä voidaan käyttää myös virttä (esim. 17: 4 tai 29: 3 tai 35: 4).

Benedicamus

E Kiittäkäämme Herraa!

*S Jumalalle kiitos. Halleluja!

*25. Siunaus

Siunaus voidaan myös laulaa (sävelmiä s. 427).

L Herra siunatkoon teitä ja varjelkoon teitä.
Herra kirkastakoon kasvonsa teille

ja olkoon teille armollinen.
Herra kääntäköön kasvonsa teidän puoleenne
ja antakoon teille rauhan.
Isän ja + Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.

S Aamen.

Lähetäminen

Kehotus lausutaan välittömästi ennen lähtemistä.

L/E Lähtekää joulun rauha sydämessänne.
Viättäkää siunattua Vapahtajamme syntymäjuhlaa.

26. Päätösmusiikki

Päätösmusiikkina voi olla virsi, kuorolaulu tai soitinmusiikkia.

Musiikin aikana voi olla risti- ja/tai kynttiläkulkue, johon seurakunta tulee mukaan.

Jouluaamun jumalanpalvelus

Jouluaamun jumalanpalvelus voi olla messu tai sanajumalanpalvelus. Johdantosanoina voidaan käyttää alla olevaa tekstiä, johon liitetään jouluylistys. Esirukoukseksi sopii jouluyön messun esirukous (s. 114).

Johdantosanat

E Rakkaat kristityt!

Tämä on se varhainen aamu,
jona kristityt kaikkialla maailmassa kokoontuvat kuulemaan,
mitä tapahtui kerran pienessä Betlehemin kaupungissa.

Tämä on se juhla,
jona joulutähden taivaallinen valo valaisee pimeän maan
ja enkeli tuo sanoman Vapahtajan syntymästä.

Tämä on se aamu,
jona ihmisen sovituksen ja anteeksiannon ikävä,
ilon ja rauhan ikävä,
tulevaisuuden ja toivon ikävä saa vastauksen.

Profeettojen ennustukset ovat toteutuneet,
ja Vapahtaja on keskellämme.

Hän murtaa meitä sitovat kahleet ja ottaa pois kuormat harteiltamme.

Tämä on se aamu,
jona kristikunta käy rukoukseen Jeesus-lapsen seimen äärelle,
ja yö väistyy.

Jouluylistys

Virsi 27: 4

Kirkkaana loistaa meille uusi aamu,
syntymäjuhla on Jeesuksen.
Taivaasta saapui Sana ihmiseksi,
siis kumartamaan tulkaa,
siis kumartamaan tulkaa,
siis kumartamaan tulkaa Herraamme!

L Jumala, sinua me kiitämme.
Iankaikkinen kuningas, sinua me rukoilemme.
Sinun ihmeellisiä tekojasi me ylistämme,
Isä ja Poika ja Pyhä Henki.

Uudenvuodenaaton yöpalvelus

Jos uudenvuodenaaton yöpalveluksen edellä käytetään Valon rukousta (s. 91), yöpalvelus jatkuu johdantosanoista (kohta 2).

1. Johdanto

Johdannon edellä voi olla virsi, laulu tai soitinmusiikkia. Mikäli yöpalvelus ei ole alkanut Valon rukouksella, voidaan laulaa Valon hymni (s. 91, virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 755). Sen aikana sytytetään kynttilät.

Johdannon sijasta voidaan käyttää messun alkusiunausta.

E Herra, avaa minun huoleni,
S niin suuni julistaa sinun kunniaasi.
E Jumala, ole armollinen, pelasta minut.
S Riennä avukseni, Herra.
E Kunnia Isälle ja Pojalle ja Pyhälle Hengelle,
S niin kuin oli alussa, nyt on ja aina, iankaikkisesta iankaikkiseen. Aamen.
Halleluja.

2. Johdantosanat

Johdantosanojen alussa puhuttelun jälkeen kerrotaan palveluksen erityisluonteesta. Tämän vapaan osan merkinä on käytetty seuraavassa kahta ajatusviivaa (– –).

Johdantosanat voidaan laatia myös vapaasti.

E Rakkaat kristityt.

– –

Jumala on meidän turvamme polvesta polveen. Hän oli jo ennen kuin vuoret syntyivät, ennen kuin maa ja maanpiiri saivat alkunsa. Tänään kiitämme Herraa kaikesta, mitä hän on kuluneena vuonna antanut meille. Jätämme hänen käsiinsä sen, mikä on takanapäin, ja pyydämme johdatusta edessä olevaan. Murehdimme samalla sitä, että olemme jättäneet tekemättä niin paljon hyvää. Kadumme sitä pahaa, minkä olemme tietoisesti tai tietämättämme tehneet. Jumalan armahtavaisuuteen luottaen rukoilemme anteeksiantoa [yhteen ääneen] näin sanoen:

3. Synnintunnustus ja synninpäästö

Synnintunnustus voidaan lukea yhteen ääneen. Sen ajaksi voidaan polvistua. Synnintunnustukseen voi sisältyä hiljaista rukousta, johon kehoitetaan esimerkiksi: Kuule myös hiljainen anteeksipyyntöni.

Vaihtoehtoisia synnintunnustuksia s. 184 (virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nrot 700–714).

Tunnustamme edessäsi, pyhä Jumala,

että olemme tehneet syntiä
ajatuksin ja sanoin,
teoin ja laiminlyönnein.
Muista meitä laupeudessasi
ja anna meille Jeesuksen Kristuksen tähden anteeksi,
mitä olemme rikkoneet.

E Kaikkivaltias Jumala antakoon meille syntimme anteeksi
ja johtakoon meidät ikuiseen elämään.

S Amen.

4. Virsi

---

5. Psalmi

Psalmi 121. Psalmi voidaan laulaa tai lukea. Psalmisävelmiä s. 381. Psalmin kertosäkeitä s. 391 (virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nrot 761–790).

Psalmin sijasta voi olla virsi, laulu tai soitinmusiikkia.

Psalmi voidaan toteuttaa esimerkiksi seuraavasti:

Kertosäe

Sävelmä s. 392 (virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 762).

Hyvä on Herra!
Iäti kestää hänen armonsä.

Psalmi

Minä kohotan katseeni vuoria kohti.
Mistä saisin avun?
Minä saan avun Herralta,
häneltä, joka on luonut taivaan ja maan.

Kertosäe

Herra ei anna sinun jalkasi horjua,
väsymättä hän varjelee.
Ei hän väsy, ei hän nuku,
hän on Israelin turva.

Kertosäe

Herra varjelee sinut kaikelta pahalta,
hän suojelee koko elämäsi.
Herra varjelee kaikki sinun askeleesi,
sinun lähtösi ja tulosi nyt ja aina.

Kertosäe

Kunnia Isälle ja Pojalle
ja Pyhälle Hengelle,

niin kuin oli alussa, nyt on ja aina,
iankaikkisesta iankaikkiseen. Aamen.

Kertosäe

6. Raamatunluku

Luetaan lukukappale ja evankeliumi. Tekstien välissä on vastaus (virsi, laulu, soitinmusiikkia tai hiljaista mietiskelyä). Vastauksena voidaan laulaa myös kompletorion lyhyt vastauslaulu (s. 87) tai uudenvuodenaaton lyhyt vastauslaulu (s. 435, virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 794).

Raamatuntekstit tai niiden osa voidaan laulaa.

– lukukappale: Valit. 3: 22–26 tai Saarn. 3: 1–8 tai 1. Sam. 7: 12 tai 1. Piet. 1: 22–25

– vastaus

– *evankeliumi: Luuk. 13: 6–9 tai Matt. 16: 1–4

7. Puhe

Puheen sijasta voidaan lukea mietiskelyteksti.

8. Simeonin kiitoslaulu (Nunc dimittis)

Kiitoslaulun (canticum, Luuk. 2: 29–32) sävelmä s. 449 (virsi- ja laulukirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 804). Kiitoslaulun voi olla myös virsi 49 tai 48: 5–7.

Simeonin kiitoslaulun sijasta voidaan laulaa muu sopiva kiitosvirsi.

9. Rukousjakso

Rukousjakso voi alkaa kompletorion vuororukouksella (s. 88).

Päivän rukous

Rukouskehotusta voi seurata lyhyt hiljainen rukous.

Rukous voidaan lukea tai laulaa. Päivän rukouksen sävelmä s. 451.

[E Rukoilkaamme.]

– rukous

S Aamen.

Isä meidän

Herran rukous lausutaan yhteen ääneen. Se voidaan myös laulaa (sävelmät s. 453, virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 805).

Herran rukouksen ekumeenisista sanamuotoa (s. 262) voidaan käyttää ekumeenisissa tilaisuuksissa.

Isä meidän, joka olet taivaissa.

Pyhitetty olkoon sinun nimesi.
Tulkoon sinun valtakuntasi.
Tapahtukoon sinun tahtosi,
myös maan päällä niin kuin taivaassa.
Anna meille tänä päivänä meidän jokapäiväinen leipämme.
Ja anna meille meidän syntimme anteeksi,
niin kuin mekin anteeksi annamme niille,
jotka ovat meitä vastaan rikkoneet.
Äläkä saata meitä kiusaukseen,
vaan päästä meidät pahasta.
Sillä sinun on valtakunta ja voima ja kunnia iankaikkisesti.
Aamen.

10. Ylistys (Benedicamus)

Kompletorion ylistyksen sijasta voidaan käyttää ylistysvirttä (esim. 329: 4–5).

E Kiittäkäämme Herraa!

*S Jumalalle kiitos. Halleluja!

*11. Siunaus

Voidaan käyttää myös Herran siunausta.

E Siunatkoon (+) teitä kaikkivaltias ja armollinen Jumala. Hän antakoon teille rauhaisan yön ja autuaan lopun.

S Aamen.

12. Päätösmusiikki

Päätösmusiikkina voi olla virsi, laulu tai soitinmusiikkia.

Tuhkakeskiviikon messu

Tuhkakeskiviikon jumalanpalvelus voidaan viettää myös sanajumalanpalveluksena. Tällöin voidaan jättää tuhkakeskiviikon messun kohta 5 (Herra, armahda) pois. Ehtoollisosa jätetään pois ja Isä meidän -rukous luetaan yhteisen esirukouksen aamenen jälkeen.

Tuhkalla merkitsemisessä käytetään veteen sekoitettua hienoa tuhkaa.

I Johdanto

---

1. Alkuvirsi

Lauletaan esimerkiksi virsi 54. Virren sijasta voidaan käyttää psalmia, kuorolaulua tai soitinmusiikkia.

Alkumusiikin aikana voivat palvelutehtävissä toimivat saapua kuoriin ristikulkueena. Tällöin seurakunta seisoo.

2. Alkusiunaus

Siunaus ja vuorotervehdys voidaan laulaa tai lausua.

Siunaus

L Isän ja + Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.

S Aamen.

Vuorotervehdys

L Herra olkoon teidän kanssanne.

S Niin myös sinun henkesi kanssa.

3. Johdantosanat

L Veljet ja sisaret Kristuksessa.

Kristityt ovat varhaisista ajoista asti viettäneet ristin ja ylösnousemuksen pääsiäistä. Tähän suureen juhlaan tuli tavaksi valmistautua katuen ja paastoten. Erityisesti paastonaika oli tarkoitettu niille, jotka valmistautuivat pääsiäisenä tapahtuvaan kasteeseen. Vähitellen siitä tuli itsetutkistelun aika kaikille uskojille.

Kutsun teitä nyt paaston matkalle kohti pääsiäisen iloa. Saamme viettää tänään alkavaa katumusaikaa elämäämme arvioiden, rukoillen, paastoten ja Jumalan pyhää sanaa kuunnellen ja mietiskellen.

4. Psalmi

Psalmi 57: 2–4, 11–12. Voidaan käyttää myös perinteisiä katumuspsalmeja 6, 32, 38, 51, 102, 130 tai 143.

Psalmi voidaan laulaa tai lukea. Mikäli alkuvirren (kohta 1) sijasta on laulettu psalmi, jätetään tämä kohta pois.

Psalmisävelmiä s. 381. Paastonajan psalmin kertosäe s. 397 (virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 774).

Psalmiin liitetään Pieni kunnia.

– psalmi

Kunnia Isälle ja Pojalle
ja Pyhälle Hengelle,
niin kuin oli alussa, nyt on ja aina,
iankaikkisesta iankaikkiseen. Amen.

5. Herra, armahda (Kyrie)

VAIHTOEHTO A

Kyrie-litania

Kyrie-litania voidaan laulaa tai lukea. Litaniasävelmät s. 405.

- E** Rukoilkaamme Vapahtajaa,
joka meidän tähtemme tuli köyhäksi,
että hän köyhyydessään näyttäisi meille rikkautemme.
[Rukoilkaamme Herraa.]
- S** Herra, armahda. [Kristus, armahda. Herra, armahda.]
- E** Rukoilkaamme Lunastajaa,
joka ristillä maksoi velkamme,
että hän ristissään näyttäisi meille sovituksemme.
[Rukoilkaamme Herraa.]
- S** Herra, armahda. [Kristus, armahda. Herra, armahda.]
- E** Rukoilkaamme Herraa,
joka nousi kuolleista,
että hän ylösnousemuksessaan näyttäisi meille elämämme.
[Rukoilkaamme Herraa.]
- S** Herra, armahda. [Kristus, armahda. Herra, armahda.]

VAIHTOEHTO B

Herra, armahda

- S** Herra, armahda meitä.

Kristus, armahda meitä.
Herra, armahda meitä.

6. Päivän rukous

Rukouskehotus, rukous ja seurakunnan aamen voidaan laulaa tai lausua. Rukouskehotusta voi seurata lyhyt hiljainen rukous. Rukouksen sävelmät s. 417.

L Rukoilkaamme.

– rukous

S Aamen.

II Sana

---

7. Ensimmäinen lukukappale

Lukija ilmoittaa raamatunkohdan. Seurakunta kuuntelee istuen.

Lukukappale tai sen osa voidaan laulaa.

Vastauksanat voidaan lausua tai laulaa (sävelmät s. 419).

– lukukappale: Joel 2: 12–17

[**E** Tämä on Jumalan sana.

S Jumalalle kiitos.]

8. Vastaus

Vastauksena voi olla psalmi, virsi, laulu, soitinmusiikkia tai hiljaista mietiskelyä. Voidaan käyttää myös paastonajan lyhyttä vastauslaulua (s. 436, virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 795).

9. Toinen lukukappale

Lukija ilmoittaa raamatunkohdan. Seurakunta kuuntelee istuen.

Lukukappale tai sen osa voidaan laulaa.

Vastauksanat voidaan lausua tai laulaa (sävelmät s. 419).

– lukukappale: 2. Piet. 1: 1–11 tai 1. Piet. 4: 1–5

[**E** Tämä on Jumalan sana.

S Jumalalle kiitos.]

10. Päivän virsi eli graduuali (Graduale)

Jos toinen lukukappale (kohta 9) jätetään pois, lauletaan päivän virsi kohdassa 8.

*11. Evankeliumi

Evankeliumi ilmoitetaan sanomalla esimerkiksi: Nouskaamme kuulemaan pyhää evankeliumia.

Halleluja jätetään pois paastonaikana tuhkakeskiviikosta lähtien. Tällöin hallelujalaulun sijasta voidaan käyttää psalmilauseita (ks. Evankeliumikirja). Psalmilauseen sävelmiä s. 426.

Evankeliumi tai sen osa voidaan laulaa.

Vastaussanat voidaan lausua tai laulaa (sävelmät s. 420).

– evankeliumi: Matt. 6: 16–21 tai Luuk. 13: 22–30

[L/E Tämä on pyhä evankeliumi.

S Ylistys sinulle, Kristus.]

12. Saarna

---

*13. Uskontunnustus (Credo)

Uskontunnustus lausutaan yhteen ääneen.

Apostolinen uskontunnustus

S Minä uskon Jumalaan,
Isään, Kaikkivaltiaaseen,
taivaan ja maan Luojaan,
ja Jeesukseen Kristukseen,
Jumalan ainoaan Poikaan, meidän Herraamme,
joka sikisi Pyhästä Hengestä,
syntyi neitsyt Mariasta,
kärsi Pontius Pilatuksen aikana,
ristiinnaulittiin, kuoli ja haudattiin,
astui alas tuonelaan,
nousi kolmantena päivänä kuolleista,
astui ylös taivasiin,
istuu Jumalan, Isän, Kaikkivaltiaan, oikealla puolella
ja on sieltä tuleva tuomitsemaan eläviä ja kuolleita,
ja Pyhään Henkeen,
pyhän, yhteisen seurakunnan,
pyhän yhteyden,
syntien anteeksiantamisen,
ruumiin ylösnousemisen
ja iankaikkisen elämän.

14. Virsi

Virren sijasta voi olla muuta musiikkia. Jos katumuksessa (kohta 15) käytetään vaihtoehtoa A, lauletaan tässä virsi 359: (1–2) 6.

15. Katumus

VAIHTOEHTO A

Tuhkalla merkitseminen

Virsi 359: (1–2) 6

Rukous

L Rukoilkaamme.

Jumala, sinä kutsut armossasi meitä katumuksen tielle.

Johdata meitä suremaan syntejämme.

Lahjoita Pyhän Henkesi armo, niin että paastonajan päättyessä saisimme puhtain sydämin viettää Poikasi ylösnousemuksen juhlaa.

Kuule meitä Jeesuksen Kristuksen, meidän Herramme tähden.

S Aamen.

Kehotus

L Jumala muistuttaa sanassaan, että olemme hänen edessään tomua ja tuhkaa, mutta hän myös lupaa nostaa köyhän tomusta ja kohottaa kurjan loasta.

Vapahtajamme kehottaa: »Kääntykää ja uskokaa hyvä sanoma.» Tulkaa siis ja ottakaa vastaan katumuksen merkki.

Tuhkamerkin antaminen

Seurakuntalaiset saapuvat alttarin ääreen ja polvistuvat. Tuhkamerkki tehdään seurakuntalaisen otsaan. Tuhkamerkin jakamisen aikana voi olla virsi (esim. 278) tai muuta musiikkia.

Tuhkalla merkittäessä lausutaan:

Ota vastaan katumuksen merkki.

VAIHTOEHTO B

Yhteinen rippi

Kehotussanat

Sisaret ja veljet Kristuksessa Jeesuksessa. Tämä aika muistuttaa meitä Vapahtajamme kärsimystiestä, johon mekin olemme syntimme tähden syypäät. Saamme turvautua hänen sovitustyöhönsä ja tunnustaa rikkomuksemme, lankeemuksemme ja laiminlyöntimme [yhteen ääneen] näin sanoen:

Synnintunnustus

Synnintunnustus voidaan lukea yhteen ääneen. Sen ajaksi voidaan polvistua. Synnintunnustus on mahdollista jaksottaa rukouslauseella, -laululla tai hiljaisuudella. Synnintunnustukseen voi

sisältyä hiljaista rukousta, johon kehoitetaan esimerkiksi: Kuule myös hiljainen anteeksipyyntöni.

Synnintunnustuksena voidaan käyttää myös virttä (s. 190).

Vaihtoehtoisia synnintunnustuksia s. 184 (virsi- ja laulukirjan jumalanpalvelusliitteessä nrot 700–714).

Syvydestä minä huudan sinua, Herra.
Herra, kuule minun ääneni.
Tarkatkoot sinun korvasi rukoustani.
Jos sinä, Herra, pidät mielessäsi synnit,
Herra, kuka silloin kestää?
Mutta sinun on armo, sinä annat anteeksi,
että me eläisimme sinun pelossasi.
Sen tähden, Jumala,
ole minulle armollinen hyvydessäsi.
Pese minut puhtaaksi rikoksestani
ja anna lankeemukseni anteeksi.
Sinua vastaan olen rikkonut,
olen tehnyt vastoin sinun tahtoasi.
Käännä katseesi pois synneistäni
ja pyyhi minusta kaikki pahat tekoni.
Jumala, luo minuun puhdas sydän
ja uudista minut, anna vahva henki.

Synninpäästö

Synninpäästön aamen voidaan laulaa tai lausua.

Vaihtoehtoisia synninpäästöjä s. 190.

Raamatun sana vakuuttaa,
että mikään kadotustuomio ei kohtaa niitä,
jotka ovat Kristuksessa Jeesuksessa.
Hänen palvelijanaan julistan sinulle
synnit anteeksi
Isän ja (+) Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.

S Aamen.

16. Virsi

Virren sijasta voi olla muuta musiikkia.

17. Yhteinen esirukous

Yhteinen esirukous voidaan valmistella yhdessä seurakuntalaisten kanssa. Esirukouksen sisällöstä ks. s. 8. Rukous on mahdollista jaksottaa rukouslauseella, -laululla tai hiljaisuudella.

Tuhkakeskiviikkoon sopii erityisesti litania (s. 221, virsi- ja laulukirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 719) tai Trishagion-rukous (s. 218, virsi- ja laulukirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 718). Yhteisiä esirukouksia s. 206 ja esirukousaiheita s. 229.

Rukouskehoitus ja seurakunnan aamen voidaan laulaa tai lausua.

E Rukoilkaamme.

– rukous

S Aamen.

III Ehtoollinen

Kohdat 18–24, ks. messun kaavan kohdat 19–25 tai viikkomessun kaavan kohdat 11–17.

IV Päätös

---

*25. Siunaus

Siunaus voidaan myös laulaa (sävelmiä s. 427).

L [Jeesus sanoo:

»Jos joku tahtoo kulkea minun jäljessäni,
hän kieltäköön itsensä, ottakoon ristinsä
ja seuratkoon minua».

Vahvistakoon Pyhä Henki teitä
vaeltamaan uudessa elämässä
Jumalan mielen mukaan.]

Herra siunatkoon teitä ja varjelkoon teitä.

Herra kirkastakoon kasvonsa teille
ja olkoon teille armollinen.

Herra kääntäköön kasvonsa teidän puoleenne
ja antakoon teille rauhan.

Isän ja + Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.

S Aamen.

26. Päätösmusiikki

Päätösmusiikkina voi olla virsi, kuorolaulu tai soitinmusiikkia.

Musiikin aikana voi olla ristikulkue, johon seurakunta tulee mukaan.

Hiljaisen viikon iltajumalanpalvelus

Raamatunluvun ja puheen kohdalla voidaan käyttää myös ahteja ja Ristin tien aineistoa.

1. Johdanto

Johdannon edellä voi olla virsi, laulu tai soitinmusiikkia.

Johdannon sijasta voidaan käyttää messun alkusiunausta.

E Herra, avaa minun huuleni,
S niin suuni julistaa sinun kunniaasi.
E Jumala, ole armollinen, pelasta minut.
S Riennä avukseni, Herra.

2. Johdantosanat

Johdantosanat laaditaan vapaasti. Niissä otetaan huomioon päivän ja sen jumalanpalveluksen erityisluonne.

3. Virsi

---

4. Psalmi

Käytetään jotakin Evankeliumikirjassa olevista hiljaisen viikon päivän psalmeista. Psalmi voidaan laulaa tai lukea. Psalmisävelmiä s. 381.

Psalmin sijasta voi olla muuta musiikkia.

5. Raamatunluku

Luetaan jokin vuorossa olevan vuosikerran mukainen lukukappale ja kärsimysevankeliumi. Tekstien välissä on vastaus (virsi, laulu, soitinmusiikkia tai hiljaista mietiskelyä).

Raamatuntekstit tai niiden osa voidaan laulaa.

- lukukappale
- vastaus
- *evankeliumi

6. Puhe

Puheen sijasta voidaan lukea mietiskelyteksti.

7. Virsi

Virren sijasta voi olla muuta musiikkia.

8. Rukousjakso

Rukousjakso voi alkaa vesperin vuororukouksella (s. 82).

Yhteinen esirukous

Rukous voidaan jaksottaa rukouslauseella, -laululla tai hiljaisuudella.

Yhteisiä esirukouksia s. 206 ja esirukousaiheita s. 229. Voidaan käyttää myös Kyrie-litaniaa (s. 196). Litaniasävelmät s. 405 ja 451.

Päivän rukous

Rukouskehotusta voi seurata lyhyt hiljainen rukous.

Rukous voidaan lukea tai laulaa. Päivän rukouksen sävelmä s. 451.

[E Rukoilkaamme.]

– rukous

S Amen.

Isä meidän

Herran rukous lausutaan yhteen ääneen. Se voidaan myös laulaa (sävelmät s. 453, virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 805).

Herran rukouksen ekumeenista sanamuotoa (s. 262) voidaan käyttää ekumeenisissa tilaisuuksissa.

Isä meidän, joka olet taivaissa.

Pyhitetty olkoon sinun nimesi.

Tulkoon sinun valtakuntasi.

Tapahtukoon sinun tahtosi,

myös maan päällä niin kuin taivaassa.

Anna meille tänä päivänä meidän jokapäiväinen leipämme.

Ja anna meille meidän syntimme anteeksi,

niin kuin mekin anteeksi annamme niille,

jotka ovat meitä vastaan rikkoneet.

Äläkä saata meitä kiusaukseen,

vaan päästä meidät pahasta.

Sillä sinun on valtakunta ja voima ja kunnia iankaikkisesti.

Amen.

*9. Siunaus

Voidaan käyttää myös Herran siunausta.

E Siunatkoon teitä kaikkivaltias ja armollinen Jumala, Isä ja (+) Poika ja Pyhä Henki.

S Aamen.

10. Päätösmusiikki

Päätösmusiikkina voi olla virsi, laulu tai soitinmusiikkia.

Kiirastorstain messu

Ristin ja ylösnousemuksen pääsiäinen, pyhä kolmen päivän juhla (pääsiäistriduum), on kirkkovuoden keskus ja kohokohta. Tämä juhla kertoo siitä, miten Kristus lunasti ihmissuvun ja antoi kuolemassaan ja ylösnousemuksessaan kunnian Isälle. Juhlan vietto alkaa kiirastorstain messulla ja jatkuu Herran kärsimisen muistamisella pitkäperjantaina. Se saavuttaa huippunsa Herran ylösnousemusta julistavassa pääsiäisyön messussa ja päättyy pääsiäispäivän iltarukoukseen. Ristin ja ylösnousemuksen pääsiäisen aiheet nivoutuvat yhteen kolmen päivän jumalanpalvelusten kokonaisuudessa.

Kiirastorstai-iltana seurakunta muistaa ehtoollisen asettamista. Toinen keskeinen aihe on Kristus palvelijana. Messun raamatunteksteissä korostuu kristittyjen kutsuminen palvelemaan toisiaan. Kuvaus jalkojen pesusta (Joh. 13: 1–15) ja apostoli Paavalin vakavat varoitukset (1. Kor. 11: 28–29) tuovat esille sen, että ehtoollinen ja rakkaudenpalvelu liittyvät kiinteästi yhteen. Kiirastorstaina seurakuntaa muistutetaan Herran kärsivän palvelijan suuresta rakkaudesta, jonka hintana oli koko hänen elämänsä.

Kiirastorstain messun yhteinen rippi päättää tuhakeskiviikkona alkaneen katumusajan, vaikka paasto jatkuukin pääsiäisyön messuun saakka. Johdantosanojen sijasta voidaan pitää rippipuhe tai tutkistella käskyjä tai ehtoollisen asetussanoja. Yhteinen rippi sijoitetaan messun johdanto-osaan.

Kiirastorstain messu voidaan päättää seuraavasti:

Kirkon kuoriin sytytetään messun alussa 12 apostolin kynttilät ja niiden keskelle yksi isompi Kristus-kynttilä. Aterian päätyttyä ennen kiitosrukousta joku jumalanpalveluksessa avustavista sammuttaa yhden apostolien kynttilöistä. Siinä yhteydessä hän lausuu: Juudas, joka kavalsi Jeesuksen, poistui pimeään yöhön kesken aterian. Me sammutamme nyt Juudaksen kynttilän.

Kiitosrukouksen jälkeen sammutetaan muidenkin opetuslasten kynttilät ja sanotaan: Kun Jeesus oli vangittu, kaikki opetuslapset pakenivat ja jättivät hänet yksin. Me sammutamme myös muiden opetuslasten kynttilät.

Kun kynttilät on sammutettu, luetaan psalmi 22, minkä jälkeen voidaan laulaa virsi 77 ilman urkujen säestystä. Psalmin ja/tai virren aikana alttarikynttilät sammutetaan, alttari riisutaan ja risti ja sammutetut kynttilät – paitsi Kristus-kynttilä, joka jää palamaan – kannetaan sakaristoon. Jos alttarilla on krusifiksi, se voidaan jättää paikoilleen. Alttari voidaan pukea mustaan.

Jumalanpalveluksen päätöskelloja ei soiteta.

Pitkäperjantain

sanajumalanpalvelus

Pitkäperjantaina seurakunta murehtii Herransa kuolemaa, mutta samalla jumalanpalvelukseen heijastuu myös sovituksen ilo. Ristin äärellä olemista leimaa jo ylösnousemuksen odotus. Jeesuksen kuolema on sekä hänen seurakuntansa häpeä (Moitteet) että sen toivo (Pyhä risti kärsimyksen).

I Johdanto

---

1. Alkuvirsi

Lauletaan esimerkiksi virsi 67. Virren sijasta voi olla hiljaista mietiskelyä.

2. Alkusiunaus

Siunaus ja vuorotervehdys voidaan laulaa tai lausua.

Siunaus

L Isän ja + Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.

S Aamen.

Vuorotervehdys

L Herra olkoon teidän kanssanne.

S Niin myös sinun henkesi kanssa.

3. Johdantosanat

Johdantosanojen alussa puhuttelun jälkeen kerrotaan palveluksen erityisluonteesta. Tämän vapaan osan merkinä on käytetty seuraavassa kahta ajatusviivaa (—).

Johdantosanat voidaan laatia myös vapaasti.

L Rakkaat kristityt.

—

Tänä murheen ja tuskien päivänä käymme kärsivän Kristuksen ristin juurelle. Katsomme ristinpuuta, jolle maailman Vapahtaja on naulittu. Se julistaa meille, että Jeesus on kuolemallaan sovittanut maailman Jumalan kanssa ja antanut uhrinsa myös meidän tähtemme. Hän kutsuu meitä ottamaan vastaan Jumalan

anteeksiannon. Sen tähden kumarrumme tunnustamaan syntimme ja syyllisyytemme [yhteen ääneen] näin sanoen:

4. Yhteinen rippi

Synnintunnustus

Synnintunnustus voidaan lukea yhteen ääneen. Sen ajaksi voidaan polvistua. Synnintunnustus on mahdollista jaksottaa rukouslauseella, -laululla tai hiljaisuudella. Synnintunnustukseen voi sisältyä hiljaista rukousta, johon kehoitetaan esimerkiksi: Kuule myös hiljainen anteeksipyyntöni.

Synnintunnustuksena voidaan käyttää myös virttä (s. 190).

Vaihtoehtoisia synnintunnustuksia s. 184 (virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nrot 700–714).

Oi sinä kaikkein armollisin,
ristiinnaulittu Herra Jeesus Kristus.
Armahda minua, vaivaista syntistä,
ja katso puoleeni laupeutesi silmin,
niin kuin sinä katsoit Pietariin, kun hän oli kieltänyt sinut,
ja niin kuin sinä katsoit syntiseen naiseen fariseuksen kodissa
ja ryöväriin ristinpuulla.
Anna minulle pyhä armosi,
että minä niin kuin Pietari itkisin syntejäni,
niin kuin syntinen nainen sinua sydämestäni rakastaisin
ja ryöväriin kanssa saisin katsella pyhiä kasvojasi
taivaassa iankaikkisesti.

Synninpäästö

Synninpäästön aamen voidaan laulaa tai lausua.

Vaihtoehtoisia synninpäästöjä s. 190.

Kaikkivaltias, armollinen Jumala
on suuressa lapeudessaan armahtanut meitä.
Poikansa Jeesuksen Kristuksen tähden
hän antaa meille synnit anteeksi
ja lahjoittaa elämän ja autuuden.
»Jumala on rakastanut maailmaa niin paljon,
että antoi ainoan Poikansa,
jottei yksikään, joka häneen uskoo,
joutuisi kadotukseen, vaan saisi iankaikkisen elämän.»

S Aamen.

5. Virsi

Virren sijasta voi olla muuta musiikkia.

6. Päivän rukous

Rukouskehotus, rukous ja seurakunnan aamen voidaan laulaa tai lausua. Rukouskehotusta voi seurata lyhyt hiljainen rukous. Rukouksen sävelmät s. 417.

L Rukoilkaamme.

– rukous

S Aamen.

II Sana

---

7. Ensimmäinen lukukappale

Lukija ilmoittaa raamatunkohdan. Seurakunta kuuntelee istuen.

Lukukappale tai sen osa voidaan laulaa.

Vastauksat voidaan lausua tai laulaa (sävelmät s. 419).

– lukukappale: Jes. 53

[**E** Tämä on Jumalan sana.

S Jumalalle kiitos.]

8. Vastaus

Psalmi 22: 7–20. Psalmi voidaan laulaa tai lukea. Psalmisävelmiä s. 381.

Psalmi voidaan toteuttaa esimerkiksi seuraavasti:

Kertosäe

Sävelmä s. 399 (virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 779).

Jumalani, Jumalani, miksi hylkäsit minut?

Psalmi

Minä olen maan mato, en enää ihminen,
olen kansani hylkäämä, ihmisten pilkka.

Kaikki ilkkuvat, kun minut näkevät,
pudistavat päätään ja ivaavat minua.

Kertosäe

Sinä minut päästit äitini kohdusta
ja annoit minulle turvan äitini rinnoilla.

Älä ole kaukana nyt, kun hätä on lähellä
eikä kukaan minua auta.

Kertosäe

Voimani valuu maahan kuin vesi,
luuni irtoavat toisistaan.

Sydämeni on kuin pehmeää vahaa,
se sulaa rinnassani.

Kertosäe

Kätteni ja jalkani ovat runnellut,
ruumiini luut näkyvät kaikki.
Herra, älä ole niin kaukana!
Anna minulle voimaa, riennä avuksi!

Kertosäe

9. Toinen lukukappale

Lukija ilmoittaa raamatunkohdan. Seurakunta kuuntelee istuen.

Lukukappale tai sen osa voidaan laulaa.

Vastaussanat voidaan lausua tai laulaa (sävelmät s. 419).

– lukukappale: Hepr. 5: 7–10 tai Gal. 6: 14 tai Hepr. 10: 12–20

[E Tämä on Jumalan sana.

S Jumalalle kiitos.]

10. Päivän virsi eli graduale (Graduale)

Virteen voidaan yhdistää Valitukset (s. 309).

*11. Evankeliumi

Evankeliumi ilmoitetaan sanomalla esimerkiksi: Nouskaamme kuulemaan pyhää evankeliumia Herramme kärsimyksestä.

Luetaan vuorossa olevan vuosikerran mukainen kärsimysevankeliumi tai kärsimyskertomus (passio) Johanneksen mukaan (Joh. 18: 1 – 19: 37) tai viides ahti. Evankeliumin jälkeen voi olla hiljaista mietiskelyä.

Koska hallelujaa ei lauleta, sen sijasta voidaan käyttää psalmilauseita (ks. Evankeliumikirja). Psalmilauseen sävelmiä s. 426.

Evankeliumi tai sen osa voidaan laulaa.

Vastaussanat voidaan lausua tai laulaa (sävelmät s. 420).

– evankeliumi

[L/E Tämä on pyhä evankeliumi.

S Ylistys sinulle, Kristus.]

12. Saarna

---

*13. Uskontunnustus (Credo)

Uskontunnustus lausutaan yhteen ääneen.

Apostolinen uskontunnustus

S Minä uskon Jumalaan,
Isään, Kaikkivaltiaaseen,
taivaan ja maan Luojaan,
ja Jeesukseen Kristukseen,
Jumalan ainoaan Poikaan, meidän Herraamme,
joka sikisi Pyhästä Hengestä,
syntyi neitsyt Mariasta,
kärsi Pontius Pilatuksen aikana,
ristiinnaulittiin, kuoli ja haudattiin,
astui alas tuonelaan,
nousi kolmantena päivänä kuolleista,
astui ylös taivasiin,
istuu Jumalan, Isän, Kaikkivaltiaan, oikealla puolella
ja on sieltä tuleva tuomitsemaan eläviä ja kuolleita,
ja Pyhään Henkeen,
pyhän, yhteisen seurakunnan,
pyhään yhteyden,
syntien anteeksiantamisen,
ruumiin ylösnousemisen
ja iankaikkisen elämän.

14. Virsi

Virren sijasta voi olla muuta musiikkia.

15. Ristin äärellä

VAIHTOEHTO A

[E Katsokaa ristinpuuta, jolle maailman Vapahtaja on naulittu.]

Moitteet

Moitteet voidaan lukea tai laulaa. Moitteiden teksti s. 304 ja sävelmä s. 305.
Moitteiden kertosäe virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 758.

*Pyhä risti kärsimyksen

Lauletaan virren 221 sävelmällä. Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 757.

1. Pyhä risti kärsimyksen,
jalompi kuin kaunein puu,
joka kantaa lehvää, kukkaa,
mutta viimein lakastuu.
Kannat taakkaa suloisinta,

- sinä ainut toivon puu.
2. Laula, sydän, taistelusta
voitokkaasta Jeesuksen.
Hän sai voiton ristinpuulla,
hän toi rauhan ikuisen.
Hän on vahva jalopeura,
uhrilammas hiljainen.
  3. Kielletystä puusta maistoi
ensimmäinen ihminen.
Siitä asti ihmissuku
syntiin oli syyllinen.
Risti kantoi Vapahtajaa,
sovittajaa syntien.
  4. Ruoskat häntä sivaltavat,
pilkka iskee voimallaan.
Piikkikruunu, ristin naulat
veren saavat vuotamaan.
Siinä virta puhdistava
puhjennut on päälle maan.
  5. Pyhä risti! Nauloissasi
kuoli kuolon voittaja.
Yksin Kristukselle kuuluu
ylistys ja kunnia.
Kaikki kansat saavat nähdä
sinut voitonlippuna.

VAIHTOEHTO B

Rukous ristin juurella

Rukouksen teksti s. 308.

16. Virsi

Kolehti voidaan koota tämän virren aikana tai jumalanpalveluksen lopussa. Kolehdin kohde ilmoitetaan ennen virttä. Mikäli kolehti kootaan jumalanpalveluksen lopussa, sen kohde voidaan ilmoittaa esirukousaiheena ennen yhteistä esirukousta. Kolehti voidaan siunata (s. 246).

Virren sijasta voi olla muuta musiikkia.

III Rukous

---

17. Yhteinen esirukous

Yhteisenä esirukouksena käytetään litaniaa (s. 221, virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 719).

E Rukoilkaamme.

– litania

S Aamen.

18. Isä meidän (Pater noster)

Herran rukous lausutaan yhteen ääneen. Se voidaan myös laulaa (sävelmät s. 453, virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 805).

Herran rukouksen ekumeenista sanamuotoa (s. 262) voidaan käyttää ekumeenisissa tilaisuuksissa.

S Isä meidän, joka olet taivaassa.

Pyhitetty olkoon sinun nimesi.

Tulkoon sinun valtakuntasi.

Tapahtukoon sinun tahtosi,

myös maan päällä niin kuin taivaassa.

Anna meille tänä päivänä meidän jokapäiväinen leipämme.

Ja anna meille meidän syntimme anteeksi,

niin kuin mekin anteeksi annamme niille,

jotka ovat meitä vastaan rikkoneet.

Äläkä saata meitä kiusaukseen,

vaan päästä meidät pahasta.

Sillä sinun on valtakunta ja voima ja kunnia iankaikkisesti.

Aamen.

IV Päätös

---

*19. Siunaus

Siunaus voidaan myös laulaa (sävelmiä s. 427).

L Herra siunatkoon teitä ja varjelkoon teitä.

Herra kirkastakoon kasvonsa teille

ja olkoon teille armollinen.

Herra kääntäköön kasvonsa teidän puoleenne

ja antakoon teille rauhan.

Isän ja + Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.

S Aamen.

20. Päätösmusiikki

Päätösmusiikkina voi olla virsi tai laulu.

Jeesuksen kuolinhetken rukoushetki

Jeesuksen kuolinhetken rukoushetkeä vietetään pitkäperjantaina klo 15.

1. Johdanto

Johdannon edellä voi olla virsi tai hiljaista mietiskelyä.

Johdannon sijasta voidaan käyttää messun alkusiunausta.

E Herra, avaa minun huoleni,
S niin suuni julistaa sinun kunniaasi.
E Jumala, ole armollinen, pelasta minut.
S Riennä avukseni, Herra.

2. Johdantosanat

Johdantosanat laaditaan vapaasti. Niissä otetaan huomioon päivän ja sen jumalanpalveluksen erityisluonne.

3. Virsi

---

4. Psalmi

Psalmi 22: 7–20. Psalmi voidaan laulaa tai lukea. Psalmisävelmiä s. 381. Pitkäperjantain psalmin kertosäe s. 399 (virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 779).

Psalmin toteutuksesta ks. s. 135.

5. Raamatunluku

Luetaan jokin pitkäperjantain lukukappaleista (esim. Jes. 53: 6–9) ja Jeesuksen kuolinhetken evankeliumi. Tekstien välissä on vastaus (virsi, laulu tai hiljaista mietiskelyä). Vastauksena voidaan käyttää myös paastonajan lyhyttä vastauslaulua (s. 436, virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 796) tai Valituksia (s. 309). Evankeliumin yhteydessä voidaan käyttää psalmilauseita (ks. Evankeliumikirja).

Raamatuntekstit tai niiden osa voidaan laulaa.

- lukukappale
- vastaus
- *evankeliumi

6. Puhe

Puheen sijasta voidaan lukea mietiskelyteksti tai Moitteet.

7. Ristin äärellä

VAIHTOEHTO A

[E Katsokaa ristinpuuta, jolle maailman Vapahtaja on naulittu.]

Moitteet

Moitteet voidaan lukea tai laulaa. Moitteiden teksti s. 304 ja sävelmä s. 305.
Moitteiden kertosäe virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 758.

*Pyhä risti kärsimyksen

Lauletaan virren 221 sävelmällä. Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 757.

1. Pyhä risti kärsimyksen,
jalompi kuin kaunein puu,
joka kantaa lehvää, kukkaa,
mutta viimein lakastuu.
Kannat taakkaa suloisinta,
sinä ainut toivon puu.
2. Laula, sydän, taistelusta
voitokkaasta Jeesuksen.
Hän sai voiton ristinpuulla,
hän toi rauhan ikuisen.
Hän on vahva jalopeura,
uhrilammas hiljainen.
3. Kielletystä puusta maistoi
ensimmäinen ihminen.
Siitä asti ihmiskuku
syntiin oli syyllinen.
Risti kantoi Vapahtajaa,
sovittajaa syntien.
4. Ruoskat häntä sivalentavat,
pilkka iskee voimallaan.
Piikkikruunu, ristin naulat
veren saavat vuotamaan.
Siinä virta puhdistava
puhjennut on päälle maan.
5. Pyhä risti! Nauloissasi
kuoli kuolon voittaja.

Yksin Kristukselle kuuluu
ylistys ja kunnia.
Kaikki kansat saavat nähdä
sinut voitonlippuna.

VAIHTOEHTO B

Rukous ristin juurella

Rukouksen teksti s. 308.

8. Rukousjakso

Rukousjakso voi alkaa vuororukouksella (s. 82).

Päivän rukous

Rukouskehotusta voi seurata lyhyt hiljainen rukous.

Rukous voidaan lukea tai laulaa. Päivän rukouksen sävelmä s. 451.

[E Rukoilkaamme.]

– rukous

S Amen.

Isä meidän

Herran rukous lausutaan yhteen ääneen. Se voidaan myös laulaa (sävelmät s. 453, virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 805).

Herran rukouksen ekumeenista sanamuotoa (s. 262) voidaan käyttää ekumeenisissa tilaisuuksissa.

Isä meidän, joka olet taivaissa.
Pyhitetty olkoon sinun nimesi.
Tulkoon sinun valtakuntasi.
Tapahtukoon sinun tahtosi,
myös maan päällä niin kuin taivaassa.
Anna meille tänä päivänä meidän jokapäiväinen leipämme.
Ja anna meille meidän syntimme anteeksi,
niin kuin mekin anteeksi annamme niille,
jotka ovat meitä vastaan rikkoneet.
Äläkä saata meitä kiusaukseen,
vaan päästä meidät pahasta.
Sillä sinun on valtakunta ja voima ja kunnia iankaikkisesti.
Amen.

*9. Siunaus

Voidaan käyttää myös Herran siunausta.

E Siunatkoon teitä kaikkivaltias ja armollinen Jumala, Isä ja (+) Poika ja Pyhä Henki.

S Aamen.

10. Päätösmusiikki

Päätösmusiikkina voi olla virsi tai laulu.

Pääsiäisyön messu (A)

Pääsiäisyön messua vietetään myöhään pääsiäislauantaina. Seurakunta kokoontuu hämärään ja hiljaiseen kirkkoon. Alttarikynttilät ovat vielä sytyttämättä. Seurakuntalaisille voidaan jakaa rukouskynttilät. Kasteen muistaminen johdetaan kuorista kastemaljan ääreltä.

Jos pääsiäisyön messua ei vietetä, voidaan pääsiäisaamun varhainen jumalanpalvelus aloittaa alkusiunauksen ja johdantosanojen jälkeen pääsiäiskynttilän sytyttämällä kuorissa ja pääsiäisylistyksellä. Esirukouksena voidaan käyttää pääsiäisyön messun esirukousta.

Urut voidaan ottaa käyttöön pääsiäisylistyksen (kohta 4) tai kunnian (kohta 6) yhteydessä.

Yhteinen rippi

Virsi

Lauletaan esimerkiksi virsi 102: 1–2.

Kehotussanat

Kehotussanat voidaan laatia myös vapaasti.

Rakkaat sisaret ja veljet Kristuksessa.

Olemme kokoontuneet tänne hämärään kirkkoon hiljaa ja aralla mielellä. Odotamme suurta ihmettä, Herramme Jeesuksen nousemista ylös kuolleista. Nyt on aika valmistautua pääsiäisen iloon ja riemuun kumartumalla pyhän Jumalan eteen. Tunnustakaamme syntimme [yhteen ääneen] näin sanoen:

Synnintunnustus

Synnintunnustus voidaan lukea yhteen ääneen. Sen ajaksi voidaan polvistua. Synnintunnustus on mahdollista jaksottaa rukouslauseella, -laululla tai hiljaisuudella. Synnintunnustukseen voi sisältyä hiljaista rukousta, johon kehoitetaan esimerkiksi: Kuule myös hiljainen anteeksipyyntöni.

Synnintunnustukset s. 184 (virsi- ja rukouskirjan jumalanpalvelusliitteessä nrot 700–714).

Synninpäästö

Synninpäästön aamen voidaan laulaa tai lausua.

Synninpäästöt s. 190.

– synninpäästö

S Amen.

I Johdanto

---

1. Alkuvirsi

Lauletaan esimerkiksi virsi 89: 1–4. Messun palvelutehtävissä toimivat saapuvat kulkueena pimeään kirkkoon. Kulkueessa kannetaan sytytettyä rukouskynttilää.

2. Alkusiunaus

Siunaus ja vuorotervehdys voidaan laulaa tai lausua.

Siunaus

L Isän ja + Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.
S Aamen.

Vuorotervehdys

L Herra olkoon teidän kanssanne.
S Niin myös sinun henkesi kanssa.

3. Johdantosanat

Johdantosanat voidaan laatia myös vapaasti.

L Rakkaat kristityt! On tullut pyhä pääsiäisjuhla, on tullut se yö, jolloin Israelin lapset vapautettiin Egyptin orjuudesta. Tämä on se yö, jona Jumalan kirkkaus karkottaa synnin pimeyden. Tämä on se yö, jona Jumala vapauttaa Kristukseen uskovat synnin ja katoavaisuuden orjuudesta. Tämä on se yö, jona Kristus mursi kuoleman kahleet.

Pääsiäiskynttilä sytytetään ja pääsiäisilystyksen aikana siitä jaetaan tuli seurakuntalaisten rukouskynttilöihin. Alttari voidaan pukea.

*4. Pääsiäisilystyks

Pääsiäisilystyks (ks. myös s. 157) voidaan laulaa tai lukea (sävelmä s. 311).

E Riemuitkaa, te enkelten kuorot,
riemuitkaa, taivaan joukot,
ylistäkää Voittajaa, ylhäistä kuningasta!
Ylistä, koko luomakunta.
Suuren kuninkaan valo loistaa ympärilläsi.
Katso, pimeys on väistynyt kaikkialta.
Iloitse myös sinä, Kristuksen seurakunta.
Soikoon keskelläsi ylistyslaulu kuninkaallasi.

[S Virsi 94: 1 tai 100: 1–2]

E Kaikkivaltias Isä,
ota vastaan ylistysuhrimme.
Tänä siunattuna yönä sinä sovitit maailman itsesi kanssa.
Loistakoon valosi pimeytemme
niin kuin tämä pääsiäiskynttilä.
Valaiskoon meitä pääsiäisen kirkkaus,
ylösnoussut Herramme Jeesus Kristus,
joka elää ja hallitsee iankaikkisesta iankaikkiseen.

[S Virsi 94: 3 tai 100: 3–4]

5. Herra, armahda (Kyrie)

Kyrie-litania

Kyrie-litania voidaan laulaa tai lukea.

Vaihtoehtoisia Kyrie-litaniaita s. 193. Litanciasävelmät s. 405.

E Herra Jumala, taivaallinen Isämme.
Sinä olet meidät luonut ja sinun me olemme.
Kuule lastesi rukous.

S Herra, armahda. [Kristus, armahda. Herra, armahda.]

E Herramme Jeesus Kristus, syntiemme sovittaja.
Sinä olet kuolleista nousnut.
Ole meidän keskellämme.

S Herra, armahda. [Kristus, armahda. Herra, armahda.]

E Lohduttaja, Pyhä Henki,
sinä ilon oikea lähde.
Avaa sydämemme kiittämään sinua.

S Herra, armahda. [Kristus, armahda. Herra, armahda.]

*6. Kunnia (Gloria) ja kiitosvirsi Pyhälle Kolminaisuudelle

Hämärä kirkko valaistaan.

Kunnia

Vaihtoehtoisia Kunnia-lauluja s. 200 (virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nrot 723–725).

E Kunnia Jumalalle korkeuksissa,
S maan päällä rauha ihmisillä, joita hän rakastaa.

Kiitosvirsi

Lauletaan virren 340 sävelmällä. Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 727.

Kiitosvirtenä voidaan käyttää myös Laudamusta (s. 18).

1. Me ylistämme Jumalaa,
Isäämme taivaallista.
Ja luomakunta kumartaa
Luojaansa voimallista.
On kaiken yllä kirkkaus,
ja Herran pyhyys, rakkaus
säteilee kaikkialle.
2. Me ylistämme Jeesusta,
hän syntyi veljeksemme.
Hänessä itse Jumala
näin tuli keskellemme.
On kaiken yllä kirkkaus,
on Kristus taivaan vastaus
kansalle kaipaavalle.
3. Me ylistämme Kristusta
Karitsan uhritiestä.
Maa, taivas kiittää voitosta
kärsivää ristin miestä.
On kaiken yllä kirkkaus,
ja aamu, ylösnousemus
tuo toivon maailmalle.
4. Me ylistämme Henkeä,
ihmettä, salaisuutta.
Hän elämän tuo ylhäältä,
sanalla luo hän uutta.
On kaiken yllä kirkkaus,
ja Hengen voima, valkeus
luo tietään kaikkialle.

7. Päivän rukous

Rukouskehotus, rukous ja seurakunnan aamen voidaan laulaa tai lausua. Rukouskehotusta voi seurata lyhyt hiljainen rukous. Rukouksen sävelmät s. 417.

L Rukoilkaamme.

– rukous

S Aamen.

II Sana

---

8. Ensimmäinen lukukappale

Lukija ilmoittaa raamatunkohdan. Seurakunta kuuntelee istuen.

Lukukappale tai sen osa voidaan laulaa.

Vastaussanat voidaan lausua tai laulaa (sävelmät s. 419).

– lukukappale: 2. Moos. 14: 8, 10–16, 21–22

[E Tämä on Jumalan sana.

S Jumalalle kiitos.]

9. Vastaus

Vastauksena voi olla psalmi, virsi (esim. 84: 3–5), laulu tai soitinmusiikkia.

10. Toinen lukukappale

Lukija ilmoittaa raamatunkohdan. Seurakunta kuuntelee istuen.

Lukukappale tai sen osa voidaan laulaa.

Vastaussanat voidaan lausua tai laulaa (sävelmät s. 419).

– lukukappale: Room. 6: 3–11 tai Kol. 3: 1–4

[E Tämä on Jumalan sana.

S Jumalalle kiitos.]

11. Päivän virsi eli graduaali (Graduale)

---

*12. Evankeliumi

Evankeliumi ilmoitetaan sanomalla esimerkiksi: Nouskaamme kuulemaan pyhää evankeliumia Herramme ylösnousemisesta.

Evankeliumin lukemisen edellä ja/tai sen jälkeen voidaan laulaa halleluja. Evankeliumia edeltävään hallelujalauluun voidaan liittää hallelujasäe (ks. Evankeliumikirja). Hallelujalaulun ja hallelujasäkeen sävelmiä s. 421. Hallelujalauluna evankeliumin jälkeen voidaan käyttää myös virttä 85: 6 tai 92: 7.

Evankeliumi tai sen osa voidaan laulaa.

Vastaussanat voidaan lausua tai laulaa (sävelmät s. 420).

– evankeliumi: Mark. 16: 1–8

[L/E Tämä on pyhä evankeliumi.

S Ylistys sinulle, Kristus.]

13. Saarna

---

14. Kasteen muistaminen

Kasteen muistaminen johdetaan kuorista kastemaljan ääreltä.

Johdantosanat

L Olemme kuulleet Jumalan suurista pelastusteoista hänen kansansa elämässä. Pääsiäiskynttilä palaa keskellämme merkinä siitä voitosta, jonka Kristus sai pahuuden valloista. Kristuksen ylösnousemuksen valossa iloitsemme siitä, että hänen voittonsa on myös meidän voittomme.

Rukous

L Rukoilkaamme.

Herra, meidän Jumalamme.
Viettäessämme tätä pyhää pääsiäisyötä
me muistamme sinun luomistyötäsi
ja vielä ihmeellisempää pelastustekoasi.
Sinä loit veden antamaan kasvun maalle
ja virkistämään ja puhdistamaan meitä.
Kansasi kulki veden läpi vapauteen Egyptin orjuudesta,
ja vedellä sinä sammutit heidän janonsa autiomaassa.
Poikasi Jeesus sai kasteen Jordanissa.
Muistuttakoon tämä kaikki meitä omasta kasteestamme,
jossa sinä uudistit turmeltuneen luontomme.
Yhdistäköön se meidät toisiimme, veljiin ja sisariin,
jotka on kasteessa liitetty Kristuksen ruumiiseen.
Tätä pyydämme Jeesuksen Kristuksen,
meidän Herramme tähden.

S Amen.

Virsi

– virsi 97: 5–6 tai 215: 2–5

*Apostolinen uskontunnustus

Uskontunnustukseen voidaan kehottaa esimerkiksi: Tunnustakaamme nyt yhdessä se usko, johon meidät on kastettu.

S Minä uskon Jumalaan,
Isään, Kaikkivaltiaaseen,
taivaan ja maan Luojaan,
ja Jeesukseen Kristukseen,

Jumalan ainoaan Poikaan, meidän Herraamme,
joka sikisi Pyhästä Hengestä,
syntyi neitsyt Mariasta,
kärsi Pontius Pilatuksen aikana,
ristiinnaulittiin, kuoli ja haudattiin,
astui alas tuonelaan,
nousi kolmantena päivänä kuolleista,
astui ylös taivaisiin,
istuu Jumalan, Isän, Kaikkivaltiaan, oikealla puolella
ja on sieltä tuleva tuomitsemaan eläviä ja kuolleita,
ja Pyhään Henkeen,
pyhän, yhteisen seurakunnan,
pyhään yhteyden,
syntien anteeksiantamisen,
ruumiin ylösnousemisen
ja iankaikkisen elämän.

- S** Tahdomme Jumalan armon avulla
osoittaa tämän uskon elämässämme
ja vaeltaa Kristuksen evankeliumin arvon mukaisesti
rakastaen Jumalaa ja lähimmäisiämme.
Omaa kastettamme muistaen sanoudumme irti pimeyden voimista.
Tahdomme valvoen ja rukoillen elää Jumalan sanasta
ja kohdata Vapahtajamme hänen pyhässä ehtoollisessaan.

TAI

- L** Tähän uskoon teidät on kastettu.
Armollinen Jumala, joka pelastaa kaikesta pahasta,
on Poikansa Jeesuksen Kristuksen kautta
lahjoittanut teille osuuden
pyhien perintöosasta valon valtakunnassa.
Antakoon hän teille voimaa kuolla pois synnistä
ja noudattaa hänen tahtoaan.

15. Virsi

Virren sijasta voi olla muuta musiikkia.

16. Yhteinen esirukous

Yhteinen esirukous voidaan valmistella yhdessä seurakuntalaisten kanssa. Esirukouksen sisällöstä ks. s. 8. Rukous on mahdollista jaksottaa rukouslauseella, -laululla (esim. virsi 90 tai virrestä 91: »Herra elää, hän on keskellämme, Kristus on ylösnoussut!») tai hiljaisuudella.

Yhteisiä esirukouksia s. 206 ja esirukousaiheita s. 229.

Rukouskehoitus ja seurakunnan aamen voidaan laulaa tai lausua.

E Rukoilkaamme.

Taivaallinen Isämme, sinä olet tehnyt meistä sovinnon ja ylösnousemuksen perillisiä. – Anna meidän riemuita Kristuksen täyttämän työn siunauksesta ja levätä turvallisesti sen varassa. Me ylistämme sinua.

– rukouslause

Vapahtaja on kulkenut ristin tien, kärsimyksestä on kadonnut epätoivo ja elämään on tullut valo. – Anna Kristuksen kirkon olla tämän valon levittäjä pimeään maailmaan. Siunaa sen kaikkia palvelijoita, jotta he todistaisivat Kristuksen voitosta. Me ylistämme sinua.

– rukouslause

Pelastuksemme pääsiäinen on tullut, ja sinun salaisuutesi ovat avautuneet. – Puhdista siis syyllisten sydämet, paranna sairaat, lohduta masentuneita ja anna pääsiäisen toivo sinne, missä itketään kuoleman iskuja. Sinun rakkautesi voittoon on kätkeyty maailman elämä. Me ylistämme sinua.

– rukouslause

Kristus on ylösnousut ja taivaan portit ovat avoinna. – Anna meille rohkeutta ja kärsivällisyyttä odottaa täyttymyksesi päivää. Uudista meidät Pyhällä Hengelläsi ja lähetä meidät palvelemaan lähimmäisiämme. Johdata meitä matkalla kohti sitä päivää, jolloin luot kaiken uudeksi lupauksesi mukaan. Me ylistämme sinua.

S Amen.

III Ehtoollinen

Kohdat 17–23, ks. messun kaavan kohdat 19–25.

Kohdassa 21 (Herran rauha) seurakuntalaiset voivat tervehtiä toisiaan. Tähän heitä voidaan kehottaa esimerkiksi: Ylösnoussut Herra on antanut meille rauhansa. Pääsiäisen suuren ilon tähden antakaamme mekin toisillemme anteeksi ja toivottakaamme rauhaa ja sovintoa.

IV Päätös

---

24. Ylistys

Jos kiitosrukouksena (kohta 23) on laulettu virsi, jätetään ylistys pois.

Ylistyksenä voidaan käyttää myös virttä (esim. 228: 3–4 tai 93: 8 tai 87: 9).

Benedicamus

E Kiittäkäämme Herraa!

*S Jumalalle kiitos. Halleluja!

*25. Siunaus

Siunaus voidaan myös laulaa (sävelmiä s. 427).

L Ylösnousemuksen säteilevä kirkkaus loistaa
voitonsankarimme Kristuksen haudasta.
Synnin ja kuoleman kahleet on murrettu,
uskovien pääsiäinen on alkanut.
Maailma on saanut toivon.
Sen tähden, veljet ja sisaret,
ottakaa vastaan pelastavan kärsimyksen voitonmerkki +,
sillä te kuulutte Kristukselle –
häneen teidät on kastettu.
Eläkää uudessa kuuliaisuudessa.
Viettäköö iloitte suurta juhlaa.

Herra siunatkoon teitä ja varjelkoon teitä.
Herra kirkastakoon kasvonsa teille
ja olkoon teille armollinen.
Herra kääntäköön kasvonsa teidän puoleenne
ja antakoon teille rauhan.
Isän ja + Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.

S Aamen.

Pääsiäistervehdys

L/E Tervehtikäämme toisiamme pääsiäisaamun
sanomalla: Kristus on ylösnoussut.

S Totisesti ylösnoussut.

Seurakuntalaiset voivat tervehtiä toisiaan:

– Kristus on ylösnoussut.

– Totisesti ylösnoussut.

TAI

Lähetäminen

Kehotus lausutaan välittömästi ennen lähtemistä.

L/E Lähtekää rauhassa,
te Jeesuksen kuolemaan ja ylösnousemukseen kastetut.
Eläkää uutta elämää lähimmäistänne palvellen.

26. Päätösmusiikki

Päätösmusiikkina voi olla virsi tai soitinmusiikkia.

Musiikin aikana voi olla ristikulkue, johon seurakunta tulee mukaan.

Pääsiäisyön messu (B)

Messun palvelutehtävissä toimivat saapuvat kulkueena pimeään kirkkoon. Kulkueessa kannetaan sytytettyä rukouskynttilää.

Urut voidaan ottaa käyttöön pääsiäisylistyksen (kohta 4) tai kunnian (kohta 5) yhteydessä.

I Johdanto

---

1. Alkusiunaus

Siunaus ja vuorotervehdys voidaan laulaa tai lausua.

Siunaus

L Isän ja + Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.

S Aamen.

Vuorotervehdys

L Herra olkoon teidän kanssanne.

S Niin myös sinun henkesi kanssa.

2. Johdantosanat

Johdantosanat voidaan laatia myös vapaasti.

L Rakkaat kristityt! Magdalan Marian tavoin olemme tulleet uuden luomisen yönä Jeesuksen haudalle. Jumala yksin voi tehdä kuolleesta elävän, luoda kaaokseen järjestyksen ja tuoda pimeyteen valon.

II Sana

---

3. Vanhan testamentin lukukappaleet

Lukukappale, vastaus ja rukous

E Kuulkaamme sanomaa ensimmäisestä luomisesta.

– lukukappale: 1. Moos. 1: 1–5, 26–28 (29–30) 31 – 2: 1

Vastaus

Vastauksena voi olla virsi (esim. 461: 1, 6 tai 459: 1–3), laulu, soitinmusiikkia tai hiljaista mietiskelyä.

Rukous

L Rukoilkaamme.

Kaikkivaltias, ikuinen Jumala,
kaikessa luomassasi näkyy kauneus ja järjestys.
Auta meitä ymmärtämään,
kuinka paljon ihmeellisempi on se uusi luominen,
jossa kansasi sai pelastuksen,
kun aika oli täyttynyt.
Tämän sinä teit
pääsiäislampaamme Jeesuksen Kristuksen uhrin kautta.

S Amen.

Lukukappale, vastaus ja rukous

– lukukappale: 1. Moos. 8: 1–12 (18–22)

Vastaus

Vastauksena voi olla virsi (esim. 215: 1–3), laulu, soitinmusiikkia tai hiljaista mietiskelyä.

Rukous

L Rukoilkaamme.

Jumala,
vedenpaisumuksen keskellä sinä et unohtanut Nooaa,
vaan panit tuulen puhaltamaan ja kuivattamaan maan.
Pian kyyhkynen toi arkkiin
tuoreen oliivipuun lehden,
toivon sanoman.
Kiitos siitä, että meidänkin pahuutemme keskelle
olet varannut pelastuksen arkin, seurakunnan.
Kiitos siitä, että pyhä kaste on meille
siunattu armon tulva,
että Pyhä Henki tuo toivon ja elämän
ja osoittaa meille paikan ja tilan elää.
Ole ylistetty kaikista pelastusteoistasi, Jumala.

S Amen.

TAI

Lukukappale, vastaus ja rukous

– lukukappale: Jes. 55: 1–7

Vastaus

Vastauksena voi olla virsi (esim. 319: 4–6), laulu, soitinmusiikkia tai hiljaista mietiskelyä.

Rukous

L Rukoilkaamme.

Jumala, maailman ainoa toivo.
Sinä kutsut janoiset veden ääreen
ja annat etsivien löytää sinut.
Anna nyt elämän vettä niille,
jotka janoavat sinua,
jotta he kantaisivat runsasta hedelmää.
Tätä pyydämme Jeesuksen Kristuksen,
meidän Herramme tähden.

S Aamen.

TAI

Lukukappale, vastaus ja rukous

– lukukappale: Hes. 36: 24–28

Vastaus

Vastauksena voi olla virsi (esim. 568: 3–5 tai 191: 7), laulu, soitinmusiikkia tai hiljaista mietiskelyä.

Rukous

L Rukoilkaamme.

Jumala,
sinä puhdistat meidät elämän lähteen vedessä
ja teet meidät Henkesi kautta lapsiksesi.
Anna meille uusi henki ja uusi sydän,
jotta voisimme palvella sinua ja kysyä tahtoasi.
Tätä pyydämme Jeesuksen Kristuksen,
meidän Herramme tähden.

S Aamen.

Lukukappale, vastaus ja rukous

E Jumala yksin voi vapauttaa pahan vallasta. Kuulkaamme kertomusta vanhan liiton pääsiäisestä, kuinka Israelin kansa pääsi pois Egyptin orjuudesta.

– lukukappale: 2. Moos. 14: 8, 10–16, 21–22

Vastaus

Vastauksena voi olla virsi (esim. 84: 3–5). Virren aikana alttari voidaan pukea.

Rukous

L Rukoilkaamme.

Jumala,
sinä johdatit kansasi Israelin
pois Egyptin orjuudesta
ja pelastit sen faraon käsistä.
Vapauta kansasi synnin orjuudesta.
Johdata se läpi autiomaan vaarojen
perille taivaalliseen kotimaahan.
Tätä pyydämme Jeesuksen Kristuksen,
meidän Herramme tähden.

S Amen.

4. Pääsiäisen valo

---

*Pääsiäiskynttilän sytyttäminen

Pääsiäiskynttilä sytytetään, ja pääsiäisylistyksen aikana siitä jaetaan tuli seurakuntalaisten rukouskynttilöihin.

E Jeesus Kristus on maailman valo.

[**S** Ylistys sinulle, Kristus.]

*Pääsiäisylistys

Pääsiäisylistys voidaan laulaa tai lukea (sävelmä s. 311).

E Riemuitkaa, te enkelten kuorot,
riemuitkaa, taivaan joukot,
ylistäkää Voittajaa, ylhäistä kuningasta!
Ylistä, koko luomakunta.
Suuren kuninkaan valo loistaa ympärilläsi.
Katso, pimeys on väistynyt kaikkialta.
Iloitse myös sinä, Kristuksen seurakunta.
Soikoon keskelläsi ylistyslaulu kuninkaallesi.

[**S** Virsi 94: 1 tai 100: 1]

E On tullut pyhä pääsiäisjuhla,
on tullut se yö, jona Israelin lapset vapautettiin Egyptistä
ja johdatettiin läpi Punaisenmeren kuivaa maata pitkin.
Tämä on se yö, jona Jumalan kirkkaus karkottaa synnin pimeyden.
Tämä on se yö, jona Jumala vapauttaa Kristukseen uskovat maailman
orjuudesta,
tempaa heidät synnin syövereistä ja vie heidät armon valtakuntaan.
Tämä on se yö, jona Kristus mursi kuoleman kahleet
ja nousi syvyyksistä voittajana.
Turhaan olisimme syntyneet,

ellei Lunastaja olisi pelastanut meitä.

[S Virsi 94: 2 tai 100: 2]

E Isä, käsittämätön on rakkautesi:
lunastaaksesi orjat annoit Poikasi kuolemaan.
Synnin kirous vaihtui siunaukseksi,
koska Kristuksen kuolema teki sen tyhjäksi.
Oi autuas yö, jona Kristus nousi kuolleista.
Tämä on se yö, jona rangaistuksemme on poistettu,
syyllisyytemme sovitettu,
syntisille annettu viattomuus
ja sureville ilo.

[S Virsi 94: 3 tai 100: 3–4]

E Kaikkivaltias Isä,
ota vastaan ylistysuhrimme.
Tänä siunattuna yönä sinä sovitit maailman itsesi kanssa.
Loistakoon valosi pimeytemme
niin kuin tämä pääsiäiskynttilä.
Valaiskoon meitä pääsiäisen kirkkaus,
ylösnoussut Herramme Jeesus Kristus,
joka elää ja hallitsee iankaikkisesta iankaikkiseen.

S Amen.

Käytettäessä virttä 100 voidaan virren 4. säkeistö laulaa aamenen sijasta.

*5. Kunnia (Gloria) ja kiitosvirsi Pyhälle Kolminaisuudelle

Hämärä kirkko valaistaan.

Kunnia

Vaihtoehtoisia Kunnia-lauluja s. 200 (virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nrot 723–725).

E Kunnia Jumalalle korkeuksissa,
S maan päällä rauha ihmisillä, joita hän rakastaa.

Kiitosvirsi

Lauletaan virren 340 sävelmällä. Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 727.

Kiitosvirtenä voidaan käyttää myös Laudamusta (s. 18).

1. Me ylistämme Jumalaa,
Isäämme taivaallista.
Ja luomakunta kumartaa
Luojaansa voimallista.
On kaiken yllä kirkkaus,
ja Herran pyhyys, rakkaus

säteilee kaikkialle.

2. Me ylistämme Jeesusta,
hän syntyi veljeksemme.
Hänessä itse Jumala
näin tuli keskellemme.
On kaiken yllä kirkkaus,
on Kristus taivaan vastaus
kansalle kaipaavalle.
3. Me ylistämme Kristusta
Karitsan uhritiestä.
Maa, taivas kiittää voitosta
kärsivää ristin miestä.
On kaiken yllä kirkkaus,
ja aamu, ylösnousemus
tuo toivon maailmalle.
4. Me ylistämme Henkeä,
ihmettä, salaisuutta.
Hän elämän tuo ylhäältä,
sanalla luo hän uutta.
On kaiken yllä kirkkaus,
ja Hengen voima, valkeus
luo tietään kaikkialle.

6. Rukous

Voidaan käyttää Evankeliumikirjassa olevia päivän rukouksia.

Rukouskehotus, rukous ja seurakunnan aamen voidaan laulaa tai lausua. Rukouskehotusta voi seurata lyhyt hiljainen rukous. Rukouksen sävelmät s. 417.

L Rukoilkaamme.

– rukous

S Aamen.

7. Uuden testamentin lukukappale ja evankeliumi

Lukukappale

– lukukappale: Room. 6: 3–11 tai Kol. 3: 1–4

Vastaus

Vastauksena voi olla psalmi, virsi, laulu, soitinmusiikkia tai hiljaista mietiskelyä.

*Evankeliumi

Evankeliumi ilmoitetaan sanomalla esimerkiksi: Nouskaamme kuulemaan pyhää evankeliumia

Herramme ylösnousemisesta.

Evankeliumin lukemisen edellä ja/tai sen jälkeen voidaan laulaa halleluja. Evankeliumia edeltävään hallelujalauluun voidaan liittää hallelujasäe (ks. Evankeliumikirja). Hallelujalaulun ja hallelujasäkeen sävelmiä s. 421. Hallelujalauluna evankeliumin jälkeen voidaan käyttää myös virttä 85: 6 tai 92: 7.

Evankeliumi tai sen osa voidaan laulaa.

Vastaussanat voidaan lausua tai laulaa (sävelmät s. 420).

– evankeliumi: Mark. 16: 1–8

[**L/E** Tämä on pyhä evankeliumi.

S Ylistys sinulle, Kristus.]

8. Saarna

---

9. Kasteen muistaminen

Kasteen muistaminen johdetaan kuorista kastemaljan ääreltä.

Johdantosanat

L Olemme kuulleet Jumalan suurista pelastusteoista hänen kansansa elämässä. Pääsiäiskynttilä palaa keskellämme merkinä siitä voitosta, jonka Kristus sai pahuuden valloista. Kristuksen ylösnousemuksen valossa iloitsemme siitä, että hänen voittonsa on myös meidän voittomme.

Rukous

L Rukoilkaamme.

Herra, meidän Jumalamme.

Viettäessämme tätä pyhää pääsiäisyötä

me muistamme sinun luomistyötäsi

ja vielä ihmeellisempää pelastustekoasi.

Sinä loit veden antamaan kasvun maalle

ja virkistämään ja puhdistamaan meitä.

Kansasi kulki veden läpi vapauteen Egyptin orjuudesta,

ja vedellä sinä sammutit heidän janonsa autiomaassa.

Poikasi Jeesus sai kasteen Jordanissa.

Muistuttakoon tämä kaikki meitä omasta kasteestamme,

jossa sinä uudistit turmeltuneen luontomme.

Yhdistäköön se meidät toisiimme, veljiin ja sisariin,

jotka on kasteessa liitetty Kristuksen ruumiiseen.

Tätä pyydämme Jeesuksen Kristuksen,

meidän Herramme tähden.

S Amen.

Virsi

– virsi 97: 5–6 tai 215: 2–5

*Apostolinen uskontunnustus

Uskontunnustukseen voidaan kehottaa esimerkiksi: Tunnustakaamme nyt yhdessä se usko, johon meidät on kastettu.

S Minä uskon Jumalaan,
Isään, Kaikkivaltiaaseen,
taivaan ja maan Luojaan,
ja Jeesukseen Kristukseen,
Jumalan ainoaan Poikaan, meidän Herraamme,
joka sikisi Pyhästä Hengestä,
syntyi neitsyt Mariasta,
kärsi Pontius Pilatuksen aikana,
ristiinnaulittiin, kuoli ja haudattiin,
astui alas tuonelaan,
nousi kolmantena päivänä kuolleista,
astui ylös taivaisiin,
istuu Jumalan, Isän, Kaikkivaltiaan, oikealla puolella
ja on sieltä tuleva tuomitsemaan eläviä ja kuolleita,
ja Pyhään Henkeen,
pyhän, yhteisen seurakunnan,
pyhän yhteyden,
syntien anteeksiantamisen,
ruumiin ylösnousemisen
ja iankaikkisen elämän.

S Tahdomme Jumalan armon avulla
osoittaa tämän uskon elämässämme
ja vaeltaa Kristuksen evankeliumin arvon mukaisesti
rakastaen Jumalaa ja lähimmäisiämme.
Omaa kastettamme muistaen sanoudumme irti pimeyden voimista.
Tahdomme valvoen ja rukoillen elää Jumalan sanasta
ja kohdata Vapahtajamme hänen pyhässä ehtoollisessaan.

TAI

L Tähän uskoon teidät on kastettu.
Armollinen Jumala, joka pelastaa kaikesta pahasta,
on Poikansa Jeesuksen Kristuksen kautta
lahjoittanut teille osuuden
pyhien perintöosasta valon valtakunnassa.
Antakoon hän teille voimaa kuolla pois synnistä
ja noudattaa hänen tahtoaan.

10. Yhteinen esirukous

Yhteinen esirukous voidaan valmistella yhdessä seurakuntalaisten kanssa. Esirukouksen sisällöstä ks. s. 8. Rukous on mahdollista jaksottaa rukouslauseella, -laululla (esim. virsi 90 tai virrestä 91: »Herra elää, hän on keskellämme, Kristus on ylösnoussut!») tai hiljaisuudella.

Yhteisiä esirukouksia s. 206 ja esirukousaiheita s. 229.

Rukouskehotus ja seurakunnan aamen voidaan laulaa tai lausua.

E Rukoilkaamme.

Taivaallinen Isämme, sinä olet tehnyt meistä sovinnon ja ylösnousemuksen perillisiä. – Anna meidän riemuita Kristuksen täyttämän työn siunauksesta ja levätä turvallisesti sen varassa. Me ylistämme sinua.

– rukouslause

Vapahtaja on kulkenut ristin tien, kärsimyksestä on kadonnut epätoivo ja elämään on tullut valo. – Anna Kristuksen kirkon olla tämän valon levittäjä pimeään maailmaan. Siunaa sen kaikkia palvelijoita, että he todistaisivat Kristuksen voitosta. Me ylistämme sinua.

– rukouslause

Pelastuksemme pääsiäinen on tullut, ja sinun salaisuutesi ovat avautuneet. – Puhdista siis syyllisten sydämet, paranna sairaat, lohduta masentuneita ja anna pääsiäisen toivo sinne, missä itketään kuoleman iskuja. Sinun rakkautesi voittoon on kätkeyty maailman elämä. Me ylistämme sinua.

– rukouslause

Kristus on ylösnoussut ja taivaan portit ovat avoinna. – Anna meille rohkeutta ja kärsivällisyyttä odottaa täyttymyksesi päivää. Uudista meidät Pyhällä Hengelläsi ja lähetä meidät palvelemaan lähimmäisiämme. Johdata meitä matkalla kohti sitä päivää, jolloin luot kaiken uudeksi lupauksesi mukaan. Me ylistämme sinua.

S Aamen.

III Ehtoollinen

Kohdat 11–17, ks. messun kaavan kohdat 19–25.

Kohdassa 14 (Herran rauha) seurakuntalaiset voivat tervehtiä toisiaan. Tähän heitä voidaan kehottaa esimerkiksi: Ylösnoussut Herra on antanut meille rauhansa. Pääsiäisen suuren ilon tähden antakaamme mekin toisillemme anteeksi ja toivottakaamme rauhaa ja sovintoa.

IV Päätös

---

18. Ylistys

Jos kiitosrukouksena (kohta 17) on laulettu virsi, jätetään ylistys pois.

Ylistyksenä voidaan käyttää myös virttä (esim. 228: 3–4 tai 93: 8 tai 87: 9).

Benedicamus

E Kiittäkäämme Herraa!

*S Jumalalle kiitos. Halleluja!

*19. Siunaus

Siunaus voidaan myös laulaa (sävelmiä s. 427).

L Ylösnousemuksen säteilevä kirkkaus loistaa
voitonsankarimme Kristuksen haudasta.
Synnin ja kuoleman kahleet on murrettu,
uskovien pääsiäinen on alkanut.
Maaailma on saanut toivon.
Sen tähden, veljet ja sisaret,
ottakaa vastaan pelastavan kärsimyksen voitonmerkki +,
sillä te kuulutte Kristukselle –
häneen teidät on kastettu.
Eläkää uudessa kuuliaisuudessa.
Viettäköö iloitte suurta juhlaa.

Herra siunatkoon teitä ja varjelkoon teitä.
Herra kirkastakoon kasvonsa teille
ja olkoon teille armollinen.
Herra kääntäköön kasvonsa teidän puoleenne
ja antakoon teille rauhan.
Isän ja + Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.

S Aamen.

Pääsiäistervehdys

L/E Tervehtikäämme toisiamme pääsiäisaamun
sanomalla: Kristus on ylösnoussut.

S Totisesti ylösnoussut.

Seurakuntalaiset voivat tervehtiä toisiaan:

– Kristus on ylösnoussut.

– Totisesti ylösnoussut.

TAI

Lähtettäminen

Kehotus lausutaan välittömästi ennen lähtemistä.

L/E Lähtekää rauhassa,
te Jeesuksen kuolemaan ja ylösnousemukseen kastetut.
Eläkää uutta elämää lähimmäistänne palvellen.

20. Päätösmusiikki

Päätösmusiikkina voi olla virsi tai soitinmusiikkia.

Musiikin aikana voi olla ristikulkue, johon seurakunta tulee mukaan.

Pyhäinpäivän iltajumalanpalvelus

Pyhäinpäivän iltajumalanpalveluksessa muistetaan uskossa Kristukseen kuolleita ja erityisesti seurakunnan poisnukkuneita jäseniä sekä rukoillaan heidän puolestaan (ks. kohta 14).

I Johdanto

---

1. Alkuvirsi

Virren sijasta voidaan käyttää psalmeja, kuorolaulua tai soitinmusiikkia. Voidaan laulaa myös Valon hymni (s. 91, virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 755). Sen aikana sytytetään kynttilät.

2. Alkusiunaus

Siunaus ja vuorotervehdys voidaan laulaa tai lausua.

Siunaus

L Isän ja + Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.

S Aamen.

Vuorotervehdys

L Herra olkoon teidän kanssanne.

S Niin myös sinun henkesi kanssa.

3. Johdantosanat

Johdantosanat voidaan laatia myös vapaasti.

Rakkaat kristityt. Olemme kokoontuneet Jumalan kasvojen eteen muistelemaan niitä läheisiämme, jotka ovat kuolleet. Kristillinen seurakunta on enemmän kuin täällä elävien ihmisten yhteisö. Siihen kuuluvat myös ne, jotka ovat Jumalan luona taivaassa. Kiitämme Jumalaa niistä, jotka ovat lähteneet luotamme ja jätämme heidät taivaallisen Isän haltuun. Tuntemme myös oman katoavaisuutemme ja rukoilemme, että saisimme kerran kaikki olla koolla Jumalan luona taivaassa.

4. Virsi

Virren sijasta voi olla muuta musiikkia.

5. Rukous

Voidaan lukea jokin Evankeliumikirjassa olevista pyhäinpäivän illan rukouksista. Rukous voidaan laatia myös vapaasti.

Rukouskehotus, rukous ja seurakunnan aamen voidaan laulaa tai lausua. Rukouskehotusta voi seurata lyhyt hiljainen rukous. Rukouksen sävelmät s. 417.

L Rukoilkaamme.

– rukous

S Aamen.

II Sana

---

6. Ensimmäinen lukukappale

Lukija ilmoittaa raamatunkohdan. Seurakunta kuuntelee istuen.

Lukukappale tai sen osa voidaan laulaa.

Vastaussanat voidaan lausua tai laulaa (sävelmät s. 419).

– lukukappale

[**E** Tämä on Jumalan sana.

S Jumalalle kiitos.]

7. Vastaus

Vastauksena voi olla psalmi, virsi, laulu, soitinmusiikkia tai hiljaista mietiskelyä.

Psalmisävelmiä s. 381, pyhäinpäivän psalmin kertosäe s. 403 (virsi- ja laulukirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 788), pyhäinpäivän lyhyt vastauslaulu s. 438 (virsi- ja laulukirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 800).

8. Toinen lukukappale

Lukija ilmoittaa raamatunkohdan. Seurakunta kuuntelee istuen.

Lukukappale tai sen osa voidaan laulaa.

Vastaussanat voidaan lausua tai laulaa (sävelmät s. 419).

– lukukappale

[**E** Tämä on Jumalan sana.

S Jumalalle kiitos.]

9. Virsi (Graduale)

Virren sijasta voi olla muuta musiikkia.

*10. Evankeliumi

Evankeliumin lukemisen edellä ja/tai sen jälkeen voidaan laulaa halleluja. Evankeliumia edeltävään hallelujalauluun voidaan liittää hallelujasäe (ks. Evankeliumikirja). Hallelujalaulun ja hallelujasäkeen sävelmiä s. 421.

Evankeliumi tai sen osa voidaan laulaa.

Vastaussanat voidaan lausua tai laulaa (sävelmät s. 420).

– evankeliumi

[**L/E** Tämä on pyhä evankeliumi.

S Ylistys sinulle, Kristus.]

11. Saarna

---

*12. Uskontunnustus (Credo)

Uskontunnustus lausutaan yhteen ääneen.

Uskontunnustuksena voidaan käyttää myös virttä 167 tai 171. Tällöin virsi (kohta 13) jätetään pois. Vaihtoehtoisia uskontunnustuslauluja s. 204 (virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nrot 731–734).

Apostolinen uskontunnustus

S Minä uskon Jumalaan,
Isään, Kaikkivaltiaaseen,
taivaan ja maan Luojaan,
ja Jeesukseen Kristukseen,
Jumalan ainoaan Poikaan, meidän Herraamme,
joka sikisi Pyhästä Hengestä,
syntyi neitsyt Mariasta,
kärsi Pontius Pilatuksen aikana,
ristiinnaulittiin, kuoli ja haudattiin,
astui alas tuonelaan,
nousi kolmantena päivänä kuolleista,
astui ylös taivasiin,
istuu Jumalan, Isän, Kaikkivaltiaan, oikealla puolella
ja on sieltä tuleva tuomitsemaan eläviä ja kuolleita,
ja Pyhään Henkeen,
pyhän, yhteisen seurakunnan,
pyhän yhteyden,
syntien anteeksiantamisen,
ruumiin ylösnousemisen

ja iankaikkisen elämän.

13. Virsi

Virren sijasta voi olla muuta musiikkia.

14. Poisnukkuneiden muistaminen

Luetaan edellisen pyhäinpäivän jälkeen kuolleiden seurakuntalaisten nimet. Lukemisen aikana voidaan sytyttää muistokynttilät ja lisäksi soittaa kirkonkelloja. Lukemisen jälkeen voi olla lyhyt hiljaisuus ja/tai musiikkia.

Poisnukkuneiden muistamiseen kuuluvat rukoukset liitetään yhteiseen esirukoukseen.

III Rukous

---

15. Yhteinen esirukous

Yhteinen esirukous voidaan valmistella yhdessä seurakuntalaisten kanssa. Esirukouksen sisällöstä ks. s. 8. Rukous on mahdollista jaksottaa rukouslauseella, -laululla tai hiljaisuudella.

Yhteisiä esirukouksia s. 206 ja esirukousaiheita s. 229.

Rukouskehoitus ja seurakunnan aamen voidaan laulaa tai lausua.

E Rukoilkaamme.

Jumala, Isämme. Me kiitämme sinua niistä ihmisistä, joita tänä iltana muistelemme. Me kiitämme niistä poisnukkuneista rakkaistamme, joiden kanssa saimme jakaa elämän iloja ja suruja. Heidän sydämissään oli meille tilaa. Murra meistäkin itsekkyyks ja vuodata Henkesi kautta rakkaus sydämiimme. Tee meistä herkkiä huomaamaan lähimmäistemme tarpeet. Lohduta kaikkia surevia.

Me kiitämme kaikista niistä, jotka elämän ja kuoleman taisteluissa turvasivat sinuun ja rukoilivat meidän puolestamme. Heidän muistonsa ohjaa meitä sinun yhteyteesi ja ikuisen elämän toivoon. Auta meitä pitämään kiinni sanan ja pyhien sakramenttien lahjasta, jota jaat meille Kristuksen seurakunnassa. Näin otat pois taakkojamme ja avaat tietä valtakuntasi tulevaisuuteen.

Auta meitä uskossa ylösnousemukseen muistamaan, että kuolema ei voi lopullisesti erottaa meitä poisnukkuneista rakkaistamme. Anna meidän kerran nähdä sinut ja toinen toisemme riemuitsevassa seurakunnassa. Tätä perillepääsemisen toivoa ja iloa me rukoilemme Kristuksen täytetyn työn varassa ja hänen nimessään.

S Aamen.

16. Isä meidän (Pater noster)

Herran rukous lausutaan yhteen ääneen. Se voidaan myös laulaa (sävelmät s. 453, virsikirjan

jumalanpalvelusliitteessä nro 805).

Herran rukouksen ekumeenista sanamuotoa (s. 262) voidaan käyttää ekumeenisissa tilaisuuksissa.

S Isä meidän, joka olet taivaassa.
Pyhitetty olkoon sinun nimesi.
Tulkoon sinun valtakuntasi.
Tapahtukoon sinun tahtosi,
myös maan päällä niin kuin taivaassa.
Anna meille tänä päivänä meidän jokapäiväinen leipämme.
Ja anna meille meidän syntimme anteeksi,
niin kuin mekin anteeksi annamme niille,
jotka ovat meitä vastaan rikkoneet.
Äläkä saata meitä kiusaukseen,
vaan päästä meidät pahasta.
Sillä sinun on valtakunta ja voima ja kunnia iankaikkisesti.
Aamen.

IV Päätös

---

*17. Ylistysvirsi

Ylistykseen voidaan kehottaa esimerkiksi: Nouskaamme ylistämään Jumalaa.

Voidaan käyttää myös messun ylistystä (Benedicamus).

*18. Siunaus

Siunaus voidaan myös laulaa (sävelmiä s. 427).

L Herra siunatkoon teitä ja varjelkoon teitä.
Herra kirkastakoon kasvonsa teille
ja olkoon teille armollinen.
Herra kääntäköön kasvonsa teidän puoleenne
ja antakoon teille rauhan.
Isän ja + Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.

S Aamen.

Lähtettäminen

Kehotus lausutaan välittömästi ennen lähtemistä.

L/E Lähtekää rauhassa ja palvelkaa Herraa iloiten.

TAI

L/E Lähtekää rauhassa.
Olkaa rohkeat,
pitäkää hyvästä kiinni,

[älkää vastatko pahaan pahalla.
Rohkaiskaa arkoja,
tukekaa heikkoja,
auttakaa sorrettuja,
kunnioittakaa kaikkia ihmisiä.
Rakastakaa ja palvelkaa Herraa
Pyhän Hengen voimassa iloiten.

19. Päätösmusiikki

Päätösmusiikkina voi olla virsi, kuorolaulu tai soitinmusiikkia.

2.

Jumalanpalvelusten tekstejä ja lauluja

Messu ja sanajumalanpalvelus

Sakaristorukouksia

Pukeuduttaessa

Jumalanpalveluksessa palvelevat voivat rukoilla ääneen tai hiljaa seuraavan rukouksen pukeutumisen aikana.

Isän ja (+) Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.

Albaa puettaessa:

Tee minut puhtaaksi, Herra. Puhdista sydämeni, niin että Karitsan verellä pestynä nauttisin iankaikkista iloa.

Stolaa puettaessa:

Sinun ikeesi, Herra, on hyvä kantaa ja sinun kuormasi on kevyt. Auta minua arvollisesti hoitamaan antamaasi tehtävää.

Vyötä puettaessa:

Vyötä, Herra, minut Pyhän Hengen viisaudella ja voimalla.

TAI

Vyötä, Herra, minut totuuteen.

Kasukkaa puettaessa:

Anna, Herra, arvottoman palvelijasi iloita pyhän sakramentin osallisuudesta ja seurakuntasi palvelemisesta.

Ennen jumalanpalvelusta

Rukoushetkessä ennen jumalanpalvelusta voidaan käyttää oheisia rukouksia tai vapaata rukousta.

1.

Rakas kärsinyt, kuollut ja ylösnoussut Vapahtaja.
Astun huoneeseesi toimittamaan sovituksen virkaa.
Kutsu ja erota minut uudelleen pyhään palvelukseesi.
Sulje sydämestäni pois väsymys,
haluttomuus ja vieraat ajatukset.
Auta minua muistamaan pyhiä lupauksiani
ja tilinteon päivää.
Auta, että kaikki, mitä tänään toimitan,
olisi sydämeni rukousta sinun puoleesi.
Täytä minut läsnäolollasi,
hartaudella ja hiljaisuudella.
Minä en ole mitään,
vaan sinä tänään toimit.

Puhu, Herra, palvelijasi kuulee.

2.

Herra, lähetä valosi ja totuutesi!
Ne johdattakoot minua,
ne viekööt minut pyhälle vuorellesi,
sinun asuntoihisi.
Minä tahdon tulla sinun alttarisi eteen,
sinun eteesi, Jumala, minun iloni!
Siellä saan ylistää sinua,
Jumala, minun Jumalani!
Miksi olet masentunut, sieluni,
miksi olet niin levoton?
Odota Jumalaa!
Vielä saan kiittää häntä,
Jumalaani, auttajaani.

3.

Herra Jumala, joka asut korkeudessa ja pyhydessä
mutta myös murtuneiden ja nöyriä luona,
puhdistat sydämemme,
karkota meistä pahat ja turhat ajatukset,
pyhitä mielemme.
Auta meitä lähestymään sinua pyhässä pelossa.
Sinä yksin voit siunata ja pyhittää palveluksemme.
Sinua me kiitämme, Isä ja Poika ja Pyhä Henki,
nyt ja ikuisesti.

4.

Herra, me kiitämme sinua siitä,
että kokoat meidät yhteen
sanasi [ja sakramenttisi] ääreen.
Sinä itse ravitset ja siunaat meidät.
Isä, sinä tiedät kaiken,
huolestamme, pelkostamme ja kysymyksemme,
levottomuutemme ja jännityksemme.
Vapauta meidät kaikesta turhasta ja väärästä,
niin että voisimme palvella sinua ehyin sydämin.
Pyhitä palveluksemme nimesi kunniaksi.
Sinun nimesi olkoon ylistetty nyt ja aina.

5.

Jumala, taivaallinen Isämme.
Kellot kutsuvat meitä yhteiseen jumalanpalvelukseen.
Kiitämme evankeliumin ilosanomasta,
jonka tuot keskellemme sanassa ja sakramenteissa.

Siunaa seurakuntaasi,
joka iloineen ja huolineen saapuu eteesi.
Kiitos, että olemme saaneet valmistaa tätä jumalanpalvelusta.
Kiitos, että olet kutsunut meidät työtovereiksesi.
Pyydämme siunaustasi jumalanpalvelukseemme
ja palvelutehtäviimme.
Avaa huulemme ylistämään sinua sanoin ja sävelin
ja tyynytä Hengelläsi levottomat mielemme.
Puhdista meidät käyttöösi.
Tee jumalanpalveluksestamme juhla sinun kunniaksesi.
Tätä pyydämme Vapahtajamme Jeesuksen Kristuksen nimessä.

6.

Antifoni

Yhtä minä pyydän Herralta,
yhtä ainoaa minä toivon:
että saisin asua Herran temppelissä kaikki elämäni päivät!
Saisin katsella Herran ihanuutta hänen pyhäkössään
ja odottaa, että hän vastaa minulle.

Ps. 27: 4

Psalmi

Kuinka ihanat ovat sinun asuinsijasi, Herra Sebaot!
Minun sydämeni näantyy kaipauksesta,
kun se ikävöi Herran temppelin esipihoille.
Minun sieluni ja ruumiini kohottaa riemuhuudon,
kun tulen elävän Jumalan eteen.
Herra Sebaot, minun kuninkaani ja Jumalani!
Sinun alttarisi luota on varpunenkin löytänyt kodin,
pääskynen pesäpaikan, jossa se kasvattaa poikasensa.
Miten onnellisia ne ovatkaan,
jotka saavat asua sinun huoneessasi!
He ylistävät sinua alati.
Onnellisia ne, jotka saavat voimansa sinusta,
ne, jotka kaipaavat pyhälle matkalle.
Kun he kulkevat vedettömässä laaksossa,
sinne puhkeaa virvoittava lähde,
ja sade antaa heille siunauksensa.
Askel askeleelta heidän voimansa kasvaa,
ja he saapuvat Siioniin Jumalan eteen.
Jumala, Herra Sebaot, kuule rukoukseni,
älä ummista korviasi, Jaakobin Jumala!
Jumala, meidän kilpemme,
katso voideltusi puoleen!

Ps. 84: 2–10

Kunnia Isälle ja Pojalle
ja Pyhälle Hengelle,
niin kuin oli alussa, nyt on ja aina,
iankaikkisesta iankaikkiseen. Amen.

Antifoni

Yhtä minä pyydän Herralta,
yhtä ainoaa minä toivon:
että saisin asua Herran temppelissä kaikki elämäni päivät!
Saisin katsella Herran ihanuutta hänen pyhäkössään
ja odottaa, että hän vastaa minulle.

[**E** Herra, osoita, että olet uskollinen,

S pelasta meidät.

E Herra, kuule rukoukseni.

S Kallista korvasi huutoni puoleen.]

E Rukoilkaamme.

Kaikkivaltias Jumala,
sinä olet meitä kohtaan hyvä ja laupias.
Anna meille armosi,
niin että vietämme tämän jumalanpalveluksen
nimesi kunniaksi.
Siunaa meidät ja kokoontunut seurakunta
Pyhän Hengen lahjoilla.
Kuule meitä Jeesuksen Kristuksen,
meidän Herramme kautta.

S Amen.

Jumalanpalveluksen jälkeen

Rukoushetkessä jumalanpalveluksen jälkeen voidaan käyttää oheisia rukouksia tai vapaata rukousta.

1.

Sana tuli lihaksi ja asui meidän keskellämme.
Me saimme katsella hänen kirkkauttaan,
kirkkautta, jonka Isä ainoalle Pojalle antaa.
Hän oli täynnä armoa ja totuutta.

Joh. 1: 14

Rauhan Jumala,
joka ikuisen liiton uhriveren tähden
on nostanut kuolleista
lampaiden suuren paimenen,
meidän Herramme Jeesuksen,
varustakoon teidät hyvillä lahjoillaan,

niin että voitte täyttää hänen tahtonsa.
Sen, mikä on hänelle mieleen,
hän itse tehköön meissä,
hän ja Jeesus Kristus.
Hänen on kunnia
aina ja ikuisesti. Aamen.

Hepr. 13: 20–21

2.

Rakas taivaallinen Isä.
Iloiten kiitämme sinua
juuri päättyneestä jumalanpalveluksesta,
jonka toimittamiseen saimme
kutsuminasi palvelijoina osallistua.
Sinä vahvistit ja rohkaisit meitä.
Pidä nyt huolta
ruokkimastasi ja varustamastasi seurakunnasta.
Rohkaise jokaista lastasi
palvelemaan sinua ja lähimmäisiään
kaikkialla, minne sinä johdatat.
Tätä armoa pyydämme myös itsellemme.
Kiitos, että olet kanssamme kaikki päivät.

3.

E Kiittäkää Herraa! Hän on hyvä.
S Iäti kestää hänen armonsä.
E Kiittäkää jumalien Jumalaa!
S Iäti kestää hänen armonsä.
E Hän yksin tekee suuria ihmetekoja.
S Iäti kestää hänen armonsä.
E Kunnia Isälle ja Pojalle ja Pyhälle Hengelle,
S niin kuin oli alussa, nyt on ja aina,
iankaikkisesta iankaikkiseen. Aamen.

Ps. 136: 1–2, 4

4.

Erityisesti sanajumalanpalveluksessa.

Kuinka rakastankaan sinun lakiasi!
Kaiken päivää minä sitä tutkin.
Miten suloiset ovatkaan sinun sanasi!
Ne maistuvat hunajaa makeammilta.
Sinun säädöksesi antavat minulle ymmärrystä.
Sinun sanasi on lamppu, joka valaisee askeleeni,
se on valo minun matkallani.

Ps. 119: 97, 103–105

Johdantosanat

Johdantosanojen alussa puhuttelun jälkeen kerrotaan päivän ja sen jumalanpalveluksen erityisluonteesta. Tämän vapaan osan merkkinä on käytetty seuraavassa kahta ajatusviivaa (– –).

Yleisiä

1.

Rakkaat ystävät.

– –

Jumalan lapsiksi kastettuina meillä on oikeus tulla taivaallisen Isämme eteen. Saamme kiittää häntä, tuoda hänelle ilomme ja huolemme, suunnitelmamme ja yhteiset asiamme. Saamme rukoilla häneltä neuvoa, johdatusta ja uutta voimaa elämäämme. Jumala puhuttelee meitä sanallaan ja kutsuu meitä ehtoollispöytään. Hän tarjoaa meille anteeksiantoaan Poikansa Jeesuksen Kristuksen tähden. Siksi tunnustamme hänelle syntimme.

2.

Rakkaat kristityt, sisaret ja veljet.

– –

Herra, meidän Jumalamme, asuu korkeudessa ja pyhydessä, mutta hän on myös lähellä niitä, joilla on särkynyt sydän ja murtunut mieli. Koska olemme tulleet hänen eteensä, tunnustakaamme hänelle syntimme ja syyllisyytemme [yhteen ääneen] näin sanoen:

3.

Rakkaat kristityt.

– –

Avatkaamme sydämemme kaikkietäväälle Jumalalle ja tunnustakaamme hänelle syntimme [yhteen ääneen] näin sanoen:

4.

Rakkaat sisaret ja veljet Jeesuksessa Kristuksessa.

– –

Olemme Jumalan kasvojen edessä pyytämässä häneltä virvoitusta hengellemme, sielullemme ja ruumiillemme. Olemme tulleet kuulemaan hänen sanaansa ja kiittämään häntä hänen armostaan ja uskollisuudestaan. Jumala on pyhä ja me olemme syntisiä. Tunnustakaamme hänelle syntimme ja rukoilkaamme anteeksiantoa [yhteen ääneen] näin sanoen:

5.

Sisaret ja veljet.

Meidät on kastettu kolmiyhteisen Jumalan nimeen.

Kasteessa Jumala yhdisti meidät itseensä ja toisiimme.

Me kuulumme yhteen.

Jumala on aina ollut Isämme,
silloinkin, kun kielsimme hänet,
silloinkin, kun tieten tahtoen kuljimme omia teitämme,
silloinkin, kun erilaisissa elämänvaiheissa ajauduimme hänestä kauas.
Tänään muistamme kastettamme ja Jumalan uskollisuutta.
Tahtomme palata takaisin Isän luo
ja tunnustaa hänelle eksymisemme.

6.

Rakkaat kristityt.

--

Jumala on meitä kohtaan hyvä ja armollinen.
Hän kutsuu meitä, kun käännymme pois hänestä.
Hän etsii meitä, kun eksymme.
Siksi saamme tulla rohkeasti ja luottavaisesti hänen eteensä
ja tunnustaa hänelle syntimme ja syyllisyytemme
[yhteen ääneen] näin sanoen:

7.

Rakkaat kristityt, sisaret ja veljet.

--

Vapahtajamme Jeesus Kristus on kärsinyt ja kuollut meidän puolestamme. Hän elää nyt ylösnousseena Herrana. Jumala on vuodattanut rakkautensa sydämiimme antamalla meille Pyhän Hengen. Kiitämme häntä siitä. Tuomme hänelle myös sen ahdistuksen, jota syyllisyys meille aiheuttaa. Jumala on luvannut armahtaa meitä. Siksi turvaudumme Vapahtajamme sovitustyöhön ja tunnustamme syntimme [yhteen ääneen] näin sanoen:

1. adventtisunnuntai

Rakkaat kristityt.

--

Herramme Kristus tulee kansansa keskelle. Aloitamme hänen kanssaan uuden kirkkovuoden. Vapahtajan läsnäolo antaa meille tulevaisuuden ja toivon. Sen tähden voimme käydä turvallisin mielin Jumalan eteen tunnustamaan syntimme ja pyytämään hänen anteeksiantoaan [yhteen ääneen] näin sanoen:

2.–4. adventtisunnuntai

Veljet ja sisaret.

--

Nyt adventtiaikana Herra sanoo seurakunnalleen: »Katso, minä tulen pian.» Kulkiessamme kohti suurta juhlaa hylätäkäämme kaikki, mikä estää elämämme uudistumisen. Vapahtaja tahtoo tulla Herraksemme. Saamme turvautua hänen armoonsa ja pyytää hänen nimessään syntejämme anteeksi [yhteen ääneen] näin sanoen:

Jouluyö

Rakkaat kristityt.

--

Tänä yönä juhlimme Herramme syntymää. Koko maailmalle on annettu suuri ilo: Meille on syntynyt Vapahtaja, joka on Kristus, Herra. Hänessä meille on avattu tie Jumalan yhteyteen. Siksi meillä on tänäänkin mahdollisuus turvautua tähän pelastukseen ja rukoilla Jumalan armon valoa omaan elämäämme [yhteen ääneen] näin sanoen:

Jouluaamu

Rakkaat sisaret ja veljet.

--

Meille on syntynyt Vapahtaja. Hän on avannut meille tien Jumalan yhteyteen. Kiitos olkoon siitä Jumalalle! Kumartukaamme Vapahtajamme seimen ääreen tunnustamaan hänelle syntimme [yhteen ääneen] näin sanoen:

Joulupäivä

Rakkaat kristityt.

--

»Sana tuli lihaksi ja asui meidän keskellämme. Me saimme katsella hänen kirkkauttaan, kirkkautta, jonka Isä ainoalle Pojalle antaa.» Vapahtajamme syntymä on tuonut elämäämme armon ja totuuden. Pimeyteen on koittanut valo, kuoleman keskelle ikuinen elämä. Ilo ja kiitollisuus täyttävät sydämemme. Saamme turvallisin mielin tunnustaa syntimme kaikkivaltiaalle Jumalalle ja rukoilla hänen anteeksiantoaan:

Uudenvuodenaatto

Sisaret ja veljet Jeesuksessa Kristuksessa.

--

Jumala on meidän turvamme polvesta polveen. Hän oli jo ennen kuin vuoret syntyivät, ennen kuin maa ja maanpiiri saivat alkunsa. Tänään kiitämme Herraa kaikesta, mitä hän on kuluneena vuonna antanut meille. Jätämme hänen käsiinsä sen, mikä on takanapäin, ja pyydämme johdatusta edessä olevaan. Murehdimme samalla sitä, että olemme jättäneet tekemättä niin paljon hyvää. Kadumme sitä pahaa, minkä olemme tietoisesti tai tietämättämme tehneet. Jumalan armahtavaisuuteen luottaen rukoilemme anteeksiantoa [yhteen ääneen] näin sanoen:

Uudenvuodenpäivä

Rakkaat ystävät.

--

Jumalan hyvyyttä on, että saamme aloittaa tämän uuden vuoden Jeesuksen Kristuksen nimessä. Kumartukaamme kiitollisin mielin hänen eteensä

tunnustamaan syntimme [yhteen ääneen] näin sanoen:

Loppiainen

Sisaret ja veljet Kristuksessa.

--

Pimeälle taivaalle on syttynyt tähti. Jumalan kirkkaus on ilmestynyt meille. Kristus on tuonut toivon koko maailmalle. Hän kutsuu meitä rakkauden ja rauhan valtakuntaan ja kehottaa meitä viemään pelastuksen sanaa kaikille kansoille. Hänessä me kohtaamme Isän. Kääntykäämme sen tähden pelastuksen tielle ja tunnustakaamme Jumalalle syntimme [yhteen ääneen] näin sanoen:

Paastonaika

Sisaret ja veljet Kristuksessa Jeesuksessa.

--

Tämä aika muistuttaa meitä Vapahtajamme kärsimystiestä, johon mekin olemme syntimme tähden syypäät. Saamme turvautua hänen sovitustyöhönsä ja tunnustaa rikkomuksemme, lankeemuksemme ja laiminlyöntimme [yhteen ääneen] näin sanoen:

TAI

Rakkaat sisaret ja veljet Kristuksessa.

--

Meidät on kastettu Herramme kuolemaan ja ylösnousemukseen. Siksi Jeesus kutsuu meitä paastonaikana seuraamaan itseään ristin tiellä. Hänen sovitustyönsä on ainoa turva elämämme rikkinäisyydessä ja sydämen syytöksissä. Siihen luottaen rukoilemme tänäänkin yhdessä Jumalan vapauttavaa anteeksiantoa:

Pitkäperjantai

Rakkaat kristityt.

--

Tänä murheen ja tuskien päivänä käymme kärsivän Kristuksen ristin juurelle. Katsomme ristinpuuta, jolle maailman Vapahtaja on naulittu. Se julistaa meille, että Jeesus on kuolemallaan sovittanut maailman Jumalan kanssa ja antanut uhrinsa myös meidän tähtemme. Hän kutsuu meitä ottamaan vastaan Jumalan anteeksiannon. Sen tähden kumarrumme tunnustamaan syntimme ja syyllisyytemme [yhteen ääneen] näin sanoen:

Pääsiäispäivä

Rakkaat kristityt.

--

Kristus on noussut kuolleista. Herra on totisesti ylösnoussut. Kuoleman valta on kukistettu, haudan salpa murrettu. Pääsiäisenä kristikunta riemuitsee Herramme

voitosta. Syntimme on sovitettu. Sen tähden eläkäämme uudessa kuuliaisuudessa hänen ominaan. [Tunnustakaamme syntimme yhteen ääneen näin sanoen:]

Helatorstai

Sisaret ja veljet.

--

Ylösnoussut Kristus on korotettu kirkkauteen. Hän on mennyt Isän luo ja rukoilee taivaassa puolestamme. Hän, jolla on kaikki valta, ei ole jättänyt meitä orvoiksi. Saamme kulkea eteenpäin Vapahtajan valmistamaa tietä ja pyytää hänen nimessään syntejämme anteeksi [yhteen ääneen] näin sanoen:

Helluntai

Rakkaat kristityt.

--

Jumalan lupaus Pyhän Hengen vuodattamisesta on toteutunut. Olemme saaneet vakuuden siitä, että olemme Jumalan lapsia, hänen kansaansa. Pyhä Henki johtaa meidät kaikkeen totuuteen. Hän paljastaa syntimme ja syyllisyytemme, mutta hän kirkastaa meille myös armon. Kristukseen turvautuen saamme tunnustaa rikkomuksemme ja rukoilla Jumalan puhdistavaa anteeksiantoa [yhteen ääneen] näin sanoen:

Pyhän Kolminaisuuden päivä

Rakkaat kristityt.

--

Olemme kokoontuneet kaikkivaltiaan ja salatun, kolmiyhteisen Jumalan kasvojen eteen kuulemaan hänen sanaansa ja vastaanottamaan hänen lahjansa. Ylistämme Jumalaa hänen isänrakkaudestaan ja iloitsemme Pyhän Hengen osallisuudesta. Turvaudumme Herramme Jeesuksen Kristuksen armoon ja rukoilemme siihen vedoten Jumalan anteeksiantoa [yhteen ääneen] näin sanoen:

Mikkelinpäivä

Rakas Jumalan perheväki.

--

Maailmassa vallitsee jatkuva kamppailu valon ja pimeyden, hyvän ja pahan välillä. Taivaallinen Isä ei ole jättänyt meitä yksin tässä taistelussa. Kristus on voittanut pahan ja antanut meille toivon paremmasta. Jumala lähettää enkeleitä, joista me tänään mikkelinpäivänä kiitämme. He suojelevat ja palvelevat meitä. Silti me joudumme jatkuvasti kokemaan tappioita pyrkiessämme noudattamaan Jumalan tahtoa. Käykäämme nyt tunnustamaan Jumalalle syntimme ja syyllisyytemme pyytäen anteeksiantoa näin sanoen:

Pyhäinpäivä

Rakkaat kristityt.

--

Pyhäinpäivä kääntää katseemme kohti taivasta, päämäärää, jonka Jumala on meille valmistanut ja johon hän meitä odottaa. Elämme katoavaisuuden keskellä, mutta meitä kantaa toivo Jumalan lasten kirkkaudesta, ja pyhien yhteys rohkaisee meitä. Kun ympärillämme on todistajia kokonainen pilvi, pankkaamme pois kaikki mikä painaa ja tunnustakaamme syntimme kaikkivaltiaalle Jumalalle [yhteen ääneen] näin sanoen:

Pyhän Henrikin muistopäivä

Rakkaat kristityt.

--

Jumala on lähettänyt evankeliumin sanansaattajia maahan. Tänään muistamme kiitollisin mielin ensimmäistä piispaamme Pyhää Henrikiä, joka kärsi täällä marttyyrikuoleman. Hänen muistonsa herättää meidät kysymään, olemmeko olleet kuuroja kuulemaan evankeliumia, sokeita näkemään sanan avaamaa tietä ja hitaita uhrautumaan Jumalan valtakunnan puolesta. Käykäämme tunnustamaan Herramme edessä syyllisyytemme ja pyytämään syntejämme anteeksi näin sanoen:

Yhteinen rippi

Synnintunnustus

1.

[Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 700.](#)

Tunnustan edessäsi, pyhä Jumala,
että olen syntymästäni saakka ollut syntinen ihminen.
Isieni tavoin olen rikkonut pyhää tahtoasi vastaan
ja tehnyt syntiä ajatuksin ja sanoin,
teoin ja laiminlyönnein.
En ole rakastanut sinua koko sydämestäni
enkä lähimmäistäni niin kuin itseäni.
Tiedän, että syntini tähden olen ansainnut ikuisen kadotuksen,
jos tuomitset minut pyhyytesi ja vanhurskautesi mukaan.
Mutta sinä, rakas taivaallinen Isä,
olet luvannut armahtaa kaikki,
jotka tahtovat tehdä parannuksen
ja pakenevat uskossa Vapahtajamme Jeesuksen Kristuksen turviin.
Tähän laupeutesi minä luotan ja rukoilin:
Anna syntini anteeksi nimesi tähden.

2.

Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 701.

Syvydestä minä huudan sinua, Herra.
Herra, kuule minun ääneni.
Tarkatkoot sinun korvasi rukoustani.
Jos sinä, Herra, pidät mielessäsi synnit,
Herra, kuka silloin kestää?
Mutta sinun on armo, sinä annat anteeksi,
että me eläisimme sinun pelossasi.
Sen tähden, Jumala,
ole minulle armollinen hyvydessäsi.
Pese minut puhtaaksi rikoksestani
ja anna lankeemukseni anteeksi.
Sinua vastaan olen rikkonut,
olen tehnyt vastoin sinun tahtoasi.
Käännä katseesi pois synneistäni
ja pyyhi minusta kaikki pahat tekoni.
Jumala, luo minuun puhdas sydän
ja uudista minut, anna vahva henki.

3.

Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 702.

Laupias Jumala, rakas taivaallinen Isä.
Me tunnustamme sinulle syntimme,
joilla olemme ansainneet vihasi ja rangaistuksesi.
Katso armollisesti meihin
ja anna meille syntimme anteeksi rakkaan Poikasi,
Vapahtajamme Jeesuksen Kristuksen tähden.

4.

Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 703.

Laupias Jumala, rakas taivaallinen Isä,
joka olet kärsivällinen ja pitkämielinen
ja annat armossasi anteeksi pahat teot, rikkomukset ja synnit.
Me olemme tehneet syntiä, olleet jumalattomat
ja rikkoneet sinun tahtoasi vastaan.
Mutta älä muistele pahoja tekojamme äläkä viivytä armahdustasi,
sillä me olemme joutuneet hätään ja ahdinkoon syntiemme vuoksi.
Auta meitä, Jumala, nimesi kunnian tähden.
Pelasta meidät ja anna kaikki syntimme anteeksi.
Anna meille Pyhän Henkesi armo,
että luopuisimme syntisestä elämästämme
ja saisimme luonasi iankaikkisen elämän
Poikasi Jeesuksen Kristuksen, meidän Herramme tähden.

5.

Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 704.

Taivaallinen Isä.
Sain kasteen sinun lapseksesi.
Sinä siirsit minut pimeydestä valoon,
kadotuksen alta taivaan perilliseksi.
En ole kuitenkaan elänyt niin kuin lapsellesi sopii.
En ole kuunnellut ääntäsi enkä totellut tahtoasi.
Jumala, armahda minua Poikasi Jeesuksen Kristuksen tähden.
Pese minut puhtaaksi ja anna kaikki syntini anteeksi.

6.

Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 705.

Armollinen Jumala.
Tunnustan edessäsi,
että synti on sitonut minut
enkä kykene vapauttamaan itseäni.
Olen rikkonut pyhää tahtoasi vastaan
ja torjunut käskyjesi siunauksen.
Sinä näet kaiken väärän,
senkin, mitä itse en näe.
Armahda minua Poikasi Jeesuksen Kristuksen tähden.

7.

Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 706.

Oi sinä kaikkein armollisin,
ristiinnaulittu Herra Jeesus Kristus.
Armahda minua, vaivaista syntistä,
ja katso puoleeni laupeutesi silmin,
niin kuin sinä katsoit Pietariin, kun hän oli kieltänyt sinut,
ja niin kuin sinä katsoit syntiseen naiseen fariseuksen kodissa
ja ryöväriin ristipuulla.
Anna minulle pyhä armosi,
että minä niin kuin Pietari itkisin syntejäni,
niin kuin syntinen nainen sinua sydämestäni rakastaisin
ja ryöväriin kanssa saisin katsella pyhiä kasvojasi
taivaassa iankaikkisesti.

8.

Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 707.

Herra, minä tunnustan sinun totuutesi valossa,
että olen tehnyt syntiä ajatuksin ja sanoin,
teoin ja laiminlyönnein.
Minun tulisi rakastaa sinua,
Jumalani ja Vapahtajani, yli kaiken,
mutta olen rakastanut itseäni enemmän kuin sinua.

Sinä olet antanut minulle lähimmäisen,
että rakastaisin häntä niin kuin itseäni.
Olen kuitenkin ollut itsekäs
ja käteni on ollut hidas auttamaan.
Sen tähden käyn eteesi
ja tunnustan syntini ja syyllisyyteni.
Tuomitse minut, Jumala,
mutta älä hylkää minua.
Minulla ei ole mitään muuta pakopaikkaa,
kuin sinun sanomaton laupeutesi.

9.

Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 708.

Herra, meidän Jumalamme,
kaiken hyvyyden ja armon lähde.
Sinun edessäsi tunnustamme kaiken sen väärän,
mitä olemme tehneet,
epäoikeudenmukaisuuden, jossa olemme olleet mukana,
ja kaiken sen,
millä olemme halventaneet armonsi ja totuutesi.
Käännä mieleemme ottamaan vastaan rakkaus,
jota osoitit meille Vapahtajamme sovitustyössä,
ja puhdista meidät armollasi
Jeesuksen Kristuksen, Herramme kautta.

10.

Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 709.

Herra, joka näet kaiken ja jolta kukaan ei voi salata mitään.
Sinä olet sanonut, ettet tahdo syntisen kuolemaa,
vaan odotat, että hän kääntyy ja saa elää.
Katso minuun, armahda minua
ja anna kaikki syntini anteeksi.
Auta minua olemaan elävä jäsen seurakunnassasi,
olethan minut kalliisti lunastanut.
Tahdon luottaa yksin sinun laupeutesi
ja olla siellä, missä julistetaan
armon ja sovituksen sanaa.

11.

Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 710.

Synnintunnustus on mahdollista jaksottaa rukouslauseella, -laululla (esim. virrestä 412: 3: »Hengelläsi, Herra, meitä varjele ja puhdista, parannukseen johdata») tai hiljaisuudella.

Kaikkivaltias Jumala, rakas taivaallinen Isä. Sinä olet luonut meidät kuvaksesi ja tehnyt meistä lapsiasi, jotta eläisimme sinun yhteydessäsi. Tunnustamme edessäsi, että olemme kääntyneet pois sinusta ja palvoneet luotua enemmän kuin sinua, kaiken näkyvän ja näkymättömän Luoja.

– rukouslause

Sinä olet lähettänyt Poikasi Jeesuksen Kristuksen eksyneen ihmiskunnan pelastajaksi ja palauttanut meidät yhteyteesi. Me olemme kuitenkin monin tavoin torjuneet kutsusi. Olemme kieltäneet syyllisyytemme ja syyttäneet muita. Olemme etsineet sovitusta omilla teoillamme ja turvautuneet omiin ajatuksiin ja selittelyihin.

– rukouslause

Sinä olet antanut Pyhän Henkesi oppaaksemme, niin että voisimme elää tahtosi mukaan. Me olemme kuitenkin halunneet itse hallita elämäämme ja kulkeneet omia teitämme sinusta välittämättä. Epäusko, ahdistukset ja maalliset huolet ovat vallanneet sisimpämme.

– rukouslause

Rakas taivaallinen Isä, tarvitsemme vapautusta. Älä jätä meitä yksin syyllisyytemme, vaan anna anteeksi syntimme ja täytä meidät rauhallasi.

12.

Virsi- ja rukouskirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 711.

Herra, maailmamme on täynnä vääryyttä ja väkivaltaa.
Kuulemme siitä joka päivä,
mutta emme haluaisi tunnustaa,
että olemme itsekkin osallisia siihen ja siksi myös syyllisiä.
Usein olemme antaneet vääryyden tapahtua,
vaikka olisimme voineet estää sen.

(hiljaisuus)

Usein olemme vaienneet,
kun olisi pitänyt puhua.

(hiljaisuus)

Usein olemme vain puhuneet,
kun olisi pitänyt toimia.

(hiljaisuus)

(Tähän voidaan liittää ajankohtaisia aiheita.)

Jumala, me tunnustamme syyllisyytemme ja pyydämme:
Armahda ja auta meitä.
Älä katso pahuuttamme,
välinpitämättömyyttämme ja velttourtamme.
Katso Poikaasi Jeesusta Kristusta,
joka on kuolemallaan voittanut pahan vallan
ja hankkinut meille anteeksiantosi.

13.

Virsi- ja rukouskirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 712.

Herra.
Sinä olet valo, mutta en ole katsonut sinua.
Sinä olet tie, mutta en ole seurannut sinua.

Sinä olet totuus, mutta en ole pysynyt sinussa.
Sinä olet elämä, mutta en ole tunnustanut sitä.
Sinä olet opastajani, mutta en ole totellut sinua.
Ja kuitenkin, Herra,
kun teen väärin ja turmelen elämäni,
olen onneton ja syytän sinua.
Herra, anna minulle anteeksi.
Tätä pyydän Jeesuksen Kristuksen,
Vapahtajani tähden.

14.

Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 713.

Taivaallinen Isä.
Sinä loit tämän maan, sen kasvit ja eläimet
iloksi itsellesi ja ihmisille.
Sinä uskoit haltuumme hyvän maailman,
mutta me olemme kääntyneet sinua vastaan.
Me olemme ajaneet teoillamme
koko luomakunnan kuoleman tielle
ja nyt näyttää siltä,
että kaikki mihin koskemme menee rikki.

Isä, me tunnustamme, että olemme voimattomat
katkaisemaan tuhon kierrettä.
Usein silloinkin kun tiedämme,
mitä elämän suojelemiseksi pitäisi tehdä,
me emme muuta suuntaa.
Me kulutamme yli kohtuuden
ja anastamme leivän tulevilta sukupolvilta,
joita meidän tulisi rakastaa kuin itseämme.
Ahneus ja välinpitämättömyys
riivaavat meitä joka päivä.

Isä, anna meille anteeksi.
Vapauta meidät tuhoavasta käyttäytymisestä
ja sytytä meissä rakkaus,
joka ohjaa oikeisiin tekoihin
kaikkia luotujasi kohtaan.

15.

Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 714.

Erityisesti nuorten jumalanpalveluksessa.

Taivaallinen Isämme.
Sinä olet luonut meidät vapaiksi,
mutta synti turmelee vapauden.
Sinä et pakota meitä seuraasi.
Kuitenkin sinä tahdot, että eläisimme lapsinasi.
Me kuljemme usein omia teitämme

ja välttelemme vastuutamme.
Kuitenkin aavistamme elämän syvyyden ja rikkauden
paljastuvan vain sinun yhteydessäsi.
Me tunnustamme syyllisyytemme ja pyydämme:
Anna meille anteeksi itsekeskeisyytemme
ja haluttomuutemme noudattaa sinun tahtoasi.

16.

Synnintunnustuksena voidaan käyttää esimerkiksi seuraavia virsiä: 267: 1, 3, 279: 1, 3, 5, 284: 2-4, 286: 1, 3, 6, 278: 2, 4 ja 288.

Synninpäästö

1.

Kaikkivaltias, armollinen Jumala
on suuressa laupeudessaan armahtanut meitä.
Poikansa Jeesuksen Kristuksen tähden
hän antaa meille synnit anteeksi
ja lahjoittaa elämän ja autuuden.
»Jumala on rakastanut maailmaa niin paljon,
että antoi ainoan Poikansa,
jottei yksikään, joka häneen uskoo,
joutuisi kadotukseen, vaan saisi iankaikkisen elämän.»

2.

»Herra on lähellä niitä, joilla on särkynyt sydän,
hän pelastaa ne, joilla on murtunut mieli.»
Jeesuksen Kristuksen palvelijana vakuutan sinulle,
että Jumala antaa armossaan kaikki sinun syntisi anteeksi.

3.

Jumalan sana vakuuttaa meille:
»Tämä sana on varma ja vastaanottamisen arvoinen:
Kristus Jeesus on tullut maailmaan pelastamaan syntisiä.»

4.

Anteeksiantava ja laupias on Herra.
Hän on kärsivällinen,
ja hänen armonsä on suuri.
Niin kuin taivas on korkea maan yllä,
niin on Herran armo suuri
niille, jotka pelkäävät ja rakastavat häntä.
Niin kaukana kuin itä on lännestä,
niin kauas hän siirtää meidän syntimme.
Niin kuin isä armahtaa lapsiaan,

niin armahtaa Herra
niitä, jotka pelkäävät ja rakastavat häntä.

5.

Näin sanoo Herra:

»Älä pelkää.

Minä olen lunastanut sinut.

Minä olen sinut nimeltä kutsunut, sinä olet minun.

Vaikka vuoret järkkäisivät ja kukkulat horjuisivat,

minun rakkauteni sinuun ei järky

eikä minun rauhanliittoni horju.»

6.

Olkaa turvallisella mielellä,

sillä Herra sanoo kaikille katuville:

»Vaikka teidän syntinne ovat verenpunaiset,

ne tulevat valkeiksi kuin lumi.

Vaikka ne ovat purppuranpunaiset,

ne tulevat valkeiksi kuin puhdas villa.»

7.

Jeesus sanoo:

»Ystäväni, ole rohkealla mielellä,

sinun syntisi annetaan anteeksi.»

[Hänen palvelijanaan julistan sinulle tämän synninpäästön
Isän ja (+) Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.]

8.

Jos me vaellamme valossa,

niin kuin hän itse on valossa,

meillä on yhteys toisiimme,

ja Jeesuksen, hänen Poikansa,

veri puhdistaa meidät kaikesta synnistä.

Jos me tunnustamme syntimme,

niin Jumala, joka on uskollinen ja vanhurskas,

antaa meille synnit anteeksi

ja puhdistaa meidät kaikesta vääryydestä.

9.

Raamatun sana vakuuttaa,

että mikään kadotustuomio ei kohtaa niitä,

jotka ovat Kristuksessa Jeesuksessa.

Hänen palvelijanaan julistan sinulle synnit anteeksi

Isän ja (+) Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.

10.

Jumala on pyhä,
mutta hän on myös anteeksiantava ja laupias.
Hän on kuullut rukouksesi/rukouksenne
ja antaa Kristuksen tähden kaikki syntisi/syntinne anteeksi.
[»Kristuksen veressä meillä on lunastus,
rikkomustemme anteeksianto.»]

11.

Kun synnintunnustuksena on käytetty virttä 279, synninpäästönä voidaan laulaa saman virren 6. säkeistö, johon seurakunta vastaa säkeistöllä 7.

Kiitosrukous

1.

Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 715.

Rakas taivaallinen Isä.
Kiitos, että annat syntimme anteeksi
Jeesuksen tähden.
Auta meitä elämään armosi varassa.

2.

Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 716.

Jumala, Isämme,
me kiitämme sinua siitä,
että Jeesus Kristus on avannut tien sinun luoksesi.
Vahvista uskoamme, lisää toivoamme
ja uudista rakkauttamme.

3.

Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 717.

Ylistä Herraa, minun sieluni,
ja kaikki mitä minussa on,
ylistä hänen pyhää nimeään.
Ylistä Herraa, minun sieluni,
älä unohda, mitä hyvää hän on sinulle tehnyt.
Hän antaa anteeksi kaikki syntini
ja parantaa kaikki sairauteni.
Hän päästää minut kuoleman otteesta
ja seppelöi minut armolla ja rakkaudella.

4.

Kun synnintunnustuksena on käytetty virttä 279, kiitosrukouksena voidaan laulaa saman virren 13. säkeistö.

Herra, armahda

VAIHTOEHTO A

Kyrie-litania

Yleisiä

1.

E Herra Jumala, taivaallinen Isämme.

Sinä olet meidät luonut ja sinun me olemme.

Kuule lastesi rukous.

S Herra, armahda. [Kristus, armahda. Herra, armahda.]

E Herramme Jeesus Kristus, syntiemme sovittaja.

Sinä olet kuolleista noussut.

Ole meidän keskellämme.

S Herra, armahda. [Kristus, armahda. Herra, armahda.]

E Lohduttaja, Pyhä Henki,

sinä ilon oikea lähde.

Avaa sydämemme kiittämään sinua.

S Herra, armahda. [Kristus, armahda. Herra, armahda.]

2.

E Rukoilkaamme rauhassa Herraa.

S Herra, armahda.

E Rukoilkaamme rauhaa korkeudesta

ja sielujemme pelastusta.

[Rukoilkaamme Herraa.]

S Herra, armahda.

E Rukoilkaamme rauhaa kaikkialle maailmaan.

Rukoilkaamme kestävyyttä ja yksimielisyyttä

Jumalan seurakunnalle.

[Rukoilkaamme Herraa.]

S Herra, armahda.

E Rukoilkaamme tässä huoneessa kokoontuvan seurakunnan puolesta,
kaikkien puolesta, jotka huutavat avukseen Herran nimeä.

[Rukoilkaamme Herraa.]

S Herra, armahda.

E Rukoilkaamme Herraa,

että hän armahtaisi, puolustaisi

ja varjelisi meitä.

[Rukoilkaamme Herraa.]

S Herra, armahda.

3.

E Isämme, Jumala kaikkeuden,
Luojamme, elämän antaja,
maan päälle suo rauha taivaallinen,
lunastus luoduille lahjoita.

S Herra, armahda. [Kristus, armahda. Herra, armahda.]

E Herramme, Kristus, tuot sovituksen,
jää seurakuntasi keskelle.
Vahvista versoja rakkauden,
että me rauhassa pysymme.

S Herra, armahda. [Kristus, armahda. Herra, armahda.]

E Ikuista iloa, uudistavaa
pyydämme Pyhältä Hengeltä.
Kaipaamme vaaroissa varjelijaa.
Lohduttaja, ole lähellä!

S Herra, armahda. [Kristus, armahda. Herra, armahda.]

1. adventtisunnuntai

E Rukoilkaamme Isää,
joka on antanut meille oman Poikansa, Vapahtajan,
että me hänessä ottaisimme vastaan pelastuksen lahjan.
[Rukoilkaamme Herraa.]

S Herra, armahda. [Kristus, armahda. Herra, armahda.]

E Rukoilkaamme Poikaa,
joka tulee seurakuntansa keskelle,
että hän antaisi sille voiman viedä ilosanomaa kaikille kansoille.
[Rukoilkaamme Herraa.]

S Herra, armahda. [Kristus, armahda. Herra, armahda.]

E Rukoilkaamme Pyhää Henkeä,
joka kirkastaa meille Kristusta,
että hän kutsuisi uusia sanansaattajia kuuluttamaan Herran tuloa.
[Rukoilkaamme Herraa.]

S Herra, armahda. [Kristus, armahda. Herra, armahda.]

Adventtiaika

E Rukoilkaamme Herraa,
että hän lähettäisi kaikkialle toivon ja rauhan ilosanoman.
[Rukoilkaamme Herraa.]

S Herra, armahda. [Kristus, armahda. Herra, armahda.]

- E** Rukoilkaamme Herraa,
että hän kuulisi kärsivien rukoukset.
[Rukoilkaamme Herraa.]
- S** Herra, armahda. [Kristus, armahda. Herra, armahda.]
- E** Rukoilkaamme Herraa,
että hän lähettäisi apunsa sinne,
missä masennus pimentää toivon.
[Rukoilkaamme Herraa.]
- S** Herra, armahda. [Kristus, armahda. Herra, armahda.]

Joulu ja jouluaika

- E** Rukoilkaamme Herraa,
joka on täyttänyt lupauksensa,
että hän olisi kansalleen laupias.
[Rukoilkaamme Herraa.]
- S** Herra, armahda. [Kristus, armahda. Herra, armahda.]
- E** Rukoilkaamme Herraa,
joka katsoo kansansa puoleen,
että hän päästäisi sen kaikesta pahasta.
[Rukoilkaamme Herraa.]
- S** Herra, armahda. [Kristus, armahda. Herra, armahda.]
- E** Rukoilkaamme Herraa,
joka on todellinen valo,
että hän karkottaisi maailman pimeyden ja kuoleman varjon.
[Rukoilkaamme Herraa.]
- S** Herra, armahda. [Kristus, armahda. Herra, armahda.]

TAI

- E** Aika on täyttynyt:
Jumala lähetti Poikansa vapahtamaan maailman.
Rukoilkaamme rauhassa Herraa.
- S** Herra, armahda. [Kristus, armahda. Herra, armahda.]
- E** Lupaus on täyttynyt:
Sana tuli lihaksi ja asui keskellämme.
Rukoilkaamme rauhassa Herraa.
- S** Herra, armahda. [Kristus, armahda. Herra, armahda.]
- E** Suuri ilo on tullut kaikille ihmisille:
Meillä on Kristus, Vapahtaja.
Rukoilkaamme rauhassa Herraa.
- S** Herra, armahda. [Kristus, armahda. Herra, armahda.]

Paastonaika

Tuhkakeskiviikosta lähtien.

- E** Rukoilkaamme Vapahtajaa,

joka meidän tähtemme tuli köyhäksi,
että hän köyhyydessään näyttäisi meille rikkautemme.
[Rukoilkaamme Herraa.]

S Herra, armahda. [Kristus, armahda. Herra, armahda.]

E Rukoilkaamme Lunastajaa,
joka ristillä maksoi velkamme,
että hän ristissään näyttäisi meille sovituksen.
[Rukoilkaamme Herraa.]

S Herra, armahda. [Kristus, armahda. Herra, armahda.]

E Rukoilkaamme Herraa,
joka nousi kuolleista,
että hän ylösnousemuksessaan näyttäisi meille elämämme.
[Rukoilkaamme Herraa.]

S Herra, armahda. [Kristus, armahda. Herra, armahda.]

Kärsimysaika

5. paastonajan sunnuntaista lähtien.

E Rukoilkaamme kärsivää Herraa,
että hän avaisi sydämemme antautumaan rakkauden palveluun.
[Rukoilkaamme Herraa.]

S Herra, armahda. [Kristus, armahda. Herra, armahda.]

E Rukoilkaamme häväistyä Kristusta,
että hän murtaisi ylpeät sydämemme
ja avaisi nyrkkiin puristuneet kätemme.
[Rukoilkaamme Herraa.]

S Herra, armahda. [Kristus, armahda. Herra, armahda.]

E Rukoilkaamme ristille naulittua Herraa,
että hän antaisi meille voimaa kantaa ristiä loppuun asti.
[Rukoilkaamme Herraa.]

S Herra, armahda. [Kristus, armahda. Herra, armahda.]

Pitkäperjantai ja hiljainen lauantai

E Rukoilkaamme Herraa,
joka oli kuuliainen kuolemaan asti,
että hän opettaisi meidät kuuliaisiksi Isälle.
[Rukoilkaamme Herraa.]

S Herra, armahda. [Kristus, armahda. Herra, armahda.]

E Rukoilkaamme Herraa,
joka laskettiin hautaan,
että hän karkottaisi tieltämme kuoleman varjon.
[Rukoilkaamme Herraa.]

S Herra, armahda. [Kristus, armahda. Herra, armahda.]

E Rukoilkaamme Herraa,

joka voitti kuoleman,
että hän antaisi meille uuden elämän toivon.
[Rukoilkaamme Herraa.]

S Herra, armahda. [Kristus, armahda. Herra, armahda.]

Pääsiäinen ja pääsiäisaika

E Rukoilkaamme velkamme maksanutta Vapahtajaa,
että hänen sovitustyönsä uudistaisi meidät.
[Rukoilkaamme Herraa.]

S Herra, armahda. [Kristus, armahda. Herra, armahda.]

E Rukoilkaamme kuolleista nousutta Herraa,
että ylösnousemuksen ilo täyttäisi elämämme.
[Rukoilkaamme Herraa.]

S Herra, armahda. [Kristus, armahda. Herra, armahda.]

E Rukoilkaamme ylösnoussutta Herraa,
että kansat taipuisivat sovintoon keskenään.
[Rukoilkaamme Herraa.]

S Herra, armahda. [Kristus, armahda. Herra, armahda.]

Helatorstaista helluntaiaattoon

E Rukoilkaamme ylösnousseelta Herralta elämää sinne,
missä kuolema vallitsee.
[Rukoilkaamme Herraa.]

S Herra, armahda. [Kristus, armahda. Herra, armahda.]

E Rukoilkaamme ylösnousseelta Herralta voimaa niille,
jotka tekevät työtä heikkojen ja köyhien hyväksi.
[Rukoilkaamme Herraa.]

S Herra, armahda. [Kristus, armahda. Herra, armahda.]

E Rukoilkaamme taivaaseen astunutta Herraa,
että hänen Henkensä toisi kaikkialle rauhan.
[Rukoilkaamme Herraa.]

S Herra, armahda. [Kristus, armahda. Herra, armahda.]

Helluntai

E Rukoilkaamme Herraa,
että hän lähettäisi Henkensä uudistamaan meidät.
[Rukoilkaamme Herraa.]

S Herra, armahda. [Kristus, armahda. Herra, armahda.]

E Rukoilkaamme Herraa,
että hän lähettäisi Henkensä vahvistamaan Kristukseen kastettujen yhteyttä.
[Rukoilkaamme Herraa.]

S Herra, armahda. [Kristus, armahda. Herra, armahda.]

- E** Rukoilkaamme Herraa,
että hän lähettäisi Henkensä tekemään meistä hänen todistajiaan.
[Rukoilkaamme Herraa.]
- S** Herra, armahda. [Kristus, armahda. Herra, armahda.]

TAI

- E** Rukoilkaamme Herralta Pyhää Henkeä,
että sairaat ja heikot tuntisivat Kristuksen rakkauden.
[Rukoilkaamme Herraa.]
- S** Herra, armahda. [Kristus, armahda. Herra, armahda.]
- E** Rukoilkaamme Herralta Pyhää Henkeä,
että sokeat silmät ja kuurot korvat avautuisivat
ja sorretut pääsisivät vapauteen.
[Rukoilkaamme Herraa.]
- S** Herra, armahda. [Kristus, armahda. Herra, armahda.]
- E** Rukoilkaamme Herralta Pyhää Henkeä,
että hän uudistaisi ja parantaisi kaiken,
minkä synti on turmellut.
[Rukoilkaamme Herraa.]
- S** Herra, armahda. [Kristus, armahda. Herra, armahda.]

VAIHTOEHTO B

Herra, armahda

Nämä vaihtoehdot on tarkoitettu käytettäväksi ensisijaisesti muissa kuin sunnuntain tai muun pyhäpäivän pääjumalanpalveluksissa.

1.

Sävelmä voidaan laatia vapaasti. Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 721.

1. Armahda meitä, Herra Jumalamme!
Laupeuteesi, Isä, vetoamme.
2. Armahda, Kristus, tuomiomme poista!
Ristiltä armon kirkkautta loista.
3. Armahda meitä, Herra Jumalamme!
Henkesi puhtautta janoamme.

2.

Sävelmä voidaan laatia vapaasti. Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 722.

1. Isä, Luojamme taivaassa,
pyhä ja ikuinen Jumala.
Kuule ja armahda meitä.
2. Jeesus, Herramme ainoa,

synnin ja kuoleman voittaja.
Kuule ja armahda meitä.

3. Isä, Luojamme taivaassa,
kaikkien luotujen auttaja.
Kuule ja armahda meitä.

Kunnia (Gloria) ja kiitosvirsi Pyhälle Kolminaisuudelle

Kunnia

Nämä vaihtoehdot on tarkoitettu käytettäväksi ensisijaisesti muissa kuin sunnuntain tai muun pyhäpäivän pääjumalanpalveluksissa.

1.

Sävelmä voidaan laatia vapaasti. Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 723.

Jumalan on kunnia korkeuksissa.
Ihmisillä päällä maan
rauha hänen lahjanaan.

2.

Sävelmä voidaan laatia vapaasti. Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 724.

Kunnia sinulle olkoon,
ikuinen Jumala.
Rauha ja rakkaus saakoon
maan päällä vallita.

3.

Sävelmä voidaan laatia vapaasti. Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 725.

1. Soi Jumalalle, Korkeimmalle kunnia.
Ylistys kaikuu koko luomakunnassa.
2. Soi Jumalalle, Korkeimmalle kunnia.
Hän antaa ihmisille rauhan taivaasta.
3. Nyt Jumalalle, Korkeimmalle kunnia.
Me hänen rakkautensa saamme lahjana.

Kiitosvirsi

1.

Laudamus

Me kiitämme, me kunnioitamme,
me palvomme ja ylistämme sinua.

Me tuomme sinulle kiitoksen
suuren kunniasi tähden,
Herra Jumala, taivaallinen kuningas,

Jumala, Isä, Kaikkivaltias!

Herra, Jumalan ainoa Poika, Jeesus Kristus.

Herra Jumala, Jumalan Karitsa, Isän Poika,

joka kannat maailman synnin,

armahda meitä,

joka kannat maailman synnin,

ota vastaan rukouksemme,

joka istut Isän oikealla puolella,

armahda meitä.

Sinä yksin olet pyhä,

sinä yksin olet Herra,

sinä yksin olet korkein,

Jeesus Kristus,

Pyhän Hengen kanssa

Isän Jumalan kunniasa.

Aamen.

2.

Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 726. Voidaan laulaa myös virren 16 tai 332 sävelmällä.

S 1. Si - nu - a me kii - täm-me, si - nu - a y - lis - täm-me.

Si - nu - a me pal-vom-me, voi-mas-ta - si lau-lam-me.

2. Istuimesi eteen me kiitosuhrin kannamme,
taivaallinen Kuningas, Isä, Kaikkivaltias.

3. Herra, Poika ainoa, Jeesus, uhrikaritsa,
syntiemme kantaja, Kristus, meitä armahda!

4. Syntiemme kantaja, kuule meitä armossa!
Istut Isän rinnalla, siellä meitä puolusta!

5. Pyhä olet ainoa, Herra olet ainoa,
Korkein olet ainoa, Jeesus Kristus, Jumala!

6. Pyhän Hengen voimassa, Isän kirkkaudessa
Kristus, Poika Jumalan, saakoon kaiken kunnian!

3.

Lauletaan virren 340 sävelmällä. Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 727.

1. Me ylistämme Jumalaa,
Isäämme taivaallista.
Ja luomakunta kumartaa
Luojaansa voimallista.

On kaiken yllä kirkkaus,
ja Herran pyhyys, rakkaus
säteilee kaikkialle.

2. Me ylistämme Jeesusta,
hän syntyi veljeksemme.
Hänessä itse Jumala
näin tuli keskellemme.
On kaiken yllä kirkkaus,
on Kristus taivaan vastaus
kansalle kaipaavalle.
3. Me ylistämme Kristusta
Karitsan uhritiestä.
Maa, taivas kiittää voitosta
kärsivää ristin miestä.
On kaiken yllä kirkkaus,
ja aamu, ylösnousemus
tuo toivon maailmalle.
4. Me ylistämme Henkeä,
ihmettä, salaisuutta.
Hän elämän tuo ylhäältä,
sanalla luo hän uutta.
On kaiken yllä kirkkaus,
ja Hengen voima, valkeus
luo tietään kaikkialle.

4.

Lauletaan virren 475 sävelmällä. Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 728.

1. Sinulle kiitos, kunnia,
oi Herra, Jumalamme!
Me ylistämme sinua,
palvomme, kumarramme.
Sinulle, taivaan kuningas
ja Isä, Kaikkivaltias,
me tuomme kiitoksemme.
2. Oi Kristus, Poika Jumalan,
itsesi meille annat
ja uhritiellä Karitsan
maailman synnin kannat.
Oi Jeesus, meitä armahda!
Ja Isän luona taivaassa
pyyntömme ota vastaan.
3. Vain sinä Herra ainoa!
Vain sinä yksin pyhä!
Ja sinä, korkein kaikista,
johdatat meitä yhä.

Nyt kunniaissa Isäsi
ja Hengen kanssa iäti
hallitset, Herra Jeesus.

5.

Sävelmä voidaan laatia vapaasti. Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 730.

1. Me ylistämme sinua,
Isä Jumala,
kun sinä annat elämän
ja hoidat kaikkia.
Me ylistämme sinua,
Isä ihmisten,
kun annoit meille Poikasi
ja ilon ikuisen.
2. Me ylistämme sinua,
Jeesus, veljemme,
kun synnyit ihmislapseksi
ja saavuit luoksemme.
Me ylistämme sinua,
Jeesus, Herramme,
kun sinä annoit henkesi
myös meidän vuoksemme.
3. Me ylistämme sinua,
Henki totuuden
kun meissä uskon synnytät
ja annat kasvaa sen.
Me ylistämme sinua,
Henki rakkauden,
kun sinä meitä johdatat
luo Herran Jeesuksen.

Uskontunnustus

1.

Lauletaan virren 168 sävelmällä. Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 731.

1. Me tunnustamme kaiken Luojan,
uskomme Isään, yhteen Jumalaan.
Hän yksin Kaikkivaltiaana
on luonut sanallansa taivaan, maan.
Näin luonut on hän kaikki näkyvät
ja kaikki meille näkymättömät.
2. Me uskomme myös Jeesukseemme,
hän Jumalan on Poika ainoa.
Hän ennen aikoja on ollut,
hän Valkeus on Valkeudesta.
Me Kristuksessa tosi Jumalaa
nyt saamme lähestyä, rakastaa.
3. Hän saapui tänne ihmiseksi,
hän syntyi syliin neitsyt Marian.
Näin lihaksi on tullut Sana
ja tuonut pelastuksen suurimman.
Hän jätti taivaan, ristin otti hän
ja maailmalle antoi elämän.
4. Hän, Kristus, kärsi puolestamme
ja kuoli ristinpuussa, haudattiin,
vaan nousi ylös voittajana
ja astui Isän luokse taivaisiin.
Ja tuomiolle kirkkaudessaan
hän saapuu, kantaa valtaa Kuninkaan.
5. Me uskomme myös Henkeen, Herraan,
hän lähtee Isästä ja Pojasta.
Hän eläväksi kuolleen tekee,
hän uutta luo ja puhuu sanassa.
On Jumalamme kolmiyhteinen,
maa, taivas kumartaa, tuo kiitoksen.
6. Me uskomme myös seurakunnan,
yhden ja pyhän, apostolisen.
Me tunnustamme yhden kasteen
anteeksiantamukseen uskoen.
Ja kerran saamme nousta kuolleista,
kirkkaina taivaan juhlaan astua.

2.

Lauletaan virren 84 sävelmällä. Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 732.

1. Uskon Isään kaikkivoipaan,
uskon yhteen Jumalaan,
maan ja taivaan suureen Luojaan,
luomakunnan kaitsijaan.
Kaiken hän on luonut kyllä,
kaikkeen silmämme ei yllä.
2. Uskon Poikaan ainokaiseen,
yhteen Herraan Jeesukseen,
ennen aikaa syntyneeseen
Jumalaan ja Valkeuteen.
Hän on itse Jumalasta,
syntyi neitsyt Mariasta.
3. Ihmiseksi hän on tullut,
autuudeksi taivaasta.
Kuolollaan löi kuolon vallat,
nousi ylös kuolleista.
Kirkkauteen nousut Herra
tuomiolle saapuu kerran.
4. Uskon Henkeen, Lohduttajaan,
eläväksi tekijään,
Isän, Pojan kirkastajaan,
Herraan heistä lähtevään.
Hän myös uskon lahjan antaa,
sanallaan hän meitä kantaa.
5. Uskon Herran seurakunnan,
kirkon apostolisen,
Pyhän Hengen perustaman,
yhden, pyhän, yhteisen.
Kaste meidät siihen liittää,
armo ikuisesti riittää.
6. Uskon Isään, Poikaan, Henkeen,
uskon yhteen Jumalaan.
Usko meidät liittää yhteen,
johtaa taivaan kunniaan.
Kuolleista me nousta saamme
ylistämään Jumalaamme.

Yhteinen esirukous

Yhteisiä esirukouksia

1.

Pyhä Jumala, taivaallinen Isämme. Kiitämme sinua sanastasi, jossa saamme kuulla äänesi. Lahjoita seurakunnallesi uskoa ja toivoa, ja anna meidän kokea rakkautesi lämpöä ja keskinäistä yhteyttä. Siunaa hiippakuntamme piispaa ja seurakuntamme työntekijöitä. Auta meitä kaikkia olemaan uskossamme raittiita ja innokkaita ja elämään sanasi mukaan.

Siunaa kirkkomme ja koko kristikunnan lähetystyötä. [Rukoilemme seurakuntamme nimikkolähetin NN:n / nimikkokohteen X:n sekä yhteistyökirkkomme/ystäväseurakuntamme puolesta X:ssä.] Rohkaise ja vahvista niitä, joita vainotaan Kristuksen nimen tähden. Kokoa kansasi kaikkialta valtakuntaasi, ja auta meitä toivossa odottamaan Poikasi paluuta.

Kiitämme sinua isänmaasta. Siunaa tasavallan presidenttiä, hallitusta, eduskuntaa ja oikeuslaitosta. Anna päättäjille vastuuntuntoa, niin että he edistävät oikeudenmukaisuutta. Ohjaa heitä toimimaan erityisesti niiden parhaaksi, jotka ovat heikoimmassa asemassa. Siunaa niitä, jotka rakentavat tätä maata perustamalla ja hoitamalla yrityksiä ja järjestävät monille työtä. Auta meitä jakamaan lahjojasi niin, että kaikilla olisi kohtuullinen toimeentulo ja ihmisarvoinen elämä. Poista meistä keskinäinen kateus, ja opeta meitä suhtautumaan toisiimme kunnioittavasti.

Varjele maatamme sodalta ja onnettomuuksilta. Opeta meitä tuntemaan vastuumme luonnosta, ettemme ahneudessamme tuhoa ja saastuta sitä. Taivuta meidät katumukseen ja kääntymykseen, kun etäännyimme sinusta ja alamme suosia syntiä elämässämme.

Siunaa kotejamme. Anna niihin anteeksiantavaa mieltä ja sinun eheyttävää läsnäoloasi. Auta vanhempia kantamaan vastuuta lapsistaan. Ohjaa lasten ja nuorten kasvua. Auta meitä kaikkia pysymään seurakuntayhteydessä ja seuraamaan uskollisesti Herraamme.

Taivaallinen Isämme. Sanasi kehottaa meitä kantamaan toistemme taakkoja. Auta meitä olemaan niiden tukena, joiden elämää varjostaa suru, sairaus tai yksinäisyys. [Tue ja lohduta niitä lähimmäisiämme, joiden puolesta on pyydetty esirukousta: – –.] Kuule myös hiljaiset rukouksemme.

(hiljaisuus)

Taivaallinen Isämme, me ylistämme sinua siitä, että Poikasi Jeesus Kristus on voittanut synnin ja kuoleman. Kun kuolemamme hetki koittaa, ota meidät luoksesi taivaaseen ylistämään sinua ikuisesti.

2.

Elävä, kaikkivaltias Jumala, sinua me huudamme avuksi. Kuule meitä armossasi.

Rukoilemme kirkkosi puolesta kotiseudullamme ja kaikkialla: seurakuntamme ja sen palvelijoiden puolesta, oman hiippakuntamme ja piispanne [NN:n] puolesta, kaikkien kirkkojen ja niiden paimenten puolesta. Anna kirkollesi ykseys ja rauha. Anna sanasi levitä kaikkeen maailmaan.

Rukoilemme kansamme ja koko maailman puolesta. Anna rauhan, oikeudenmukaisuuden ja vapauden voittaa. Siunaa kansojen johtajia.

Kiitämme sinua perheestä ja kaikista läheisistämme. Sinä, joka tunnet ilomme ja huolestamme, siunaa meitä.

Muista kaikkia sairaita. Muista myös niitä, jotka kärsivät yksinäisyydestä ja turvattomuudesta. Rukoilemme niiden puolesta, joita painavat taloudellinen ahdinko tai elämän tarkoituksettomuus, raskaat työpaineet tai työttömyyden taakka. Muista niitä, jotka ovat lähellä kuolemaa. Rukoilemme edesmenneiden rakkaittemme puolesta. Anna meidän tämän elämän jälkeen yhdessä heidän ja kaikkien pyhiesi kanssa nähdä sinun kasvojesi valo.

Jätämme itsemme, toinen toisemme ja koko elämämme sinun haltuusi.

3.

Elävä Jumala,
kaiken Luoja ja ylläpitäjä,
armahda meitä.

Rukoilemme sinua niiden puolesta,
jotka elävät sotien ja onnettomuuksien,
rotuvihan ja yhteiskunnallisen epäoikeudenmukaisuuden ahdistamina.
Rukoilemme pakolaisten ja kaikkien vainottujen puolesta.
Varjele meitä välinpitämättömyydeltä ja itsekkyydeltä.
Armahda meitä.

Rukoilemme sairaiden ja eri tavoin unohdettujen puolesta.
Rukoilemme pahoinpideltyjen ja laiminlyötyjen lasten puolesta.
Rukoilemme työttömien ja työn näännyttämien puolesta.
Auta meitä huomaamaan ympärillämme oleva hätä.
Anna rohkeutta toimia kärsimyksen lievittämiseksi
ja osoita meille keinot siihen.
Armahda meitä.

Rukoilemme sinua maamme ja kansamme puolesta.
Rukoilemme tasavallan presidentin ja hallituksen,
eduskunnan ja kaiken julkisen vallankäytön puolesta.
Anna viisautta ja oikeudentuntoa.
Rohkaise meitä kaikkia rakentamaan yhteiskuntaa,
jossa jokaista kohdellaan inhimillisesti ja jossa on turvallista elää.
Auta meitä muistamaan, että olemme osa luomakuntaasi.

Anna meille viisautta hoitaa luonnon rikkauksia niin,
että seuraavienkin sukupolvien olisi täällä hyvä elää.
Armahda meitä.

Elävä Jumala,
pyydämme Pyhän Hengen uudistusta seurakunnallesi,
niin että se julistaisi selkeästi ja rohkeasti suurta armoasi.
Herramme Jeesuksen nimessä.

4.

E Taivaallinen Isä, kiitos siitä,
että saamme tulla luoksesi kuin lapset.
Tulemme ilojemme ja taakkojemme kanssa.
Kiitos, että saamme erilaisine kokemuksinemme
kuulua sinun perheeseesi.
Isä, sinä luot uutta elämää.

S Uudista meidät Hengelläsi.

E Muistamme yksinäisiä ja hylättyjä.
Anna meille herkkyyttä kuulla heidän viestejään.
Auta meitä kohtelemaan toisiamme
huomaavaisesti ja kärsivällisesti.
Muistamme niitä, joita elämäntilanne ahdistaa,
ja huoli ja pelko musertaa.
Rukoilemme sinua niiden puolesta,
jotka uupuvat työssä ja kiireessä.
Isä, sinä luot uutta elämää.

S Uudista meidät Hengelläsi.

E Koko maa on täynnä lahjojasi.
Me rukoilemme niiden puolesta,
jotka eivät näe sinun hyvyyttäsi.
Huudamme niiden puolesta,
joille maailma on karu autiomaa
ja elämä jatkuvaa taistelua.
Auta meitä kantamaan heidän taakkojaan,
koska kuulumme samaan ihmiskuntaan.
Isä, sinä luot uutta elämää.

S Uudista meidät Hengelläsi.

E Rukoilemme valtaa käyttäville viisautta
nähdä jokaisen elämän korvaamaton arvo.
Avaa niiden silmät, jotka eivät huomaa vastuutaan,
niiden korvat, jotka eivät kuule maan hiljaisten ääntä.
Vapauta meidät itsekkyydestä ja oman edun tavoittelusta,
kun teemme päätöksiä.
Isä, sinä luot uutta elämää.

S Uudista meidät Hengelläsi.

E Sinä olet läsnä elämän kaikilla alueilla.
Näet lapsen, joka lepää äitinsä sylissä,
nuoren, joka etsii itseään ja omaa paikkaansa,
aikuisen, jota painaa vastuu elämästä,
vanhuksen, jonka voimat vähenevät ja joka kärsii yksinäisyydestä,
kaikki lähimmäisemme, joiden puolesta rukoilemme nyt hiljaa.

(hiljaisuus)

Me rukoilemme kuoleville ikuista rauhaa ja lepoa.
Isä, sinä luot elämää.

S Uudista meidät Hengelläsi.

E Jumala, sinä lohdutat meitä kuin äiti lastaan,
kuin isä sinä suljet meidät syliisi.
Me jätämme itsemme elämässä ja kuolemassa sinun hoitoosi.

5.

Jumala, Isämme,
sinä puhuttelet meitä
ja herätät meissä uskon.
Pyydämme sinulta herkkyyttä ja kuuliaisuutta,
että tajuaisimme läsnäolosi maailmassa.

Anna kaikille palvelijoillesi
rauhan nälkä ja oikeudenmukaisuuden jano.
Tee meistä armahtavia
ja opeta meitä pyytämään toisiltamme anteeksi.
Anna meille rohkeutta kohdata toisen ihmisen tuska.

Rukoilemme sinua surevien ja masentuneiden puolesta.
Rukoilemme elämässään pettyneiden puolesta,
avioparien puolesta, joiden on vaikea elää yhdessä,
hajonneiden perheiden puolesta,
niiden puolesta, jotka etsivät elämänkumppania
ja joiden kaipaus on jäänyt vastausta vaille.
Lohduta heitä, osoita tie eteenpäin,
kirkasta elämän lahja ja mielekkyys.

Rukoilemme sinua sairaiden ja kuolevien puolesta.
Anna heille toivoa.
Rukoilemme sinua kärsivien ja pelossa elävien puolesta,
sodan jalkoihin joutuneiden puolesta,
niiden puolesta, joita kidutetaan,
kaikkien riistettyjen kansojen puolesta,
köyhien ja sorrettujen puolesta,
kaikkien niiden puolesta,
joita halveksitaan heidän erilaisuutensa tähden.
Koko maailma kaipaa toivoa ja rakkautta.

Suo meidän ja koko maailman tuntea,

että sinä olet Jumalamme
ja me sinun kansasi.
Sinä olet meidät luonut,
sinä pidät yllä elämäämme.
Sinä tunnet meidät
ja annat meille armon.
Ylistys sinulle Jeesuksessa Kristuksessa, meidän Herrassamme.

6.

Kaikkivaltias Isä. Kannamme eteesi hiljaisessa rukouksessa itsemme, toinen toisemme ja yhteiset asiamme:

– Rukoilemme kirkkomme ja seurakuntamme puolesta.

(hiljaisuus)

– Rukoilemme pyhässä kasteessa yhteyteesi otettujen – – (nimet), heidän vanhempiansa ja kummiensa puolesta.

(hiljaisuus)

– Rukoilemme avioliittoon aikovien/vihittyjen – – (nimet) puolesta.

(hiljaisuus)

– Rukoilemme luotamme poiskutsuttujen – – (nimet) ja heidän omaistensa puolesta.

(hiljaisuus)

– Rukoilemme maamme ja kansamme puolesta.

(hiljaisuus)

– Rukoilemme perheemme ja läheistemme puolesta.

(hiljaisuus)

– Rukoilemme sairaiden, kärsivien ja kuolevien lähimmäistemme puolesta.

(hiljaisuus)

Kaikkivaltias Isä. Kiitos siitä, että kuulet pyyntömmme. Ylistys olkoon sinulle nyt ja ikuisesti.

7.

Yhteinen esirukous adventtiaikana.

E Jeesus julisti Jumalan valtakuntaa: sairaat paranevat,
kuolleet herätetään ja sorretut päästetään vapauteen.
Rukoilkaamme Jumalan valtakunnan tulemista keskuuteemme.
Tule, Herra Jeesus.

S Hoosianna! Kuule rukouksemme.

E Rukoilemme kirkon puolesta ja kaikkien niiden puolesta, jotka tekevät siinä työtä. Rukoilemme, että voisimme palvella erilaisissa kutsumustehtävissä Jumalan kunniaksi.
Tule, Herra Jeesus.

S Hoosianna! Kuule rukouksemme.

E Rukoilemme oman kansamme ja kaikkien maailman kansojen puolesta. Muistamme erityisesti väkivallan ja painostuksen uhreja. Rukoilemme vallankäyttäjille ja kansojen johtajille vastuuntuntoa ja inhimillisyyttä. Tule, Herra Jeesus.

S Hoosianna! Kuule rukouksemme.

E Rukoilemme sairaiden ja vanhusten puolesta sekä niiden puolesta, jotka kärsivät yksinäisyydestä. [Erityisesti muistamme edessäsi niitä lähimmäisiämme, joiden puolesta on pyydetty esirukousta: – – .] Muistamme työttömiä. Muistamme myös niitä, jotka nääntyvät työtaakkansa alle. Herätä valtaa pitävät ja meidät kaikki yhteiseen vastuuseen. Tule, Herra Jeesus.

S Hoosianna! Kuule rukouksemme.

E Rukoilemme asuinyhteisömme puolesta. Jätämme hoitoosi ystävämme sekä työ- ja opiskelutoverimme. Vahvista keskinäistä yhteyttämme ja johdata meitä rakkauden hengessä. Tule, Herra Jeesus.

S Hoosianna! Kuule rukouksemme.

(Tässä voidaan tuoda esille muita rukousaiheita.)

E Tuomme nämä rukoukset sinulle, Jumala, luottaen siihen, että sinä kuulet meitä ja jatkat työtäsi maailmassa. Tuottakoon elämämme kunniaa sinulle. Tätä rukoilemme Jeesuksen Kristuksen, meidän Herramme nimessä.

8.

Yhteinen esirukous jouluaikana.

Rukous on mahdollista jaksottaa rukouslauseella, -laululla (esim. virrestä 32: 1: »Valosi, Jeesus, loistaa suo ja joulurieemu meille tuo») tai hiljaisuudella.

Jeesus Kristus,
tänään ylistämme sinua,
ihmiseksi syntynyt Jumala.
Kiitämme ja kumarramme sinua.
Riemuitkoon koko maa,
Vapahtaja on tullut.

– rukouslause

Taivaallinen Isä,
me rukoilemme sinua kaikkien omiesi,
koko kristikunnan puolesta.
Muistamme kirkkomme ja seurakuntamme lähetystyötä
sekä niitä kirkkoja ja lähetysjärjestöjä,
joiden kanssa olemme työyhteydessä.
[Kannamme eteesi nimikkolähettimme NN:n.]
Anna kaikkien kansojen kuulla
ilosanoma Poikasi syntymästä.
Riemuitkoon koko maa,
Vapahtaja on tullut.

– rukouslause

Rukoilemme läheistemme puolesta
ja niiden puolesta,
jotka ovat pyytäneet esirukoustamme.
Muistamme kaikkia niitä ihmisiä ja asioita,
jotka hiljaisessa rukouksessa tuomme nyt eteesi.

(hiljaisuus)

Rukoilemme sairaiden ja kuolevien puolesta.
Anna joulun sanoman rohkaista heitä
tarttumaan iankaikkisen elämän toivoon.
Riemuitkoon koko maa,
Vapahtaja on tullut.

– rukouslause

Rukoilemme kansojen ja niiden johtajien puolesta.
Varjele heidät vallanhimosta
ja anna heille viisautta toimia niin,
että kaikkien ihmisten olisi hyvä elää.
Rukoilemme sodasta ja väkivallasta kärsivien puolesta.
Muistamme edessäsi vallan väärinkäytön uhreja,
vainottuja ja nälkää näkeviä.
Tee meistä kaikista rauhantekijöitä.
Riemuitkoon koko maa,
Vapahtaja on tullut.

– rukouslause

Jumala, Isämme,
sinä lähetit Poikasi maan päälle,
ihmiseksi ihmisten keskelle.
Siksi me tuomme sinulle kaikki pyyntömme
veljemme ja Herramme Jeesuksen Kristuksen kautta.
Riemuitkoon koko maa,
Vapahtaja on tullut.

9.

Yhteinen esirukous paastonaikana.

Jumala, armollinen Isä,
murra sydäntemme kovuus,
niin että huomaisimme lähellä elävien ihmisten kärsimyksen
ja ottaisimme sen vakavasti:

vanhusten kärsimyksen,
kun he eivät saa osakseen kunnioitusta
eikä heistä välitetä, vaan he jäävät yksin,

vanhempien kärsimyksen,
kun tulevaisuus pelottaa heitä
ja heillä on huolia lastensa takia,

nuorten kärsimyksen,
kun he etsivät paikkaansa yhteiskunnassa, mutta eivät sitä löydä,
ja kun he halusivat elää aidosti, mutta heitä ei ymmärretä,

lasten kärsimyksen,
kun kukaan ei kuuntele heidän kysymyksiään
eikä heillä ole ketään, johon voisi turvautua,

vaikeasti sairaiden kärsimyksen ja niiden kärsimyksen,
jotka ovat katkeroituneita,

ahdistuneiden kärsimyksen,
kun ei ole ketään, jolle voisi uskoutua,
syyllisyyttä kantavien kärsimyksen,
kun mikään ei kevennä syyllisyyden taakkaa,

niiden kärsimyksen,
jotka ovat epätoivoisia ja ikävöivät vain kuolemaa.

Herra, me rukoilemme:

Auta meitä tuntemaan sinun rakkautesi ja rakastamaan muita,
vapauta meidät omista taakoistamme ja itsekkyydestämme,
niin että näkisimme ihmiset sinun silmilläsi
ja palvelisimme heitä sinun kunniaksesi.

10.

Rukous ahdistuksessa ja yksinäisyydessä.

Herra, minusta tuntuu niin usein siltä,
että elämälläni ei ole mitään tarkoitusta.
Minulta puuttuu halua ja voimia elää.
Olen vajonnut itsesääliin,
katkeruuteen ja toivottomuuteen.

Vapauta minut epätoivon vankilasta,
anna minulle elämänrohkeutta.

Vapauta myös väärästä nöyryydestä,
joka saa minut ajattelemaan,
että en kelpaa mihinkään.

Herra, olen käpertynyt itseeni.
En löydä yhteyttä toisiin ihmisiin.
Olen aivan yksin.

Vapauta minut itsekeskeisyydestä ja eristäytymisen halusta.

Avaa silmäni näkemään, että lähelläni on ihmisiä,
jotka myös tuntevat olevansa yksin.

Kristus, sinä tiedät, miltä tuntuu olla yksin ja hylätty.
Ethän hylkää minua.

Herra, olen rauhaton ja levoton.
Olen rikki ja hajalla.
Sisintäni kalvaa itkemätön itku ja tukahdutettu viha.
Pelkään tulevaisuutta.

Auta minua, että löydän rauhan,
rauhan itseni kanssa,
rauhan lähimmäisteni kanssa
ja ennen kaikkea rauhan sinun kanssasi, Jumala.

Herra, olen rikkonut sinua vastaan.
Tässä olen sinun edessäsi, näin syyllisenä,
näin tyhjänä ja epäilevänä.
En kykene omin voimin nostamaan itseäni tästä kuopasta,
en kykene muuta kuin sotkemaan asiani entistä pahemmin.
Laupias Jumala, anna anteeksi pahat ajatukseni ja tekoni.
Sulata rakkautesi lämmöllä jää minun sisältäni.
Jumalani, saanhan jo näin ristiriitaisena luottaa siihen,
että sinä hyväksyt minut yhteyteesi.
Haluan jäädä sinun hoitoosi,
haluan antautua kasvamisen kipuun.

Herra, sinä olet antanut meille elämän.
Ilman sinua käytämme tämän lahjan väärin,
ilman sinua elämämme on tyhjää
ja me juoksemme väärin arvojen perässä.
Pysäytä meidät miettimään,
mikä elämässä on todella tärkeää ja arvokasta.

Rukoilemme toistemme puolesta.
Rukoilemme uusien mahdollisuuksien avautumista niille,
jotka ovat taloudellisissa vaikeuksissa.
Rukoilemme voimaa niille,
jotka ovat uupuneita ja kadottaneet elämänhalunsa.
Rukoilemme terveyttä niille, jotka ovat sairaita,
ja kestävyyttä niille,
joiden vaikeat kysymykset jäävät vaille vastausta.
Rukoilemme rakkautesi avautumista ja rauhaa niille,
jotka näkevät vain oman tuskansa ja omat vaikeutensa.

Herra, meidän Jumalamme,
auta meitä elämään rohkeasti, sinuun turvaten.
Johdata meitä niin, että pääsemme kerran luoksesi
kiittämään sinua armosta ja rakkaudesta.
Ole meidän kanssamme ikuisesti,
Isä ja Poika ja Pyhä Henki.

11. Herra, armahda -rukous

Rukouksesta voidaan valita sopivia osia.

E Rukoilkaamme rauhassa Herraa:

S Herra, armahda.

- E** Anokaamme Herralta
rauhaa ja pelastustamme –
rukoilkaamme Herraa:
- S** Herra, armahda.
- E** Anokaamme Herralta
elämää ja kasvua yhdelle, pyhälle,
yhteiselle ja apostoliselle kirkolle,
jotta se uskon ykseydessä
todistaisi ilosanomasta
kaikkien kansojen keskellä –
rukoilkaamme Herraa:
- S** Herra, armahda.
- E** Anokaamme Herralta
varjelusta kanssamme eläville ihmisille,
kaikille, jotka on uskottu hoitoomme,
omalle perheellemme,
kaikille, joita päivittäin kohtaamme –
rukoilkaamme Herraa:
- S** Herra, armahda.
- E** Anokaamme Herralta
elinvoimaista ja inhimillistä yhteiskuntaa,
rehellisyyttä ja oikeudenmukaisuutta
julkiseen vallankäyttöön ja talouselämään,
keskinäistä luottamusta ja toisten huomioon ottamista –
rukoilkaamme Herraa:
- S** Herra, armahda.
- E** Anokaamme Herralta
kunnioituksen ja rakkauden henkeä,
kestävyyttä ja toivoa
kaikille niille, jotka työskentelevät
kärsivien ja sairaiden,
ahdistuneiden ja kuolevien hoitajina –
rukoilkaamme Herraa:
- S** Herra, armahda.
- E** Anokaamme Herralta
rakkauden ja huolenpidon mieltä
niitä kohtaan, joita yhteiskunnassamme syrjitään –
rukoilkaamme Herraa:
- S** Herra, armahda.
- E** Anokaamme Herralta,
että ne, jotka työskentelevät tieteen ja tekniikan tehtävissä,
varjelisivat ja edistäisivät työllään elämää –

rukoilkaamme Herraa:

S Herra, armahda.

E Anokaamme Herralta
että ne, jotka vastaavat politiikasta ja hallinnosta,
edistäisivät kaikin voimin rauhaa ja oikeutta –
rukoilkaamme Herraa:

S Herra, armahda.

E Anokaamme Herralta
lapsille ja nuorille,
vanhemmille ja kasvattajille
iloa ja luottamusta,
rakkautta ja viisautta –
rukoilkaamme Herraa:

S Herra, armahda.

E Anokaamme Herralta
vanhempien ja kummien rakkautta ja huolenpitoa,
aitoa iloa ja tasapainoista kasvua
-- (nimet),
jotka pyhässä kasteessa on otettu
Jeesuksen Kristuksen opetuslapsiksi
ja seurakuntamme jäseniksi –
rukoilkaamme Herraa:

S Herra, armahda.

E Anokaamme Herralta
rakkautta ja uskollisuutta,
luottamusta ja kestävyyttä
-- (nimet),
jotka solmivat avioliiton –
rukoilkaamme Herraa:

S Herra, armahda.

E Anokaamme Herralta
ikuista rauhaa ja lepoa
-- (nimet),
jotka hän on kutsunut tästä elämästä –
rukoilkaamme Herraa:

S Herra, armahda.

E Anokaamme Herralta
lepoa ja lohdutusta niille,
joita nälkä ja sota, tuska ja sairaus saartavat
ja joilta toivo on kadonnut –
rukoilkaamme Herraa:

S Herra, armahda.

- E** Anokaamme Herralta,
että toivomme kestäisi
muutoksen ja katoavaisuuden maailmassa,
että pahan lisääntyessä jaksaisimme luottaa hyvän voittoon –
rukoilkaamme Herraa:
- S** Herra, armahda.
- E** Rukoilemme sinua, armollinen Jumala,
Jeesuksen, Vapahtajamme nimessä.
Hän on kuolemallaan ja ylösnousemisellaan
avannut tien uuteen elämään.
Hän elää ikuisesti sinun
ja Pyhän Hengen kanssa.

12.

Trishagion

Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 718.

E Pyhä Jumala, pyhä Väkevä, pyhä Kuolematon,

S armahda meitä.

E Me rukoilemme sinulta sielumme pelastusta,
seurakuntasi leviämistä yli koko maanpiirin,
kaikkien uskovien yhteyttä,
suojelustasi tälle huoneelle ja kaikille,
jotka tänne tulevat,
sinun mielesi mukaisia paimenia ja sielunhoitajia,
Henkesi synnyttämää elämää sanan ja sakramenttien kautta.

S Kuule meitä, laupias Herra Jumala.

E Anna rauhasi sydämiimme ja koteihimme,
nuorisolle voimaa vaeltaa sinun tietäsi,
rauhaa maailman kansoille,
oikeutta ja vanhurskautta maan päälle,
viisasta johdatustasi tasavallan presidentille,
siunausta ja varjelusta maallemme ja kansallemme,
kaikkia elämämme tarpeita.

S Kuule meitä, laupias Herra Jumala.

E Anna tukesi ja apusi sairaille,
pelastus hädässä ja vaarassa oleville,
kestävyyttä niille, jotka kärsivät uskonsa tähden,
armollista läsnäoloasi siellä,
missä suru ja kärsimys asuu.
[Muista niitä lähimmäisiämme,
joiden puolesta on pyydetty seurakuntasi esirukousta.]
Anna autuaallinen kuolema ja riemullinen jälleennäkeminen
poisnukkuneiden rakkaittemme kanssa.

S Kuule meitä, laupias Herra Jumala.

E Hänelle, kuninkaitten kuninkaalle,
joka rakastaa meitä
ja on päästänyt meidät synneistämme verellään,
olkoon ylistys ja kunnia
ja kirkkaus ja valta
aina ja iankaikkisesti.

Trishagionin sävelmä

E Ru - koil - kaam - me.

E Py - hä Ju - ma - la, py - hä Vä - ke - vä, py - hä Kuo - le - ma - ton,

S ar - mah - da mei - tä.

E Me rukoilemme sinulta sielumme pelastusta,
seurakuntasi leviämistä yli koko maanpiirin,
kaikkien uskovien yhteyttä,
suojelustasi tälle huoneelle ja kaikille,
jotka tänne tulevat,
sinun mielesi mukaisia paimenia ja sielunhoitajia,
Henkesi synnyttämää elämää sanan ja sakramenttien kautta.

S Kuu - le mei - tä, lau - pi - as Her - ra Ju - ma - la.

E Anna rauhasi sydämiimme ja koteihimme,
nuorisolle voimaa vaeltaa sinun tietäsi,
rauhaa maailman kansoille,
oikeutta ja vanhurskautta maan päälle,
viisasta johdatustasi tasavallan presidentille,
siunausta ja varjelusta maallemme ja kansallemme,
kaikkia elämämme tarpeita.

S Kuu - le mei - tä, lau - pi - as Her - ra Ju - ma - la.

E Anna tukesi ja apusi sairaille,
pelastus hädässä ja vaarassa oleville,
kestävyyttä niille, jotka kärsivät uskonsa tähden,
armollista läsnäoloasi siellä,
missä suru ja kärsimys asuu.
[Muista niitä lähimmäisiämme,
joiden puolesta on pyydetty seurakuntasi esirukousta.]
Anna autuaallinen kuolema ja riemullinen jälleennäkeminen
poisnukkuneiden rakkaittemme kanssa.

Messu ja sanajumalanpalvelus

S Kuu - le mei - tä, lau - pi - as Her - ra Ju - ma - la.

E Hä - nel - le, ku - nin - kait - ten ku - nin - kaal - le, jo - ka ra - kas - taa mei - tä
ja on pääs - tä - nyt mei - dät syn - neis - täm - me ve - rel - lään,
ol - koon y - lis - tys ja kun - ni - a ja kirk - ka - us ja val - ta
ai - na ja i - an - kaik - ki - ses - ti.

S Aa - men.

13. Litania

Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 719.

- E** Rukoilkaamme.
- S** Herra, armahda meitä.
Kristus, armahda meitä.
Herra, armahda meitä.
- E** Herra, Jumala, taivaallinen Isä,
Herra, Jumalan Poika, maailman Vapahtaja,
Herra, Jumala, Pyhä Henki,
- S** armahda meitä, laupias Herra Jumala.
- E** Kaikista harhoista ja taikaukosta,
kaikesta eksytyksestä,
kaikesta pahasta
- S** varjele meitä, laupias Herra Jumala.
- E** Ympäristötuhoista ja luonnonmullistuksista,
nälänhädästä ja taudeista,
sodasta ja väkivallasta,
riidoista ja laittomuuksista
- S** varjele meitä, laupias Herra Jumala.
- E** Vihasta ja kateudesta,
itsekkyydestä ja tuomitsemisen halusta,
kovuudesta ja piittaamattomuudesta,
masennuksesta ja epätoivosta
- S** varjele meitä, laupias Herra Jumala.
- E** Pahan vallasta maailmassa,
kiusaajan juonista ja petoksista,
epäuskosta ja syntisestä elämästä,
iankaikkisesta kuolemasta
- S** varjele meitä, laupias Herra Jumala.
- E** Pyhän syntymisesi ja elämäsi tähden,
kärsimisesi ja ristinkuolemasi tähden,
ylösnousemisesi ja taivaaseenastumisesi tähden
- S** armahda meitä, laupias Herra Jumala.
- E** Murheessa ja ahdistuksessa,
ilossa ja onnessa,
kuoleman hädässä
ja viimeisellä tuomiolla
- S** armahda meitä, laupias Herra Jumala.

E Me vaivaiset syntiset rukoilemme:
Hallitse ja johdata seurakuntaasi,
anna sille voimaa elää sanasi mukaan.
Tee nimesi tunnetuksi kaikkialla maailmassa,
suo uskon, toivon ja rakkauden vallita kristikunnassa.
Yhdistä kaikki uskovat,
niin että olisi yksi paimen ja yksi lauma.

S Herra, armahda meitä.

E Varjele kaikkia, jotka ovat hädässä ja vaaroissa,
auta ja virvoita sairaita ja murheellisia.
Anna halua ja voimia olla kärsivien tukena.
Siunaa maan hedelmä ja ihmisten työ,
suojele ja armahda luotujasi.

S Herra, armahda meitä.

E Herra, kaikkivaltias Jumala,
joka kuulet katuvien huokaukset,
ota vastaan rukouksemme.
Auta meitä Henkesi voimalla
voittamaan kaikki paha,
jonka saatana, maailma ja me itse saamme aikaan.
Kiitos ja ylistys sinulle
nyt ja iankaikkisesti.

Litanian sävelmä

E Ru - koil - kaam - me.

S Her - ra, ar - mah - da mei - tä. Kris - tus, ar - mah - da mei - tä.

Her - ra, ar - mah - da mei - tä.

E Herra, Jumala, tai - vaal - li - nen I - sä,

Herra, Jumalan Poika, maa - il - man Va - pah - ta - ja,

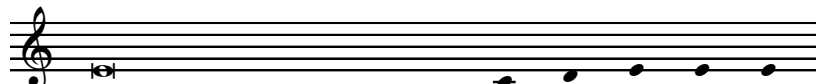

Her - ra, Ju - ma - la, Py - hä Hen - ki,

Messu ja sanajumalanpalvelus

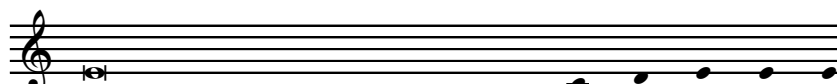
S ar - mah - da mei - tä, lau - pi - as Her - ra Ju - ma - la.

E Kaikista harhoista ja taikaukosta,
kaikesta eksytyksestä, kai- kes - ta pa - has - ta

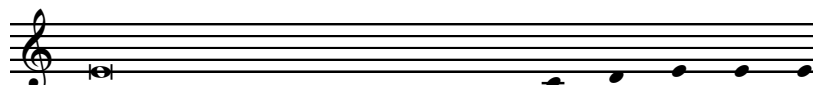
S var - je - le mei - tä, lau - pi - as Her - ra Ju - ma - la.

E Ympäristötuhoista ja luonnonmullistuksista,
nälähädästä ja taudeista,
sodasta ja väkivallasta, riidoista ja lait - to - muuk - sis - ta

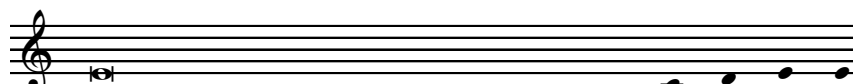
S var - je - le mei - tä, lau - pi - as Her - ra Ju - ma - la.

E Vihasta ja kateudesta,
itsekkyydestä ja tuomitsemisen halusta,
kovuudesta ja piittaamattomuudesta,
masennuksesta ja e - pä - toi - vos - ta

S var - je - le mei - tä, lau - pi - as Her - ra Ju - ma - la.

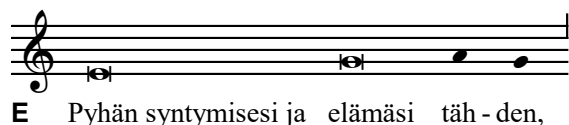

E Pahan vallasta maailmassa,
kiusaajan juonista ja petoksista,
epäuskosta ja syntisestä elämästä, iankaikkisesta kuo - le - mas - ta

Messu ja sanajumalanpalvelus

S var - je - le mei - tä, lau - pi - as Her - ra Ju - ma - la.

E Pyhän syntymisesi ja elämäsi täh - den,

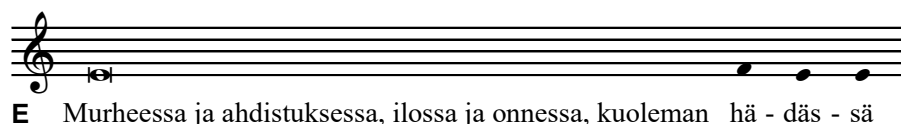
kärsimisesi ja ristin - kuolema - si täh - den,

ylösnousemisesi ja taivaaseenastumisesi täh - den

S ar - mah - da mei - tä, lau - pi - as Her - ra Ju - ma - la.

E Murheessa ja ahdistuksessa, ilossa ja onnessa, kuoleman hä - däs - sä

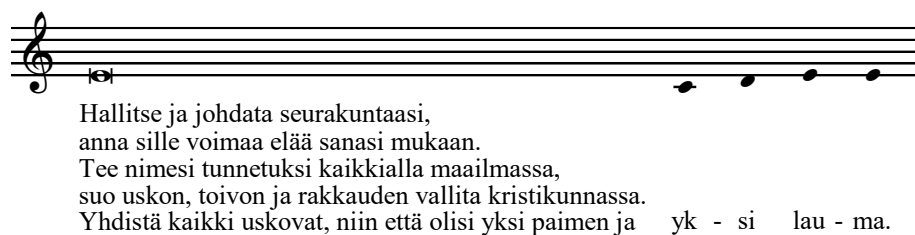
ja viimeisellä tuo - mi - ol - la

S ar - mah - da mei - tä, lau - pi - as Her - ra Ju - ma - la.

E Me vaivaiset syntiset ru - koi - lem - me:

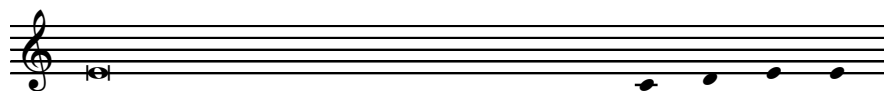
Hallitse ja johdata seurakuntaasi,
anna sille voimaa elää sanasi mukaan.
Tee nimesi tunnetuksi kaikkialla maailmassa,
suo uskon, toivon ja rakkauden vallita kristikunnassa.
Yhdistä kaikki uskovat, niin että olisi yksi paimen ja yk - si lau - ma.

S Her - ra, ar - mah - da mei - tä.

Messu ja sanajumalanpalvelus

E Varjele kaikkia, jotka ovat hädässä ja vaaroissa,
auta ja virvoita sairaita ja murheellisia.
Anna halua ja voimia olla kärsivien tukena.
Siunaa maan hedelmä ja ihmisten työ,
suojele ja armahda luo - tu - ja - si.

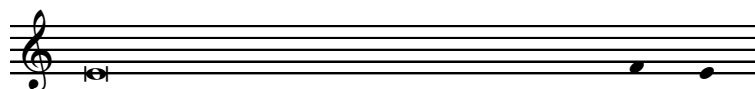
S Her - ra, ar - mah - da mei - tä.

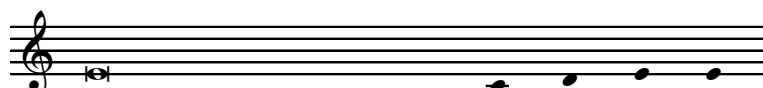
E Herra, kaikkivaltias Ju - ma - la, joka kuulet katuvien huo - ka - uk - set,

ota vastaan ru - ko - uk - sem - me.

Auta meitä Henkesi voimalla voittamaan kaikki pa - ha,

jonka saatana, maailma ja me itse saam - me ai - kaan.

Kiitos ja ylistys sinulle nyt ja i - an - kaik - ki - ses - ti.

S Aa - men.

14.

Yhteinen esirukous perhemessussa.

Rakas taivaan Isä. Kiitos, että lapsinasi saamme tulla luoksesi. Sinä olet luvannut kuulla meitä.

Me rukoilemme kaikkien sairaiden puolesta ja niiden puolesta, jotka ovat huolissaan läheisen ihmisen sairauden tähden. Kiitos, että sinä voit auttaa heitä.

Me rukoilemme kotiemme puolesta. Auta meitä rakastamaan toisiamme. Opetä meitä myös antamaan anteeksi ja pyytämään anteeksi. Rukoilemme ystäviemme ja sukulaistemme puolesta. Siunaa heitä. Lohduta niitä, joilta on kuollut läheinen ihminen. Kiitos, että sinun luonasi on taivaan koti.

Me rukoilemme lasten puolesta. Varjele heitä kotona ja leikeissä, matkoilla, koulussa, päiväkerhossa ja päiväkodissa. Johdata lapsia kaikkialla ja anna hyvät enkelisi turvaksi heille.

Me kiitämme sinua omasta seurakunnastamme. Kiitos, että olemme täällä saaneet kuulla Jeesuksesta. Siunaa hiippakuntamme piispaa [NN:ää], seurakuntamme työntekijöitä ja niitä, jotka ovat lähteneet kauas täältä viemään sanomaa Jeesuksesta.

Taivaan Isä, kiitos tästä hyvästä maasta, Suomesta. Kiitos sen kauniista luonnosta, kiitos rauhasta ja kaikesta hyvästä, mitä olet antanut meille. Siunaa tasavallan presidenttiä ja kaikkia niitä, jotka päättävät Suomen asioista.

Me rukoilemme niiden maailman ihmisten puolesta, joiden elämässä asiat eivät ole yhtä hyvin kuin meillä. Poista sodat ja anna kaikkien saada iloita rauhasta. Auta niitä, joilla ei ole tarpeeksi ruokaa eikä vaatteita ja niitä, joilla ei ole omaa kotia. Auta meitä muistamaan niitä, joilla on elämässään vaikeaa.

Taivaan Isä, kiitos että olet kanssamme joka päivä. Johdata meidät kaikki luoksesi taivaan kotiin.

15.

Yhteinen esirukous varhaisnuorten jumalanpalveluksessa.

E Rakas taivaallinen Isä,
kiitos lahjoista, jotka olet meille antanut:
kodista, isänmaasta, ystävistä ja ruoasta.
Kiitos, että sinä olet aina lähellä,
silloinkin, kun olemme yksin.
Kuule rukouksemme.

S Kuule rukouksemme.

E Siunaa kotejamme, vanhempiamme ja ystäviämme.
Anna meille voimia koulunkäyntiin
ja siunaa opettajiamme.
Siunaa kaikkia niitä,
jotka tekevät tärkeitä päätöksiä.
Suojele kaikkia niitä,
jotka pitävät huolta meidän turvallisuudestamme.
Kuule rukouksemme.

S Kuule rukouksemme.

E Varjele niitä,
joita monet vaarat uhkaavat,
niitä joilla ei ole kotia tai ruokaa
tai jotka ovat sodan jaloissa.
Anna meille auttavat kädet ja avoimet silmät,
niin että huomaamme avun tarpeessa olevat.
Kuule rukouksemme.

S Kuule rukouksemme.

E Kiitos Raamatusta, rukouksesta ja seurakunnasta.
Kiitos siitä, että meillä on aarre taivaassa.

16.

Yhteinen esirukous nuorten jumalanpalveluksessa.

Rukousjaksojen välissä voidaan laulaa sopiva säepari tai säkeistö nuorille tutusta laulusta.

Jumala, taivaallinen Isä.

Me rukoilemme sinua kirkkosi puolesta,
että se olisi toivon ja rakkauden merkki
tässä maailmassa.

Isä, anna meille rohkeutta elää kristittyinä tässä maailmassa.
Maailma on joskus pimeä,
ja siihen pimeyteen on helppo eksyä.
Anna meille uskon kynttilöitä
ja voimaa rakastaa,
jotta toimisimme täällä sinun käsinäsi.

Isä, anna ystävyyden henkeä
niin valtioiden ja kansojen
kuin kirkkojenkin välille.
Me rukoilemme maailman kaikkien johtajien puolesta.
Anna päättäjille viisautta ja vastuuntuntoa.
Vaikka sodat eivät lopu
eikä kaikki vääräys muutu oikeudeksi,
sinun lähelläsi, Isä, on silti vielä toivoa.

Isä, tee meistä ystäviä toinen toisillemme.
Me rukoilemme niiden puolesta,
joita kiusataan ja halveksitaan,
niiden puolesta, joita sorretaan heidän ihonvärinsä
tai köyhyytensä tähden,
sekä niiden puolesta,
jotka joutuvat vuodesta toiseen ilman syytä
elämään vankiloissa tai pakolaisleireillä.
Rukoilemme niiden puolesta,
jotka asuvat sodan ja väkivallan keskellä.
Ole tukenamme,
kun lähdemme taisteluun ihmisen kärsimystä vastaan.

Jumala, taivaallinen Isä.
Siunaa sinun tehtävissäsi toimivia ihmisiä lähellä ja kaukana.
Rohkaise meitä jakamaan rakkautesi valoa
ja rakastamaan eniten silloin, kun se on vaikeinta.

Esirukousaiheita

Seuraava esirukousaiheiden valikoima on tarkoitettu virikkeeksi seurakunnassa laadittavalle esirukoukselle. Yhteisen esirukouksen keskeisiä aiheita ovat kirkko ja seurakunta, esivalta ja yhteiset asiat, vaikeuksissa olevat, sairaat, kärsivät ja vainotut, rauha sekä erilaiset ajankohtaiset aiheet. Esirukous on mahdollista jaksottaa rukouslauseella, -laululla tai hiljaisuudella.

Esirukouksen aloitus

a)

Pyhä Jumala, rakas taivaallinen Isä. Sinä olet antanut meille oikeuden lähestyä sinua Poikasi Jeesuksen Kristuksen nimessä ja tuoda sinulle pyyntömmä ja kiitoksemme. Kuule meitä, kun rukoilemme yhteisten asioiden ja kaikkien lähimmäistemme puolesta.

b)

Jumala, taivaallinen Isämme. Olemme edessäsi tyhjin käsin ja avoimin mielin. Olet luvannut kuulla kaikkia, jotka huutavat sinua avuksi. Uskomme, että kuulet myös meitä.

Kastetut

a)

[Taivaallinen Isä.]

Me kiitämme sinua uuden elämän ihmeestä ja kasteen lahjasta. Siunaa lapsia / – – (nimet), jotka kasteessa on otettu Kristuksen omiksi ja seurakunnan yhteyteen. Anna seurakunnan olla heille Vapahtajan sylinä ja hengellisenä kasvupaikkana. Auta heidän vanhempiaan ja kummejaan rakastamaan heitä ja luomaan heille turvallinen koti.

b)

[Taivaallinen Isä.]

Me rukoilemme niiden pienokaisten puolesta, jotka on pyhässä kasteessa otettu seurakunnan yhteyteen. Sinä olet osoittanut armosi ja ottanut heikot ja avuttomat omiksesi. [Siunaa – – (nimet).] Auta vanhempia ja kummeja rakastamaan heitä, ja auta meitä jokaista palvelemaan sinua kaikkein pienimmissä.

c)

[Taivaallinen Isä.]

Me kiitämme sinua siitä, että olet pyhässä kasteessa liittännyt seurakunnan yhteyteen / että olet ottanut kasteen armoliittoon nämä nuoret/aikuiset: – – (nimet). Anna heille siunauksesi ja auta heitä pysymään sinun ominasi ja

varttumaan uskossa. Juurruta heitä sanaasi ja seurakuntaasi ja anna toivon asua heidän sydämessään.

Avioliittoon aikovat tai avioliiton solmineet

a)

[Jumalamme ja Luojamme.]

Me kiitämme sinua siitä, että olet säätänyt avioliiton lahjaksi miehelle ja naiselle. Anna siunauksesi niille, jotka aikovat solmia / ovat solmineet avioliiton, ja auta heitä rakastamaan ja palvelemaan toisiaan uskollisesti. Auta heitä toteuttamaan antamaasi kutsumusta sinuun turvautuen.

b)

[Jumalamme ja Luojamme.]

Me kiitämme sinua siitä, että olet antanut avioliiton lahjaksi miehelle ja naiselle. Siunaa – – (nimet), jotka aikovat solmia / ovat solmineet avioliiton. Tuo heidän kotiinsa rakkautesi ja siunaa heitä. Auta heitä rakastamaan ja palvelemaan toisiaan uskollisesti, antamaan toisilleen anteeksi ja kulkemaan vaikeuksienkin läpi sinulta apua rukoillen.

c)

[Taivaallinen Isä.]

Kiitos rakkauden lahjasta. Kiitos, että olet luvannut siunata koteja. Me uskomme nyt hoitoosi ne, jotka on kuulutettu avioliittoon / ovat solmineet avioliiton: – – (nimet). Jumala, sinä joka olet rakkaus, siunaa näitä liittoja. Anna ilosi ja rauhasi aviopuolisoiden sydämiin. Anna heille rakkautta ja yksimielisyyttä.

Kuolleet

a)

[Laupias Jumala.]

Sinä annat elämän ja sinä kutsut meidät pois, kun päiviemme määrä on täysi. Olet luvannut olla läsnä myös elämämme viimeisessä hetkessä. Kiitämme sinua armosta ja rakkaudesta, jota olet osoittanut poisnukkuneille. Me kiitämme kaikesta hyvästä, mitä heidän kauttaan annoit meille. Uskomme nyt heidät sinun haltuusi: ota heidät luoksesi. Ole lähellä surevia omaisia ja lohduta heitä ylösnousemuksen ja iankaikkisen elämän toivolla. Auta meitä kohtaamaan oma kuolemamme Kristukseen turvautuen.

b)

[Laupias Jumala.]

Sinä annat elämän ja asetat päivillemme määrän. Olet kutsunut keskuudestamme pois – – (nimet). Me kiitämme sinua armostasi ja rakkaudestasi, jota olet osoittanut heille. Uskomme heidät sinun haltuusi. Ole lähellä surevia

omaisia ja tuo lohdutuksesi heidän elämäänsä.

c)

[Laupias Jumala.]

Me rukoilemme niiden puolesta, jotka kantavat kuoleman surua. Sinä, elämän ja kuoleman Herra, olet kutsunut keskuudestamme pois – – (nimet). Kiitos, että annoit heidät elämäämme. Me uskomme heidät sinun huomaasi. Lohduta ylösnousemuksen toivolla niitä, jotka surevat rakkaitaan.

d)

[Laupias Jumala.]

Poikasi Jeesus Kristus astui alas tuonelaan ja nousi kolmantena päivänä kuolleista. Kiitos siitä, että sinun valtasi ulottuu kuolemankin yli. Me uskomme poisnukkuneen/poisnukkuneet rakkaamme sinun käsiisi. Ole armollinen häntä/heitä kohtaan. Anna ikuisen valosi loistaa hänelle/heille.

Kirkko ja sen työ

Siunaa hiippakuntamme piispaa [NN:ää] ja seurakuntamme työntekijöitä, luottamushenkilöitä ja kaikkia muita vastuunkantajia. Siunaa jokaista seurakuntamme jäsentä hänen tehtävässään ja kutsumuksessaan. Ohjaa meitä kaikkia kysymään ratkaisuisamme sinun tahtoasi ja elämään sanaasi luottaen.

Anna siunauksesi seurakuntamme toiminnalle ja eri työmuodoille, niin että voisimme välittää sanomaa armosta, ilosta ja toivosta. Auta meitä kokemaan jumalanpalvelus rikkaana voimanlähteenä ja ravitse meitä elämän leivällä.

Ohjaa kaikkea kirkossamme tehtävää työtä, niin että sanasi kunnioitus säilyisi maassamme. Anna siunauksesi kirkolliskokouksen jäsenille, jotta heidän päätöksensä tukisivat sinun tahtosi mukaista toimintaa kirkossamme.

Lähetystyö ja kansainvälinen diakonia

a)

Siunaa kirkkomme ja koko kristikunnan lähetystyötä ja kirkkojen avustustoimintaa. [Rukoilemme seurakuntamme nimikkolähetin/nimikkokohteen/katastrofialueen hätään joutuneiden ja siellä työskentelevien puolesta.] Rohkaise ja vahvista niitä, joita sorretaan ja vainotaan Kristuksen nimen tähden. Raivaa esteet evankeliumisi tieltä, niin että kaikkialla maailmassa kaikuisi ilosanoma Kristuksesta ja hänen voitostaan.

b)

Sinä olet lähettänyt kirkkosi kaikkialle maailmaan kertomaan rakkaudestasi sanoin ja teoin. Anna palvelijoillesi voimaa ja viisautta heille uskomiisi tehtäviin. Rohkaise meitä tukemaan lähetystyötä ja hädänalaisten palvelua rukouksin ja aineellisin varoin. Auta meitä näkemään vastuumme lähimmäisistä koko seurakunnan yhteisenä tehtävänä.

c)

Vapahtajamme Jeesus Kristus. Sinä kutsut meidät työtovereiksesi. Anna meille rohkeutta ja viisautta viedä ilosanomaasi kaikille kansoille. Siunaa niitä, jotka ovat lähteneet vieraisiin maihin. Siunaa nimikkolähettejämme [– – (nimet)]. Anna heidän kokea sinun apuasi ja läsnäoloasi. [Siunaa nimikkokohteissamme – – (nimet) tehtävä lähetystyö.] Siunaa meitä lähettäjiä. Ole lähellä kaikkia kristittyjä eri puolilla maailmaa. Auta meitä muistamaan, että olemme samaa perhettä.

d)

Siunaa Israelia ja sen kansaa, jonka olet johdattanut omaan kotimaahan. Auta sen kansalaisia elämään sovussa keskenään ja pyrkimään rauhaan ja yhteistyöhön naapurikansojen kanssa. Johdata omaisuuskansasi löytämään Messiaansa Jeesuksessa Kristuksessa.

Kirkon ykseys ja kristittyjen yhteys

a)

Jumala, Isämme. Me kiitämme sinua pyhästä kasteesta, jossa olet kutsunut meidät palvelukseesi. Kiitämme pyhästä sanastasi, jolla vahvistat ja ohjaat meitä. Anna meidän sanasi rohkaisemina etsiä yhteyttä sisariimme ja veljiimme lähellä ja kaukana. Luo välillemme ystävyyttä ja rakkautta. Siunaa kristikuntaa kaikkialla. Anna meille rohkeutta todistaa yhdessä Kristuksesta tässä maailmassa ja voimaa palvella hänen nimessään.

b)

Jumala, Isämme. Kiitämme sinua kasteesta, jossa olet kutsunut meidät vaeltamaan valon lapsina. Muistamme edessäsi niitä, jotka eri puolilla maailmaa elävät tämän kutsumuksen mukaisesti. Rohkaise meitä levittämään sanasi valoa kaikkialle. Siunaa koko Kristuksen kirkkoa. Anna sille sananjulistajia, jotka kirkastavat meille ristiinnaulittua Kristusta, niin että olisimme hänessä yhtä.

c)

Pyhä Jumala. Kiitämme kaikista ihmisistä ja yhteisöistä, jotka edistävät kirkon ykseyttä sanoin ja teoin. Auta meitä etsimään ja löytämään tapoja, joilla voimme rakentaa seurakuntaa, Kristuksen ruumista. Anna meille ymmärrystä, tahtoa ja kykyä avata mielemme ja sydämemme sisarillemme ja veljillemme, jotka käsittävät uskon toisin kuin me. Osoita meille tie aitoon ja kestäväan yhteyteen ja rakkauteen. Vie meidät perille valtakuntaasi, jossa saamme yhdessä ylistää sinua ikuisesti.

Kristillinen kasvatus

a)

Siunaa kasvatustyötä, jota tehdään pyhäkouluissa ja päivähoitossa, kerhoissa ja

kouluissa. Anna kasvattajille ja opettajille voimia, kärsivällisyyttä ja työn iloa. Auta heitä tukemaan lapsen kasvua, niin että lapset oppisivat tuntemaan itseään ja saisivat elämälleen turvallisen suunnan. Tuo kaikkeen kasvatustyöhön sanasi ja pyhien käskyjesi perusta.

b)

Siunaa rippikoululaisia, jotka saavat nyt kristillistä opetusta. Opeta heitä tuntemaan isällinen rakkautesi. Anna sanasi olla heille oppaana elämän valinnoissa ja ratkaisuissa. Valaise heitä Pyhällä Hengelläsi.

Anna rippikoulun opettajille viisautta, kärsivällisyyttä ja avoimuutta, jotta nuoret rohkaistuvat puhumaan mieltä askarruttavista asioista. Siunaa isosten työ. Anna heille taitoa luoda yhteyksiä nuorempiin ja olla heille esimerkkinä ja tukena.

Siunaa rippikoululaisten konfirmaatio ja heidän osallistumisensa pyhälle ehtoolliselle. Tee yhteys seurakuntaan ja sen jumalanpalvelukseen heille tärkeäksi.

Anna siunauksesi rippikoululaisten koteihin. Auta vanhempia ja kummeja tukemaan rakkaudellaan ja omalla esimerkillään nuorten aikuistumista.

Isänmaa ja maailma

a)

Siunaa ja armahda maailmaasi ja kaikkia sen kansoja. Varjele luomakuntaasi sodilta, ahneudelta ja muilta tuhon voimilta. Auta kansoja ja niiden johtajia tekemään kaikkensa rauhan ja turvallisuuden puolesta. Anna apusi, että sorto väistyisi ja ihmisarvo pidettäisiin kaikkialla kunniaa. Opeta meitä suhtautumaan kunnioittavasti kaikkiin ulkomaalaisiin.

Siunaa isänmaatamme ja kansaamme. Varjele meitä sodalta ja raskailta koettelemuksilta. Auta meitä palvelemaan ihmiskuntaa niillä lahjoilla, tiedoilla ja taidoilla, jotka olet uskonut käyttöömmee. Osoita meille ne tehtävät, joissa voimme rakentaa ihmisten ja kansojen yhteyttä.

b)

Rukoilemme oman kansamme ja kaikkien maailman kansojen puolesta. Muistamme erityisesti väkivallan sekä poliittisen ja uskonnollisen painostuksen uhreja. Rukoilemme maamme vallankäyttäjille ja kansojen johtajille viisautta, vastuuntuntoa ja inhimillisyyttä.

Auta meitä tuntemaan isänmaamme kodiksi, jossa meidän on turvallista asua. Anna meille halua ja taitoa jakaa lahjojasi niin, ettei ketään kohdeltaisi epäoikeudenmukaisesti eikä kukaan joutuisi syrjityksi.

c)

Jumala, hoida tätä maata. Siunaa maamme johtajia. Anna rauhan vallita keskuudessamme. Varjele meitä välinpitämättömyydeltä ja epätoivolta. Havahduta meidät näkemään sisariemme ja veljiemme kärsimys, köyhyys ja syrjäytyminen omassa maassamme ja koko maailmassa. Huudamme sinulle

heidän hätäänsä. Anna meille voimaa huolehtia heidän asioistaan siinä missä voimme.

d)

Katso maailman puoleen, joka kaipaa rauhaa. Sinä näet, miten kriisit ja sodat repivät kansoja ja syöksevät ihmisiä hädän ja turvattomuuden valtaan. Sinä kuulet kärsivien ihmisten ja koko luomakunnan huokaukset. Armahda maailmaasi, armahda meitä!

Muistamme edessäsi erityisesti pakolaisia ja kodittomia, jotka elävät turvattomina sodan jaloissa. Taivuta kansat sovintoon keskenään. Ohjaa vallankäyttäjiä rakentamaan rauhaa ja yhteisymmärrystä.

Kiitos, että Pojassasi, Rauhanruhtinaassa, olet kirkkaimmin ilmaissut rauhantahtosi maailmaamme kohtaan. Kiitos, että Kristuksessa näkyvä rakkauden ja anteeksiantamuksen valta on väkevämpi kuin mikään muu ja kukistaa kerran kaikki pahan ja kuoleman voimat.

e)

Siunaa kaikkia, jotka asuvat tässä maassa ja tahtovat rakentaa sitä työllään. Anna kaiken rehellisen työn ja yritystoiminnan menestyä. Anna yrittäjille ja työntekijöille viisautta ja vastuuntuntoa, niin että kaikille riittäisi työtä ja toimeentuloa. Rohkaise niitä, jotka pelkäävät tulevaisuutta. Ole myös niiden tukena, jotka joutuvat kantamaan epäonnistumisen taakkaa. Auta, että yhteiskunnastamme voisi tulla entistä oikeudenmukaisempi.

Esivalta

a)

Siunaa tasavallan presidenttiä, hallitusta, eduskuntaa ja oikeuslaitosta. Anna päättäjille vastuuntuntoa, viisautta ja oikeamielisyyttä, niin että he toimisivat kaikkien maassamme asuvien parhaaksi. Auta heitä muistamaan erityisesti heikoimmassa asemassa olevia, ettei kukaan joutuisi elämään toimeentulon äärrirajoilla. Auta meitä näkemään vastuumme kansojen perheessä.

b)

Siunaa yhteiskuntaamme ja sen johtajia. Auta meitä kunnioittamaan toinen toistamme ja säilyttämään keskuudessamme hyvät tavat. Armahda meitä, ettemme etäännyisi sanastasi ja pyhistä käskyistäsi, jotka suojelevat elämää. Varjele, etteivät kateus ja vilppi tahraisi toimiamme eikä lain kunnioitus vaihtuisi laittomuudeksi ja epäjärjestykseksi.

c)

Siunaa maamme puolustusvoimissa ja rajavartiolaitoksessa palvelevia ja kaikkia, jotka työskentelevät turvallisuuden ja järjestyksen hyväksi. Anna heille taitoa ja rohkeutta vaarojenkin keskellä. Auta meitä jokaista toimimaan rauhan puolesta niin kotimaassa kuin ulkomailla.

Koti ja perhe, eri ikäkaudet

a)

Hoida armollasi kotejamme ja perheitämme. Anna kaikille perheenjäsenille tahtoa ja voimaa rakastaa ja palvella toisiaan. Opetä meitä pyytämään ja antamaan anteeksi ja myös kärsimään toisiamme rakkaudessa.

b)

Tuo koteihimme läsnäolosi lämpöä. Siunaa lapsiamme ja nuoriamme ja varjele heidän kasvuaan. Osoita heille tehtävä ja paikka tässä maailmassa. Anna meidän nähdä rikkautena sukupolvien välinen yhteys.

c)

Rukoilemme sinua raskaana olevien äitien puolesta. Varjele heitä. Siunaa elämä, jonka olet lahjoittanut. Rukoilemme kaikkien lasten vanhempien puolesta. Anna heille voimia ja taitoa kasvatustyöhön. Osoita heille armosi ja rakkautesi. Muistamme edessäsi myös niitä, jotka eivät ole saaneet lasta, vaikka olisivat halunneet. Lohduta ja siunaa heitä.

d)

Tuo apusi niihin koteihin, joissa ihmissuhteet ovat särkyneet ja perheyhteys on hajoamassa. Armahda niitä, joiden on vaikea sietää toisiaan katkeruuden, syyttelyn tai epäluulon takia. Anna perheenjäsenille sovinnon ja anteeksiantamuksen mieltä, niin että itse kukin jaksaisi tehdä parhaansa kodin ja perheen eheyden puolesta.

e)

Anna siunauksesi niihin perheisiin, jotka ovat syntyneet avioerojen jälkeen. Auta aviopuolisoita kasvamaan keskinäiseen luottamukseen ja perheenjäseniä ymmärtämään toinen toistaan. Anna sanasi valoksi ja oppaaksi uuteen elämänvaiheeseen.

f)

Siunaa läsnäolollasi niitä, jotka elävät yksin. Auta heitä näkemään oman elämänsä rikkaus ja mahdollisuudet. Suo, että jokainen meistä löytäisi paikan ja tehtävän sinun perheväkesi yhteydessä.

g)

Me kiitämme sinua lapsista ja nuorista. Siunaa ja varjele heidän elämäänsä ja kasvuaan. Anna kodin, koulun ja seurakunnan olla heille turvallinen kasvupaikka, niin että he voivat katsoa luottavasti tulevaisuuteen. Anna heille mahdollisuus toteuttaa toiveitaan ja unelmiaan. Auta heitä käyttämään lahjojaan niin, ettei elämän tarkoitus ja mielekkyys sumenisi kenenkään silmissä. Valaise heidän tiensä sanan ja toivon valolla.

h)

Kiitos, että sinä jatkuvasti siunaat elämäämme. Kiitos lapsista, jotka syntyvät ja tuovat maailmaamme iloa ja toivoa. Kiitos aikuisista ja siitä elämänkokemuksesta, jota he voivat jakaa lapsille. Tee maailmastamme paikka, jossa lasten, nuorten ja aikuisten on hyvä elää yhdessä. Anna koteihin rakkautta ja kärsivällisyyttä. Opeta meitä iloitsemaan toisistamme ja niistä lahjoista, joita olet meille antanut.

i)

Sinä näet meidät monien paineiden keskellä. Anna meille voimia selviytyä kaikesta siitä, mitä elämä tuo tullessaan. Auta valitsemaan oikeita asioita ja keskittymään olennaiseen. Anna viisautta ihmissuhteisiimme niin kotona, työpaikalla kuin ystäväpiirissäkin. Luo meihin rakkautta ja kestävyyttä, jotta voisimme pitää huolta toisistamme.

j)

Me kiitämme sinua lastenlapsista. Siunaa ja varjele heitä ja pidä heidät aina sinun yhteydessäsi. Auta meitä olemaan oikealla tavalla lastenlastemme lähellä ja tukena. Anna vanhemmille voimia hoitaa ja kasvattaa heitä.

k)

Kiitos elämän tuomasta kokemuksesta. Anna meille viisautta hiljentää vauhtia ja asettua kuuntelemaan toisia, lohduttamaan heitä ja jakamaan siitä, mitä olemme elämässä oppineet. Varjele meitä käpertymästä itseemme ja omiin asioihimme. Anna kiitollinen mieli ja valoisuutta, jota voimme tartuttaa toisiinkin.

l)

Kiitos eletyistä vuosista ja kaikesta, mitä niihin on sisältynyt. Kiitos hyvistä muistoista. Varjele meitä takertumasta menneisyyteen. Auta suostumaan niihin muutoksiin, joita eri elämänvaiheet tuovat tullessaan. Tule turvaksemme, kun monet asiat pelottavat ja omat ja läheisten sairaudet huolestuttavat. Auta meitä löytämään jokaisesta uudesta päivästä jotain, mistä voimme kiittää.

m)

Kiitos elämän tuomasta kokemuksesta. Anna meille kaikille halua ja voimia kuunnella toisia ja jakaa siitä, mitä olemme elämässä oppineet. Ole turvana kaikissa niissä vaiheissa, joita meillä on vielä edessämme. Varjele eristäytymiseltä ja katkeroitumiselta. Anna valosi loistaa sisimpäämme, niin että elämäntiemme kirkastuisi kirkastumisestaan, kunnes täysi päivä koittaa.

n)

Ole kaikkien niiden tukena, jotka kokevat turvattomuutta sairauden tai vanhenemisen takia. Lohduta ja ohjaa meitä, kun joudumme luopumaan monista tutuista asioista. Anna rauhasi mielialan vaihteluihin ja leposi väsymykseen.

Keskinäiset suhteet, sosiaalinen oikeudenmukaisuus

a)

Profeettasi suulla sinä kehotat kansasi jäseniä toimimaan sen kaupungin parhaaksi, jossa he elävät. Uskomme asuinyhteisömme sinun varjelukseesi, jotta se säästyisi erimielisyyksiltä, eriarvoisuudelta ja rappiolta. Auta meitä olemaan hyviä naapureita ja hyväksymään toistemme erilaisuutta. Anna meille halua ja viisautta huolehtia toisistamme, niin että oikeus ja rauha vallitsisi keskellämme ja sinun tahtosi tapahtuisi.

b)

Kiitos menneistä sukupolvista, jotka ovat työllään rakentaneet tätä maata ja sen tulevaisuutta. Auta meitä arvostamaan sotainvalideja ja sotiemme veteraaneja. Kiitos näiden naisten ja miesten työstä yhteiskuntamme hyväksi niin sodan kuin rauhankin aikana.

Kiitos siitä aineellisesta ja henkisestä perinnöstä, jonka olemme saaneet. Auta meitä vaalimaan sitä ja edistämään toimillamme isänmaan parasta. Kun kohtaamme vaikeita aikoja, luo meihin lujuttua ja toivoa, jota menneetkin sukupolvet ovat tarvinneet. Anna meille sitä voimaa, joka kumpuaa sanastasi ja kantaa sukupolvesta toiseen.

c)

Me kiitämme sinua siitä, että saamme suomalaisina kuulua myös sukukansojen perheeseen. Opetä meitä vaalimaan niitä yhteyksiä, jotka liittävät meitä toisiimme. Pidä sukukansoistamme huolta ja auta niitä tasavertaiseen kumppanuuteen toisten kansojen kanssa. Anna pyhän sanasi tulla meille kaikille tulevaisuuden ja toivon perustaksi.

d)

Kiitämme sinua siitä, että saamme olla suomalaisia ja kuulua kansojen perheeseen. Varjele meitä väärältä ylpeydeltä, niin että osaisimme nähdä myös toisten kansojen arvon. Sinä näet sen köyhyyden ja epäoikeudenmukaisuuden, joka ahdistaa ihmiskunnan enemmistöä. Auta meitä voittamaan itsekkyyttä, ahneutta ja vallanhalua, niin että kaikilla kansoilla olisi elämisen mahdollisuus. Anna kaikkien kansojen ja rotujen löytää Kristuksessa tie, totuus ja elämä.

e)

Jumala, sinä loit ihmisen kuvaksesi. Kiitämme sinua rotujen ja kulttuurien moninaisuudesta ja rikkaudesta. Varjele meitä, ettemme salaa tai avoimesti halveksisi ketään luomaasi ihmistä. Anna rakkautesi koskettaa meitä, niin että vapaudumme ylpeydestä ja ennakkoluuloista keskinäiseen kunnioitukseen.

Luonto, työ ja kulttuuri

a)

Sinä olet luonut maan, veden ja ilman sekä kaikki värit, jotka heijastavat luomistyösi kauneutta ja rikkautta. Sinä annat maalle kasvun, sinä annat sadon. Opetta meitä tuntemaan vastuumme maailmasta, jonka olet antanut hoitoomme. Varjele meitä ahneudelta, ettemme riistäisi luonnonvaroja ja tuhoaisi elämää. Auta meitä vaalimaan luontoa, jotta myös tulevat sukupolvet saisivat osansa sen antimista ja rikkauksista.

b)

Sinä olet säättänyt kylvön ja korjuun ajat, auringonpaisteen ja sateen. Olet luvannut, että niin kauan kuin maa pysyy, ei lakkaa kylvö eikä korjuu. Siunaa viljelijäin käden työ. Anna suotuisat säät, jotta maa tuottaisi satoa ravinnoksi kaikille.

c)

Sinä, Luojamme, olet kaiken hyvän lahjoittaja. Olet antanut meille maan, joka tuottaa satoa ravinnoksemme. Olet antanut taidon viljellä sitä ja olla osallisena luomisen työssä. Siunaa viljelijää, joka kylvää peltoon siemenen. Anna hänelle voimaa työhön ja toivoa vaikeuksien keskelle. Anna hänelle sadonkorjuun ilo ja toimeentulo työstään. Anna sadon riittää kaikille maailman nälkäisille.

d)

Me kiitämme sinua

viisaudesta, jota annat maailmasi salaisuuksien tutkimiseksi
ja elämän mahdollisuuksien parantamiseksi,
osaamisesta, jonka tulokset keventävät raskasta työtä,
tekniikasta, joka solmii yhteyksiä ja välittää tietoja,
tieteestä, joka auttaa lievittämään kärsimystä ja antaa uutta toivoa,
taiteesta, joka virkistää mieltä ja avaa uusia näköaloja.

Opetta meitä käyttämään oikein näitä lahjoja ja edistämään niillä inhimillistä ja elämisen arvoista elämää.

e)

Anna meidän tehdä työmme vastuullisesti. Anna siihen voimaa ja kestävyyttä ja suo meidän kokea työn iloa. Auta meitä olemaan työpaikoillamme tahtosi mukaisia lähimmäisiä, kantamaan vastuuta toisistamme ja näin rakentamaan hyvää työyhteisöä.

f)

Sinä olet suonut ihmisen käyttöön tehokkaat joukkoviestimet, jotka hetkessä välittävät tietoja maailmasta monenlaisia kanavia pitkin. Siunaa tiedotusvälineiden ja tiedonvälittäjien työ, niin että se palvelisi sinun tahtoasi ja auttaisi ihmisiä muodostamaan totuudenmukaisen kuvan tästä maailmasta. Anna meille vastuullisuutta näiden lahjojesi käytössä.

g)

Tuomme eteesi ne sisaret ja veljet, jotka ovat menettäneet työpaikkansa ja elävät jokapäiväisessä köyhyydessä ja ahdingossa. Auta meitä myöntämään, että yhteiskuntamme hyvinvointi on syntynyt ihmisten yhteisestä työstä ja että siitä kuuluu oikeudenmukainen osuus kaikille. Varjele kansakuntaamme jakautumasta kahtia, hyvinvoiviin ja syrjäytyviin. Kitke sydämistämme itsekkyyks, kovuus ja katkeruus, jotka kärjistävät välejämme. Suo meidän muistaa, ettei ihmisarvomme riipu siitä, onko meillä työtä ja palkkaa vai ei. Auta meitä järjestämään yhteiskuntamme niin, että siinä on mielekäästä tehtävää kaikille.

h)

Opetä meitä pitämään huolta henkisen kulttuurimme koko rikkaudesta. Varjele meitä, ettemme arvostaisi aineellisia asioita yli kaiken. Käytä meitä siinä luomistyössä, joka tutkii, tulkitsee ja avaa meille olemassaolon lukemattomia ulottuvuuksia.

Kärsimys ja väkivallan uhrit

a)

Sinä lähetit Poikasi maailmaan kantamaan sairautemme ja kipumme. Anna meille voimaa hänen rakkaudestaan, niin että tuemme heikkoja ja kärsiviä ja huojennamme heidän kuormaansa. Auta meitä kulkemaan niiden rinnalla, jotka kaipaavat ystävyyttä ja lohdutusta.

Siunaa kaikkia, jotka tekevät työtä sairaaloissa ja muissa laitoksissa. Anna heille voimia, ettei väsyminen ja jatkuva kärsimyksen kohtaaminen turruttaisi heitä. Kiitos siitä, että sinä itse olet läsnä siinä työssä, jossa kärsivät saavat apua ja toivoa.

b)

Ole lähellä sairaita ja kärsiviä, vanhuksia ja kuolevia. Anna heille lohdutusta Poikasi kärsimyksestä. Anna heitä hoitaville ja meille kaikille taitoa ja voimaa välittää heille inhimillistä läheisyyttä ja huolenpitoa.

Sulje huolenpitoosi ja isälliseen rakkauteesi yksinäiset, ne, joilla ei ole läheisiä tai jotka ovat unohdettuja. Ole myös lähellä niitä, jotka kärsivät vankilatuomiota. Anna meille alttiutta, että jaksamme muistaa niitä, jotka ovat yksin, pitää heihin yhteyttä ja tuoda heille iloa ja virkistystä.

c)

Me rukoilemme niiden perheiden puolesta, joiden elämässä henkinen tai ruumiillinen väkivalta aiheuttaa pelkoa, ahdistusta ja kipua. Ole lyötyjen ja loukattujen rinnalla ja anna heille rohkeutta ja voimaa puolustautua ja vaatia ihmisarvoista kohtelua. Osoita lyöjille heidän tekojensa seuraukset. Johdata heitä muutokseen armosi ja rakkautesi tähden. Auta meitä taistelemaan kaikkea väkivaltaa vastaan.

d)

Rukoilemme niiden lasten puolesta, joista kukaan ei pidä huolta. Rukoilemme kodittomien lasten / katulasten puolesta, jotka joutuvat etsimään ruokaa, majapaikkaa ja muita elämän välttämättömiä tarpeita. Rukoilemme niiden lasten puolesta, jotka kärsivät väkivaltaa, joita käytetään hyväksi ja jotka ovat kauppatavaraa. Auta meitä näkemään, mitä voimme tehdä lasten auttamiseksi. Anna välittämisen mieltä.

e)

Kristus, Vapahtajamme, sinä tulit ihmisen rinnalle ja sait syyttömänä osaksesi kärsimyksen ja kuoleman. Maailma on täynnä vääryyttä ja väkivaltaa, sortoa ja julmuutta. Pyydämme, että sinä olisit Pyhän Henkesi kautta siellä, mihin mitkään turvatoimet eivät ulotu. Sinä tunnet ihmisen pelon ja ahdistuksen. Sinä tunnet lyöntien ja väärinkohtelun kivut. Auta meitäkin asettumaan heikkojen rinnalle. Muuta asenteitamme välinpitämättömyydestä välittämiseen. Osoita tie arjen rakkaudentekoihin.

Johdatus esirukouspyyntöihin ja hiljaiseen rukoukseen

Jumala, Isämme. Me uskomme sinun käsiisi ne, joiden puolesta on pyydetty esirukousta: – – (esirukouspyynnöistä muotoillut rukousaiheet). Sinä, joka Jeesuksessa olet itse kokenut ihmiselämän vaivat, ota nämä veljemme ja sisaremmme hoitoosi. Anna heille vahva luottamus siihen, että sinä olet heidän kanssaan.

Esirukouksen päätös

a)

Jumala, Isämme. Me ylistämme sinua rakkaudestasi ja huolenpidostasi. Anna Poikasi ristinkuoleman ja ylösnousemuksen kirkkauden loistaa meille ja valaista kaikki vaiheemme. Jätämme koko elämämme sinun käsiisi. Vahvista meitä kulkemaan eteenpäin pyhien yhteydessä, joka ulottuu yli kaikkien aikojen kirkkauteen saakka. Kiitos siitä, että sinä elät ja hallitset Poikasi ja Pyhän Hengen kanssa iankaikkisesta iankaikkiseen.

b)

Pyhä Jumala. Sinulle me tuomme kiitoksemme. Sinä olet meidät luonut, ja sinun me olemme. Me ylistämme sinua uskomme ja toivomme perustasta, Poikasi ristinuhrista ja ylösnousemuksesta sekä Pyhän Hengen uutta luovasta työstä. Kiitämme siitä, että armosi kestää ikuisesti eikä uskollisuutesi horju. Me ylistämme sinua siitä, että meillä on nimessäsi turva niin ilon kuin hädänkin hetkenä. Auta meitä pysymään uskollisina sinulle ja toteuttamaan tahtoasi jokapäiväisessä elämässämme. Anna matkallemme autuas loppu ja ota meidät luoksesi ikuisen iloon.

c)

Taivaallinen Isä. Sinä lähetit Poikasi avaamaan meille tien ikuisen elämään.auta meitä elämässä ja kuolemassa turvautumaan hänen armoonsa. Kun lähtöhetkemme tulee, ota meidät luoksesi taivaan kotiin, jossa saamme ylistää sinua ikuisesti.

Erityistilanteet

a)

Koulujen ja muiden oppilaitosten lukuvuoden alkaessa.

Rakas Jumala, taivaallinen Isämme. Kiitos virkistävästä kesälomasta. Kiitos siitä, että saamme aloittaa uuden lukuvuoden. Pyydämme sinulta siunausta koulujen ja kotien kasvatustyölle.

Anna opettajille viisautta, voimia ja kärsivällisyyttä heidän työssään. Suo, että oppilaat viihtyisivät koulussa ja haluaisivat oppia ja tehdä työtä tulevaisuutensa hyväksi. Rukoilemme oppilaiden ja heidän kotiensa puolesta. Erityisesti muistamme edessäsi niitä lapsia/nuoria/opiskelijoita, jotka eivät saa kotoaan tukea koulutyölleen ja ovat vaarassa syrjäytyä. Rukoilemme niiden puolesta, jotka asettavat itselleen liian korkeita tavoitteita ja ahdistuvat yrittäessään saavuttaa ne. Rukoilemme koulussa kiusattujen puolesta ja niiden puolesta, jotka purkavat pahaa oloaan kiusaamalla muita. Anna reilun toveruuden ja yhteishengen vallita koulussa. Anna kaikille turvallinen koulutie.

b)

Yliopistojen ja korkeakoulujen lukuvuoden alkaessa.

Rakas Jumala, elämän Luoja ja kaiken viisauden ja totuuden lähde. Me kiitämme sinua etuoikeudesta saada tehdä työtä ja opiskella yliopistossa/korkeakoulussa. Kiitämme mahdollisuudesta oppia uutta ja tutkia sinun luomaasi maailmaa. Kiitämme löytämisen ja luomisen ilosta. Kiitämme sinua työyhteisöstä, joka innostaa meitä entistä parempiin suorituksiin ja jossa voimme yhdessä sekä iloita saavutuksistamme että surra epäonnistumisiamme. Kiitämme sinua työ- ja opiskelutovereista.

Siunaa kaikkia yliopistojen ja korkeakoulujen työntekijöitä, opettajia, muuta henkilökuntaa ja opiskelijoita. Anna opettajille viisautta ja voimia tärkeässä kasvatustyössään. Synnytä opiskelijoissa rakkaus tietoon ja motivaatio oppia lisää ja etsiä uutta. Anna työmme menestyä ja anna sen koitua isänmaan, ihmiskunnan ja koko luomasi maailman hyväksi.

Rukoilemme sinua niiden puolesta, joiden opiskelu sujuu hyvin, ja niiden puolesta, joiden opiskelua vaikeuttavat toimeentulohuolet, sairaudet, ihmissuhdeongelmat, sydänsurut tai huonot elämäntavat. Rukoilemme sinua niiden puolesta, joiden itsetunto on heikko. Rukoilemme niiden puolesta, jotka uupuvat tai masentuvat. Lujita yhteisömme jäsenten yhteenkuuluvuutta ja solidaarisuutta. Suo, että tuntuksimme vastuumme korkeimmasta koulutuksesta ja sivistyksestä.

c)

Koulujen ja muiden oppilaitosten lukuvuoden päättyessä.

Rakas Jumala. Kevätjuhla ja koulutyön päättymisen täyttävät mielemme ilolla ja kiitollisuudella. Sinä olet siunannut lukuvuotemme, olet antanut meille työn iloa ja oppimisen intoa.

Kiitämme hyvistä ja kärsivällisistä opettajista, reiluista kavereista ja uskollisista ystävistä. Kiitämme vanhempien kannustuksesta, tuesta ja rakkaudesta. Kiitämme etuoikeudesta saada käydä koulua ja opiskella. Erityisesti pyydämme siunaustasi ja johdatustasi niille, jotka nyt päättävät koulunsa. Anna heidän löytää paikkansa elämässä ja päästä opiskelemaan ja työhön alalle, joka heitä kiinnostaa ja jossa he voivat palvella lähimmäisiään. Kiitos, että me kaikki saamme olla rakentamassa maamme ja koko maailman tulevaisuutta. Kiitos menestyksestä ja epäonnistumisista, voitoista ja tappioista. Kiitos haasteista, jotka odottavat edesspäin. Kiitos elämästä, jota varten olemme opiskelleet. Suo meidän kestää sen paineet ja vastoinkäymiset. Anna kristillisen uskon ja eettisten arvojen luoda elämällemme kestävä pohja. Siunaa maamme nuorisoa ja anna sille tulevaisuus ja toivo.

d)

Kirkolliskokouksen aikana.

Laupias, uskollinen Jumala. Sinä kokoat sanallasi ja Hengelläsi pyhän, yhteisen seurakunnan. Suojele armossasi kirkkoamme. Auta sitä pysymään aina totuudessa, niin että sanaasi saarnataan puhtaasti ja pyhät sakramentit jaetaan oikein. Anna rakkauden ja yhteyden kasvaa kirkossamme. Siunaa kirkolliskokousta ja täytä sen edustajat viisaudella ja Pyhällä Hengellä, niin että heidän päätöksensä koituisivat sinun nimesi kunniaksi ja kirkkosi parhaaksi.

e)

Piispanvaalissa.

Kaikkivaltias, iankaikkinen Jumala. Me kiitämme sinua siitä, että olet antanut Poikasi Jeesuksen Kristuksen ylipapiksi, kaitsijaksi ja palvelijaksi. Anna meille Pyhä Henkesi, jotta osaisimme valita hiippakunnallemme sinun mielesi mukaisen piispan. Ole kanssamme ja puhdist sydämemme. Johdata valintaamme niin, että se koituisi sinun kunniaksesi ja kirkkomme parhaaksi.

f)

Piispantarkastuksessa.

Laupias, uskollinen Jumala. Me kiitämme sinua, että suuresta armostasi suojelet ja varjelet kirkkoasi maan päällä. Lähetä meille Pyhä Henkesi. Tue hiippakuntamme piispaa ja auta seurakuntamme työntekijöitä jaksamaan työssään. Anna heille ja luottamushenkilöille uusia, innostavia työnäkyjä ja rohkaise lähtemään niiden viitoittamalle tielle. Herra, salli tämän piispantarkastuksen koitua seurakuntamme parhaaksi. Anna Kristuksen tuntemisen sekä uskon, toivon ja rakkauden lisääntyä keskellämme. Ota meistä pois kaikki, mikä ei ole sinun mielesi mukaista. Suo meille armoa, että kaikessa noudatamme pyhää tahtoasi.

g)

Pappia valittaessa.

Herra Jeesus Kristus, sinä ylipaimen. Me kiitämme sinua, että olet perustanut kirkkoosi sanan ja sakramenttien hoitamisen viran ja säilyttänyt sen tähän päivään asti. Johdata ja siunaa vaaliamme niin, että saisimme tämän viran hoitajaksi seurakuntaamme sinun mielesi mukaisen papin. Anna meille uskollinen palvelija, joka Henkesi valaisemana julistaa puhtaasti sanaasi ja rakentaa seurakuntaa yhdessä työtovereidensa kanssa. Anna meille paimen, jolla on kyky kohdata kärsiviä, epäonnistuneita ja syrjäytyneitä ja joka myös omassa elämässään on esikuvana seurakunnalle. Ohjaa valintaamme tahtosi mukaan sinun kunniaksesi ja seurakuntamme parhaaksi.

h)

Seurakunnan viranhaltijaa/työntekijää valittaessa.

Kaikkivaltias, iankaikkinen Jumala. Me kiitämme sinua siitä, että siunaat seurakuntaasi monilla armolahjoilla. Ohjaa meitä valitsemaan seurakuntaamme sellainen – – (työntekijä), joka hoitaa tehtävänsä taitavasti, uskollisesti ja sinun sanaasi luottaen. Auta meitä, että valintamme koituisi sinun kunniaksesi ja seurakuntamme parhaaksi.

i)

Itsenäisyyspäivänä.

Iankaikkinen, laupias Jumala. Sinä ohjaat kansojen kohtalot. Me kiitämme ja ylistämme sinua siitä, että olet voimakkaalla kädelläsi johdattanut kansaamme menneinä aikoina ja antanut sille vapauden ja itsenäisyyden. Me rukoilemme sinulta, jolta jokainen hyvä anti ja täydellinen lahja tulevat: Auta meitä säilyttämään tämä lahjasi. Varjele valtakuntaamme. Anna rauhan ja keskinäisen yhteyden vallita maassamme, uskon ja rakkauden kasvaa keskuudessamme. Opetä meitä käyttämään oikein vapauttamme. Auta kansaamme täyttämään tehtävänsä muiden kansakuntien keskellä.

Varjele ja siunaa kaikkia julkisen vallan käyttäjiä, valtakunnan ylintä johtoa, kaikkia päättäjiä ja viranomaisia. Anna heidän toimiinsa sinun tahtosi mukaista viisautta. Auta koteja ja kouluja kasvattamaan uutta sukupolvea sinun tuntemiseesi, jumalanpelkoon ja hyviin tapoihin. Siunaa kirkkosi työ kansamme keskuudessa. Anna meille kaikille armosi, niin että eläisimme täällä sinun lapsinasi ja pääsisimme vihdoon taivaalliseen valtakuntaasi.

TAI

Kaikkivaltias, laupias Jumala, suuri neuvoissa ja väkevä töissä. Me kiitämme sinua, että olet johdattanut kansaamme voimallisella kädelläsi ja antanut sille vapauden. Sinulta olemme saaneet tämän maan. Täällä sinä olet antanut vanhempiemme tehdä työtä, tänne olet valmistanut meille kodin ja täällä lapsemme varttuvat. Sinä olet antanut peltojen kasvaa, elinkeinojen kehittyä ja sukupolvien nauttia hyvyttäsi. Sinulta ovat tulleet myötäkäymisen ja vastoinikäymisen ajat. Sinä olet ollut turvamme sukupolvesta toiseen.

Me rukoilemme sinua: Ole kanssamme, niin kuin olet ollut menneitten

sukupolvien kanssa. Anna kunniasi, armosi ja totuutesi vallita täällä. Auta meitä rakentamaan yhteiskuntaamme, niin että jokainen voisi tuntea tämän maan kodikseen. Anna sopu ja yksimielisyys. Siunaa kaikkia, jotka tahtovat isänmaamme parasta, mutta tee tyhjiksi niiden aikeet, jotka tahtovat tuottaa sille vahinkoa ja onnettomuutta. Auta meitä tuomaan hyvät lahjamme myös kansakuntien yhteiseksi parhaaksi.

j)

Eduskuntavaalien aikana.

Kaikkivaltias Jumala. Me kiitämme sinua, että olet suuressa hyvyydessäsi antanut meille vapaan isänmaan. Auta meitä täyttämään oikein kansalaisvelvollisuutemme ja valitsemaan eduskuntaan edustajia, jotka käyttävät valtaa kansamme parhaaksi ja muistavat, että kaikki valta tulee sinulta. Anna niille, jotka tulevat valituiksi, viisautta ja voimaa täyttämään kutsumuksensa sinulle kunniaksi ja isänmaallemme parhaaksi. Poista kaikki itsekkyyt, katkeruus ja epäluulo ja opeta meitä asettamaan kansamme menestys omien etujemme edelle. Johdata meitä sinun tahtosi mukaan.

k)

Presidentinvaalin aikana.

Herra Jumala, sinä kansojen kaitsija. Johdata kansaamme edessä olevassa presidentinvaalissa. Lahjoita meille hyvä ja jumalaapelkäävä johtaja, jolla on viisauden henki ja joka lujana ja horjumatta noudattaa oikeutta ja vanhurskautta. Anna hänen toimiansa menestyä, niin että ne edistävät kansamme parasta, yksimielisyyttä ja rauhaa. Auta häntä johtamaan maata taitavasti ja nimesi kunniaksi.

l)

Erilaisissa vaaleissa.

Laupias ja armollinen Jumala. Sinä kutsut meitä palvelemaan toisiamme seurakunnassamme/kunnassamme/maassamme / Euroopan unionissa. Ohjaa valintojamme edessä olevissa – – vaaleissa sinun kunniaksesi ja seurakuntamme/kuntamme/isänmaamme / Euroopan unionin parhaaksi. Anna luottamuksen ja rakkauden hengen kuljettaa meitä muutosten keskellä tulevaisuutta kohti. Lahjoita valitulle/valituille palvelemisen ja alttiuden mieltä.

m)

Valtiopäivien kokoontuessa.

Kaikkivaltias, armollinen Jumala. Sinulta tulevat kaikki hyvät aikeet, oikeat neuvot ja vanhurskaat työt. Anna siunauksesi maamme eduskunnalle, että se vastuunsa tuntien edistäisi sinun kunniaasi, kansamme parasta ja kansakuntien yhteyttä. Anna sille viisautta ja keskinäistä sopua, että sen työ menestyisi ja kantaisi hedelmää tulevillekin sukupolville.

n)

Valtiopäivien päättyessä.

Iankaikkinen Jumala, rakas taivaallinen Isä, suuri neuvoissa ja väkevä töissä. Me kiitämme sinua, että olet kaikkivaltiaalla kädelläsi varjellut kansamme eduskuntaa. Me tuomme sinulle kiitoksen ja kunnian kaikista rehellisistä aikomuksista ja hyvistä päätöksistä. Auta meitä elämään tahtosi mukaan, niin että sinun kunniasi asuisi maassamme ja armo ja totuus kohtaisivat toisensa. Ole, Herra, meidän kanssamme, niin kuin olet ollut isiemme kanssa.

Kolehdin siunaaminen

1.

Me kiitämme sinua, taivaallinen Isä,
kaikesta hyvästä, minkä olet meille suonut.
Siunaa tämä uhrilahja.
Anna sen koitua – – hyväksi tahtosi mukaan.

2.

Herra, sinun omastasi me annamme,
sinun lahjaasi jaamme.
Ota vastaan meidät ja meidän lahjamme
Jeesuksen Kristuksen tähden.

3.

Me ylistämme sinua, Jumalamme,
kaikkien hyvien lahjojen antaja.
Me kannamme eteesi,
mitä olemme lahjaksi saaneet.
Siunaa tämä kolehti
ja anna sen koitua – – hyväksi.

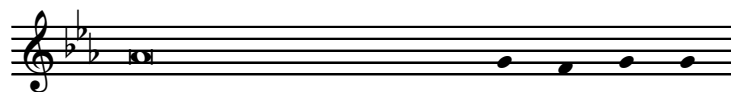
Ehtoollisrukous (Eukaristinen rukous)

Prefaatio

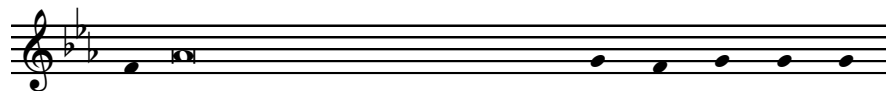
Prefaation alku

L To - tisesti on oikein ja arvollista,

että me kiitämme sinua aina ja kaik - ki - al - la,

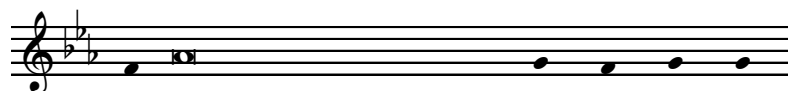

py - hä Herra, kaikkivaltias Isä, iankaik - ki - nen Ju - ma - la,

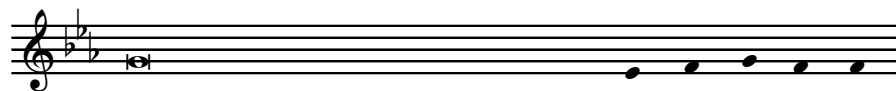

Jeesuksen Kristuksen, meidän Her - ram - me kaut - ta.

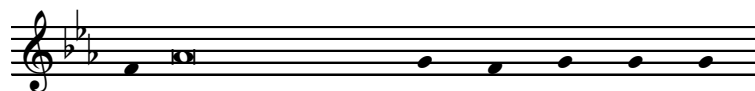
Prefaation päätös (yleinen)

Hän on kärsinyt kuoleman meidän puo - les - tam - me

ja ylösnousemisellaan avannut meille tien i - kui - seen e - lä - mään.

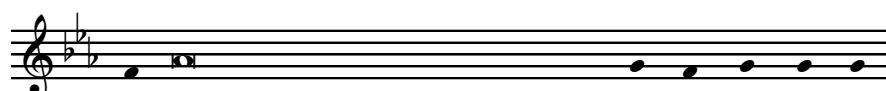

Me kiitämme sinua tästä tai - vaan lah - jas - ta

ja laulamme sinulle ylistystä enkelien ja kaikkien py - hi - en kans - sa:

TAI

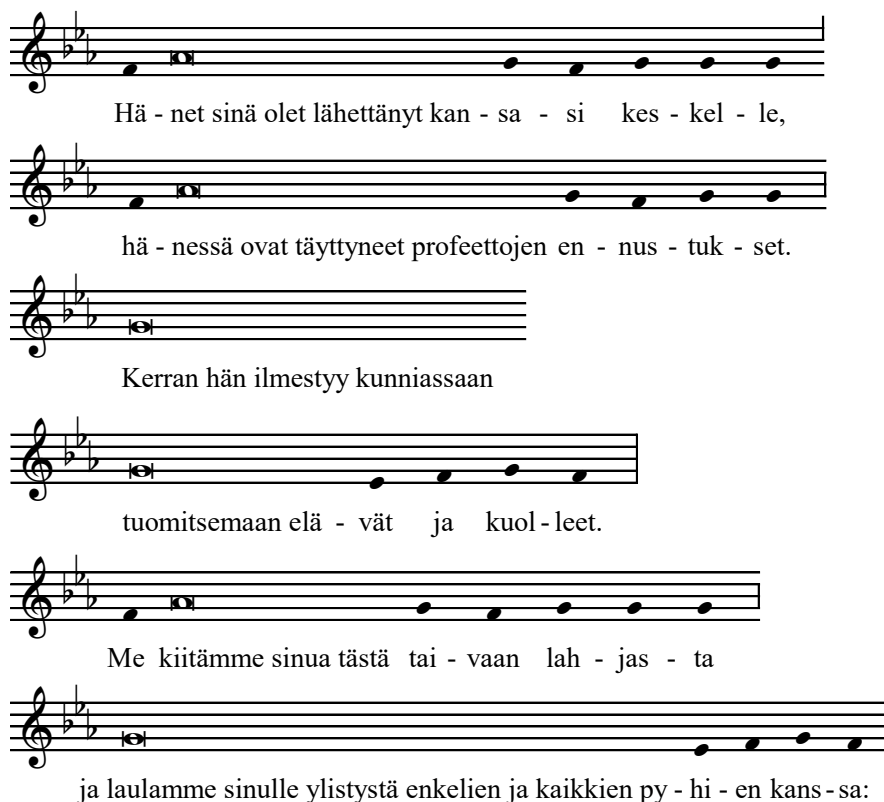
Hä - net sinä olet antanut kuolemaan ja herät - tä - nyt kuol - leis - ta,

et - tä me pelastuisimme synnin ja kuo - le - man val - las - ta
ja saisimme iankaik - ki - sen e - lä - män.
Me kiitämme sinua tästä tai - vaan lah - jas - ta
ja laulamme sinulle ylistystä enkelien ja kaikkien py - hi - en kans - sa:

Prefaation päätös adventtiaikana

Hänet sinä olet lähettänyt kansasi keskelle,
hänessä ovat täyttyneet profettojen ennustukset.
Kerran hän ilmestyy kunniansaan tuomitsemaan elävät ja kuolleet.
Me kiitämme sinua tästä taivaan lahjasta
ja laulamme sinulle ylistystä enkelien ja kaikkien pyhien kanssa:

Hä - net sinä olet lähettänyt kan - sa - si kes - kel - le,
hä - nessä ovat täyttyneet profettojen en - nus - tuk - set.
Kerran hän ilmestyy kunniansaan
tuomitsemaan elä - vät ja kuol - leet.
Me kiitämme sinua tästä tai - vaan lah - jas - ta
ja laulamme sinulle ylistystä enkelien ja kaikkien py - hi - en kans - sa:

Prefaation päätös jouluna

Hänen syntymällään sinä valaisit maailman,
karkotit kuoleman varjon

ja lahjoitit meille ikuisen elämän toivon.
Me kiitämme sinua tästä taivaan lahjasta
ja laulamme sinulle ylistystä enkelien ja kaikkien pyhien kanssa:

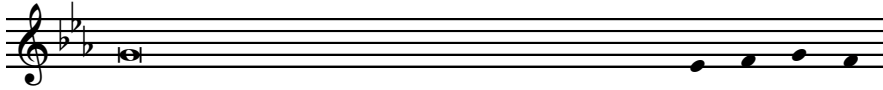
Hä - nen syntymällään sinä va - lai - sit maa - il - man,
kar - kotit kuo - le - man var - jon
ja lahjoitit meille ikuisen e - lä - män toi - von.
Me kiitämme sinua tästä tai - vaan lah - jas - ta
ja laulamme sinulle ylistystä enkelien ja kaikkien py - hi - en kans - sa:

Prefaation päätös jouluaikana sekä kynttilänpäivänä ja Marian ilmestyspäivänä

Sinä olet antanut ainoan Poikasi tulla maailmaan ja syntyä ihmiseksi,
että meistä tulisi sinun lapsiasi ja pääsisimme pimeydestä valoon.
Me kiitämme sinua tästä taivaan lahjasta
ja laulamme sinulle ylistystä enkelien ja kaikkien pyhien kanssa:

Si - nä olet antanut ainoan Poikasi tulla maailmaan
ja syntyä ih - mi - sek - si,
että meistä tulisi sinun lapsiasi
ja pääsisimme pimey - des - tä va - loon.
Me kiitämme sinua tästä tai - vaan lah - jas - ta

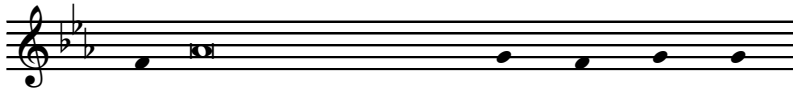
ja laulamme sinulle ylistystä enkelien ja kaikkien py - hi - en kans - sa:

Prefaation päätös loppiaisena

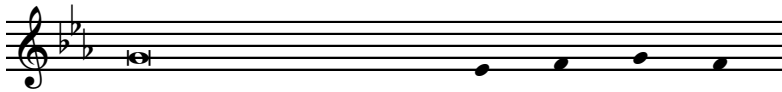
Hänen kirkkautensa loistaa keskellämme
ja näyttää meille tien pimeydestä valoon.

Me kiitämme sinua tästä taivaan lahjasta

ja laulamme sinulle ylistystä enkelien ja kaikkien pyhien kanssa:

Hä - nen kirkkautensa loistaa kes - kel - läm - me

ja näyttää meille tien pimey - des - tä va - loon.

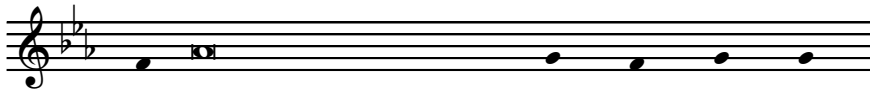
Me kiitämme sinua tästä tai - vaan lah - jas - ta

ja laulamme sinulle ylistystä enkelien ja kaikkien py - hi - en kans - sa:

Prefaation päätös loppiaisaikana ja paastonaikaa edeltävinä sunnuntaina

Hän eli keskellämme kuuliaisena tahdollesi,
ja hänen teoissaan tuli ilmi sinun kirkkautesi.
Me kiitämme sinua tästä taivaan lahjasta
ja laulamme sinulle ylistystä enkelien ja kaikkien pyhien kanssa:

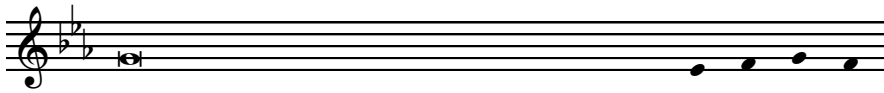
Hän eli keskellämme kuuliaisena tah - dol - le - si,

ja hänen teoissaan tuli ilmi sinun kirk - kau - te - si.

Me kiitämme sinua tästä tai - vaan lah - jas - ta

ja laulamme sinulle ylistystä enkelien ja kaikkien py - hi - en kans - sa:

Prefaation päätös paastonaikana

Sinä et ole jättänyt meitä synnin ja kuoleman valtaan,
vaan olet antanut Poikasi kuolla meidän tähtemme,
että me kuolisimme pois synnistä ja eläisimme sinulle.
Me kiitämme sinua tästä taivaan lahjasta
ja laulamme sinulle ylistystä enkelien ja kaikkien pyhien kanssa:

Si - nä et ole jättänyt meitä synnin ja kuo - le - man val - taan,

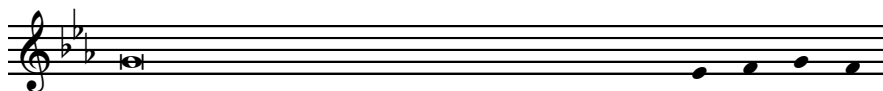
vaan olet antanut Poikasi kuolla mei - dän täh - tem - me,

että me kuolisimme pois synnistä ja eläi - sim - me si - nul - le.

Me kiitämme sinua tästä tai - vaan lah - jas - ta

ja laulamme sinulle ylistystä enkelien ja kaikkien py - hi - en kans - sa:

Prefaation päätös kärsimysaikana

5. paastonajan sunnuntaista lähtien.

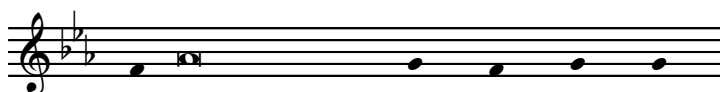
Hän oli kuuliainen kuolemaan asti.

Hän kesti loppuun saakka kiusaukset ja kärsimykset

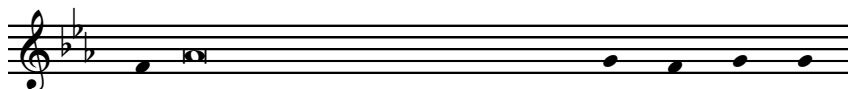
pelastaakseen meidät pahan vallasta.

Me kiitämme sinua tästä taivaan lahjasta

ja laulamme sinulle ylistystä enkelien ja kaikkien pyhien kanssa:

Hän oli kuuliainen kuo - le - maan as - ti.

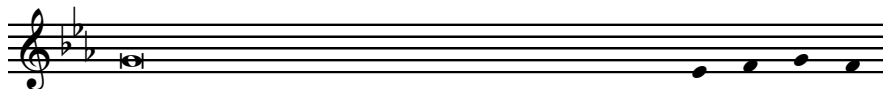
Hän kesti loppuun saakka kiusaukset ja kär - si - myk - set

pelastaakseen meidät pa - han val - las - ta.

Me kiitämme sinua tästä tai - vaan lah - jas - ta

ja laulamme sinulle ylistystä enkelien ja kaikkien py - hi - en kans - sa:

Prefaation päätös pääsiäisyönä ja pääsiäispäivänä

Hän on meidän pääsiäislampaamme,

joka on uhrattu puolestamme.

Kuolemalla hän kukisti kuoleman

ja ylösnousemisellaan avasi meille tien ikuiseen elämään.

Sen tähden kaikki maa riemuitsee tänä yönä/päivänä

ja viettää juhlaa pääsiäisestä iloiten.

Me kiitämme sinua tästä taivaan lahjasta

ja laulamme sinulle ylistystä enkelien ja kaikkien pyhien kanssa:

Hän on meidän pää - si - äis - lam - paam - me,

joka on uhrattu puo - les - tam - me.

Messu ja sanajumalanpalvelus

Kuo - lemalla hän ku - kis - ti kuo - le - man
ja ylösnousemisellaan avasi meille tien i - kui - seen e - lä - mään.
Sen tähden kaikki maa riemuitsee tä - nä yö - nä
tä - nä päi - vä - nä
ja viettää juhlaa pääsiäi - ses - tä i - loi - ten.
Me kiitämme sinua tästä tai - vaan lah - jas - ta
ja laulamme sinulle ylistystä enkelien ja kaikkien py - hi - en kans - sa:

Prefaation päätös pääsiäisaikana

Kuolemalla hän on voittanut kuoleman
ja riemullisella ylösnousemisellaan avannut meille tien ikuiseen elämään.
Hän antoi sydämeemme uuden virren,
kiitoslaulun Jumalallemme.
Me kiitämme sinua tästä taivaan lahjasta
ja laulamme sinulle ylistystä enkelien ja kaikkien pyhien kanssa:

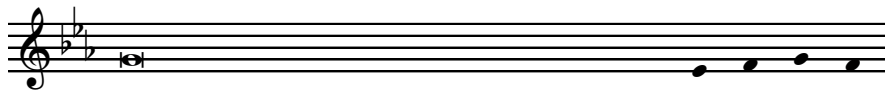
Kuo - lemalla hän on voit - ta - nut kuo - le - man
ja riemullisella ylösnousemisellaan
avannut meille tien i - kui - seen e - lä - mään.
Hän antoi sydämeemme uu - den vir - ren,

kiitoslaulun Ju - ma - lal - lem - me.

Me kiitämme sinua tästä tai - vaan lah - jas - ta

ja laulamme sinulle ylistystä enkelien ja kaikkien py - hi - en kans - sa:

Prefaation päätös helatorstaista helluntaiaattoon

Hänet sinä olet korottanut oikealle puolellesi,

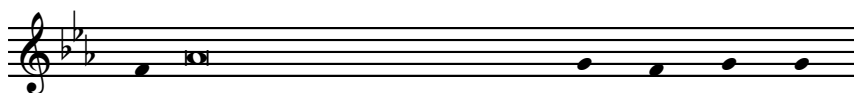
ylemmäksi kaikkia valtoja, voimia ja herruuksia.

Hän rukoilee lakkaamatta puolestamme

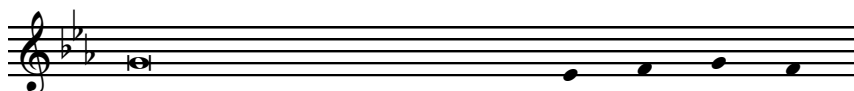
ja antaa meille oikeuden kutsua sinua Isäksemme.

Me kiitämme sinua tästä taivaan lahjasta

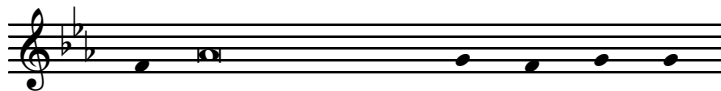
ja laulamme sinulle ylistystä enkelien ja kaikkien pyhien kanssa:

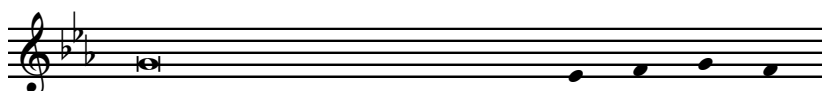
Hä - net sinä olet korottanut oikealle puo - lel - le - si,

ylemmäksi kaikkia valtoja, voimia ja her - ruuk - si - a.

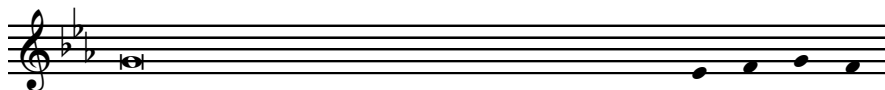
Hän rukoilee lakkaamatta puo - les - tam - me

ja antaa meille oikeuden kutsua sinua I - säk - sem - me.

Me kiitämme sinua tästä tai - vaan lah - jas - ta

ja laulamme sinulle ylistystä enkelien ja kaikkien py - hi - en kans - sa:

Prefaation päätös helluntaina

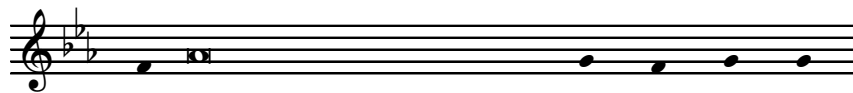
Hänet sinä olet korottanut oikealle puolellesi,

ylemmäksi kaikkia valtoja, voimia ja herruuksia.

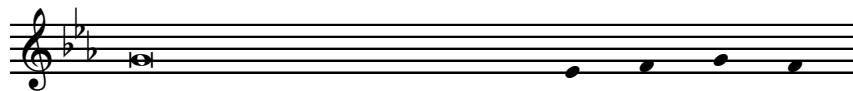
Hänen lupauksensa mukaan sinä olet vuodattanut Pyhän Hengen,

niin että kaikki kansat ja kielet julistaisivat sinun suuria tekojasi.

Me kiitämme sinua tästä taivaan lahjasta
ja laulamme sinulle ylistystä enkelien ja kaikkien pyhien kanssa:

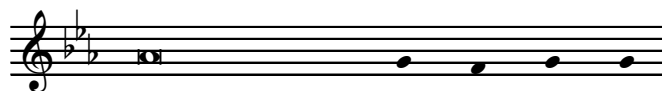
Hä - net sinä olet korottanut oikealle puo - lel - le - si,

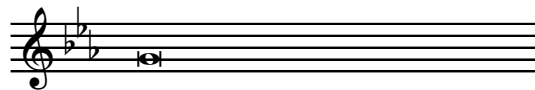
ylemmäksi kaikkia valtoja, voimia ja her - ruuk - si - a.

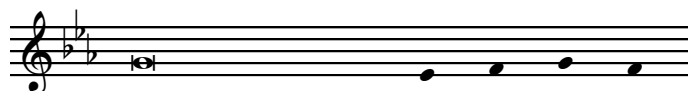
Hä - nen lupauksensa mukaan

sinä olet vuodattanut Py - hän Hen - gen,

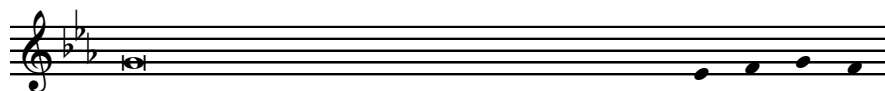
niin että kaikki kansat ja kielet

julistaisivat sinun suuria te - ko - ja - si.

Me kiitämme sinua tästä tai - vaan lah - jas - ta

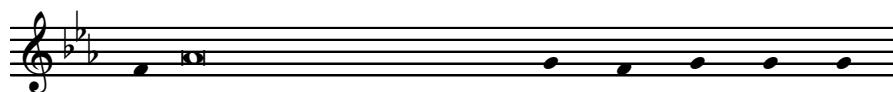
ja laulamme sinulle ylistystä enkelien ja kaikkien py - hi - en kans - sa:

Prefaation päätös apostolien päivänä ja Pyhän Henrikin muistopäivänä

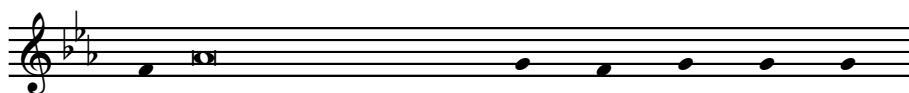
Hänessä pelastuksen sanoma on tullut maailmaan.

Hänestä uskolliset todistajasi ovat kertoneet
ja tuoneet evankeliumin myös meidän maahamme.

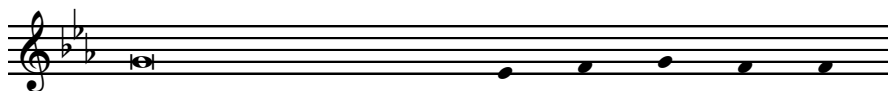
Me kiitämme sinua tästä taivaan lahjasta
ja laulamme sinulle ylistystä enkelien ja kaikkien pyhien kanssa:

Hä - nessä pelastuksen sanoma on tul - lut maa - il - maan.

Hä - nestä uskolliset todistajasi o - vat ker - to - neet

ja tuoneet evankeliumin myös mei - dän maa - ham - me.

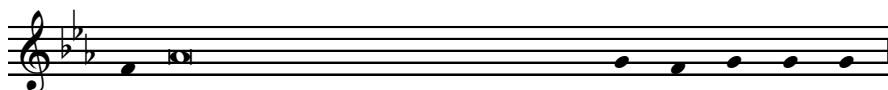
Me kiitämme sinua tästä tai - vaan lah - jas - ta

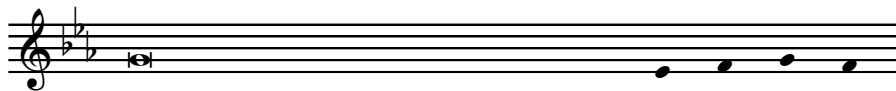
ja laulamme sinulle ylistystä enkelien ja kaikkien py - hi - en kans - sa:

Prefaation päätös mikkelinpäivänä

Sinä annoit Poikasi pelastamaan meidät pahan vallasta
ja lähetät pyhät enkelisi johdattamaan ja suojelemaan meitä.
Me kiitämme sinua tästä taivaan lahjasta
ja laulamme sinulle ylistystä enkelien ja kaikkien pyhien kanssa:

Si - nä annoit Poikasi pelastamaan meidät pa - han val - las - ta

ja lähetät pyhät enkelisi johdattamaan ja suoje - le - maan mei - tä.

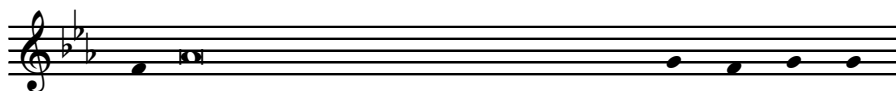
Me kiitämme sinua tästä tai - vaan lah - jas - ta

ja laulamme sinulle ylistystä enkelien ja kaikkien py - hi - en kans - sa:

Prefaation päätös valvomisen sunnuntaina ja tuomiosunnuntaina

Hänessä sinä olet antanut meille ylösnousemuksen toivon,
että me voisimme turvallisesti odottaa iankaikkista valtakuntaasi.
Me kiitämme sinua tästä taivaan lahjasta
ja laulamme sinulle ylistystä enkelien ja kaikkien pyhien kanssa:

Hä - nessä sinä olet antanut meille ylösnouse - muk - sen toi - von,

että me voisimme turvallisin mielin

odottaa iankaikkista val - ta - kun - taa - si.

Me kiitämme sinua tästä tai - vaan lah - jas - ta

ja laulamme sinulle ylistystä enkelien ja kaikkien py - hi - en kans - sa:

Pyhä

Nämä vaihtoehdot on tarkoitettu käytettäväksi ensisijaisesti muissa kuin sunnuntain tai muun pyhäpäivän pääjumalanpalveluksissa.

1.

Sävelmä voidaan laatia vapaasti. Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 735.

1. Pyhä, pyhä, pyhä! kaikuu kaikki maa.
Kaikkivaltiasta, kansat, palvokaa.
Pyhyytensä näyttää Herra voimassaan,
maan ja taivaan täyttää kirkkaudellaan.
2. Hoosianna! soikoon kautta kansojen,
kuninkaamme saapuu luokse ihmisten.
Siunattu hän olkoon, hän on auttaja.
Hoosianna soikoon korkeuksissa!

2.

Sävelmä voidaan laatia vapaasti. Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 736.

1. Pyhä olet, Jumalamme,
ihmeellinen, ikuinen.
Maa on täynnä kunniaasi
kirkkautta säteillen.
2. Hoosianna korkeuksissa!
Siunattu nyt olkoon hän,
joka Herran nimeen saapuu,
antaa meille elämän.

3.

Sävelmä voidaan laatia vapaasti. Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 737.

1. Oi suuri Jumalamme,

nimesi pyhä on.
Koko maailmamme täyttää
kirkkaus suunnaton.
Laulavat kunniaasi
meret ja metsän puut,
taivaiden enkeljoukot
ja ihmislasten suut.

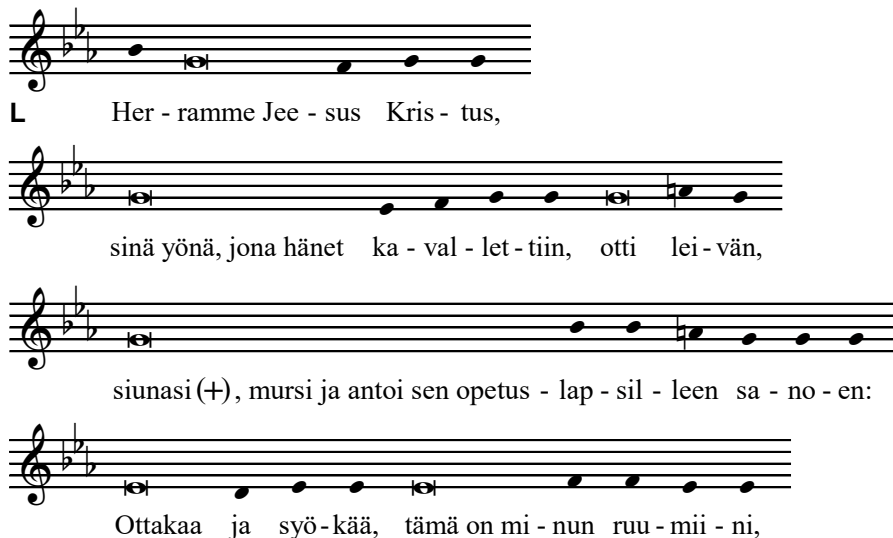
2. Oi suuri Auttajamme,
kiitetty nyt on hän,
joka Herran nimeen saapuu
ja antaa elämän.
Nyt kaikuu hoosianna.
Se korkeuksissa soi.
Jo kiittää luomakunta.
Hän avun meille toi.

4.

Sävelmä voidaan laatia vapaasti. Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 738.

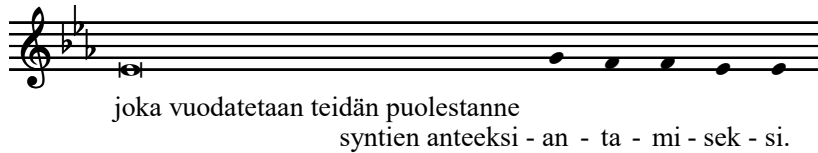
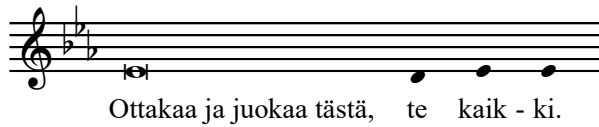
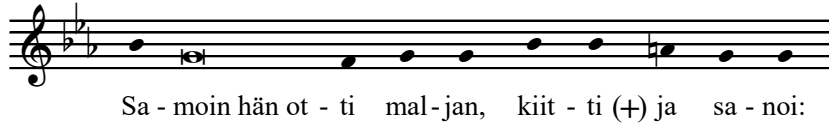
1. Pyhä, pyhä, pyhä Herra Sebaot!
Kirkkautta tulvillaan on taivas, maa.
Hoosianna, hoosianna korkeuksissa!
Luomakunta Valtiastaan kumartaa.
2. Pyhä, pyhä, pyhä Herra Sebaot!
Kuninkaamme saapuu Herran nimessä.
Hoosianna, hoosianna korkeuksissa,
siunattu nyt olkoon Pyhä Väkevä.

Ehtoollisen asetussanojen sävelmä

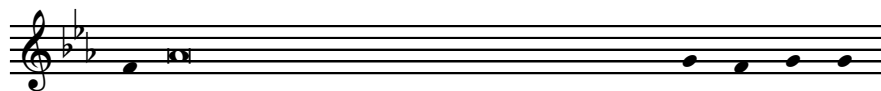

L Her - ramme Jee - sus Kris - tus,
sinä yönä, jona hänet ka - val - let - tiin, otti lei - vän,
siunasi (+), mursi ja antoi sen opetus - lap - sil - leen sa - no - en:
Ottakaa ja syö - kää, tämä on mi - nun ruu - mii - ni,

Messu ja sanajumalanpalvelus

TAI

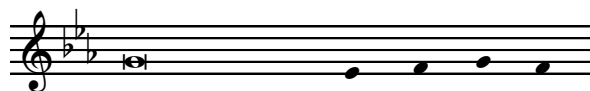
L Her - ramme Jeesus Kristus, sinä yönä, jona hänet ka - val - let - tiin,

otti leivän, siunasi (+), mursi ja antoi sen opetuslap - sil - leen sa - no - en:

Ot - takaa ja syökää, tämä on minun ruumiini,
joka annetaan teidän puo - les - tan - ne.

Tehkää se minun muis - tok - se - ni.

Sa - moin hän ot - ti mal - jan, kiit - ti (+) ja sa - noi:

Ot - takaa ja juokaa täs - tä, te kaik - ki.

Tä - mä malja on uusi liitto minun ve - res - sä - ni,

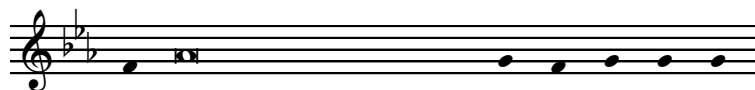

joka vuodatetaan teidän puolestanne syntien anteeksi - an - ta - mi - sek - si.

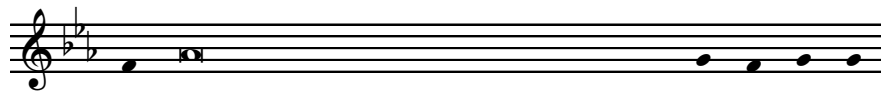

Niin usein kuin te sii - tä juot - te, tehkää se minun muis - tok - se - ni.

Päätösylistyksen sävelmä

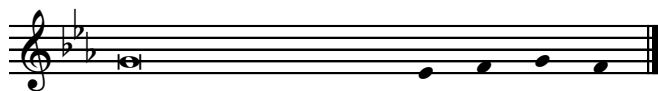

L Hä - nen kauttaan, hänen kans - saan ja hä - nes - sä

kuu - luu sinulle, kaikkivaltias Isä, Pyhän Hengen yh - tey - des - sä

Messu ja sanajumalanpalvelus

kunni ja kirkkaus aina ja i - kui - ses - ti.

Isä meidän (ekumeeninen sanamuoto)

Herran rukouksen ekumeenista sanamuotoa voidaan käyttää ekumeenisissa tilaisuuksissa.

Isä meidän, joka olet taivaissa.
Pyhitetty olkoon sinun nimesi.
Tulkoon sinun valtakuntasi.
Tapahtukoon sinun tahtosi,
myös maan päällä niin kuin taivaassa.
Anna meille tänä päivänä jokapäiväinen leipämme.
Ja anna meille anteeksi velkamme,
niin kuin mekin annamme anteeksi velallisillemme.
Äläkä saata meitä kiusaukseen,
vaan päästä meidät pahasta.
Sillä sinun on valtakunta ja voima ja kunnia iankaikkisesti.
Aamen.

Jumalan Karitsa

Nämä vaihtoehdot on tarkoitettu käytettäväksi ensisijaisesti muissa kuin sunnuntain tai muun pyhäpäivän pääjumalanpalveluksissa.

1.

Sävelmä voidaan laatia vapaasti. Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 739.

1. Jumalan Karitsa,
pelasta, armahda!
Sinä maailman synnin kannoit,
sinä ristillä uhrin annoit
kaikkien puolesta.
2. Jumalan Karitsa,
rauhasi lahjoita!
Sinä maailman synnin kannoit,
sinä elämän meille annoit,
kuoleman voittaja.

2.

Sävelmä voidaan laatia vapaasti. Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 740.

1. Jumalan Karitsa, syntien kantaja,
ainoa auttaja, anteeksiantaja,
kuule ja armahda meitä.
2. Jumalan Karitsa, puhdas ja viaton,
itsesi lahjoitat, sinussa armo on,
kuule ja armahda meitä.
3. Jumalan Karitsa, syntisten ystävä,
uhrisi meille on ikuinen elämä.
Rauhasi lahjoita meille.

3.

Sävelmä voidaan laatia vapaasti. Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 741.

1. Kristus, Jumalan Karitsa,
pimeyden karkottaja,
vihän voimien voittaja,
armahda, armahda meitä.
2. Kristus, Jumalan Karitsa,
pyhä uhri, sovittaja,
syntitaakkamme kantaja,
armahda, armahda meitä.
3. Kristus, Jumalan Karitsa,
armon portin aukaisija,
toivon sanoman saattaja,
anna nyt rauhasi meille.

4.

Virsi kirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 742.

1. Pyhä ja puhdas Vapahtaja,
Kristus, Jumalan Karitsa.
Itsesi annoit maailmalle,
saavuit leiväksi nälkäämme.
2. Pyhä ja puhdas Vapahtaja,
Kristus, Jumalan Karitsa.
Itsesi annoit maailmalle,
saavuit juomaksi janoomme.
3. Pyhä ja puhdas Vapahtaja,
Kristus, Jumalan Karitsa.
Itsesi annoit maailmalle,
maksoit, viaton, velkamme.

Kiitosrukous

Yleisiä

1.

Herra, kaikkivaltias Jumala,
sinä teit meidät osallisiksi pyhästä ehtoollisesta.
Me kiitämme sinua tästä lahjasta ja rukoilemme:
Tee meidät kaikkien pyhiesi kanssa
osallisiksi myös taivaan juhla-ateriasta.
Tätä pyydämme Jeesuksen Kristuksen,
meidän Herramme kautta,
joka elää ja hallitsee sinun ja Pyhän Hengen kanssa
aina ja ikuisesti.

2.

Taivaallinen Isä, me kiitämme sinua ehtoollisen lahjasta,
jolla vahvistat uskoamme sinuun.
Liitä meidät rakkaudessa toinen toiseemme
ja säilytä meissä ikuisen elämän toivo.
Kuule rukouksemme Poikasi Jeesuksen Kristuksen tähden.

3.

Kaikkivaltias Jumala, me kiitämme sinua siitä,
että olet siunannut meitä terveeksi tekevällä lahjallasi.
Vahvista uskoamme ja rakkauttamme sinuun
ja Poikaasi Jeesukseen Kristukseen,
joka elää ja hallitsee sinun ja Pyhän Hengen kanssa
aina ja ikuisesti.

Adventtiaika

Herra, kaikkivaltias Jumala,
sinä teit meidät osallisiksi uuden liiton ateriasta.
Me kiitämme sinua tästä lahjasta ja rukoilemme:
Vahvista meitä uskossa, toivossa ja rakkaudessa
odottaessamme Kuninkaamme ja Vapahtajamme ilmestymistä.
Tätä rukoilemme Poikasi Jeesuksen Kristuksen tähden.

Jouluaika

Taivaallinen Isämme.
Kiitos ehtoollisen lahjasta.

Anna Kristuksen asua sydämissämme,
niin että heijastamme hänen valoaan
maailman pimeyteen.
Tätä pyydämme ihmiseksi syntyneen Poikasi
Jeesuksen Kristuksen kautta,
joka elää ja hallitsee sinun
ja Pyhän Hengen kanssa
aina ja ikuisesti.

Paastonaika

Tuhkakeskiviikosta lähtien.

1.

Herra, meidän Jumalamme,
sinä teit meidät osallisiksi elämän leivästä,
Pojustasi Jeesuksesta Kristuksesta.
Me kiitämme sinua tästä armosta ja rukoilemme:
Anna meidän kerran kaikkien pelastettujen joukossa
palvella ja kiittää Jumalan Karitsaa,
joka on arvollinen saamaan kirkkauden, kunnian ja ylistyksen.

2.

Kiitämme sinua, Kristus, ehtoollisen lahjasta.
Sinä tulit vastaukseksi rukouksemme,
leiväksi nälkäämme.
Auta meitä olemaan sinun vastauksesi niille,
joilta puuttuu se mitä meillä on yllin kyllin.
Auta meitä kuulemaan huutoa, jonka sinä kuulit,
ymmärtämään hätää, jonka sinä ymmärsit,
palvelemaan ihmiskuntaa, jota sinä palvelit.
Ylistys sinulle iankaikkisesti.

Kärsimysaika

5. paastonajan sunnuntaista lähtien.

Rakas taivaallinen Isä,
sinä annoit Poikasi uhriksi meidän puolestamme.
Me kiitämme sinua ehtoollisen lahjasta,
jossa saamme syntien anteeksiannon,
elämän ja autuuden.
Pidä meidät Kristuksen omina
elämässä ja kuolemassa.
Tätä rukoilemme
hänen kärsimisensä, kuolemansa
ja ylösnousemisensä tähden.

Pääsiäinen

1.

Herra, meidän Jumalamme.
Me ylistämme sinua
kaikkien kristittyjen kanssa
Poikasi kuolleista nousemisesta.
Kiitos pääsiäisen ilosta,
kiitos siitä, että annat pyhässä ehtoollisessa
meille osallisuuden ikuiseen elämään.
Sinun on valta ja kunnia iankaikkisesti.

2.

Jumala, Isämme,
sinä olet kaiken Luoja ja ylläpitäjä.
Kiitos, että loit tämän päivän, riemunpäivän,
ja toit valon pimeytemme, toivon tyhjyyteemme.
Jeesus Kristus, ylösnoussut Vapahtajamme,
kiitos, että saimme ottaa sinut vastaan leivässä ja viinissä.
Kiitos, että kuljit edellämme
ja muutit kuoleman yön elämän aamuksi.
Jumala, Pyhä Henki,
kirkasta meille ylösnousemuksen sanoma.
Salli sanasi elää meissä
ja lähetä meidät maailmaan viemään toivoa,
joka voittaa tämän elämän vaivan ja kuoleman pelon.
Ylistys ja kunnia olkoon sinulle,
pyhä kolmiyhteinen Jumala,
Isä ja Poika ja Pyhä Henki,
nyt ja iankaikkisesti.

Pääsiäisaika

Me ylistämme sinua, kaikkivaltias Jumala,
että olet Kristuksessa lahjoittanut meille
uuden elämän ja pääsiäisen ilon.
Anna ylösnousemuksen voiman vaikuttaa meissä,
hänen nimeensä kastetuissa.
Kanna meitä rakkaudessasi siihen päivään asti,
jolloin kutsut meidät ikuiseen iloon.
Kuule meitä Poikasi Jeesuksen Kristuksen kautta.

Helluntai

Pyhä Jumala, elämän antaja.
Kiitos siitä, että olet lahjoittanut ehtoollisessa

Kristuksen ruumiin ja veren
iankaikkisen elämän lähteeksi.
Rohkaise meitä Pyhän Hengen voimalla
ja auta viemään sanomaa
ylösnousseesta Kristuksesta kaikkeen maailmaan.
Ylistys olkoon sinulle,
Isä ja Poika ja Pyhä Henki,
nyt ja aina.

Perhejumalanpalvelukset

Johdantosanat

Johdantosanojen alussa puhuttelun jälkeen kerrotaan päivän ja sen jumalanpalveluksen erityisluonteesta. Tämän vapaan osan merkinä on käytetty seuraavassa kahta ajatusviivaa (– –).

1.

Rakkaat ystävät.

– –

Meidät on kastettu Jumalan lapsiksi. Yhtenä suurena perheenä olemme tulleet hänen eteensä. Taivaallinen Isä tuntee meidät. Hän pitää meistä huolta. Kiitämme Jumalaa ja rukoilemme anteeksiantoa Jeesuksen Kristuksen nimessä.

2.

Jumalan perheväki, pienet ja suuret.

– –

Jumalan lapsiksi kastettuina olemme tulleet yhteiseen jumalanpalvelukseen. Olemme kuin yksi suuri perhe, jolla on sekä iloja että huolia. Tuomme taivaallisen Isän eteen kiitoksemme ja pyyntömme. Kerromme hänelle myös ne asiat, jotka painavat mieltämme.

3.

Jumalan perheväki, pienet ja suuret.

– –

Taivaallisen Isän lapsina olemme tulleet yhdessä hänen eteensä. Jumala kutsuu meitä yhteyteensä. On paljon asioita, jotka aiheuttavat epäsopua ja rikkovat yhteyttä kodeissamme ja perheissämme. Tarvitsemme anteeksiantoa ja sovintoa. Sen on Jumala valmistanut meille Jeesuksessa Kristuksessa. Siksi rukoilemme:

4.

Rakkaat ystävät.

– –

Iloiten olemme tulleet Jumalan eteen. Jumala on meidät luonut. Hän on antanut meille elämän ja elämän lahjat.

Jumala on lähettänyt Jeesuksen meille auttajaksi ja pelastajaksi. Jeesus kutsuu luokseen jokaisen pienimmästä alkaen.

Jumala on lahjoittanut Pyhän Hengen ohjaamaan ja rohkaisemaan seurakuntaansa. Kasteessa meidät on liitetty Jumalan seurakunnan jäseniksi. Saamme turvallisin mielin rukoilla Jumalalta anteeksiantoa.

5.

Rakkaat ystävät.

– –

Olemme löytäneet paikkamme kirkon penkissä. Jumalan suuressa perheessä on meille kaikille tilaa. Tässä perheessä on sekä iloa että huolta. Jumala, Isämme,

tuntee meidän ilomme ja toiveemme. Hän tuntee myös ne asiat, joissa olemme tehneet väärin ja jotka painavat mieltämme. Turvaudumme siihen, mitä Jeesus on tehnyt puolestamme, ja pyydämme Jumalan anteeksiantoa.

6.

Esimerkki vapaasti laadittavista johdantosanoista.

Oletko pannut merkille, kuinka helposti vaatteet likaantuvat peleissä ja leikeissä. Vaikka yrittäisi kuinka varoa, ne tulevat aina vähitellen likaisiksi. Onneksi vaatteet voi pestä puhtaiksi.

Elämässä eivät kuitenkaan likaannu vain vaatteet. Myöskin ihmisen sydämeen ja omaantuntoon voi tulla tahroja. Niitä tulee sinne silloin, kun me sanomme toisille pahoja sanoja ja teemme vääriä tekoja.

Me ihmiset emme pysty pesemään sydämiä. Mutta taivaan Isä voi. Raamatussa taivaan Isä lupaa näin: »Vaikka teidän syntinne ovat veren punaiset, ne tulevat valkeiksi kuin lumi. Vaikka ne ovat purppuranpunaiset, ne tulevat valkeiksi kuin puhdas villa.» Hän pesee sydämemme puhtaaksi, kun me tunnustamme hänelle väärät tekomme ja pyydämme niitä anteeksi Jeesuksen nimessä. Tunnustamme nyt hänelle syntimme.

TAI

Oletko pannut merkille, kuinka joskus hauskat ja hyvätkin asiat saattavat tuntua aivan ikäviltä. Saattaapa aurinkoinen päiväkin vaikuttaa joskus aivan synkältä. Näin tapahtuu silloin, kun mieltämme painaa jokin ikävä asia. Paha mieli ja huono omatunto tulee siitä, kun sanoo toiselle ikävästi tai tekee jotakin sellaista, mitä ei saisi tehdä.

Huono omatunto ei parane muutoin kuin anteeksi pyytämällä. Me voimme nyt yhdessä pyytää taivaan Isältä anteeksi kaikkia vääriä tekojamme. Raamatussa luvataan, että taivaan Isä antaa kaiken anteeksi ja hyvän omantunnon niille, jotka turvaavat Jeesukseen.

Jouluajan perhejumalanpalveluksissa

Rakkaat ystävät.

--

Olemme tulleet yhdessä jumalanpalvelukseen, jotta löytäisimme joulun sydämiimme ja koteihimme. Enkelten iloinen viesti kaikuu ympärillämme: Teille on syntynyt Vapahtaja! Jeesus syntyi auttajaksemme. Hän tuli vapauttamaan meidät kaikesta pahan vallasta. Pimeyden keskelle syttyi valo.

Ylistämme Jumalaa ja turvaudumme siihen, mitä Jeesus on puolestamme tehnyt, kun pyydämme syntejämme anteeksi.

Hiljaisen viikon ja pääsiäisen perhejumalanpalveluksissa

Rakkaat ystävät.

--

Olemme tulleet jumalanpalvelukseen aikana, jolloin muistamme Jeesuksen

kuolemaa ja ylösnousemusta. Jeesus kärsi ristinkuoleman meidän syntiemme tähden. Jumala herätti Jeesuksen kuolleista. Siksi iloitsemme ristin äärellä pääsiäisen sanomasta: Jeesus on ylösnoussut! Kuolemallaan hän on voittanut synnin ja kuoleman vallan. Jeesukseen turvaten pyydämme syntejämme anteeksi.

Kevään ja helluntain perhejumalanpalveluksissa

Rakkaat ystävät.

--

Olemme koolla Jumalan perheen juhlassa. Niin kuin Jumala herättää luonnon kasvamaan ja kukkimaan, niin hän tahtoo uudistaa myös meidät. Hän on lähettänyt Pyhän Henkensä kirkastamaan sitä, mitä Jeesus on puolestamme tehnyt. Saamme pelkäämättä turvautua hänen suureen rakkauteensa ja huolenpitoonsa.

Kiitosvirsi Pyhälle Kolminaisuudelle

Laudamus-virsi

Lauletaan virren 493 sävelmällä. Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 729.

1. Isä, Kaikkivaltias,
Herra, taivaan Kuningas!
Sinua me kumarramme,
ylistämme laulullamme,
suuri Jumalamme.
2. Kristus, Poika Jumalan,
synnin kannat maailman.
Armahda, oi Jeesuksemme!
Ota vastaan kiitoksemme,
tule turvaksemme.
3. Jeesus, Herra ainoa,
pyhä, korkein kaikista,
ylistetty Hengen kanssa!
Isälle tuo kiitostansa
kansa riemuissansa.

Uskontunnustus

1.

Lauletaan virren 487 sävelmällä. Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 733.

1. Uskon Isään Jumalaan,
kaiken hyvän antajaan.

Hän on luonut ihmisen,
maailman ja ihmeet sen.

2. Uskon Poikaan, Jeesukseen,
Vapahtajaan rakkaaseen.
Keskellemme syntyi hän,
tuntee ihmiselämän.
3. Jeesus kuoli, haudattiin,
astui ylös taivaisiin.
Syntimme hän sovitti,
kaiken saamme anteeksi.
4. Uskon Henkeen totuuden.
Hän on Henki rakkauden.
Hän luo uutta elämää,
uskon meissä herättää.
5. Tämän uskon turvissa
elän seurakunnassa.
Taivas maata koskettaa,
usko ilon lahjoittaa.

2.

[Virsi](#)kirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 734.

1. Uskon Isään Jumalaan,
Luojaan taivaan, Luojaan maan.
Kaikki valta hänen on
ja viisaus loputon.
Yöllä sekä päivällä
hän on meitä lähellä.
Tietämme hän johdattaa
ja avun tarjoaa.
    Uskon yhteen Jumalaan
    kolmiyhteiseen,
    Isään, Poikaan ainoaan
    ja Henkeen ikuiseen.
2. Uskon Poikaan ainoaan,
Jeesukseen, Vapahtajaan,
joka saapui maailmaan
meitä auttamaan.
Vapahtajaa pilkattiin,
hänet ristiinnaulittiin.
Puolestamme kuoli hän.
Me saimme elämän.
    Uskon yhteen Jumalaan
    kolmiyhteiseen,
    Isään, Poikaan ainoaan
    ja Henkeen ikuiseen.

- Uskon Pyhän Hengen työn.
Henki johtaa halki yön.
Jeesuksen luo meidät tuo
ja uskon meihin luo.
Henki meitä opettaa,
totuudesta muistuttaa.
Usko meissä kasvaa saa,
kun hän sen vahvistaa.
    Uskon yhteen Jumalaan
    kolmiyhteiseen,
    Isään, Poikaan ainoaan
    ja Henkeen ikuiseen.

Teemavirsiä

Teemavirsi voidaan laulaa perhemessun kohdassa 9 (Päivän virsi), kohdassa 13 (Virsi) tai saarnan yhteydessä.

Joulun teemavirsi

Lauletaan virren 135 sävelmällä. Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 744.

- On jouluyö ensimmäinen.
Nyt Maria sai esikoisen.
Lupaukset täyttyvät näin.
Jumalan kunnia olkoon.
    Seimelle saapukaa,
    ihmettä katsokaa!
    Jeesus näin rauhansa kansoille tuo.
- Keskellä yön pimeyden
nyt kirkkaus on ihmeellinen.
Ylistys soi enkeleiden:
Jumalan kunnia olkoon.
    Seimelle saapukaa,
    ihmettä katsokaa!
    Jeesus näin rauhansa kansoille tuo.
- Oppaanamme lapsi nyt on,
ja ilomme on sammumaton.
Kaikille hän tuo sovinnon.
Jumalan kunnia olkoon.
    Seimelle saapukaa,
    ihmettä katsokaa!
    Jeesus näin rauhansa kansoille tuo.

Pääsiäisen teemavirsi

Lauletaan virren 135 sävelmällä. Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 745.

1. Pääsiäiseen herätä saan
ja kirkkauteen valloittavaan.
Herramme ei hautaansa jää.
Jeesus nyt on ylösnoussut.
Ylistys Jumalan,
soi halki maailman:
Jeesus nyt kuoleman voittanut on!
2. Kivi jo pois vieritettiin,
ja laulumme soi korkeuksiin.
Vapahtaja luonamme on!
Jeesus nyt on ylösnoussut.
Ylistys Jumalan,
soi halki maailman:
Jeesus nyt kuoleman voittanut on!
3. Enkeli näin viestiä tuo:
Jo kiiruhtakaa murheisten luo.
Kaikkialla kuuluttakaa:
Jeesus nyt on ylösnoussut.
Ylistys Jumalan,
soi halki maailman:
Jeesus nyt kuoleman voittanut on!

Helluntain teemavirsi

Lauletaan virren 135 sävelmällä. Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 746.

1. Keskellämme ihmeellinen
ja tutkimaton Hengen työ on.
Sydämiin hän uskoa luo.
Hyvä on Jumalan Henki.
Jumalan Hengelle
kiitosta laulamme.
Henki, tien näytät luo Vapahtajan.
2. Nöyrä hän on, uskollinen.
Hän murheeseen tuo lohdutuksen.
Jeesuksen luo johdattaa hän.
Hyvä on Jumalan Henki.
Jumalan Hengelle
kiitosta laulamme.
Henki, tien näytät luo Vapahtajan.
3. Kuin tuuli käy ylitse maan
hän rakastaen suo lahjojaan.
Jokainen näin tehtävän saa.

Hyvä on Jumalan Henki.
Jumalan Hengelle
kiitosta laulamme.
Henki, tien näytät luo Vapahtajan.

Mikkelinpäivän teemavirsi

Lauletaan virren 135 sävelmällä. Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 747.

1. Ympärillä ihmisien
on kirkkauden maa enkeleiden.
Jumalaa ne palvelevat.
Enkelit auttavat meitä.
    Jumala lahjoillaan
    näin hoitaa lapsiaan.
    Herra, me kiitämme enkeleistä.
2. Enkeli käy ihmisten luo
ja Jumalalta viestiä tuo.
Varjellen hän vierellä on.
Enkelit auttavat meitä.
    Jumala lahjoillaan
    näin hoitaa lapsiaan.
    Herra, me kiitämme enkeleistä.
3. Enkeliä silmin ei näy,
ja kuitenkin hän edellä käy.
Päivin ja öin johdattaa hän.
Enkelit auttavat meitä.
    Jumala lahjoillaan
    näin hoitaa lapsiaan.
    Herra, me kiitämme enkeleistä.

Perhevirsi

Lauletaan virren 53 sävelmällä. Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 748.

1. Jeesus, meidän perheestä
tänään tahdon kiittää.
Moni muisto lämpöinen
meidät yhteen liittää.
2. Välillä kun riidellään,
joku kovin suuttuu.
Auta, että sovuksi
paha mieli muuttuu.
3. Vanhempaa kun väsyttää,
Jeesus, voimaa anna.
Suuria ja pieniä
sylissäsi kannaa.
4. Anna levon hetkiä.
Turha kiire poista.
Auta, että jokainen
kuuntelisi toista.
5. Siunaa meidän perhettä,
Jeesus, rukoilemme.
Sinä meidät lahjaksi
annoit toisillemme.

Elämänkaarilaulu

Virsi- ja laulukirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 749.

Tätä laulua käytetään yhteisen esirukouksen ilmoitusten yhteydessä. Jos kastetut, kuulutetut ja kuolleet luetaan ennen yhteistä esirukousta, voidaan laulua käyttää säkeistö kerrallaan ilmoitukseen kuuluvan rukouksen sijasta tai lisäksi. Laulu voidaan laulaa myös kokonaan ilmoitusten jälkeen. Säkeistöjen järjestystä voidaan vaihtaa.

1. Kasteen armon, lahjan taivahasta
pieni lapsi omaksensa saa.
Siunaa, Jeesus, armollasi lasta,
anna voimaa häntä rakastaa.
2. Kiitos, Herra, että rakkautta,
toisillemme saamme osoittaa.
Anna rauhaa, anna viisautta
koti kristillinen rakentaa.
3. Aika vaihtuu iankaikkisuuteen,
lohdutusta sydän odottaa.
Uskoen se katsoo eloon uuteen,
siellä siintää toivon, rauhan maa.

Perhemessun ehtoollislaulu

Lauletaan virren 53 sävelmällä. Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 743.

1. Jeesus, kutsut minutkin
luokse juhlapöydän.
Sieltä uutta voimaa saan,
sieltä ilon löydän.
2. Leivässä ja viinissä
kohtaan sinut, Herran.
Tahdon muistaa sinua,
niin kuin toivoit kerran.
3. Ymmärrä ei viisainkaan
suurta salaisuutta:
Tässä juhlapöydässä
tahdot luoda uutta.
4. Annat synnit anteeksi,
hoidat väsyneitä,
kosketat ja rakastat
monin tavoin meitä.
5. Sinä annoit itsesi
ihmislasten tähden.
Siksi, Jeesus, kanssasi
arkipäivään lähden.

Päivän rukoushetket

Lauluja

Sakariaan kiitoslaulu (Benedictus)

1.

Lauletaan virren 461 sävelmällä. Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 750.

1. Ylistetty olkoon Herra, Israelin Jumala!
Ylistetty olkoon Herra, armollinen Auttaja!
Meille pelastuksen antoi, lupaus nyt toteutuu.
Profeettojen kautta meille puhunut on Herran suu.
2. Hän on meidät pelastanut vihollisten vallasta,
laupeuttaan osoittanut, uskollinen Jumala.
Pitänyt on pyhän liiton, valan, jonka vannoi hän.
Vapaina me palvelemme Herraa halki elämän.
3. Lapsi, sinä tietä näytät, edellä käyt kulkemaan.
Sinä johdat Herran kansan pelastuksen tuntemaan.
Jumalamme hyvydessään yhä meitä armahtaa.
Korkeudesta aamun koitto keskellemme kajastaa.

2.

Lauletaan virren 536 sävelmällä. Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 751.

1. Soikoon kiitos Jumalalle,
Herrallemme kunnia!
Hän on meihin katseen luonut,
lunastanut kansansa.
Pelastajan väkevän
nostanut on meille hän,
täyttänyt on lupauksen,
profeettojen julistuksen.
2. Hän on meidät vapahtanut
vihollisten vallasta,
laupeuden osoittanut,
uskollinen Jumala.
Liiton kanssa isien
hän on tehnyt ikuisen,
eikä unohtanut Herra
valaa, jonka vannoi kerran.
3. Palvella me häntä saamme
pelotta ja vapaina,
pyhinä ja vanhurskaina

päivinämme kaikkina.
Hänen edessään on
vihamies niin voimaton.
Käsi sen ei meihin yllä,
Herra meitä suojaa kyllä.

4. Tätä lasta, Johannesta,
profeetaksi kutsutaan.
Herran edellä hän kulkee,
lähtee tietä raivaamaan.
Niin saa kansa tuntea
pelastuksen lahjana.
Herran armo meitä kantaa,
anteeksi hän synnit antaa.
5. Jumalamme hyvydessään
kansaansa näin armahtaa:
Aamun koiton korkeudesta
näkee kuolon varjon maa.
Rauhan tielle jalkamme
ohjaa kirkas valo se.
Kiittäkäämme Jumalaamme,
avun häneltä me saamme.

Vesperin hymni

Oi pyhä Kolmiyhteinen

Lauletaan virren 550 sävelmällä. Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 752.

1. Oi pyhä Kolmiyhteinen,
Jumala, Yksi, iäinen!
Taas laskiessa auringon
valosi riemunamme on.
2. Ja jälleen aamun koitossa
me ylistämme sinua.
Öin päivin köyhä laulumme
sinulle nousee, Herramme.
3. Sinulle, Isä Jumala,
sinulle, Poika ainoa,
sinulle, Henki totuuden,
yhdessä tuomme kiitoksen.

Marian kiitoslaulu (Magnificat)

Lauletaan virren 427 sävelmällä. Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 753.

1. Herrani suuruutta nyt ylistän,
Jumalan, auttajani väkevän.
Vapahtajaani kiitän iloiten
ja hänen armoistään riemuitsen.
2. On voimallinen armon Jumala,
saan autuaana häntä palvella.
Hän minun puoleeni on katsonut
ja minut tehtäväänsä valinnut.
3. On Herran nimi pyhä, ikuinen,
sen voima kantaa halki aikojen.
Hän pelkäävilleen laupeutensa
polvesta polveen antaa runsaana.
4. Näin Herran teot ovat väkevät,
hän vastustajat kaataa ylpeät,
hän istuimilta syöksee mahtavat
ja nostaa nöyrät, köyhät, alimmat.
5. Hän hyvydessään ruokkii nälkäiset,
vaan lähettää pois rikkaat, kylläiset.
Hän pitää aina huolta kansastaan
ja muistaa sitä lupauksillaan.
6. Ajasta aikaan kiitos kohotkoon,
Isälle, Jumalalle kaikukoon.
Jumalan laupeus on loputon,
iäti uskollinen Herra on.

Kompletorion hymni

Kun päivä painuu levolle

Lauletaan virren 550 sävelmällä. Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 754.

1. Kun päivä painuu levolle,
pyydämme, pyhä Luojamme,
sinulta rauhaa sielulle
ja varjelusta ruumiille.
2. Pois pahat unet karkota
ja öiset haamut hajota,
huoltemme kuorma huojenna
ja murhemieli murenna.
3. Oi rakas Isä, suloinen,
ja Poika, Isän vertainen,
ja Henki, puolustajamme,
haltuusi kaiken annamme.

Virsi adventtiajan rukoushetkiin

Oi saavu jo, Immanuel

Lauletaan virren 131 sävelmällä. Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 756.

1. Oi saavu jo, Immanuel,
ja täytä toivo kansojen.
Käy, Kuninkaamme, päälle maan,
näin riennä meitä auttamaan.
Jo riemuitkaa!
On Luojamme
nyt Kristuksessa kanssamme.
2. Oi viisautta Herran suun,
sen voima voittaa kaiken muun.
Loit maan ja taivaan kaikkineen,
tie neuvo meille viisauteen.
Jo riemuitkaa!
On Luojamme
nyt Kristuksessa kanssamme.
3. Oi pyhä armon Jumala,
lain annoit Siinainvuorella.
Opeta meille tahtosi,
johdata tiellä armonsi.
Jo riemuitkaa!
On Luojamme
nyt Kristuksessa kanssamme.
4. Oi verso suvun Daavidin,
luo valoasi kansoihin.
Me syvyydestä huudamme:
Pois ota raskaat kuormamme!
Jo riemuitkaa!
On Luojamme
nyt Kristuksessa kanssamme.
5. Oi päästä, avain Daavidin,
myös meidät taivaan saleihin.
Oi, avaa kuolon vankila,
sen vangit valoon johdata.
Jo riemuitkaa!
On Luojamme
nyt Kristuksessa kanssamme.
6. Oi vanhurskauden aurinko,
oi aamunkoitto, nouse jo.
Ikuinen valo loistava,
pois yö ja tuska karkota.

Jo riemuitkaa!
On Luojamme
nyt Kristuksessa kanssamme.

7. Oi hallitsija kansojen,
tuo rauha maahan ihmisten.
Oi, luotujasi armahda
ja kansaksesi rakenna.

Jo riemuitkaa!
On Luojamme
nyt Kristuksessa kanssamme.

Päivän rukouksia

Yleisiä

1.

Armon Jumala.
Sinä olet kutsunut meidät nimeltä.
Sinä olet pelastanut meidät
ja siirtänyt meidät rakkaan Poikasi valtakuntaan.
Hän on meidän lunastuksemme,
syntiemme anteeksianto.
Herra, me kiitämme sinun pyhää nimeäsi
ja rukoilemme:
Täytä meidät Pyhällä Hengelläsi,
että tulisimme tuntemaan sinun tahtosi.
Tätä rukoilemme Herramme Jeesuksen Kristuksen nimessä.

2.

Taivaallinen Isämme,
kiitos sanastasi, joka tuo meille pelastuksen sanoman
ja ohjaa meitä elämässämme.
Auta meitä syventymään siihen
ja kätkemään se sydämeemme,
ettemme tekisi syntiä sinua vastaan
ja aiheuttaisi mielipahaa lähimmäisillemme.
Tee meistä ilon ja rauhan levittäjiä.
Kuule meitä Poikasi Jeesuksen Kristuksen,
meidän Herramme tähden.

3.

Herra, meidän Jumalamme,
meidä ympäröi huolten ja epäilysten muuri.
Tahtoisimme uskoa,
mutta elämme usein ilman uskoa ja luottamusta.
Tahtoisimme rakastaa,
mutta elämme vain itsellemme.
Isä, auta meitä uskoon, toivoon ja rakkauteen.
Herramme Jeesuksen Kristuksen nimessä.

4.

Herra,
me iloitsemme sanasi ihmeellisistä lupauksista.

Näemme niissä sen uuden maailman ihanuuden,
jonka sinä olet luova.
Me kiitämme sinua,
että olet antanut meille tämän riemun
jo maan päällä, keskellä kaikkia murheitamme.
Tähän toivoon sinä olet meidät kutsunut,
tälle taivaalliselle päämäärälle tahdomme pysyä uskollisina.
Varjele meitä, että pysymme ominasi.
Tätä rukoilemme Poikasi Jeesuksen Kristuksen nimessä.

5.

Herra, meidän Jumalamme,
sinun sanasi on puhdas ja aito,
se ilahduttaa sydämen.
Sinä katat meille juhlapöydän
keskellä arkeamme,
eikä meiltä puutu mitään.
Vaikka meidät valtaa uupumus,
meidän ei tarvitse nääntyä,
sillä sinä johdatat meidät
virkistyksen ja uudistuksen lähteille;
siellä saamme levätä.
Kun velvollisuuksien paine
uhkaa lamauttaa meidät,
sinä autat uuteen alkuun
oikean kätesi voimalla.
Sinun hyvyytesi ja rakkautesi
ympäröivät meitä,
ja me saamme asua
anteeksiantamuksen, rauhan ja vapauden huoneessa
aamusta iltaan asti.

6.

Pyhä Jumala, Luojamme.
Sinun on taivas, maa ja meri,
sinun on elämä, jonka olet meille lahjoittanut.
Anna siunauksesi kättemme töille.
Puhalla ajatustemme purjeisiin
toivon tuulta,
niin että voimme toteuttaa tehtävämme
sinun maailmassasi.
Kasvata meissä hedelmää,
josta meidät tunnetaan sinun omiksesi
kaikessa mitä teemme.
Kuule rukouksemme Jeesuksen nimessä.

7.

Kaikkivaltias Jumala.
Sinä lähetit meidät matkalle ajan ulapoiden yli,
sinä annat kuohut ja tyvenen,
näytät väylän ja suunnan,
jota usko ja toivo tähyilevät.
Nosta aaltojen yläpuolelle
sanasi majakkavalo,
anna sen loistaa pimeän läpi,
niin että rantaudumme kerran
sinun satamaasi.
Kuule rukouksemme Jeesuksen tähden.

8.

Taivaallinen Isä.
Kiitos armostasi, joka on avara kuin taivas,
ja vanhurskaudestasi, joka on vuoria korkeampi.
Kiitos siipiesi suojasta,
turvapaikasta, johon saamme rientää.
Ruoki meitä seurakunnassasi runsain antimin,
juota meitä ilosi virrasta.
Auta meitä kuuluttamaan armon ja ilon viestiä,
niin että moni, joka on kadottanut valon ja toivon,
löytäisi sen uudelleen
sinun luonasi, elämän lähteellä.
Kuule meitä Jeesuksen nimessä.

9.

Uskollinen Jumala.
Anna meille rohkeutta,
että uskaltaisimme myöntää
oman heikkoutemme ja avuttomuutemme.
Rohkaise meitä luottamaan siihen,
että saamme olla turvassa,
kun jätämme itsemme sinun haltuusi.
Tätä rukoilemme Jeesuksen,
meidän Herramme kautta.

10.

Jumala, rakas taivaallinen Isä.
Sinä olet kasvattanut leivän maasta
ruumiimme ravinnoksi.
Olet lähettänyt Poikasi Jeesuksen Kristuksen
elämän leiväksi,
antamaan maailmalle elämän.
Rukoilemme sinua:

Opetä meitä jakamaan leivästämme nälkäisille
ja anna meille halu levittää sanomaa Kristuksesta,
niin että nälkäiset virvoittuisivat hyvydestäsi.
Kuule meitä Herramme Jeesuksen Kristuksen kautta.

11.

Rakas Vapahtajamme.
Me eksymme joka päivä tieltä
ja joudumme autioon maahan.
Sinä, Jeesus Kristus,
olet oikea paimen.
Sinulle me valitamme hätäämme,
sinua yksin ylistämme autiossa maassa.
Kuule meitä, sinä,
joka olet tie, totuus ja elämä.

12.

Herramme ja Vapahtajamme.
Olemme neuvottomia ja voimattomia,
kun yritämme elää kristittyinä omin voimin.
Auta meitä uskomaan,
että sinä, ylösnoussut ja taivaaseen astunut Herramme,
rukoilet aina meidän puolestamme.
Kuule meitä nimesi tähden.

13.

Herra, meidän Jumalamme.
Sinun kädessäsi on koko elämämme.
Kaikki särkyy ja häviää,
ellet sinä varjele meitä.
Sinä annat meille aineellista hyvää,
mutta me erehdymme usein luulemaan
sitä omaksi ansioksemme
ja kestäväksi turvaksemme.
Auta meitä kiinnittämään sydämemme
iankaikkisiin, katoamattomiin lahjoihisi.
Suo koko elämämme ylistää sinua.
Kuule meitä Jeesuksen Kristuksen,
Vapahtajamme nimessä.

Aamurukouksia

1.

Kiitän sinua, taivaallinen Isäni,
Jeesuksen Kristuksen, rakkaan Poikasi kautta,

että viime yönä varjelit minua
kaikesta pahasta ja vaarasta.
Rukoilen sinua,
että varjelisit minua tänäänkin
synnistä ja kaikesta pahasta,
niin että kaikki mitä teen,
koko elämäni, olisi sitä mitä tahdot.
Minä annan itseni,
ruumiini ja sieluni, ja kaiken sinun käsiisi.
Pyhä enkelisi olkoon kanssani,
ettei paha vihollinen saisi mitään valtaa minuun.

2.

Kiitämme sinua, pyhä Jumala, elämän lahjasta,
uudesta päivästä ja sen mahdollisuuksista.
Rukoilemme syntiemme anteeksiäntoa,
rauhaa maailmaan,
yksimielisyyttä ja Henkesi uudistusta kristikunnalle.
Siunaa evankeliumin työtä koko maailmassa.
Anna menestys rakkauden teoille.
Anna apu hädässä ja puutteessa oleville.
Hiljaisessa rukouksessa tuomme eteesi omaisemme ja ystävämme.

(hiljaisuus)

Auta meitä elämään niin,
että sanamme ja tekomme olisivat mielesi mukaisia.
Jätämme henkemme, sielumme ja ruumiimme sinun käsiisi.
Tätä rukoilemme Herramme Jeesuksen Kristuksen nimessä.

Rauhan rukous päivärukouksessa

Jumala, meille armossa
suo rauha aikoinamme.
Ei kukaan toinen turvata
voi rauhaa maailmamme.
Sen teet vain sinä, Herra.

Virsi 586: 1

[**E** Vallitkoon rauha muureillasi
S ja hyvinvointi linnoissasi.]

E Rukoilkaamme.

Herra, meidän Jumalamme.
Sinä olet kaikkien oikeamielisten ajatusten
ja vanhurskaiden tekojen lähde.
Anna palvelijoillesi se rauha,
jota maailma ei voi antaa,

niin että olisimme kuuliaisia käskyillesi
ja voisimme elää sinun varjeluksessasi
yksimielisyydessä ja rauhassa.
Tätä pyydämme Jeesuksen Kristuksen,
meidän Herramme tähden.

S Aamen.

Iltarukouksia

1.

Kiitän sinua, taivaallinen Isäni,
Jeesuksen Kristuksen, rakkaan Poikasi kautta,
kun olet tänäänkin armollisesti suojellut minua.
Rukoilen sinua:
Anna minulle kaikki syntini anteeksi,
kaikki, mitä olen tehnyt väärin.
Varjele minua tänäkin yönä.
Minä annan itseni,
ruumiini ja sieluni, ja kaiken sinun käsiisi.
Pyhä enkelisi olkoon kanssani,
ettei paha vihollinen saisi mitään valtaa minuun.

2.

Jumala, sinä olet päiviemme valo,
aurinkoa kirkkaampi.
Sinä olet yön lepo,
uupumustamme syvempi.
Kiitos siitä, että joka hetki
saamme jäädä käsiisi
ja laupeutesi syliin.
Ole meille silta illasta aamuun
ja herätä meille yön mentyä
uuden päivän ja toivon valo.
Tätä pyydämme Jeesuksen nimessä.

3.

Jumala, taivaallinen Isämme.
Kiitos voimastasi ja siunauksestasi,
jonka annoit päivän tehtäviin.
Kiitos läsnäolostasi vaikeina hetkinä,
epävarmuudessa ja avuttomuudessa.
Kiitos siitä, että rohkaisit meitä
uusissa ja odottamattomissa tilanteissa.
Auta meitä katsomaan sinuun

ja luottamaan sanasi lupauksiin.
Kuule meitä Jeesuksen nimessä.

4.

Kaikkivaltias Jumala.
Sinä olet täydellinen teoissasi ja rakkaudessa.
Me tunnemme itsessämme ristiriidan:
sitä hyvää, mitä tahdomme tehdä, emme tee,
mutta sitä pahaa, mitä haluamme välttää, me teemme.
Tänäänkin tämä pistin on viiltänyt sydäntämme.
Herra, armahda meitä!
Jäämme syntisinä ja keskeneräisinä
sinun anteeksiantamuksesi varaan.
Täytä meidät sillä rauhalla,
joka ylittää kaiken ymmärryksen.
Tätä rukoilemme Poikasi Jeesuksen Kristuksen nimessä.

5.

Jumala, Isämme.
Olemme kuulleet ihmiskunnan
ja luomakunnan huokaavan.
Tänäänkin monet kipeät asiat ovat pysähdyttäneet meidät.
Säilytä meissä myötätunto ja kosketus hätään,
kun joku lähellä tai kaukana elää rikkirevittyä elämäänsä.
Anna meidän ja koko maailman nähdä
Poikasi kärsimisessä ja ylösnousemuksessa
uuden luomisen valo.
Suo, että hänen evankeliuminsa sanoma
toisi aamun sinne, missä ihmisiä painaa
tuskan ja katkeruuden tukahduttava yö.
Kuule meitä Kristuksen, Vapahtajamme nimessä.

6.

Pyhä Jumala.
Ohjaa meitä rakentamaan elämämme sanasi kalliolle,
niin että kestämmme rankkasateet ja myrskytuulet,
koettelemukset, tappiot ja oman heikkoutemme.
Kiitos siitä, että tänäänkin tämä kallio on luja.
Sinä olet jakanut meille voimaa voimastasi ja iloa ilostasi.
Kun otat meiltä päivän pois ja annat yön,
kun kerran otat pois koko elämän,
anna meille kirkkauden toivo,
anna täysi päivä.
Tätä pyydämme Jeesuksen nimessä.

Viikonpäivien rukoukset

Rukoukset noudattavat päivän eri rukoushetkien järjestystä (aamurukous, päivärukous, vesper ja kompletorio).

Sunnuntai

1.

Jeesus Kristus, Vapahtajamme,
ylistämme sinua ylönousemuksesi juhlapäivästä.
Sinä olet valo ikuisesta valosta,
sinä olet aurinko, joka valaisee tämän ja tulevan elämän.
Me rukoilemme:
Auta meitä kuulemaan sanaasi ja noudattamaan sitä.
Ylistys sinulle,
joka Isän ja Pyhän Hengen kanssa
elät ja hallitset aina ja ikuisesti.

2.

Herramme Jeesus Kristus.
Auta meitä avaamaan sydämemme sinulle
ja ottamaan vastaan evankeliumin vapauttava sanoma.
Anna ylönousemuksesi voiman uudistaa meidät,
vahvistaa sisäistä olemustamme
ja tehdä ruumiimme terveeksi.
Kuule meitä, sinä,
joka Isän ja Pyhän Hengen kanssa
elät ja hallitset ikuisesti.

3.

Pyhä Jumala,
sinä olet säätänyt meille työn ja levon
ja antanut sanasi voimanlähteeksi.
Ravitse meitä armollasi,
niin että sielumme ja ruumiimme
iloitsee sinussa, elävässä Jumalassa.
Kiitämme sanastasi, joka heijastaa
ylönousemuksen valoa
ja vakuuttaa, että Poikasi Jeesus Kristus
on voittanut pimeyden ja pahan vallat.
Ole meitä lähellä uuden viikon alkaessa
ja vapauta meidät luottamukseen ja toivoon.
Kuule meitä Poikasi Jeesuksen Kristuksen,
meidän Herramme tähden.

4.

Kristus, Vapahtaja!
Viikon ensimmäinen päivä,
valon luomisen ja ylösnousemuksen päivä,
on kääntymässä iltaan.
Ei se ollut kaikille valon päivä,
vaan pimeän.
Ei se ollut kaikille vapauden päivä,
vaan kahleiden.
Ei se ollut kaikille elämän päivä,
vaan kuoleman.
Silti, Kristus, Vapahtaja,
avaat suumme ylistämään sinua.
Sinä otit kantaaksesi pimeytemme,
kahleemme ja kuolemamme.
Armostasi sinä jäät yhä luoksemme
ja murrat kanssamme elämän leipää,
kun päivä on jo kääntymässä iltaan.

Maanantai

1.

Herra Jumala, taivaallinen Isä.
Sinä loit päivän valon hallitsemaan pimeyttä.
Auta meitä ottamaan vastaan hyvät lahjasi,
jakamaan rakkauttasi keskenämme
ja vaeltamaan valon lapsina.
Kuule meitä Poikasi Jeesuksen Kristuksen tähden.

2.

Taivaallinen Isä.
Kiitämme sinua siitä,
että saamme olla lapsiasi
ja osallistua työhösi maailmassa.
Osoita meille tie,
jota meidän on kuljettava,
ja ne tehtävät,
jotka tahdot meidän suorittavan.
Auta, ettemme sekaannu asioihin,
jotka eivät meille kuulu.
Anna meille herkkyyttä kuunnella ääntäsi.
Anna meille halu rakkauden tekoihin.
Kuule rukouksemme Jeesuksen Kristuksen tähden.

3.

Taivaallinen Isämme.
Me kiitämme sinua työstä ja tehtävistä,
joissa kätemme ja ajatuksemme luovat uutta.
Kiitämme työtovereista ja työyhteydestä,
jossa saamme palvella omilla lahjoillamme.
Lisää meille uskoa siihen,
että sinä annat tulevaisuuden ja toivon
silloinkin, kun elämä tuntuu turhautavalta
ja suru ja kärsimys seuraavat meitä kuin varjo.
Hoida meitä anteeksiantamuksen sanalla,
niin että pysymme sisäisesti vapaina.
Kuule meitä Vapahtajamme nimessä.

4.

Pyhä Jumala, sinä Kolmiyhteinen.
Viikon ensimmäinen arkipäivä on mennyt,
ja me olemme koolla edessäsi.
Olemme koolla,
toiset työpäiväänsä tyytyväisinä,
toiset kiirettään tuskaillen,
jotkut epäonnistumistaan surren,
toiset työttömyyden taakkaan uupuneina,
toiset työstä jo vapaina.
Moni meistä on koolla
vain omaan kohtaloonsa koteloituneena,
muuta maailmaa muistamatta.
Herramme Jeesus Kristus,
kosketa meitä armollasi,
avaa sydämemme rakkaudellasi.
Pyhä Henki, eläväksi tekijä,
rakenna yhteys ihmisestä ihmiseen,
sisimmästämme koko maailmaan.

Tiistai

1.

Armon ja laupeuden Jumala.
Sinun eteesi tuomme kaiken,
mikä meitä ahdistaa,
kaiken epävarmuuden ja levottomuuden.
Pidä meistä kiinni,
anna viisauden ja rakkauden hengen
ohjata sanojamme ja tekojamme.
Kuule meitä Vapahtajamme Jeesuksen Kristuksen tähden.

2.

Herra, täytä meidät Hengelläsi,
niin että sisimmästämme kumpuaisivat elävän veden virrat.
Täytä meidät rauhallasi,
niin että rohkaisisimme myös lähimmäisiämme
luottamaan sinuun.
Täytä meidät rakkaudellasi,
niin että ihmissuhteemme uudistuisivat sen voimasta.
Kuule rukouksemme Poikasi Jeesuksen Kristuksen tähden.

3.

Herramme ja Vapahtajamme.
Sinä avasit sokean silmät ja kuuron korvat,
niin että se, mikä oli ollut salattua,
avautui heille uutena todellisuutena.
Anna meille herkkyyttä nähdä ja kuunnella
uusin silmin ja korvin
lähimmäisemme iloa ja murhetta.
Vie meidät kulkemaan kappaleen matkaa hänen kanssaan.
Auta meitä näkemään,
että antaessamme myös saamme.
Tule sinä mukaan, siunaa tämä matka
ja murra itse meille elämän leipää.

4.

Jumala, tänäänkin
ovat koneistomme pyörineet –
yhä vähemmällä työvoimalla,
yhä teknisemmin,
yhä tehokkaammin.
Tänään ovat pyörineet myös tuhon koneistomme,
luonnon turmeleminen,
ihmisten köyhdyttäminen,
syrjäyttäminen, nälkä ja sota –
yhä teknisemmin,
yhä tehokkaammin.
Jumala, lähetä enkelisi,
väkevät sankarit,
varjelemaan meitä omalta itseltämme.
Pelasta meidät harhoiltamme, riivaajiltamme,
vallanhimoltamme ja vihaltamme.
Lähetä enkelisi saattamaan meidät yön yli uuteen päivään.

Keskiviikko

1.

Kiitos sinulle, Herramme,
että annat armosi kaikille, jotka sinua etsivät.
Varjele meitä tänä päivänä niin,
ettemme lankea epäuskoon ja muihin synteihin.
Auta meitä,
että kaikki, mitä teemme,
tuottaisi sinulle kunniaa
ja itsellemme ja lähimmäisellemme iloa ja siunausta.
Kuule meitä Jeesuksen Kristuksen nimessä.

2.

Herra Jeesus Kristus,
pidä meitä kiinni uskossa sinun mahdollisuksiisi,
kun meidän tekee mieli paeta tehtäviä,
jotka tuntuvat mahdottomilta.
Pidä meitä kiinni rakkaudessasi,
kun olemme voimattomia
ja itsesyytösten vankeina.
Pidä meitä kiinni siinä varmuudessa,
että saamme olla omiasi silloinkin,
kun tuomitsemme itsemme.
Ylistys sinulle ikuisesti.

3.

Vapahtajamme Jeesus Kristus.
Sinä olet tie, totuus ja elämä.
Ilman sinua kuljemme omia teitämme
ja kadotamme päämäärän, ikuisen elämän.
Varjele, ettei yksikään päivä
vieraannuttaisi meitä sinusta
eikä se, mikä on katoavaista,
himentäisi katoamattomuutta.
Valaise meitä ristisi valolla,
jotta ymmärtäisimme,
miten paljon tänäänkin meitä rakastat.
Sinulle olkoon ylistys ikuisesti.

4.

Kristus, Vapahtaja,
oppilaasi Juudas petti sinut.
Me olemme oppineet inhoamaan häntä.
Kuitenkin hän oli vain yksi meistä.
Kesken arkista viikkoamme kohtaamme hänet,

omassa itsessämme:
miten monesti olemme jo tällä viikolla
pettäneet hiljaisen, huomaamattoman
ja köyhän lähimmäisen,
miten monesti olemme pettäneet sinut, Vapahtaja.
Kristus, armahda meitä.

Torstai

1.

Herra,
emme pyydä tänä aamuhetkenä menestystä
vaan siunaustasi,
emme pyydä vapautusta vaivannäöstä
vaan varjelusta pimeyden voimilta
ja kaikelta pahalta.
Kuule meitä Poikasi Jeesuksen Kristuksen tähden.

2.

Jumalamme,
sinä murehdit,
kun annamme vallan vääryydelle.
Sinä kärsit,
kun teemme toisemme onnettomiksi.
Lohduta meitä ahdingossamme,
niin että voisimme välittää lohdutusta niille,
jotka ovat elämän ruhjomia,
masentuneita ja toivottomia.
Kuule rukouksemme Jeesuksen nimessä.

3.

Jumala, taivaallinen Isämme.
Me kiitämme sinua siitä, että pidät meistä huolen,
viet lähteitten äärelle,
kun kuuma ja kuiva tuuli puhaltaa ylitsemme.
Sinä nostat isänsyliisi,
kun uhkakuvat tunkeutuvat mieleemme.
Sinä vakuutat, että olet suurempi
kuin pelkomme tulevaisuuden kynnyksellä.
Pidä meidät joka päivä turvapaikassamme,
sinun läheisyydessäsi,
ja täytä sydämemme ilolla ja rauhalla.
Kuule rukouksemme Jeesuksen nimessä.

4.

Tänä iltana, Kristus,

näytä meille, miten lähelle meitä tulet,
kun annat itsesi leivässä ja viinissä.
Usein ajamme sinut pois arkipäivästä,
pyhään kaukaisuuteen, taivaan korkeuksiin,
saadaksemme kulkea itsekkäitä polkujamme.
Mutta sinä tulet keskelle elämäämme,
itsekkyyttämme, vihaamme ja tuskaamme,
aivan lähelle.
Sinä sanot nöyrästi:
»Ottakaa ja syökää,
ottakaa ja juokaa tästä, te kaikki».
Niin sinä parannat sairautemme,
niin liität meidät kaikkiin ihmisiin,
aivan lähelle.
Kristus, sinua me ylistämme,
sinun viisauttasi ja sinun rakkauttasi.

Perjantai

1.

Herramme Jeesus Kristus.
Sinä olet kärsinyt ristinkuoleman meidän puolestamme
ja kutsunut meidät opetuslapsiksesi.
Puhdista meidät synnistä
ja vapauta kaikista kahleista.
Näytä meille tie niiden luo,
jotka ikävöivät anteeksiantamuksen ja lohdutuksen sanoja.
Kuule meitä, sinä, joka elät ja hallitset
Isän ja Pyhän Hengen kanssa aina ja ikuisesti.

2.

Kristus, jos sinä et olisi kokenut ihmisen kiusauksia ja tuskaa,
meillä ei olisi ketään,
joka ymmärtäisi ahdistustamme ja epätoivoamme.
Jos sinä et olisi kulkenut tietäsi,
joka johti sinut kuolemaan ristillä,
meillä ei olisi anteeksiantoa ja sovitusta.
Herra, kätke meidät rakkautesi suojaan.
Sinulle olkoon ylistys ikuisesti.

3.

Rakas Vapahtaja.
Pyhä ristisi, sovituksen puu,
kohoaa tänäänkin seurakuntasi keskellä.
Ole ylistetty ristinkuolemastasi
ja sovituksen sanasta, jota saamme kuulla.

Varjele, ettei mikään valhe
pimentäisi meiltä pelastuksen tietä
eikä ristin selkeää sanomaa.
Kun omaatuntoamme painaa syyllisyys
ja rauhattomuus hämmentää mieltä,
auta meitä parantumaan
ja löytämään rauha sinun haavoissasi.
Sinulle olkoon ylistys ikuisesti.

4.

Kristus, Vapahtaja,
sinun kärsimystäsi läheltä seuranneet
tallettivat meille
huokauksesi Getsemanessa
ja huutosi Golgatalla.
Meidän huolemme
ja tämän maailman melu
vaimentavat äänesi kuulumattomiin.
Kristus, Vapahtaja,
avaa sydämemme ja korvamme
kuulemaan sinun ääntäsi.
Armahda meitä.

5.

Rakas Vapahtaja.
Kiitos työstä ja levosta.
Kiitos viikosta, joka on takana,
ja levosta ja virkistyksestä, joka on edessä.
Auta meitä irtautumaan hetkeksi työn paineesta.
Anna meidän omistaa aikaamme
sinulle, rakkaillemme ja lähimmäisillemme.
Suo meidän tuntea yhdessä olemisen iloa.
Kiitos juhlahetkestä ja yhteisistä aterioista.
Kiitos pyhäpäivästä.
Kiitos pyhästä messusta.

Lauantai

1.

Herra Jeesus, tule sydämeemme.
Tuo tullessasi armo ja rauha.
Maailmamme on täynnä rauhattomuutta, kateutta ja vihaa.
Se jättää meidät tyhjyyteen ja epätoivoon.
Anna meille sanan nälkä ja armon ikävä.
Ravitse meidät taivaan leivällä.
Kuule meitä, sinä, joka elät ja hallitset

Isän ja Pyhän Hengen kanssa aina ja ikuisesti.

2.

Vapahtajamme Jeesus Kristus.

Sinä sanoit,
että kaikki työn ja kuormien uuvuttamat
saavat tulla luoksesi.

Sinä lupasit levon.

Mekin tulemme luoksesi,
me joita huolet kalvavat,
me joita elämä rusikoi,
me jotka emme edes tiedä,
mitä meidän tulisi rukoilla.

Rohkenemme tulla,
koska sinä et asettanut
vaatimuksia etkä ehtoja.

Herramme, anna meille lepo,
täytä meidät rauhallasi.

Kuule meitä, sinä, joka elät ja hallitset
Isän ja Pyhän Hengen kanssa aina ja ikuisesti.

3.

Iankaikkinen Jumala.

Kellot soittavat elämän ja kuoleman viestejä,
ilon ja murheen sanomaa.

Kiitos elämästä, sen kaikista lahjoista,
aamun, keskipäivän ja illan hetkistä.

Kiitos rakkaista ihmisistä ja vastuusta,
kiitos siunauksestasi, jota ilman ei mikään tekemme
puhu hyvyyden ja rakkauden kieltä.

Puhdista meidät anteeksiantamuksellasi
ja anna meidän juhla-aatteisiin puettuina
päästä kirkaaseen ja katoamattomaan päivään.

Kuule meitä Poikasi Jeesuksen Kristuksen,
meidän Herramme tähden.

4.

Jumala,

luotuasi maailman sinä lepäsit,
sillä maailma oli valmis.

Kaiken sinä olet hyvin tehnyt.

Täällä sinä asut kanssamme,
ja vaikka me olemme turmelleet maailmaasi,
sinä luot uutta Kristuksessa.

Nyt sinä kutsut meitä
hiljaisuuteen ja lepoon.

Kuinka ihanat ovat sinun asuinsijasi,
Herra Sebaot!
Sydämemme näantyy kaipauksesta
ikäväidessään temppelisi esipihoille,
sielumme ja ruumiimme kohottaa riemuhuudon
tullessamme sinun eteesi, elävä Jumala.

Kirkkovuoden juhlapäivät

Pitkäperjantai

Moitteet (Improperia)

Moitteiden raamatullisena lähtökohtana on Miika 6: 3–8.

Moitteet voidaan lukea tai laulaa. Seurakunnan kertosaie virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 758.

E Kansani, minun kansani, mitä minä olen tehnyt sinua vastaan?

Millä olen pahoittanut mielesi? Vastaa minulle.

S Pyhä Jumala, pyhä Väkevä, pyhä Kuolematon,
armahda meitä.

E Minä pelastin sinut Egyptin maasta,
mutta sinä olet pystyttänyt ristin Vapahtajallesi.

S Pyhä Jumala, pyhä Väkevä, pyhä Kuolematon,
armahda meitä.

E Minä johdatin sinut autiomaan läpi,
minä ravitsin sinua.
Minä vein sinut hedelmälliseen maahan,
mutta sinä olet pystyttänyt ristin Vapahtajallesi.

S Pyhä Jumala, pyhä Väkevä, pyhä Kuolematon,
armahda meitä.

E Mitä muuta minun olisi pitänyt tehdä sinulle,
mitä en olisi tehnyt?
Minä istutin sinut kuin jalon viinipuun,
mutta sinusta on tullut katkera minua kohtaan.

S Pyhä Jumala, pyhä Väkevä, pyhä Kuolematon,
armahda meitä.

E Minä avasin meren sinun eteesi,
mutta sinä puhkaisit keihäällä minun kylkeni.

S Pyhä Jumala, pyhä Väkevä, pyhä Kuolematon,
armahda meitä.

E Minä annoin sinun juoda kalliosta vettä,
mutta sinä juotit minulle sappea ja etikkaa.

S Pyhä Jumala, pyhä Väkevä, pyhä Kuolematon,
armahda meitä.

E Minä annoin sinun käteesi kuninkaanvaltikan,
mutta sinä panit päähäni orjantappurakruunun.

S Pyhä Jumala, pyhä Väkevä, pyhä Kuolematon,

armahda meitä.

E Minä korotin sinut suuruuteen ja kunniaan,
mutta sinä korotit minut ristille pilkattavaksi.

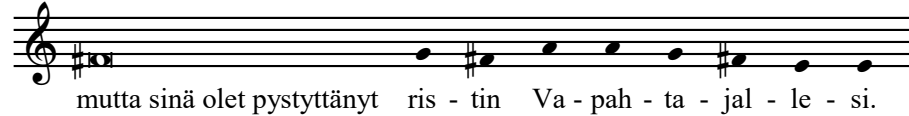
S Pyhä Jumala, pyhä Väkevä, pyhä Kuolematon,
armahda meitä.

E Ikuisella rakkaudella minä olen rakastanut sinua,
mutta sinä olet pystyttänyt ristin Vapahtajallesi.

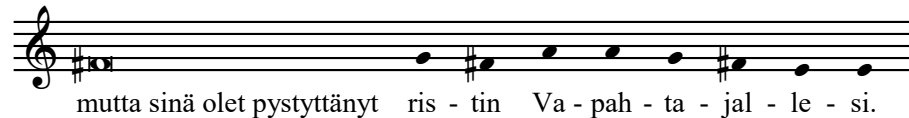
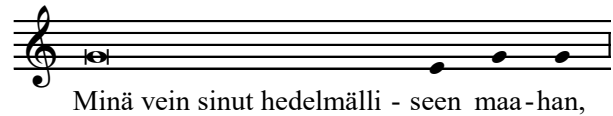
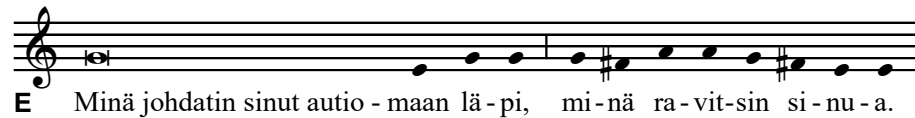
S Pyhä Jumala, pyhä Väkevä, pyhä Kuolematon,
armahda meitä.

E Kansani, minun kansani, mitä minä olen tehnyt sinua vastaan?
Millä olen pahoittanut mielesi? Vastaa minulle.

Moitteiden sävelmä

- kertosäe

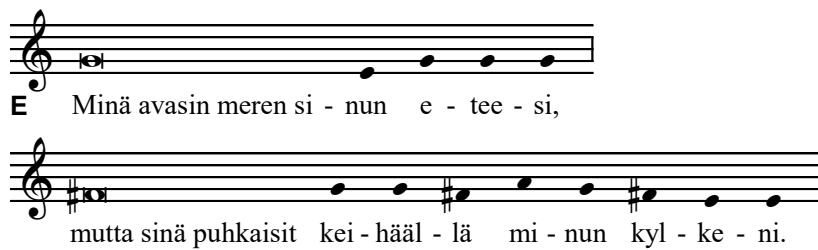
Kirkkovuoden juhlapäivät

– kertosäe

E Mitä muuta minun olisi pitänyt teh - dä si - nul - le,
mi - tä en o - li - si teh - nyt?
Minä istutin sinut kuin ja - lon vii - ni - puun,
mutta sinusta on tullut kat - ke - ra mi - nu - a koh-taan.

– kertosäe

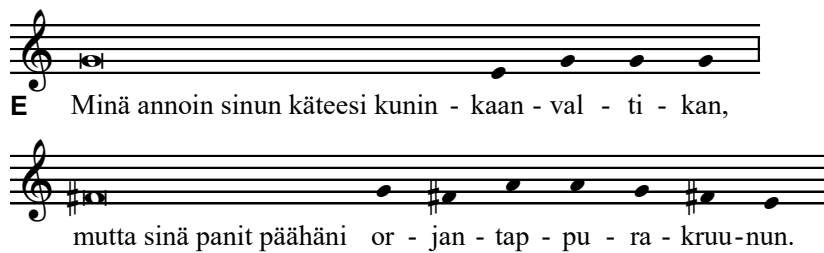
E Minä avasin meren si - nun e - tee - si,
mutta sinä puhkaisit kei - hää - lä mi - nun kyl - ke - ni.

– kertosäe

E Minä annoin sinun juoda kallios - ta vet - tä,
mutta sinä juotit minulle sap - pe - a ja e - tik-kaa.

– kertosäe

E Minä annoin sinun käteesi kunin - kaan - val - ti - kan,
mutta sinä panit päähäni or - jan - tap - pu - ra - kruu-nun.

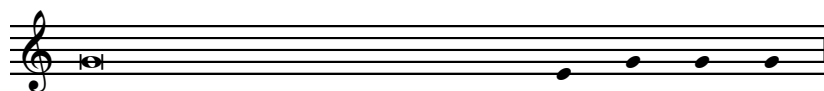
– kertosäe

E Minä korotin sinut suuruuteen ja kun - ni - aan,
mutta sinä korotit minut ris - til - le pil - kat - ta - vak - si.

– kertosäe

Kirkkovuoden juhlapäivät

E Ikuisella rakkaudella minä olen rakasta - nut si - nu - a,

mutta sinä olet pystyttänyt ris - tin Va - pah - ta - jal - le - si.

- kertosäe

E Kansani, minun kan-sa-ni, mitä minä olen tehnyt si - nu - a vas-taan?

Millä olen pahoit - ta - nut mie - le - si? Vas-taa mi - nul - le.

Rukous ristin juurella

Kärsivä Kristus, Vapahtajamme.
Me polvistumme sinun ristisi juureen
ja rukoilemme rauhaa korkeudesta.
Muistamme Mariaa, joka ei paennut tuskaa eikä luhistunut.
Hän piti sinua sylissään silloin,
kun vastasyntyneenä olit avuton.
Nyt hän näkee sinut toisella tavalla avuttomana.
Miekka on käynyt hänen sydämensä läpi.
Kuitenkin hän tietää, että tämä on se tie,
jolle häntä on valmistettu.
Ristin juurellakin hänellä on rauha, joka ylittää kaiken ymmärryksen.
Sitä rauhaa me etsimme.

Kärsivä Kristus, Vapahtajamme.
Me etsimme pelastusta sielullemme.
Sydämemme on kauhistunut niin kuin Pietarin.
Hylkäätkö sinä meidät, kun me olemme niin usein hylänneet sinut?
Kiitos, Vapahtaja, että olet sanonut:
»Kun minut korotetaan maasta,
minä vedän kaikki luokseni.»
Tähän me turvaudumme.
Vedä meidät synteinemme ja puutteinemme lähellesi
ja armahda meitä ristiltäsi.
Herra, pelasta meidän sielumme.

Kärsivä Kristus, Vapahtajamme.
Me rukoilemme sinulta kestävyyttä.
Kiitos Getsemanesta.
Siellä sinäkin kysyit, voiko kärsimys mennä ohitse.
Kiitos siitä, että sinä tunnet ihmisen epävarmuuden,
ihmisen epäilyn ja ihmisen epätoivon.
Anna kestävyyttä niille,
jotka ovat sortumaisillaan.
Kiitos, että sinä rukoilit Pietarin puolesta,
ettei hänen uskonsa sammuisi.
Rukoile sitä meidänkin puolestamme.
Herra, anna meille kestävyyttä.

Kärsivä Kristus, Vapahtajamme.
Me rukoilemme yksimielisyyttä.
Me olemme hajalle lyötyjä kuin opetuslapset vangitsemisesi jälkeen.
Me kiistelemme keskenämme ja syyttelemme toisiamme.
Me pakenemme ja piiloudumme.
Me emme enää usko löytävämme toisiamme.
Herra, vedä meidät luoksesi ristin anteeksiantamukseen

ja yhdistä meidät.

Kärsivä Kristus, Vapahtajamme.

Me rukoilemme, että puolustaisit meitä.

Me olemme kuin ristin rikollinen:

tuskastumme omaan ja toistemme kärsimykseen ja kysymme,

etkö sinä tee mitään.

Herra, muista meitä niin kuin muistit ristin rikollista.

Puolusta meitä syyttäjämme edessä

ja Isämme edessä,

jotta meissä syttyisi toivo.

Herra, puolusta meitä.

Valitukset

Val. 1: 1–3, 7–9, 12–14.

Valitukset voidaan lukea tai laulaa.

E Voi! Miten yksin onkaan nyt kaupunki,
ennen niin täynnä väkeä!
Kansojen valtiatar on kuin leski.
Maitten ruhtinatar
tekee orjan työtä.
Hän itkee katkerasti yössä,
kyyneleet vierivät hänen poskillaan.
Yksikään hänen ystävistään
ei ole lohduttamassa.
Kaikki ovat hänet pettäneet,
kääntyneet vihollisiksi.
Kauan sai Juuda jo kärsiä vaivaa ja kurjuutta,
nyt se on vielä viety pois maastaan,
se asuu vieraiden kansojen seassa
eikä lepoa löydä.
Vainoojat saavuttivat Juudan,
pakotietä ei ollut.

Kertosäe

Jerusalem, Jerusalem, käänny Herran, Jumalasi puoleen.

Virsi 71: 1–3 tai 71: 2

E Kurjuutensa ja kodittomuutensa päivinä
Jerusalem muistaa
kaiken sen hyvän,
mitä hänellä oli ollut
muinaisista ajoista asti.
Nyt, kun hänen väkensä kaatui vihollisen käsiin,
kukaan ei tullut avuksi.

Viholliset vain pilkaten nauroivat
nähdessään hänen loppunsa.
Raskaasti on Jerusalem rikkonut,
kaikki surkuttelevat hänen kohtaloaan.
Kaikki, jotka ennen kunnioittivat häntä, nyt halveksivat,
kun näkevät hänet alastomana.
Itsekin hän huokaa
ja kääntää kasvonsa pois.
Saasta tahrii hänen hameensa liepeet.
»Kuinka näin saattoikaan käydä!»
Syvälle, syvälle hän on vajonnut.
Kukaan ei lohduta häntä.
»Herra, katso minun kurjuuttani!
Katso, kuinka vihollinen ylvästelee!»

Kertosäe

Jerusalem, Jerusalem, käänny Herran, Jumalasi puoleen.

Virsi 71: 4–6 tai 71: 5

E Kaikille ohikulkijoille hän huutaa:
»Pysähtykää, katsokaa!
Onko kipua sen vertaista,
joka on kannettavakseni pantu?
Herra rankaisi minua
hehkuvan vihansa päivänä.
Korkeudesta Herra lähetti tulen,
painoi sen luihini asti.
Hän levitti verkon jalkojeni ansaksi,
en voinut paeta.
Hän jätti minut virumaan hylättynä,
voimattomana päivästä päivään.
Herra piti lukua minun synneistäni,
hänen kätensä solmi ne yhteen
kahleeksi minun kaulaani.
Voimani hän mursi.
Hän jätti minut orjuuteen,
en voi nousta.»

Kertosäe

Jerusalem, Jerusalem, käänny Herran, Jumalasi puoleen.

Virsi 71: 7–9 tai 71: 7

Pääsiäisyö

Pääsiäisylistyksen sävelmä

E Rie - muit - kaa, te enkelten kuo - rot, riemuitkaa, taivaan jou - kot,

ylistäkää Voittajaa, ylhäistä ku - nin - gas - ta!

Y - lis - tä, koko luomakun - ta.

Suuren kuninkaan valo loistaa ympä - ril - lä - si.

Katso, pimeys on väistynyt kaik - ki - al - ta.

I - loit - se myös sinä, Kristuksen seura - kun - ta.

Soikoon keskelläsi ylistyslaulu ku - nin - kaal - le - si.

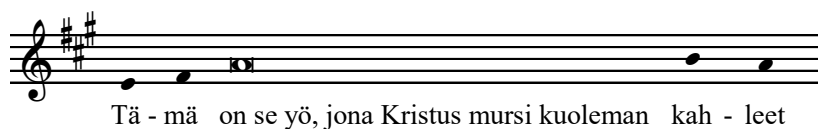
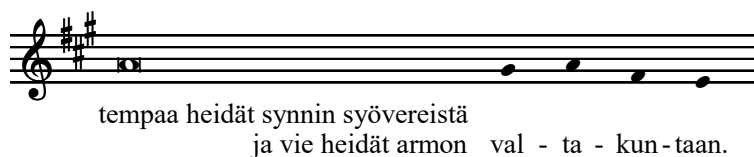
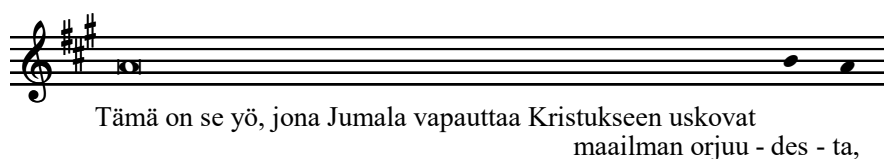
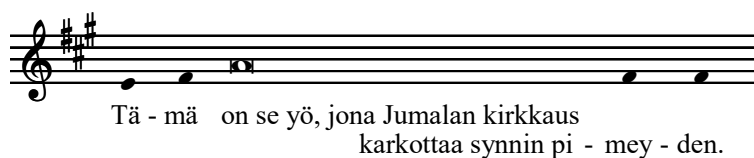
[– virsi]

E On tul - lut pyhä pääsiäisjuh - la,

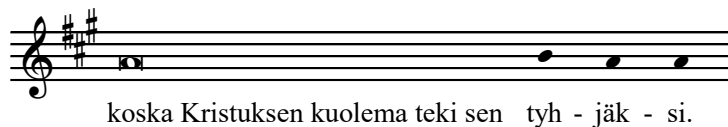
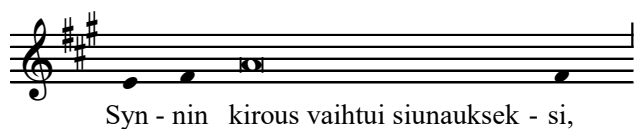
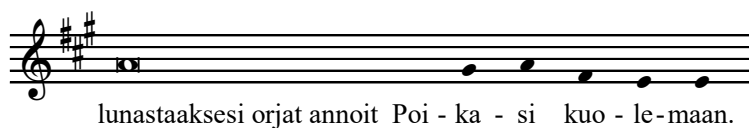
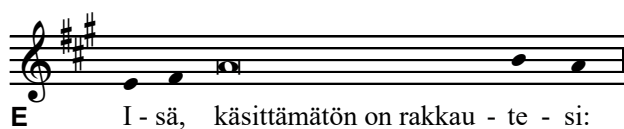
on tullut se yö, jona Israelin lapset vapautettiin Eryp - tis - tä

ja johdatettiin läpi Punaisenmeren kuivaa maa - ta pit - kin.

Kirkkovuoden juhlapäivät

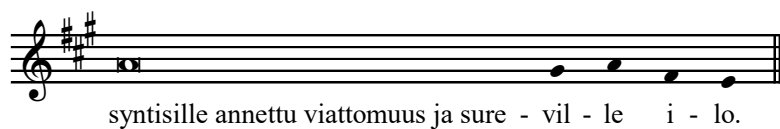
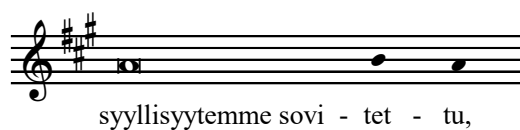
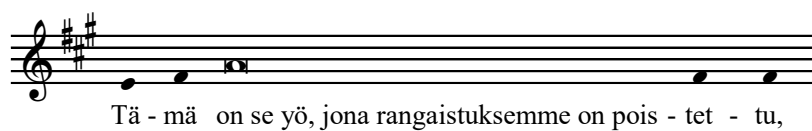

[- virsi]

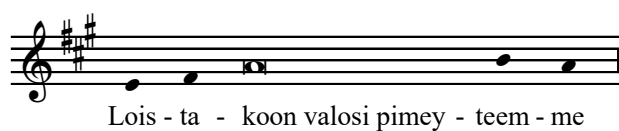
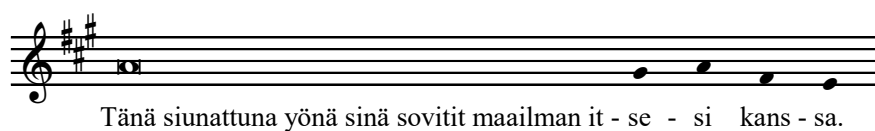
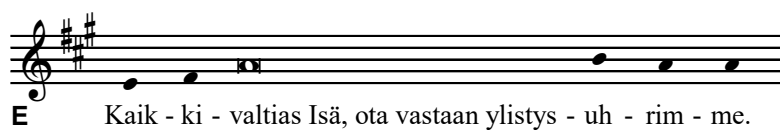

Kirkkovuoden juhlapäivät

[- virsi]

Pyhän Henrikin muistopäivä

Tuo lehvää öljypuiden

Lauletaan virren 97 sävelmällä. Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 759.

1. Tuo lehvää öljypuiden
kyyhkynen nokassaan.
On eläinsuku suuri
Nooalla arkissaan.
Riemuitse, Suomen kansa,
ja Herra armostansa
ylistä palvoen.
2. Nyt vuoren huippu peittyi,
kun tulva kohoaa,
vaan pilvet hälvenevät,
taas taivas sarastaa.
Riemuitse, Suomen kansa,
ja Herra armostansa
ylistä palvoen.
3. Oi ihme suuri Luojan,
kun arkki pelastuu,
vaan Herran vihan alla
muu kaikki tuhoutuu.
Riemuitse, Suomen kansa,
ja Herra armostansa
ylistä palvoen.
4. Mies saapui Englannista
uskoa kylvämään,
hän, opettaja Suomen,
sai kansaa kääntymään.
Riemuitse, Suomen kansa,
ja Herra armostansa
ylistä palvoen.
5. Upsalan hiippakuntaa
hän johti Ruotsissa.
Rinnallaan pyhä Eerik
hän kylvi uskoa.
Riemuitse, Suomen kansa,
ja Herra armostansa
ylistä palvoen.
6. Oi, rakkauden tulta,
se kuinka hehkuikaan!

Ja totuus heitä johti,
myös armo voimallaan.
Riemuitse, Suomen kansa,
ja Herraa armostansa
ylistä palvoen.

7. He laivan Suomen rantaan
iloiten laskivat,
taittoivat taikauskon
ja voiton hankkivat.
Riemuitse, Suomen kansa,
ja Herraa armostansa
ylistä palvoen.

8. Vaan opettaja uskon
vaaroihin antautui,
kun viesti hänen töistään
laajalle kantautui.
Riemuitse, Suomen kansa,
ja Herraa armostansa
ylistä palvoen.

9. Laivansa käänsi Eerik
ja kotiin matkasi.
Jäi maahan piispa Henrik
ja kansaa opetti.
Riemuitse, Suomen kansa,
ja Herraa armostansa
ylistä palvoen.

10. Hän voitti kuolemallaan
marttyyrin seppeleen,
kun pyöveli niin julma
sai hänet uhrikseen.
Riemuitse, Suomen kansa,
ja Herraa armostansa
ylistä palvoen.

11. Isältään rauhaa Kristus
maallemme pyytäköön!
Herraansa kansa täällä
uskossaan kiittäköön.
Riemuitse, Suomen kansa,
ja Herraa armostansa
ylistä palvoen.

3.

Messusävelmistö

Messusävelmistön ohjetekstit noudattavat messun kaavan ohjeita. Niitä on täydennetty musiikillisin näkökohdin.

Ensimmäinen sävelmäsarja

I Johdanto

---

1. Alkuvirsi

Virren sijasta voidaan käyttää psalmeja, kuorolaulua tai soitinmusiikkia.

Psalmissa on suositeltavaa käyttää kertosaakeista toteutustapaa (ks. päivän psalmi, kohta 5).

Alkumusiikin aikana voivat palvelutehtävissä toimivat saapua kuoriin ristikulkueena. Tällöin seurakunta seisoo.

2. Alkusiunaus

Siunaus ja vuorotervehdys voidaan laulaa tai lausua.

Siunaus

L I - sän ja + Po - jan ja Py - hän Hen-gen ni-meen.

S Aa - men, aa - men, aa - men.

Vuorotervehdys

L Her - ra ol - koon tei - dän kans - san - ne.

S Niin myös si - nun hen - ke - si kans - sa.

3. Johdantosanat

Johdantosanat voidaan laatia vapaasti. Niissä otetaan huomioon päivän ja sen jumalanpalveluksen erityisluonne.

Jos johdantosanoja seuraa yhteinen rippi, niiden tulee johdattaa synnintunnustukseen.

Esimerkkejä johdantosanoiksi s. 179.

4. Yhteinen rippi

Yhteinen rippi voidaan siirtää saarnan (kohta 15) jälkeen.

Synnintunnustus

Synnintunnustus voidaan lukea yhteen ääneen. Sen ajaksi voidaan polvistua. Synnintunnustus on mahdollista jaksottaa rukouslauseella, -laululla tai hiljaisuudella. Synnintunnustukseen voi sisältyä hiljaista rukousta, johon kehoitetaan esimerkiksi: Kuule myös hiljainen anteeksipyyntöni.

Synnintunnustuksena voidaan käyttää myös virttä (s. 190).

Synnintunnustukset s. 184 (virsiokirjan jumalanpalvelusliitteessä nrot 700–714).

Synninpäästö

Synninpäästön aamen voidaan laulaa tai lausua.

Synninpäästöt s. 190.

– synninpäästö

S Aa - men, aa - men, aa - men.

Kiitosrukous

Kiitosrukous voidaan lukea yhteen ääneen.

Kiitosrukoukset s. 192 (virsiokirjan jumalanpalvelusliitteessä nrot 715–717).

– rukous

S Aamen.

5. Päivän psalmi

Päivän psalmi (ks. Evankeliumikirja) voidaan laulaa tai lukea.

Mikäli alkuvirren (kohta 1) sijasta on käytetty psalmia, jätetään tämä kohta pois.

Psalmi voidaan toteuttaa antifonisesti (vuorokuoroisesti), sponsorisesti (kertosäkeisesti) tai psalmimotettina. Sekä antifoni/kertosäe että psalmisävelmä voidaan laatia myös vapaasti. Psalmisävelmiä s. 381. Psalmin kertosäkeitä s. 391 (virsiokirjan jumalanpalvelusliitteessä nrot 761–790).

6. Herra, armahda (Kyrie)

VAIHTOEHTO A

Kyrie-litania

Kyrie-litania voidaan laulaa tai lukea.

Seurakunnan osuutena voi olla myös vaihtoehdon B mukainen Herra, armahda -laulu jaksotettuna: Herra, armahda meitä. – Kristus, armahda meitä. – Herra, armahda meitä.

Kyrie-litaniat s. 193. Litaniasävelmät s. 405.

E Herra Jumala, taivaallinen Isämme.
Sinä olet meidät luonut ja sinun me olemme.
Kuule lastesi rukous.

TAI

E Herramme Jeesus Kristus, syntiemme sovittaja.
Sinä olet kuolleista noussut.
Ole meidän keskellämme.

– rukouslause

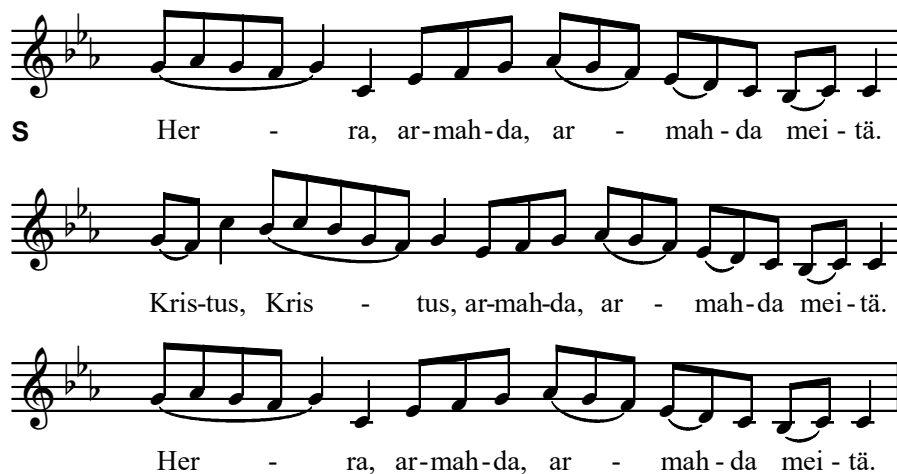
E Lohduttaja, Pyhä Henki,
sinä ilon oikea lähde.
Avaa sydämemme kiittämään sinua.

– rukouslause

VAIHTOEHTO B

Herra, armahda

Tämän Herra, armahda -laulun sijasta voidaan käyttää 3. sävelmäsarjan Herra, armahda -laulua.

*7. Kunnia (Gloria) ja kiitosvirsi Pyhälle Kolminaisuudelle

Kunnia ja kiitosvirsi jätetään pois paastonaikana (tuhkakeskiviikosta lähtien) ja adventtiaikana (1. adventtisunnuntain jälkeisestä maanantaista lähtien).

Kunnia

E Kun - ni - a Ju - ma - lal - le kor - ke - uk - sis - sa,
S maan pääl - lä rau - ha ih - mi - sil - lä,
joi - ta hän ra - kas - taa.

Kiitosvirsi

Kiitosvirtenä voidaan käyttää seuraavia Pyhälle Kolminaisuudelle omistettuja virsiä: 126, 128: 2–4, 129–133, 135, 277: 5, 328, 334: 1, 5–8. Vaihtoehtoisia kiitosvirsiä s. 200 (virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nrot 726–730).

Laudamus soveltuu erityisesti juhlapyhien kiitosvirreksi. Esilaulajan/esilaulajaryhmän sävelmät s. 413.

Laudamus

S Me kii - täm-me, me kun-ni - oi-tam-me,
me pal-vom-me ja y - lis-täm - me si - nu - a.

E Me tuomme sinulle kiitoksen
suuren kunniasi tähden.
Herra Jumala, taivaallinen kuningas,
Jumala, Isä, Kaikkivaltias!

[**S** Me kiitämme, me kunnioitamme,
me palvomme ja ylistämme sinua.]

E Herra, Jumalan ainoa Poika, Jeesus Kristus.
Herra Jumala, Jumalan Karitsa, Isän Poika,
joka kannat maailman synnin,

armahda meitä,
joka kannat maailman synnin,
ota vastaan rukouksemme,
joka istut Isän oikealla puolella,
armahda meitä.

[S Me kiitämme, me kunnioitamme,
me palvomme ja ylistämme sinua.]

E Sinä yksin olet pyhä,
sinä yksin olet Herra,
sinä yksin olet korkein,
Jeesus Kristus,
Pyhän Hengen kanssa
Isän Jumalan kunniaassa.

8. Päivän rukous

Rukouskehotus, rukous ja seurakunnan aamen voidaan laulaa tai lausua. Rukouskehotusta voi seurata lyhyt hiljainen rukous. Rukouksen sävelmät s. 417.

Jos yhteinen esirukous on kohdassa 6 (Herra, armahda), se voidaan päättää päivän rukoukseen.

– rukous

II Sana

9. Ensimmäinen lukukappale

Lukija ilmoittaa raamatunkohdan. Seurakunta kuuntelee istuen.

Lukukappale tai sen osa voidaan laulaa (kantilloiden tai tekstimotettina).

Vastaussanat voidaan lausua tai laulaa (sävelmät s. 419).

– lukukappale

[E Tämä on Jumalan sana.

S Jumalalle kiitos.]

10. Vastaus

Vastauksena voi olla psalmi, virsi, laulu, soitinmusiikkia tai hiljaista mietiskelyä.

11. Toinen lukukappale

Lukija ilmoittaa raamatunkohdan. Seurakunta kuuntelee istuen.

Lukukappale tai sen osa voidaan laulaa (kantilloiden tai tekstimotettina).

Vastaussanat voidaan lausua tai laulaa (sävelmät s. 419).

– lukukappale

[**E** Tämä on Jumalan sana.

S Jumalalle kiitos.]

12. Päivän virsi eli graduuali (Graduale)

---

*13. Evankeliumi

Evankeliumi ilmoitetaan sanomalla esimerkiksi: Nouskaamme kuulemaan pyhää evankeliumia.

Evankeliumin lukemisen edellä ja/tai sen jälkeen voidaan laulaa halleluja. Evankeliumia edeltävään hallelujalauluun voidaan liittää hallelujasäe (ks. Evankeliumikirja). Hallelujalaulun ja hallelujasäkeen sävelmiä s. 421.

Halleluja jätetään pois paastonaikana tuhakeskiviikosta lähtien. Tällöin hallelujalaulun sijasta voidaan käyttää psalmilauseetta (ks. Evankeliumikirja). Psalmilauseen sävelmät s. 426.

Evankeliumi tai sen osa voidaan laulaa (kantilloiden tai evankeliumimotettina).

Vastaussanat voidaan lausua tai laulaa (sävelmät s. 420).

– evankeliumi

[**L/E** Tämä on pyhä evankeliumi.

S Ylistys sinulle, Kristus.]

14. Virsi

Virren sijasta voi olla muuta musiikkia.

15. Saarna

Saarna pidetään vuorossa olevan vuosikerran evankeliumista tai jommastakummasta lukukappaleesta.

Jos saarnan jälkeen tulee yhteinen rippi (kohta 4), lausutaan uskontunnustus synninpäästön jälkeen. Ennen yhteistä rippiä voi olla virsi tai muuta rippiin johdattavaa musiikkia.

*16. Uskontunnustus (Credo)

Uskontunnustus lausutaan yhteen ääneen.

Uskontunnustuksena voidaan käyttää myös virttä 167 tai 171. Tällöin virsi (kohta 17) jätetään pois. Vaihtoehtoisia uskontunnustuslauluja s. 204 (virsi- ja laulukirjan jumalanpalvelusliitteessä nrot 731–734).

17. Virsi

Virren sijasta voi olla muuta musiikkia.

18. Yhteinen esirukous

Yhteinen esirukous voidaan siirtää kohdan 6 (Herra, armahda) yhteyteen. Tällöin se jaksotetaan Herra, armahda -lauseella (Kyrie-litania).

Yhteinen esirukous voidaan valmistella yhdessä seurakuntalaisten kanssa. Esirukouksen sisällöstä ks. s. 8. Rukous on mahdollista jaksottaa rukouslauseella, -laululla tai hiljaisuudella.

Yhteisiä esirukouksia s. 206 ja esirukousaiheita s. 229. Paastonaikana tuhkakeskiviikosta lähtien voidaan käyttää litaniaa (s. 221, virsi- ja laulukirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 719) tai Trishagion-rukousta (s. 218, virsi- ja laulukirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 718).

Rukouskehoitus ja seurakunnan aamen voidaan laulaa tai lausua.

Esirukouksen yhteydessä tai ennen sitä ilmoitetaan kastetut, kuulutetut tai avioliiton solmineet ja kuolleet. Ilmoituksiin voidaan liittää musiikkia ja/tai symbolista toimintaa (esim. kynttilöiden sytytys). Ilmoituksiin liittyvät rukoukset s. 229.

– rukous

III Ehtoollinen

---

19. Uhrivirsi eli offertorio (Offertorium)

Virren aikana kootaan kolehti ja katetaan ehtoollispöytä. Kolehdin kohde ilmoitetaan ennen virttä. Virren sijasta voi olla kuorolaulu tai soitinmusiikkia. Kolehti voidaan siunata (s. 246).

20. Ehtoollisrukous (Eukaristinen rukous)

Vuorolaulu

L Her - ra ol - koon tei - dän kans - san - ne.

S Niin myös si - nun hen - ke - si kans - sa.

L Y - len - tä - kää sy - dä - men - ne.

S Y - len - näm - me sen Her - ran puo - leen.

L Kiit - tä - kääm - me Her - ra, Ju - ma - laam - me.

S Niin on oi - kein ja ar - vol - lis - ta.

Prefaatio

Prefaatio voidaan laulaa tai lukea. Prefaation sävelmä s. 247.

Prefaation alku

L Totisesti on oikein ja arvollista, että me kiitämme sinua aina ja kaikkialla, pyhä Herra, kaikkivaltias Isä, iankaikkinen Jumala, Jeesuksen Kristuksen, meidän Herramme kautta.

Prefaation päätös (yleinen)

Kirkkovuoden ajankohdan mukaan vaihtuvat prefaation päätökset s. 248.

Hän on kärsinyt kuoleman meidän puolestamme
ja ylösnousemisellaan avannut meille tien ikuiseen elämään.
Me kiitämme sinua tästä taivaan lahjasta
ja laulamme sinulle ylistystä enkelien ja kaikkien pyhien kanssa:

TAI

Hänet sinä olet antanut kuolemaan ja herättänyt kuolleista,
että me pelastuisimme synnin ja kuoleman vallasta

ja saisisimme iankaikkisen elämän.
 Me kiitämme sinua tästä taivaan lahjasta
 ja laulamme sinulle ylistystä enkelien ja kaikkien pyhien kanssa:

*Pyhä (Sanctus)

Tämän Pyhä-hymnin sijasta voidaan käyttää 3. sävelmäsarjan Pyhä-hymniä.

Seurakunta voi seisoa Pyhä-hymnistä Jumalan Karitsa -hymniin.

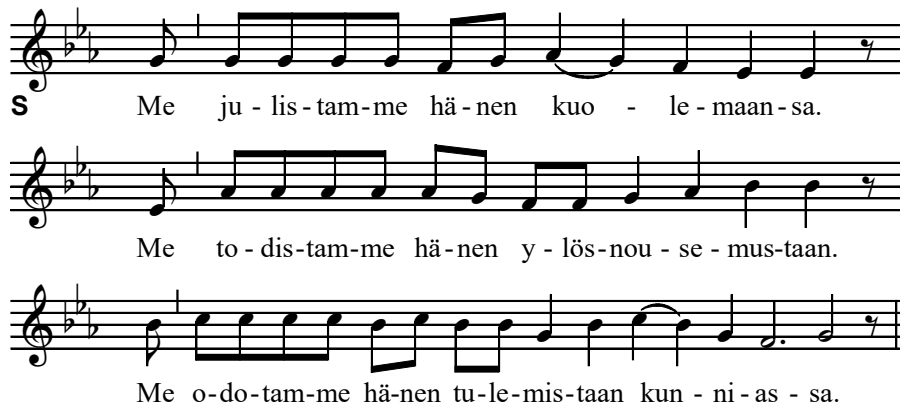

S Py - hä, py - hä, py - hä Her - ra Se - ba - ot!
 Tai - vas ja maa on täyn - nä kirk - ka - ut - ta - si.
 Hoo - si - an - na kor - ke - uk - sis - sa!
 Siu - nat - tu ol - koon hän, jo - ka tu - lee Her - ran ni - mes - sä.
 Hoo - si - an - na kor - ke - uk - sis - sa!

Rukous ja asetussanat

Rukous ja asetussanat (s. 24) voidaan myös laulaa.

- rukousjakso
- asetussanat (sävelmät s. 258)
- rukousjakso, jonka jälkeen seurakunta voi laulaa:

S Me ju - lis - tam - me hä - nen kuo - le - maan - sa.
 Me to - dis - tam - me hä - nen y - lös - nou - se - mus - taan.
 Me o - do - tam - me hä - nen tu - le - mis - taan kun - ni - as - sa.

- rukousjakso
- päätösylistys (sävelmä s. 260)

Hänen kauttaan, hänen kanssaan ja hänessä
kuuluu sinulle, kaikkivaltias Isä,
Pyhän Hengen yhteydessä
kunnia ja kirkkaus aina ja ikuisesti.

S Aa - men, aa - men, aa - men.

21. Isä meidän (Pater noster)

Herran rukous lausutaan yhteen ääneen. Se voidaan myös laulaa (sävelmät s. 453, virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 805).

Herran rukouksen ekumeenisista sanamuotoa (s. 262) voidaan käyttää ekumeenisissa tilaisuuksissa.

22. Herran rauha (Pax)

Vuorolaulun jälkeen seurakuntalaisia voidaan kehottaa rauhan toivottamiseen. Tällöin seurakuntalaiset tervehtivät toisiaan ja lausuvat esimerkiksi: Kristuksen rauhaa.

L Her - ran rau - ha ol - koon tei - dän kans - san - ne.

S Niin myös si - nun hen - ke - si kans - sa.

*23. Jumalan Karitsa (Agnus Dei)

Liturgi voi murtaa ehtoollisleivän Jumalan Karitsa -hymnin aikana.

S Ju - ma - lan Ka - rit - sa, jo - ka kan - nat

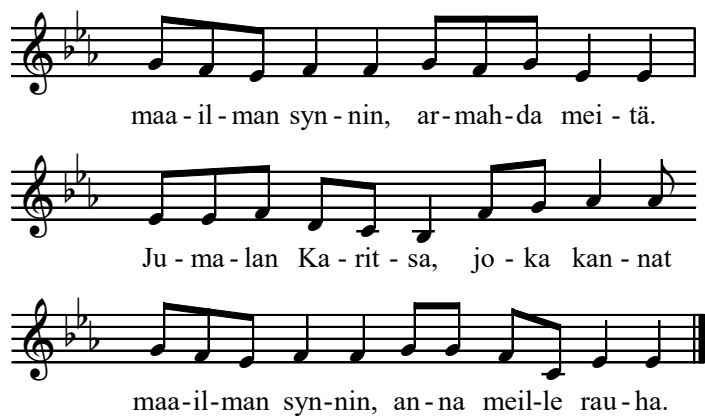
maa - il - man syn - nin, ar - mah - da mei - tä.

Ju - ma - lan Ka - rit - sa, jo - ka kan - nat

Ensimmäinen sävelmäsarja

maa - il - man syn - nin, ar - mah - da mei - tä.
Ju - ma - lan Ka - rit - sa, jo - ka kan - nat
maa - il - man syn - nin, an - na meil - le rau - ha.

24. Ehtoollisen vietto

Kutsu

Ateria (Communio)

Aterian aikana voi olla virsilaulua tai muuta musiikkia.

Päätössanat

Päätössanojen jälkeen ehtoollisastiat peitetään (ja siirretään apupöydälle). Ennen kiitosrukousta (kohta 25) voi olla hiljaisuus.

– päätössanat

S Aamen.

25. Kiitosrukous

Rukouskehoitus, rukous ja seurakunnan aamen voidaan laulaa tai lausua. Rukouksen sävelmät s. 417.

Kiitosrukouksena voidaan käyttää myös virttä (esim. 110: 3–5, 220: 8–9, 221: 10, 229: 6–7 ja 235: 4, paastonaikana erityisesti 79: 9–10).

Kiitosrukoukset s. 265.

L Ru - koil - kaam - me.

– rukous

S Aa - men, aa - men.

IV Päättös

26. Ylistys

Jos kiitosrukouksena (kohta 25) on laulettu virsi, jätetään ylistys pois.

Ylistyksenä voidaan käyttää myös virttä (esim. 138: 5, 329: 1, 5, 332: 3–4, 333: 1, 9, 339: 1, 4, paastonaikana esim. 324: 5–6).

Ylistys jätetään pois kiirastorstain, pitkäperjantain ja hiljaisen lauantain jumalanpalveluksista.

Benedicamus

E Kiit - tä - kääm-me Her - raa!

*S Ju-ma-lal - le kii - tos. Hal - le - lu - ja,

hal - le - lu - ja, hal - le - lu - ja!

Paastonaikana tuhkakeskiiviikosta lähtien:

E Kiit - tä - kääm-me Her - raa!

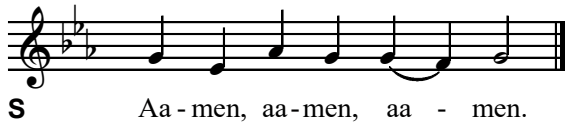

*S Ju-ma-lal - le kii - tos. Aa - men, aa - men.

*27. Siunaus

Siunaus voidaan myös laulaa (sävelmiä s. 427).

- L** Herra siunatkoon teitä ja varjalkoon teitä.
 Herra kirkastakoon kasvonsa teille
 ja olkoon teille armollinen.
 Herra kääntäköön kasvonsa teidän puoleenne
 ja antakoon teille rauhan.
 Isän ja + Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.

Lähetäminen

Kehotus lausutaan välittömästi ennen lähtemistä.

L/E Lähtekää rauhassa ja palvelkaa Herraa iloiten.

28. Päätösmusiikki

Päätösmusiikkina voi olla virsi, kuorolaulu tai soitinmusiikkia.

Musiikin aikana voi olla ristikulkue, johon seurakunta tulee mukaan.

Toinen sävelmäsarja

I Johdanto

---

1. Alkuvirsi

Virren sijasta voidaan käyttää psalmeja, kuorolaulua tai soitinmusiikkia.

Psalmissa on suositeltavaa käyttää kertosaakeista toteutustapaa (ks. päivän psalmi, kohta 5).

Alkumusiikin aikana voivat palvelutehtävissä toimivat saapua kuoriin ristikulkueena. Tällöin seurakunta seisoo.

2. Alkusiunaus

Siunaus ja vuorotervehdys voidaan laulaa tai lausua.

Siunaus

L I - sän ja + Po - jan ja Py - hän Hen-gen ni-meen.

S Aa - men, aa - men, aa - men.

Vuorotervehdys

L Her - ra ol - koon tei - dän kans - san - ne.

S Niin myös si - nun hen - ke - si kans - sa.

3. Johdantosanat

Johdantosanat voidaan laatia vapaasti. Niissä otetaan huomioon päivän ja sen jumalanpalveluksen erityisluonne.

Jos johdantosanoja seuraa yhteinen rippi, niiden tulee johdattaa synnintunnustukseen.

Esimerkkejä johdantosanoiksi s. 179.

4. Yhteinen rippi

Yhteinen rippi voidaan siirtää saarnan (kohta 15) jälkeen.

Synnintunnustus

Synnintunnustus voidaan lukea yhteen ääneen. Sen ajaksi voidaan polvistua. Synnintunnustus on mahdollista jaksottaa rukouslauseella, -laululla tai hiljaisuudella. Synnintunnustukseen voi sisältyä hiljaista rukousta, johon kehoitetaan esimerkiksi: Kuule myös hiljainen anteeksipyyntöni.

Synnintunnustuksena voidaan käyttää myös virttä (s. 190).

Synnintunnustukset s. 184 (virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nrot 700–714).

Synninpäästö

Synninpäästön aamen voidaan laulaa tai lausua.

Synninpäästöt s. 190.

– synninpäästö

Kiitosrukous

Kiitosrukous voidaan lukea yhteen ääneen.

Kiitosrukoukset s. 192 (virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nrot 715–717).

– rukous

S Aamen.

5. Päivän psalmi

Päivän psalmi (ks. Evankeliumikirja) voidaan laulaa tai lukea.

Mikäli alkuvirren (kohta 1) sijasta on käytetty psalmia, jätetään tämä kohta pois.

Psalmi voidaan toteuttaa antifonisesti (vuorokuoroisesti), responsorisesti (kertosäkeisesti) tai psalmimotettina. Sekä antifoni/kertosäe että psalmisävelmä voidaan laatia myös vapaasti. Psalmisävelmiä s. 381. Psalmien kertosäkeitä s. 391 (virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nrot 761–790).

6. Herra, armahda (Kyrie)

VAIHTOEHTO A

Kyrie-litania

Kyrie-litania voidaan laulaa tai lukea.

Seurakunnan osuutena voi olla myös vaihtoehdon B mukainen Herra, armahda -laulu jaksotettuna: Herra, armahda meitä. – Kristus, armahda meitä. – Herra, armahda meitä.

Kyrie-litaniat s. 193. Litaniasävelmät s. 405.

E Herra Jumala, taivaallinen Isämme.
Sinä olet meidät luonut ja sinun me olemme.
Kuule lastesi rukous.

TAI

E Herramme Jeesus Kristus, syntiemme sovittaja.
Sinä olet kuolleista noussut.
Ole meidän keskellämme.

– rukouslause

E Lohduttaja, Pyhä Henki,
sinä ilon oikea lähde.
Avaa sydämemme kiittämään sinua.

– rukouslause

VAIHTOEHTO B

Herra, armahda

TAI

Kris - tus, ar - mah-da mei - tä.
Her - ra, ar - mah-da mei - tä.

*7. Kunnia (Gloria) ja kiitosvirsi Pyhälle Kolminaisuudelle

Kunnia ja kiitosvirsi jätetään pois paastonaikana (tuhkakeskiviikosta lähtien) ja adventtiaikana (1. adventtisunnuntain jälkeisestä maanantaista lähtien).

Kunnia

E Kun - ni - a Ju - ma - lal - le kor - ke - uk - sis - sa,
S maan pääl - lä rau - ha ih - mi - sil - lä,
joi - ta hän ra - kas - taa.

Kiitosvirsi

Kiitosvirtenä voidaan käyttää seuraavia Pyhälle Kolminaisuudelle omistettuja virsiä: 126, 128: 2–4, 129–133, 135, 277: 5, 328, 334: 1, 5–8. Vaihtoehtoisia kiitosvirsiä s. 200 (virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nrot 726–730).

Laudamus soveltuu erityisesti juhlapyhien kiitosvirreksi. Esilaulajan/esilaulajaryhmän sävelmät s. 413.

Laudamus

S Me kii - täm-me, me kun - ni - oi - tam - me,
me pal - vom-me ja y - lis - täm - me si - nu - a.

E Me tuomme sinulle kiitoksen
suuren kunniasi tähden.

Herra Jumala, taivaallinen kuningas,
Jumala, Isä, Kaikkivaltias!

[S Me kiitämme, me kunnioitamme,
me palvomme ja ylistämme sinua.]

E Herra, Jumalan ainoa Poika, Jeesus Kristus.
Herra Jumala, Jumalan Karitsa, Isän Poika,
joka kannat maailman synnin,
armahda meitä,
joka kannat maailman synnin,
ota vastaan rukouksemme,
joka istut Isän oikealla puolella,
armahda meitä.

[S Me kiitämme, me kunnioitamme,
me palvomme ja ylistämme sinua.]

E Sinä yksin olet pyhä,
sinä yksin olet Herra,
sinä yksin olet korkein,
Jeesus Kristus,
Pyhän Hengen kanssa
Isän Jumalan kunnia.

8. Päivän rukous

Rukouskehotus, rukous ja seurakunnan aamen voidaan laulaa tai lausua. Rukouskehotusta voi seurata lyhyt hiljainen rukous. Rukouksen sävelmät s. 417.

Jos yhteinen esirukous on kohdassa 6 (Herra, armahda), se voidaan päättää päivän rukoukseen.

– rukous

II Sana

---

9. Ensimmäinen lukukappale

Lukija ilmoittaa raamatunkohdan. Seurakunta kuuntelee istuen.

Lukukappale tai sen osa voidaan laulaa (kantilloiden tai tekstimotettina).

Vastaussanat voidaan lausua tai laulaa (sävelmät s. 419).

– lukukappale

[E Tämä on Jumalan sana.

S Jumalalle kiitos.]

10. Vastaus

Vastauksena voi olla psalmi, virsi, laulu, soitinmusiikkia tai hiljaista mietiskelyä.

11. Toinen lukukappale

Lukija ilmoittaa raamatunkohdan. Seurakunta kuuntelee istuen.

Lukukappale tai sen osa voidaan laulaa (kantilloiden tai tekstimotettina).

Vastaussanat voidaan lausua tai laulaa (sävelmät s. 419).

– lukukappale

[E Tämä on Jumalan sana.

S Jumalalle kiitos.]

12. Päivän virsi eli graduaali (Graduale)

---

*13. Evankeliumi

Evankeliumi ilmoitetaan sanomalla esimerkiksi: Nouskaamme kuulemaan pyhää evankeliumia.

Evankeliumin lukemisen edellä ja/tai sen jälkeen voidaan laulaa halleluja. Evankeliumia edeltävään hallelujalauluun voidaan liittää hallelujasäe (ks. Evankeliumikirja). Hallelujalaulun ja hallelujasäkeen sävelmiä s. 421.

Halleluja jätetään pois paastonaikana tuhakeskiiviikosta lähtien. Tällöin hallelujalaulun sijasta voidaan käyttää psalmilauseetta (ks. Evankeliumikirja). Psalmilauseen sävelmät s. 426.

Evankeliumi tai sen osa voidaan laulaa (kantilloiden tai evankeliumimotettina).

Vastaussanat voidaan lausua tai laulaa (sävelmät s. 420).

– evankeliumi

[L/E Tämä on pyhä evankeliumi.

S Ylistys sinulle, Kristus.]

14. Virsi

Virren sijasta voi olla muuta musiikkia.

15. Saarna

Saarna pidetään vuorossa olevan vuosikerran evankeliumista tai jommastakummasta lukukappaleesta.

Jos saarnan jälkeen tulee yhteinen rippi (kohta 4), lausutaan uskontunnustus synninpäästön jälkeen. Ennen yhteistä rippiä voi olla virsi tai muuta rippiin johdattavaa musiikkia.

*16. Uskontunnustus (Credo)

Uskontunnustus lausutaan yhteen ääneen.

Uskontunnustuksena voidaan käyttää myös virttä 167 tai 171. Tällöin virsi (kohta 17) jätetään pois. Vaihtoehtoisia uskontunnustuslauluja s. 204 (virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nrot 731–734).

17. Virsi

Virren sijasta voi olla muuta musiikkia.

18. Yhteinen esirukous

Yhteinen esirukous voidaan siirtää kohdan 6 (Herra, armahda) yhteyteen. Tällöin se jaksotetaan Herra, armahda -lauseella (Kyrie-litania).

Yhteinen esirukous voidaan valmistella yhdessä seurakuntalaisten kanssa. Esirukouksen sisällöstä ks. s. 8. Rukous on mahdollista jaksottaa rukouslauseella, -laululla tai hiljaisuudella.

Yhteisiä esirukouksia s. 206 ja esirukousaiheita s. 229. Paastonaikana tuhkakeskiviikosta lähtien voidaan käyttää litaniaa (s. 221, virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 719) tai Trishagion-rukousta (s. 218, virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 718).

Rukouskehoitus ja seurakunnan aamen voidaan laulaa tai lausua.

Esirukouksen yhteydessä tai ennen sitä ilmoitetaan kastetut, kuulutetut tai avioliiton solmineet ja kuolleet. Ilmoituksiin voidaan liittää musiikkia ja/tai symbolista toimintaa (esim. kynttilöiden sytytys). Ilmoituksiin liittyvät rukoukset s. 229.

– rukous

III Ehtoollinen

---

19. Uhrivirsi eli offertorio (Offertorium)

Virren aikana kootaan kolehti ja katetaan ehtoollispöytä. Kolehdin kohde ilmoitetaan ennen virttä. Virren sijasta voi olla kuorolaulu tai soitinmusiikkia. Kolehti voidaan siunata (s. 246).

20. Ehtoollisrukous (Eukaristinen rukous)

Vuorolaulu

L Her - ra ol - koon tei - dän kans - san - ne.

S Niin myös si - nun hen - ke - si kans - sa.

L Y - len - tä - kää sy - dä - men - ne.

S Y - len - näm - me sen Her - ran puo - leen.

L Kiit - tä - kään - me Her - ra, Ju - ma - laam - me.

S Niin on oi - kein ja ar - vol - lis - ta.

Prefaatio

Prefaatio voidaan laulaa tai lukea. Prefaation sävelmä s. 247.

Prefaation alku

L Totisesti on oikein ja arvollista, että me kiitämme sinua aina ja kaikkialla, pyhä Herra, kaikkivaltias Isä, iankaikkinen Jumala, Jeesuksen Kristuksen, meidän Herramme kautta.

Prefaation päätös (yleinen)

Kirkkovuoden ajankohdan mukaan vaihtuvat prefaation päätökset s. 248.

Hän on kärsinyt kuoleman meidän puolestamme
ja ylösnousemisellaan avannut meille tien ikuiseen elämään.
Me kiitämme sinua tästä taivaan lahjasta
ja laulamme sinulle ylistystä enkelien ja kaikkien pyhien kanssa:

TAI

Hänet sinä olet antanut kuolemaan ja herättänyt kuolleista,
että me pelastuisimme synnin ja kuoleman vallasta
ja saisimme iankaikkisen elämän.
Me kiitämme sinua tästä taivaan lahjasta
ja laulamme sinulle ylistystä enkelien ja kaikkien pyhien kanssa:

*Pyhä (Sanctus)

Seurakunta voi seisoa Pyhä-hymnistä Jumalan Karitsa -hymniin.

S Py - hä, py - hä, py - hä Her - ra Se - ba - ot!
Tai - vas ja maa on täyn - nä si - nun kirk - ka - ut - ta - si.
Hoo - si - an - na kor - ke - uk - sis - sa!
Siu - nat - tu ol - koon hän, jo - ka tu - lee Her - ran ni - mes - sä.
Hoo - si - an - na kor - ke - uk - sis - sa!

Rukous ja asetussanat

Rukous ja asetussanat (s. 24) voidaan myös laulaa.

– rukousjakso

– asetussanat (sävelmät s. 258)

– rukousjakso, jonka jälkeen seurakunta voi laulaa:

S Me ju - lis - tam - me hä - nen kuo - le - maan - sa.

Toinen sävelmäsarja

Me to-dis-tam-me hä-nen y-lös-nou-se-mus-taan.
Me o-do-tam-me hä-nen tu-le-mis-taan kun-ni-as-sa.

– rukousjakso

– päätösylistys (sävelmä s. 260)

Hänen kautta, hänen kanssaan ja hänessä
kuuluu sinulle, kaikkivaltias Isä,
Pyhän Hengen yhteydessä
kunnia ja kirkkaus aina ja ikuisesti.

S Aa - men, aa - men, aa - men.

21. Isä meidän (Pater noster)

Herran rukous lausutaan yhteen ääneen. Se voidaan myös laulaa (sävelmät s. 453, virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 805).

Herran rukouksen ekumeenista sanamuotoa (s. 262) voidaan käyttää ekumeenisissa tilaisuuksissa.

22. Herran rauha (Pax)

Vuorolaulun jälkeen seurakuntalaisia voidaan kehottaa rauhan toivottamiseen. Tällöin seurakuntalaiset tervehtivät toisiaan ja lausuvat esimerkiksi: Kristuksen rauhaa.

L Her-ran rau-ha ol-koon tei-dän kans-san-ne.
S Niin myös si-nun hen-ke-si kans-sa.

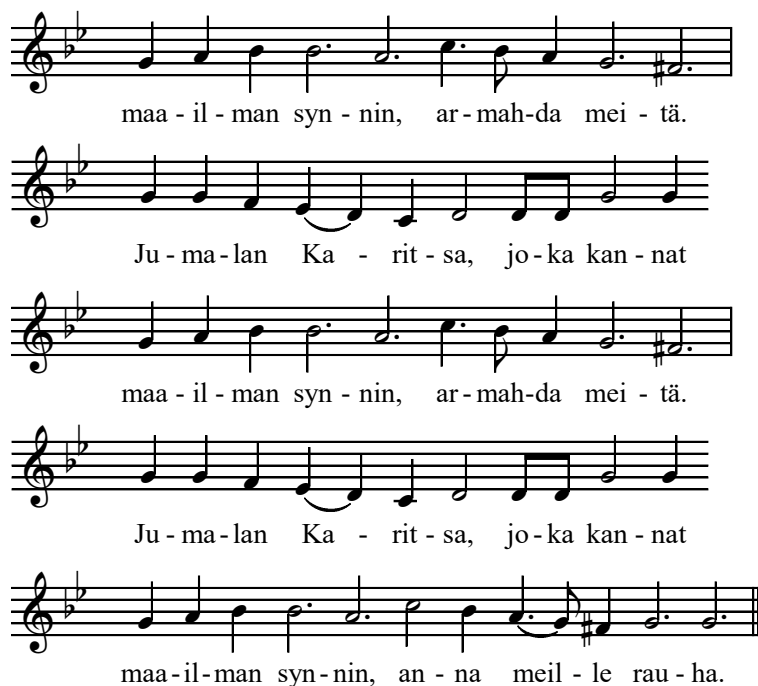
*23. Jumalan Karitsa (Agnus Dei)

Liturgi voi murtaa ehtoollisleivän Jumalan Karitsa -hymnin aikana.

S Ju-ma-lan Ka-rit-sa, jo-ka kan-nat

Toinen sävelmäsarja

maa - il - man syn - nin, ar - mah - da mei - tä.
Ju - ma - lan Ka - rit - sa, jo - ka kan - nat
maa - il - man syn - nin, ar - mah - da mei - tä.
Ju - ma - lan Ka - rit - sa, jo - ka kan - nat
maa - il - man syn - nin, an - na meil - le rau - ha.

24. Ehtoollisen vietto

Kutsu

Ateria (Communio)

Aterian aikana voi olla virsilaulua tai muuta musiikkia.

Päätössanat

Päätössanojen jälkeen ehtoollisastiat peitetään (ja siirretään apupöydälle). Ennen kiitosrukousta (kohta 25) voi olla hiljaisuus.

– päätössanat

S Aamen.

25. Kiitosrukous

Rukouskehotus, rukous ja seurakunnan aamen voidaan laulaa tai lausua. Rukouksen sävelmät s. 417.

Kiitosrukouksena voidaan käyttää myös virttä (esim. 110: 3–5, 220: 8–9, 221: 10, 229: 6–7 ja 235: 4, paastonaikana erityisesti 79: 9–10).

Kiitosrukoukset s. 265.

L Ru - koil - kaam - me.

– rukous

IV Päätös

---

26. Ylistys

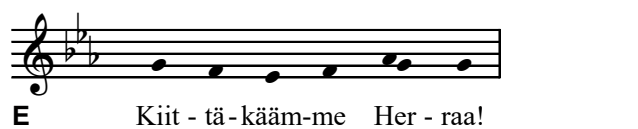

Jos kiitosrukouksena (kohta 25) on laulettu virsi, jätetään ylistys pois.

Ylistyksenä voidaan käyttää myös virttä (esim. 138: 5, 329: 1, 5, 332: 3–4, 333: 1, 9, 339: 1, 4, paastonaikana esim. 324: 5–6).

Ylistys jätetään pois kiirastorstain, pitkäperjantain ja hiljaisen lauantain jumalanpalveluksista.

Benedicamus

Paastonaikana tuhkakeskiiviikosta lähtien:

*27. Siunaus

Siunaus voidaan myös laulaa (sävelmiä s. 427).

L Herra siunatkoon teitä ja varjelkoon teitä.
Herra kirkastakoon kasvonsa teille

ja olkoon teille armollinen.
Herra kääntäköön kasvonsa teidän puoleenne
ja antakoon teille rauhan.
Isän ja + Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.

S Aa - men, aa - men, aa - - men.

Lähetäminen

Kehotus lausutaan välittömästi ennen lähtemistä.

L/E Lähtekää rauhassa ja palvelkaa Herraa iloiten.

28. Päätösmusiikki

Päätösmusiikkina voi olla virsi, kuorolaulu tai soitinmusiikkia.

Musiikin aikana voi olla ristikulkue, johon seurakunta tulee mukaan.

Kolmas sävelmäsarja

I Johdanto

---

1. Alkuvirsi

Virren sijasta voidaan käyttää psalmeja, kuorolaulua tai soitinmusiikkia.

Psalmissa on suositeltavaa käyttää kertosaakeista toteutustapaa (ks. päivän psalmi, kohta 5).

Alkumusiikin aikana voivat palvelutehtävissä toimivat saapua kuoriin ristikulkueena. Tällöin seurakunta seisoo.

2. Alkusiunaus

Siunaus ja vuorotervehdys voidaan laulaa tai lausua.

Siunaus

L I - sän ja + Po - jan ja Py - hän Hen-gen ni-meen.

S Aa - men, aa - men, aa - men.

Vuorotervehdys

L Her - ra ol - koon tei - dän kans - san - ne.

S Niin myös si - nun hen - ke - si kans - sa.

3. Johdantosanat

Johdantosanat voidaan laatia vapaasti. Niissä otetaan huomioon päivän ja sen jumalanpalveluksen erityisluonne.

Jos johdantosanoja seuraa yhteinen rippi, niiden tulee johdattaa synnintunnustukseen.

Esimerkkejä johdantosanoiksi s. 179.

4. Yhteinen rippi

Yhteinen rippi voidaan siirtää saarnan (kohta 15) jälkeen.

Synnintunnustus

Synnintunnustus voidaan lukea yhteen ääneen. Sen ajaksi voidaan polvistua. Synnintunnustus on mahdollista jaksottaa rukouslauseella, -laululla tai hiljaisuudella. Synnintunnustukseen voi sisältyä hiljaista rukousta, johon kehoitetaan esimerkiksi: Kuule myös hiljainen anteeksipyyntöni.

Synnintunnustuksena voidaan käyttää myös virttä (s. 190).

Synnintunnustukset s. 184 (virsiokirjan jumalanpalvelusliitteessä nrot 700–714).

Synninpäästö

Synninpäästön aamen voidaan laulaa tai lausua.

Synninpäästöt s. 190.

– synninpäästö

S Aa - men, aa - men, aa - men.

Kiitosrukous

Kiitosrukous voidaan lukea yhteen ääneen.

Kiitosrukoukset s. 192 (virsiokirjan jumalanpalvelusliitteessä nrot 715–717).

– rukous

S Aamen.

5. Päivän psalmi

Päivän psalmi (ks. Evankeliumikirja) voidaan laulaa tai lukea.

Mikäli alkuvirren (kohta 1) sijasta on käytetty psalmia, jätetään tämä kohta pois.

Psalmi voidaan toteuttaa antifonisesti (vuorokuoroisesti), sponsorisesti (kertosäkeisesti) tai psalmimotettina. Sekä antifoni/kertosäe että psalmisävelmä voidaan laatia myös vapaasti. Psalmisävelmiä s. 381. Psalmien kertosäkeitä s. 391 (virsiokirjan jumalanpalvelusliitteessä nrot 761–790).

6. Herra, armahda (Kyrie)

VAIHTOEHTO A

Kyrie-litania

Kyrie-litania voidaan laulaa tai lukea.

Seurakunnan osuutena voi olla myös vaihtoehdon B mukainen Herra, armahda -laulu.

Kyrie-litaniat s. 193. Litaniasävelmät s. 405.

E Herra Jumala, taivaallinen Isämme.
Sinä olet meidät luonut ja sinun me olemme.
Kuule lastesi rukous.

S Her - ra, Her - ra, ar-mah-da mei - tä.

E Herramme Jeesus Kristus, syntiemme sovittaja.
Sinä olet kuolleista noussut.
Ole meidän keskellämme.

– rukouslause

E Lohduttaja, Pyhä Henki,
sinä ilon oikea lähde.
Avaa sydämemme kiittämään sinua.

– rukouslause

VAIHTOEHTO B

Herra, armahda

S Her - ra, Her - ra, ar-mah-da mei - tä.

Kris - tus, Kris - tus, ar-mah-da mei - tä.

Her - ra, Her - ra, ar-mah-da mei - tä.

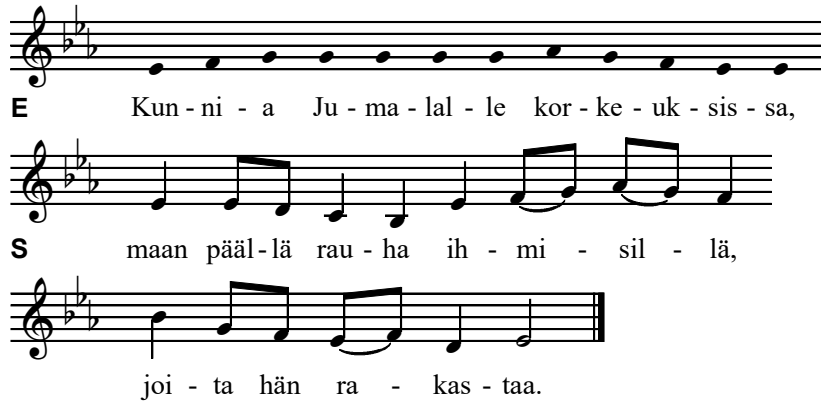
*7. Kunnia (Gloria) ja kiitosvirsi Pyhälle Kolminaisuudelle

Kunnia ja kiitosvirsi jätetään pois paastonaikana (tuhkakeskiviikosta lähtien) ja adventtiaikana (1. adventtisunnuntain jälkeisestä maanantaista lähtien).

Kunnia

Alla olevan sävelmän sijasta voidaan käyttää 1. sävelmäsarjan Kunnia-sävelmää.

Kolmas sävelmäsarja

E Kun - ni - a Ju - ma - lal - le kor - ke - uk - sis - sa,
S maan pääl - lä rau - ha ih - mi - sil - lä,
joi - ta hän ra - kas - taa.

Kiitosvirsi

Kiitosvirtenä voidaan käyttää seuraavia Pyhälle Kolminaisuudelle omistettuja virsiä: 126, 128: 2–4, 129–133, 135, 277: 5, 328, 334: 1, 5–8. Vaihtoehtoisia kiitosvirsiä s. 200 (virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nrot 726–730).

Laudamus-virsi

Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 726.

Laudamus-virsi voidaan laulaa myös virren 16 tai 332 sävelmällä. Laudamus-virren sijasta voidaan käyttää 1. sävelmäsarjan Laudamusta.

S 1. Si - nu - a me kii - täm - me, si - nu - a y - lis - täm - me.
Si - nu - a me pal - vom - me, voi - mas - ta - si lau - lam - me.

2. Istuimesi eteen me kiitosuhrin kannamme,
taivaallinen Kuningas, Isä, Kaikkivaltias.
3. Herra, Poika ainoa, Jeesus, uhrikaritsa,
syntiemme kantaja, Kristus, meitä armahda!
4. Syntiemme kantaja, kuule meitä armossa!
Istut Isän rinnalla, siellä meitä puolusta!
5. Pyhä olet ainoa, Herra olet ainoa,
Korkein olet ainoa, Jeesus Kristus, Jumala!
6. Pyhän Hengen voimassa, Isän kirkkaudessa
Kristus, Poika Jumalan, saakoon kaiken kunnian!

8. Päivän rukous

Rukouskehotus, rukous ja seurakunnan aamen voidaan laulaa tai lausua. Rukouskehotusta voi seurata lyhyt hiljainen rukous. Rukouksen sävelmät s. 417.

Jos yhteinen esirukous on kohdassa 6 (Herra, armahda), se voidaan päättää päivän rukoukseen.

– rukous

II Sana

---

9. Ensimmäinen lukukappale

Lukija ilmoittaa raamatunkohdan. Seurakunta kuuntelee istuen.

Lukukappale tai sen osa voidaan laulaa (kantilloiden tai tekstimotettina).

Vastaussanat voidaan lausua tai laulaa (sävelmät s. 419).

– lukukappale

[E Tämä on Jumalan sana.

S Jumalalle kiitos.]

10. Vastaus

Vastauksena voi olla psalmi, virsi, laulu, soitinmusiikkia tai hiljaista mietiskelyä.

11. Toinen lukukappale

Lukija ilmoittaa raamatunkohdan. Seurakunta kuuntelee istuen.

Lukukappale tai sen osa voidaan laulaa (kantilloiden tai tekstimotettina).

Vastaussanat voidaan lausua tai laulaa (sävelmät s. 419).

– lukukappale

[E Tämä on Jumalan sana.

S Jumalalle kiitos.]

12. Päivän virsi eli graduaali (Graduale)

---

*13. Evankeliumi

Evankeliumi ilmoitetaan sanomalla esimerkiksi: Nouskaamme kuulemaan pyhää evankeliumia.

Evankeliumin lukemisen edellä ja/tai sen jälkeen voidaan laulaa halleluja. Evankeliumia edeltävään hallelujalauluun voidaan liittää hallelujasäe (ks. Evankeliumikirja). Hallelujalaulun ja

hallelujasäkeen sävelmiä s. 421.

Halleluja jätetään pois paastonaikana tuhkakeskiiviikosta lähtien. Tällöin hallelujalaulun sijasta voidaan käyttää psalmilauseetta (ks. Evankeliumikirja). Psalmilauseen sävelmät s. 426.

Evankeliumi tai sen osa voidaan laulaa (kantilloiden tai evankeliumimotettina).

Vastaussanat voidaan lausua tai laulaa (sävelmät s. 420).

– evankeliumi

[L/E Tämä on pyhä evankeliumi.

S Ylistys sinulle, Kristus.]

14. Virsi

Virren sijasta voi olla muuta musiikkia.

15. Saarna

Saarna pidetään vuorossa olevan vuosikerran evankeliumista tai jommastakummasta lukukappaleesta.

Jos saarnan jälkeen tulee yhteinen rippi (kohta 4), lausutaan uskontunnustus synninpäästön jälkeen. Ennen yhteistä rippiä voi olla virsi tai muuta rippiin johdattavaa musiikkia.

*16. Uskontunnustus (Credo)

Uskontunnustus lausutaan yhteen ääneen.

Uskontunnustuksena voidaan käyttää myös virttä 167 tai 171. Tällöin virsi (kohta 17) jätetään pois. Vaihtoehtoisia uskontunnustuslauluja s. 204 (virsi- ja jumalanpalvelusliitteessä nrot 731–734).

17. Virsi

Virren sijasta voi olla muuta musiikkia.

18. Yhteinen esirukous

Yhteinen esirukous voidaan siirtää kohdan 6 (Herra, armahda) yhteyteen. Tällöin se jaksotetaan Herra, armahda -lauseella (Kyrie-litania).

Yhteinen esirukous voidaan valmistella yhdessä seurakuntalaisten kanssa. Esirukouksen sisällöstä ks. s. 8. Rukous on mahdollista jaksottaa rukouslauseella, -laululla tai hiljaisuudella.

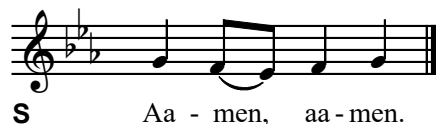
Yhteisiä esirukouksia s. 206 ja esirukousaiheita s. 229. Paastonaikana tuhkakeskiiviikosta lähtien voidaan käyttää litaniaa (s. 221, virsi- ja jumalanpalvelusliitteessä nro 719) tai Trishagion-rukousta (s. 218, virsi- ja jumalanpalvelusliitteessä nro 718).

Rukouskehoitus ja seurakunnan aamen voidaan laulaa tai lausua.

Esirukouksen yhteydessä tai ennen sitä ilmoitetaan kastetut, kuulutetut tai avioliiton solmineet ja kuolleet. Ilmoituksiin voidaan liittää musiikkia ja/tai symbolista toimintaa (esim. kynttilöiden sytytys). Ilmoituksiin liittyvät rukoukset s. 229.

– rukous

III Ehtoollinen

---

19. Uhrivirsi eli offertorio (Offertorium)

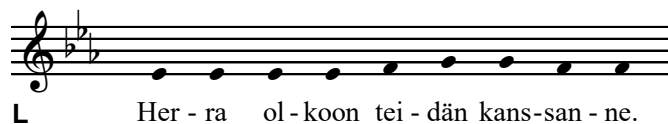

Virren aikana kootaan kolehti ja katetaan ehtoollispöytä. Kolehdin kohde ilmoitetaan ennen virttä. Virren sijasta voi olla kuorolaulu tai soitinmusiikkia. Kolehti voidaan siunata (s. 246).

20. Ehtoollisrukous (Eukaristinen rukous)

Vuorolaulu

Prefaatio

Prefaatio voidaan laulaa tai lukea. Prefaation sävelmä s. 247.

Prefaation alku

L Totisesti on oikein ja arvollista, että me kiitämme sinua aina ja kaikkialla,
pyhä Herra, kaikkivaltias Isä, iankaikkinen Jumala,
Jeesuksen Kristuksen, meidän Herramme kautta.

Prefaation päätös (yleinen)

Kirkkovuoden ajankohdan mukaan vaihtuvat prefaation päätökset s. 248.

Hän on kärsinyt kuoleman meidän puolestamme
ja ylösnousemisellaan avannut meille tien ikuiseen elämään.
Me kiitämme sinua tästä taivaan lahjasta
ja laulamme sinulle ylistystä enkelien ja kaikkien pyhien kanssa:

TAI

Hänet sinä olet antanut kuolemaan ja herättänyt kuolleista,
että me pelastuisimme synnin ja kuoleman vallasta
ja saisimme iankaikkisen elämän.
Me kiitämme sinua tästä taivaan lahjasta
ja laulamme sinulle ylistystä enkelien ja kaikkien pyhien kanssa:

*Pyhä (Sanctus)

Seurakunta voi seisoa Pyhä-hymnistä Jumalan Karitsa -hymniin.

S Py - hä, py - hä, py - hä Her - ra Se - ba - ot!
Tai - vas ja maa on täyn - nä kirk - ka - ut - ta - si.
Hoo - si - an - na kor - ke - uk - sis - sa!
Siu - nat - tu ol - koon hän, jo - ka tu - lee Her - ran ni - mes - sä.
Hoo - si - an - na kor - ke - uk - sis - sa!

Rukous ja asetussanat

Rukous ja asetussanat (s. 24) voidaan myös laulaa.

– rukousjakso

– asetussanat (sävelmät s. 258)

– rukousjakso, jonka jälkeen seurakunta voi laulaa:

S Me ju - lis - tam - me hä - nen kuo - le - maan - sa.
 Me to - dis - tam - me hä - nen y - lös - nou - se - mus - taan.
 Me o - do - tam - me hä - nen tu - le - mis - taan kun - ni - as - sa.

– rukousjakso

– päätösylistys (sävelmä s. 260)

Hänen kauttaan, hänen kanssaan ja hänessä
 kuuluu sinulle, kaikkivaltias Isä,
 Pyhän Hengen yhteydessä
 kunnia ja kirkkaus aina ja ikuisesti.

S Aa - men, aa - men, aa - men.

21. Isä meidän (Pater noster)

Herran rukous lausutaan yhteen ääneen. Se voidaan myös laulaa (sävelmät s. 453, virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 805).

Herran rukouksen ekumeenista sanamuotoa (s. 262) voidaan käyttää ekumeenisissa tilaisuuksissa.

22. Herran rauha (Pax)

Vuorolaulun jälkeen seurakuntalaisia voidaan kehottaa rauhan toivottamiseen. Tällöin seurakuntalaiset tervehtivät toisiaan ja lausuvat esimerkiksi: Kristuksen rauhaa.

L Her - ran rau - ha ol - koon tei - dän kans - san - ne.
 S Niin myös si - nun hen - ke - si kans - sa.

*23. Jumalan Karitsa (Agnus Dei)

Liturgi voi murtaa ehtoollisleivän Jumalan Karitsa -hymnin aikana.

S Ju - ma - lan Ka - rit - sa, jo - ka kan - nat
 maa - il - man syn - nin, ar - mah - da mei - tä.
 Ju - ma - lan Ka - rit - sa, jo - ka kan - nat
 maa - il - man syn - nin, ar - mah - da mei - tä.
 Ju - ma - lan Ka - rit - sa, jo - ka kan - nat
 maa - il - man syn - nin, an - na meil - le rau - ha.

24. Ehtoollisen vietto

Kutsu

Ateria (Communio)

Aterian aikana voi olla virsilaulua tai muuta musiikkia.

Päätössanat

Päätössanojen jälkeen ehtoollisastiat peitetään (ja siirretään apupöydälle). Ennen kiitosrukousta (kohta 25) voi olla hiljaisuus.

– päätössanat

S Aamen.

25. Kiitosrukous

Rukouskehotus, rukous ja seurakunnan aamen voidaan laulaa tai lausua. Rukouksen sävelmät s. 417.

Kiitosrukouksena voidaan käyttää myös virttä (esim. 110: 3–5, 220: 8–9, 221: 10, 229: 6–7 ja 235: 4, paastonaikana erityisesti 79: 9–10).

Kiitosrukoukset s. 265.

– rukous

IV Päätös

26. Ylistys

Jos kiitosrukouksena (kohta 25) on laulettu virsi, jätetään ylistys pois.

Ylistyksenä voidaan käyttää myös virttä (esim. 138: 5, 329: 1, 5, 332: 3–4, 333: 1, 9, 339: 1, 4, paastonaikana esim. 324: 5–6).

Ylistys jätetään pois kiirastorstein, pitkäperjantain ja hiljaisen lauantain jumalanpalveluksista.

Benedicamus

Paastonaikana tuhkakivesiviikosta lähtien:

*27. Siunaus

Siunaus voidaan myös laulaa (sävelmiä s. 427).

- L** Herra siunatkoon teitä ja varjelkoon teitä.
Herra kirkastakoon kasvonsa teille
ja olkoon teille armollinen.
Herra kääntäköön kasvonsa teidän puoleenne
ja antakoon teille rauhan.
Isän ja + Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.

Lähetäminen

Kehotus lausutaan välittömästi ennen lähtemistä.

L/E Lähtekää rauhassa ja palvelkaa Herraa iloiten.

28. Päätösmusiikki

Päätösmusiikkina voi olla virsi, kuorolaulu tai soitinmusiikkia.

Musiikin aikana voi olla ristikulkue, johon seurakunta tulee mukaan.

Neljäs sävelmäsarja

I Johdanto

---

1. Alkuvirsi

Virren sijasta voidaan käyttää psalmeja, kuorolaulua tai soitinmusiikkia.

Psalmissa on suositeltavaa käyttää kertosaakeista toteutustapaa (ks. päivän psalmi, kohta 5).

Alkumusiikin aikana voivat palvelutehtävissä toimivat saapua kuoriin ristikulkueena. Tällöin seurakunta seisoo.

2. Alkusiunaus

Siunaus ja vuorotervehdys voidaan laulaa tai lausua.

Siunaus

L I - sän ja + Po - jan ja Py - hän Hen - gen ni - meen.

S Aa - men, aa - men, aa - men.

Vuorotervehdys

L Her - ra ol - koon tei - dän kans - san - ne.

S Niin myös si - nun hen - ke - si kans - sa.

3. Johdantosanat

Johdantosanat voidaan laatia vapaasti. Niissä otetaan huomioon päivän ja sen jumalanpalveluksen erityisluonne.

Jos johdantosanoja seuraa yhteinen rippi, niiden tulee johdattaa synnintunnustukseen.

Esimerkkejä johdantosanoiksi s. 179.

4. Yhteinen rippi

Yhteinen rippi voidaan siirtää saarnan (kohta 15) jälkeen.

Synnintunnustus

Synnintunnustus voidaan lukea yhteen ääneen. Sen ajaksi voidaan polvistua. Synnintunnustus on mahdollista jaksottaa rukouslauseella, -laululla tai hiljaisuudella. Synnintunnustukseen voi sisältyä hiljaista rukousta, johon kehoitetaan esimerkiksi: Kuule myös hiljainen anteeksipyyntöni.

Synnintunnustuksena voidaan käyttää myös virttä (s. 190).

Synnintunnustukset s. 184 (virsi- ja lausukirjan jumalanpalvelusliitteessä nrot 700–714).

Synninpäästö

Synninpäästön aamen voidaan laulaa tai lausua.

Synninpäästöt s. 190.

– synninpäästö

S Aa-men, aa-men, aa-men.

Kiitosrukous

Kiitosrukous voidaan lukea yhteen ääneen.

Kiitosrukoukset s. 192 (virsi- ja lausukirjan jumalanpalvelusliitteessä nrot 715–717).

– rukous

S Aamen.

5. Päivän psalmi

Päivän psalmi (ks. Evankeliumikirja) voidaan laulaa tai lukea.

Mikäli alkuvirren (kohta 1) sijasta on käytetty psalmia, jätetään tämä kohta pois.

Psalmi voidaan toteuttaa antifonisesti (vuorokuoroisesti), sponsorisesti (kertosäkeisesti) tai psalmimotettina. Sekä antifoni/kertosäe että psalmisävelmä voidaan laatia myös vapaasti. Psalmisävelmiä s. 381. Psalmien kertosäkeitä s. 391 (virsi- ja lausukirjan jumalanpalvelusliitteessä nrot 761–790).

6. Herra, armahda (Kyrie)

VAIHTOEHTO A

Kyrie-litania

Kyrie-litania voidaan laulaa tai lukea.

Seurakunnan osuutena voi olla myös vaihtoehdon B mukainen Herra, armahda -laulu jaksotettuna: Herra, armahda meitä. – Kristus, armahda meitä. – Herra, armahda meitä.

Kyrie-litaniat s. 193. Litaniasävelmät s. 405.

E Herra Jumala, taivaallinen Isämme.
Sinä olet meidät luonut ja sinun me olemme.
Kuule lastesi rukous.

S Her - ra, ar - mah - da.

TAI

S Her - ra, ar - mah - da. Kris - tus, ar - mah - da. Her - ra, ar - mah - da.

E Herramme Jeesus Kristus, syntiemme sovittaja.
Sinä olet kuolleista noussut.
Ole meidän keskellämme.

– rukouslause

E Lohduttaja, Pyhä Henki,
sinä ilon oikea lähde.
Avaa sydämemme kiittämään sinua.

– rukouslause

VAIHTOEHTO B

Herra, armahda

S Her - ra, ar - mah - da mei - tä.

Kris - tus, ar - mah - da mei - tä.

Her - ra, ar - mah - da mei - tä.

TAI

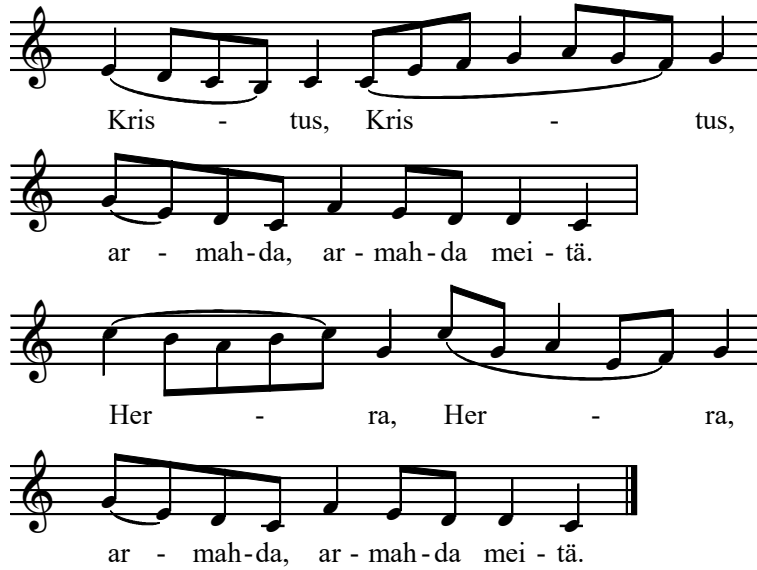

S Her - ra, Her - ra,

ar - mah - da, ar - mah - da mei - tä.

Neljäs sävelmäsarja

Kris - tus, Kris - tus,
ar - mah-da, ar - mah-da mei - tä.
Her - ra, Her - ra,
ar - mah-da, ar - mah-da mei - tä.

*7. Kunnia (Gloria) ja kiitosvirsi Pyhälle Kolminaisuudelle

Kunnia ja kiitosvirsi jätetään pois paastonaikana (tuhkakeskiiviikosta lähtien) ja adventtiaikana (1. adventtisunnuntain jälkeisestä maanantaista lähtien).

Kunnia

E Kun - ni - a Ju - ma - lal - le kor - ke - uk - sis - sa,
S maan pääl - lä rau - ha ih - mi - sil - lä, joi - ta hän ra - kas - taa.

TAI

E Kun - ni - a Ju - ma - lal - le kor - ke - uk - sis - sa,
S maan pääl - lä rau - ha ih - mi - sil - lä, joi - ta hän ra - kas - taa.

Kiitosvirsi

Kiitosvirtenä voidaan käyttää seuraavia Pyhälle Kolminaisuudelle omistettuja virsiä: 126, 128: 2–4, 129–133, 135, 277: 5, 328, 334: 1, 5–8. Vaihtoehtoisia kiitosvirsiä s. 200 (virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nrot 726–730).

Laudamus soveltuu erityisesti juhlapyhien kiitosvirreksi. Esilaulajan/esilaulajaryhmän sävelmät s. 413.

Laudamus

S Me kii - täm - me, me kun - ni - oi - tam - me,
me pal - vom - me ja y - lis - täm - me si - nu - a.

E Me tuomme sinulle kiitoksen
suuren kunniasi tähden.
Herra Jumala, taivaallinen kuningas,
Jumala, Isä, Kaikkivaltias!

[**S** Me kiitämme, me kunnioitamme,
me palvomme ja ylistämme sinua.]

E Herra, Jumalan ainoa Poika, Jeesus Kristus.
Herra Jumala, Jumalan Karitsa, Isän Poika,
joka kannat maailman synnin,
armahda meitä,
joka kannat maailman synnin,
ota vastaan rukouksemme,
joka istut Isän oikealla puolella,
armahda meitä.

[**S** Me kiitämme, me kunnioitamme,
me palvomme ja ylistämme sinua.]

E Sinä yksin olet pyhä,
sinä yksin olet Herra,
sinä yksin olet korkein,
Jeesus Kristus,
Pyhän Hengen kanssa
Isän Jumalan kunnia.

S Aa - men, aa - men, aa - men.

8. Päivän rukous

Rukouskehotus, rukous ja seurakunnan aamen voidaan laulaa tai lausua. Rukouskehotusta voi seurata lyhyt hiljainen rukous. Rukouksen sävelmät s. 417.

Jos yhteinen esirukous on kohdassa 6 (Herra, armahda), se voidaan päättää päivän rukoukseen.

L Ru - koil - kaam - me.

– rukous

II Sana

---

9. Ensimmäinen lukukappale

Lukija ilmoittaa raamatunkohdan. Seurakunta kuuntelee istuen.

Lukukappale tai sen osa voidaan laulaa (kantilloiden tai tekstimotettina).

Vastaussanat voidaan lausua tai laulaa (sävelmät s. 419).

– lukukappale

[E Tämä on Jumalan sana.

S Jumalalle kiitos.]

10. Vastaus

Vastauksena voi olla psalmi, virsi, laulu, soitinmusiikkia tai hiljaista mietiskelyä.

11. Toinen lukukappale

Lukija ilmoittaa raamatunkohdan. Seurakunta kuuntelee istuen.

Lukukappale tai sen osa voidaan laulaa (kantilloiden tai tekstimotettina).

Vastaussanat voidaan lausua tai laulaa (sävelmät s. 419).

– lukukappale

[E Tämä on Jumalan sana.

S Jumalalle kiitos.]

12. Päivän virsi eli graduuali (Graduale)

---

*13. Evankeliumi

Evankeliumi ilmoitetaan sanomalla esimerkiksi: Nouskaamme kuulemaan pyhää evankeliumia.

Evankeliumin lukemisen edellä ja/tai sen jälkeen voidaan laulaa halleluja. Evankeliumia edeltävään hallelujalauluun voidaan liittää hallelujasäe (ks. Evankeliumikirja). Hallelujalaulun ja hallelujasäkeen sävelmiä s. 421.

Halleluja jätetään pois paastonaikana tuhkakeskiiviikosta lähtien. Tällöin hallelujalaulun sijasta voidaan käyttää psalmilauseita (ks. Evankeliumikirja). Psalmilauseen sävelmät s. 426.

Evankeliumi tai sen osa voidaan laulaa (kantilloiden tai evankeliumimotettina).

Vastaussanat voidaan lausua tai laulaa (sävelmät s. 420).

– evankeliumi

[L/E Tämä on pyhä evankeliumi.
S Ylistys sinulle, Kristus.]

14. Virsi

Virren sijasta voi olla muuta musiikkia.

15. Saarna

Saarna pidetään vuorossa olevan vuosikerran evankeliumista tai jommastakummasta lukukappaleesta.

Jos saarnan jälkeen tulee yhteinen rippi (kohta 4), lausutaan uskontunnustus synninpäästön jälkeen. Ennen yhteistä rippiä voi olla virsi tai muuta rippiin johdattavaa musiikkia.

*16. Uskontunnustus (Credo)

Uskontunnustus lausutaan yhteen ääneen.

Uskontunnustuksena voidaan käyttää myös virttä 167 tai 171. Tällöin virsi (kohta 17) jätetään pois. Vaihtoehtoisia uskontunnustuslauluja s. 204 (virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nrot 731–734).

17. Virsi

Virren sijasta voi olla muuta musiikkia.

18. Yhteinen esirukous

Yhteinen esirukous voidaan siirtää kohdan 6 (Herra, armahda) yhteyteen. Tällöin se jaksotetaan Herra, armahda -lauseella (Kyrie-litania).

Yhteinen esirukous voidaan valmistella yhdessä seurakuntalaisten kanssa. Esirukouksen sisällöstä ks. s. 8. Rukous on mahdollista jaksottaa rukouslauseella, -laululla tai hiljaisuudella.

Yhteisiä esirukouksia s. 206 ja esirukousaiheita s. 229. Paastonaikana tuhkakeskiviikosta lähtien voidaan käyttää litaniaa (s. 221, virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 719) tai Trishagion-rukousta (s. 218, virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 718).

Rukouskehoitus ja seurakunnan aamen voidaan laulaa tai lausua.

Esirukouksen yhteydessä tai ennen sitä ilmoitetaan kastetut, kuulutetut tai avioliiton solmineet ja kuolleet. Ilmoituksiin voidaan liittää musiikkia ja/tai symbolista toimintaa (esim. kynttilöiden sytytys). Ilmoituksiin liittyvät rukoukset s. 229.

– rukous

III Ehtoollinen

---

19. Uhrivirsi eli offertorio (Offertorium)

Virren aikana kootaan kolehti ja katetaan ehtoollispöytä. Kolehdin kohde ilmoitetaan ennen virttä. Virren sijasta voi olla kuorolaulu tai soitinmusiikkia. Kolehti voidaan siunata (s. 246).

20. Ehtoollisrukous (Eukaristinen rukous)

Vuorolaulu

L Her - ra ol - koon tei - dän kans - san - ne.

S Niin myös si - nun hen - ke - si kans - sa.

L Y - len - tä - kää sy - dä - men - ne.

S Y - len - näm - me sen Her - ran puo - leen.

L Kiit - tä - kääm - me Her - raa, Ju - ma - laam - me.

S Niin on oi - kein ja ar - vol - lis - ta.

Prefaatio

Prefaatio voidaan laulaa tai lukea. Prefaation sävelmä s. 247.

Prefaation alku

L Totisesti on oikein ja arvollista, että me kiitämme sinua aina ja kaikkialla, pyhä Herra, kaikkivaltias Isä, iankaikkinen Jumala, Jeesuksen Kristuksen, meidän Herramme kautta.

Prefaation päätös (yleinen)

Kirkkovuoden ajankohdan mukaan vaihtuvat prefaation päätökset s. 248.

Hän on kärsinyt kuoleman meidän puolestamme
ja ylösnousemisellaan avannut meille tien ikuiseen elämään.
Me kiitämme sinua tästä taivaan lahjasta
ja laulamme sinulle ylistystä enkelien ja kaikkien pyhien kanssa:

TAI

Hänet sinä olet antanut kuolemaan ja herättänyt kuolleista,
että me pelastuisimme synnin ja kuoleman vallasta
ja saisimme iankaikkisen elämän.
Me kiitämme sinua tästä taivaan lahjasta
ja laulamme sinulle ylistystä enkelien ja kaikkien pyhien kanssa:

*Pyhä (Sanctus)

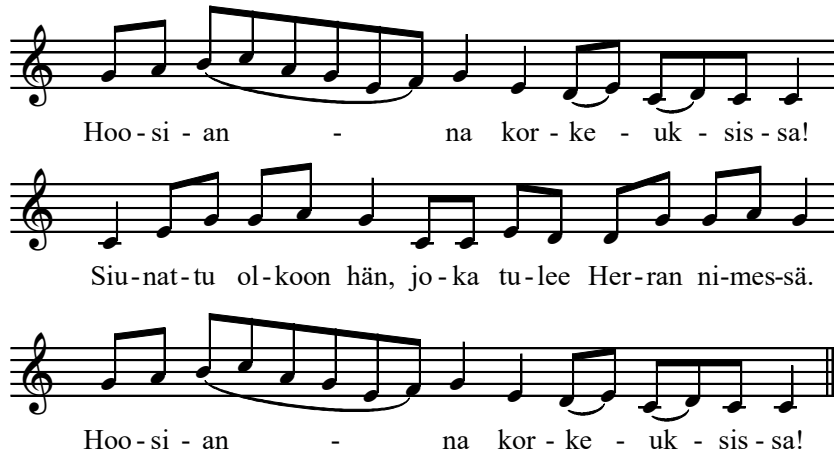
Seurakunta voi seisoa Pyhä-hymnistä Jumalan Karitsa -hymniin.

TAI

Neljäs sävelmäsarja

Hoo-si - an - na kor - ke - uk - sis - sa!
Siu-nat-tu ol-koon hän, jo-ka tu-lee Her-ran ni-mes-sä.
Hoo-si - an - na kor - ke - uk - sis - sa!

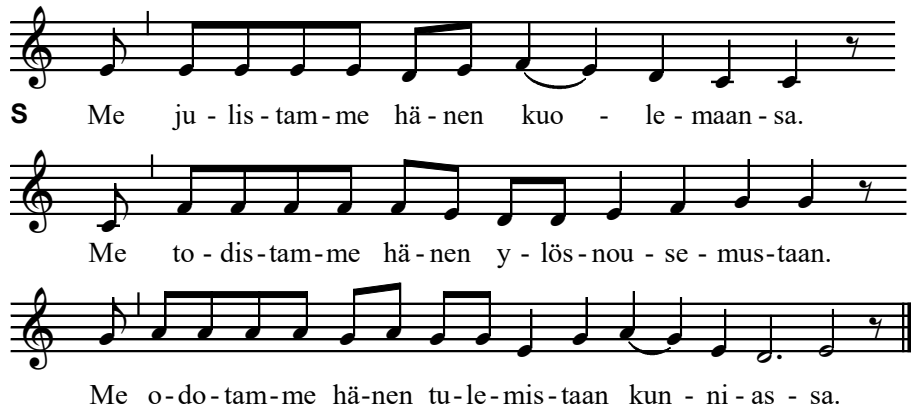
Rukous ja asetussanat

Rukous ja asetussanat (s. 24) voidaan myös laulaa.

– rukousjakso

– asetussanat (sävelmät s. 258)

– rukousjakso, jonka jälkeen seurakunta voi laulaa:

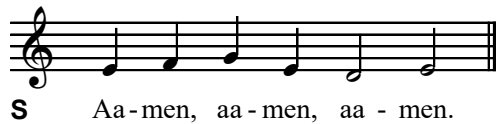

S Me ju - lis - tam - me hä - nen kuo - le - maan - sa.
Me to - dis - tam - me hä - nen y - lös - nou - se - mus - taan.
Me o - do - tam - me hä - nen tu - le - mis - taan kun - ni - as - sa.

– rukousjakso

– päätösylistys (sävelmä s. 260)

Hänen kauttaan, hänen kanssaan ja hänessä
kuuluu sinulle, kaikkivaltias Isä,
Pyhän Hengen yhteydessä
kunnia ja kirkkaus aina ja ikuisesti.

S Aa - men, aa - men, aa - men.

21. Isä meidän (Pater noster)

Herran rukous lausutaan yhteen ääneen. Se voidaan myös laulaa (sävelmät s. 453, virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 805).

Herran rukouksen ekumeenista sanamuotoa (s. 262) voidaan käyttää ekumeenisissa tilaisuuksissa.

22. Herran rauha (Pax)

Vuorolaulun jälkeen seurakuntalaisia voidaan kehottaa rauhan toivottamiseen. Tällöin seurakuntalaiset tervehtivät toisiaan ja lausuvat esimerkiksi: Kristuksen rauhaa.

L Her-ran rau - ha ol - koon tei - dän kans - san - ne.

S Niin myös si - nun hen - ke - si kans - sa.

*23. Jumalan Karitsa (Agnus Dei)

Liturgi voi murtaa ehtoollisleivän Jumalan Karitsa -hymnin aikana.

S Ju - ma - lan Ka - rit - sa, jo - ka kan - nat

maa - il - man syn - nin, ar - mah - da mei - tä.

Ju - ma - lan Ka - rit - sa, jo - ka kan - nat

maa - il - man syn - nin, ar - mah - da mei - tä.

Ju - ma - lan Ka - rit - sa, jo - ka kan - nat

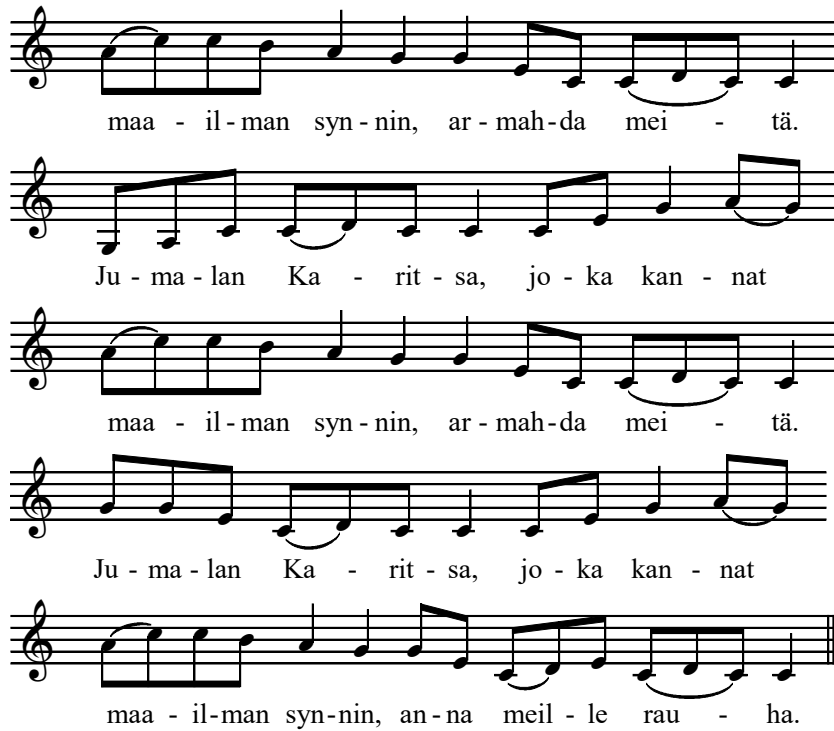
maa - il - man syn - nin, an - na meil - le rau - ha.

TAI

S Ju - ma - lan Ka - rit - sa, jo - ka kan - nat

Neljäs sävelmäsarja

maa - il - man syn - nin, ar - mah - da mei - tä.
Ju - ma - lan Ka - rit - sa, jo - ka kan - nat
maa - il - man syn - nin, ar - mah - da mei - tä.
Ju - ma - lan Ka - rit - sa, jo - ka kan - nat
maa - il - man syn - nin, an - na meil - le rau - ha.

24. Ehtoollisen vietto

Kutsu

Ateria (Communio)

Aterian aikana voi olla virsilaulua tai muuta musiikkia.

Päätössanat

Päätössanojen jälkeen ehtoollisastiat peitetään (ja siirretään apupöydälle). Ennen kiitosrukousta (kohta 25) voi olla hiljaisuus.

– päätössanat

S Aamen.

25. Kiitosrukous

Rukouskehotus, rukous ja seurakunnan aamen voidaan laulaa tai lausua. Rukouksen sävelmät s. 417.

Kiitosrukouksena voidaan käyttää myös virttä (esim. 110: 3–5, 220: 8–9, 221: 10, 229: 6–7 ja 235: 4, paastonaikana erityisesti 79: 9–10).

Kiitosrukoukset s. 265.

– rukous

IV Päätös

26. Ylistys

Jos kiitosrukouksena (kohta 25) on laulettu virsi, jätetään ylistys pois.

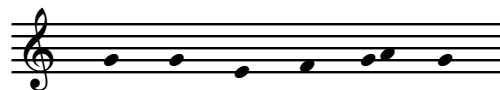
Ylistyksenä voidaan käyttää myös virttä (esim. 138: 5, 329: 1, 5, 332: 3–4, 333: 1, 9, 339: 1, 4, paastonaikana esim. 324: 5–6).

Ylistys jätetään pois kiirastorstain, pitkäperjantain ja hiljaisen lauantain jumalanpalveluksista.

Benedicamus

TAI

Paastonaikana tuhkakeskiiviikosta lähtien:

E Kiit - tä - kääm - me Her - raa!

*S Ju - ma - lal - le kii - tos. Aa - men, aa - men.

*27. Siunaus

Siunaus voidaan myös laulaa (sävelmiä s. 427).

- L** Herra siunatkoon teitä ja varjelkoon teitä.
Herra kirkastakoon kasvonsa teille
ja olkoon teille armollinen.
Herra kääntäköön kasvonsa teidän puoleenne
ja antakoon teille rauhan.
Isän ja + Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.

S Aa - men, aa - men, aa - men.

Lähetäminen

Kehotus lausutaan välittömästi ennen lähtemistä.

L/E Lähtekää rauhassa ja palvelkaa Herraa iloiten.

28. Päätösmusiikki

Päätösmusiikkina voi olla virsi, kuorolaulu tai soitinmusiikkia.

Musiikin aikana voi olla ristikulkue, johon seurakunta tulee mukaan.

Messusävelmistön liite

Messu ja sanajumalanpalvelus

Musiikkia psalmeihin

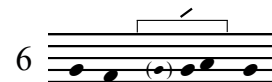
Gregoriaanisen tyylin mukaiset psalmisävelmät

Psalmisävelmät ovat kaksiosaisia psalminjakeiden rakenteen mukaisesti (esisäe, jälkisäe). Psalmiteksti sovitetaan sävelmään siten, että sävelmän ensimmäisen osan lopussa olevalle korolle sijoitetaan esisäkeen viimeinen korollinen tavu, jota seuraa yleensä yksi tai korkeintaan kaksi korotonta tavua. Jälkisäkeessä menetellään samalla tavalla. Jos korollisen sävelen edellä on säveliä (yleensä 1–3), sijoitetaan niille viimeisen korollisen tavun edellä olevat tavut. Jos psalmisävelmän osa on kaksikorkoinen, sijoitetaan ensimmäiselle korolle säkeen viimeistä edellinen korollinen tavu. Esimerkkinä tekstin sovittamisen periaatteista on kuhunkin sävelmään kirjoitettu Pienen kunnian (Gloria Patri) teksti.

Useimpien psalmisävelmien päätöskadenssilla on erilaisia vaihtoehtoja. Kadenssin valintaan vaikuttaa ensisijaisesti kertosäe tai antifoni, johon psalmisävelmä liittyy.

Psalmeja lauletaan (kantilloidaan) sanojen ja tavujen kielenmukaisten korkojen ja laajuuksien mukaisesti. Sävelmät on merkitty nupein, jotka osoittavat ainoastaan sävelkorkeuden. Esi- ja jälkisäkeen välissä on rauhallisen sisäänhengityksen mittainen tauko.

I sävelmä (doorinen)

Kun - ni - a Isäl - le ja Po - jal - le ja Py - häl - le Hen - gel - le,

niin kuin oli alussa, nyt on ja ai - na,
iankaikkisesta iankaik - ki - seen. Aa - men.

II sävelmä (hypodoorinen)

Kun - ni - a Isälle ja Po - jal - le ja Pyhäl - le Hen - gel - le,
niin kuin oli alussa, nyt on ja ai-na, iankaikkisesta iankaikki - seen. Aa-men.

TAI

Kun - ni - a Isälle ja Po - jal - le ja Py - häl - le Hen - gel - le,
niin kuin oli alussa, nyt on ja ai - na,
iankaikkisesta iankaik - ki - seen. Aa - men.

III sävelmä (fryyginen)

Kun - ni - a Isäl - le ja Po - jal - le ja Py - häl - le Hen - gel - le,

niin kuin oli alussa, nyt on ja ai - na,

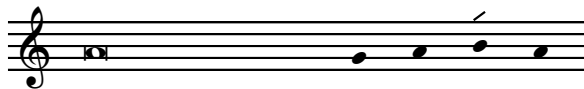

iankaikkisesta ian - kaik - ki - seen. Aa - men.

IV sävelmä (hypofryyginen)

Kun - ni - a Isäl - le ja Po - jal - le ja Py - häl - le Hen - gel - le,

niin kuin oli alussa, nyt on ja ai - na,

iankaikkisesta ian - kaik - ki - seen. Aa - men.

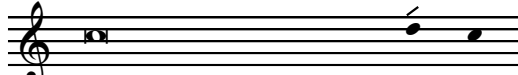
V sävelmä (lyydinen)

Musiikkia psalmeihin

Kun - ni - a Isälle ja Po - jal - le ja Py - häl - le Hen - gel - le,

niin kuin oli alussa, nyt on ja ai - na,

iankaikkisesta ian - kaik - ki - seen. Aa - men.

VI sävelmä (hypolydyinen)

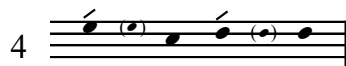

Kun - ni - a Isälle ja Po - jal - le ja Py - häl - le Hen - gel - le,

niin kuin oli alussa, nyt on ja ai - na, iankaikkisesta iankaik - ki - seen. Aa - men.

VII sävelmä (miksolydyinen)

Musiikkia psalmeihin

Kunnia Isäl - le ja Po - jal - le ja Py - häl - le Hen - gel - le,
niin kuin oli alussa, nyt on ja ai - na,
iankaikkisesta ian - kaik - ki - seen. Aa - men.

VIII sävelmä (hypomiksolyydin)

2

3

4

5

6

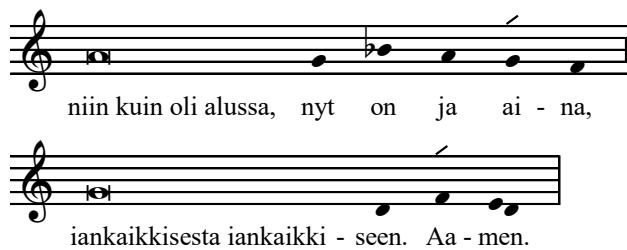
Kun - ni - a Isälle ja Po - jal - le ja Py - häl - le Hen - gel - le,
niin kuin oli alussa, nyt on ja ai - na, iankaikkisesta iankaik - ki - seen. Aa - men.

Tonus peregrinus

Kunnia I - säl - le ja Po - jal - le ja Pyhäl - le Hen - gel - le,

Musiikkia psalmeihin

niin kuin oli alussa, nyt on ja ai - na,
iankaikkisesta iankaikki - seen. Aa - men.

Tonus irregularis

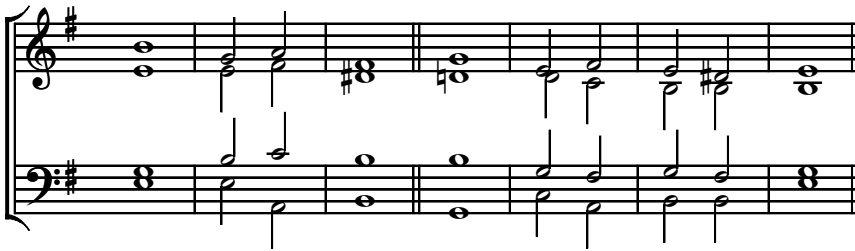
Kunnia Isälle ja Po - jal - le ja Py - häl - le Hen - gel - le,
niin kuin oli alussa, nyt on ja ai - na,
iankaikkisesta ian - kaik - ki - seen. Aa - men.

Anglikaanisen tyylin mukaisia psalmisävelmiä

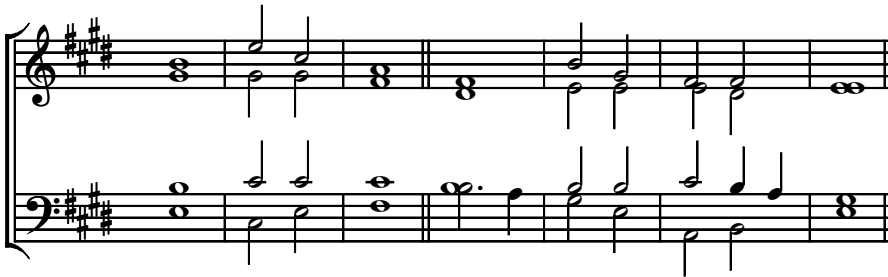
Anglikaanisen tyylin mukainen psalmilaulu on yleensä moniäänistä ja säästyksellistä. Siksi psalmisävelmät on kirjoitettu sointukaavoin.

Sointukaavat on kirjoitettu nuottiarvoin, jotka eivät laulettaessa kuitenkaan ilmaise sävelten kestoa, vaan ainoastaan sävelkorkeutta. Tekstin sovittaminen sointukaavoihin on jonkin verran vapaampaa kuin gregoriaanisessa tyyliässä. Pääperiaatteet ovat kuitenkin yhteiset. Anglikaanisen psalmisävelmän merkintätavassa »tahtiviiva» vastaa gregoriaanisen psalmisävelmän korkomerkkiä. Säkeen lopussa olevalle »kokonuotille» sijoitetaan siis säkeen viimeinen korollinen tavu, jota seuraa yksi tai korkeintaan kaksi korotonta tavua. Jos puolinuotin merkittyy »tahtiin» sijoittuu kolme tavua (korollinen ja kaksi korotonta), lauletaan ensimmäiset tavut ensimmäisellä ja viimeinen tavu toisella »puolinuotilla».

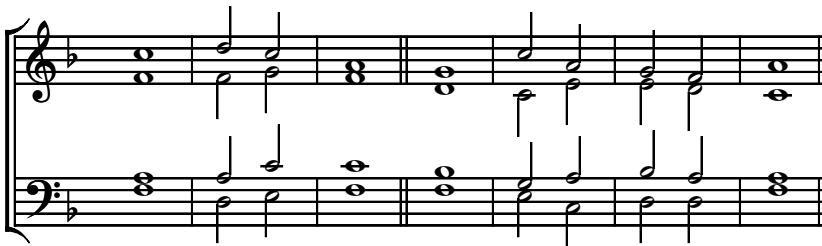
1.

2.

3.

4.

5.

– esimerkki 1:

Palvelkaa hän - tä iloiten, tulkaa hä - nen eteen - sä riemuiten.

– esimerkki 2:

Minä rakastan sinu - a, Herra, sinä o - let mi - nun voimani.

Sinä päästit mi - nut turvaan, sinä o - let vuo - ri - linnani.

Muita psalmisävelmiä

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

TAI

Musical notation for TAI, measures 8-9. The piece is in G major (one sharp) and 4/4 time. The notation consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The melody in the treble staff begins with a quarter rest, followed by a quarter note G4, a quarter note A4, a quarter note B4, and a quarter note C5. The bass staff provides accompaniment with chords and moving lines.

9.

Musical notation for TAI, measure 9. This is a single treble clef staff showing the continuation of the melody from the previous measure, ending with a quarter note G4.

TAI

Musical notation for TAI, measures 10-11. The piece is in G major (one sharp) and 4/4 time. The notation consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The melody in the treble staff begins with a quarter rest, followed by a quarter note G4, a quarter note A4, a quarter note B4, and a quarter note C5. The bass staff provides accompaniment with chords and moving lines.

10.

Musical notation for TAI, measure 10. This is a single treble clef staff showing the continuation of the melody from the previous measure, ending with a quarter note G4.

11.

Musical notation for TAI, measure 11. This is a single treble clef staff showing the continuation of the melody from the previous measure, ending with a quarter note G4.

12.

Musical notation for TAI, measure 12. This is a single treble clef staff showing the continuation of the melody from the previous measure, ending with a quarter note G4.

13.

Musical notation for TAI, measure 13. This is a single treble clef staff showing the continuation of the melody from the previous measure, ending with a quarter note G4.

Psalmien kertosakeitä

Perinteisen johdantopsalmin (Introitus) rakenne on seuraava: antifoni, psalmi, Pieni kunnia (Gloria Patri) ja antifoni. Tämän ns. antifonisen psalmin paikka on erityisesti messun kaavan kohdassa 5 (Päivän psalmi).

Kertosäkeinen psalmi sopii erityisesti kohtiin 1 (Alkuvirsi) ja 10 (Vastaus) ja sitä voidaan käyttää myös ehtoollisen jakamisen aikana.

Kertosäkeisessä (responsorisessa) psalmilaulussa psalmin kantilloi esilaulaja, esilaulajaryhmä tai kuoro. Psalminjakeet voidaan jaksottaa esimerkiksi kahden jakeen kokonaisuuksiksi. Kertosäe sijoittuu psalmijaksojen väliin. Kertosäkeen laulaa kuoro ja/tai seurakunta.

Yleiseen käyttöön tarkoitetut kertosakeet sopivat monien eri pyhien psalmien yhteyteen. Kirkkovuoden juhla-aikojen kertosakeet on tarkoitettu käytettäväksi ensisijaisesti Evankeliumikirjassa olevien juhlapäivien psalmien yhteydessä.

Kertosäkeinä voidaan käyttää myös sopivaa virren säeparia tai säettä.

Esimerkki kertosakeen sijoittumisesta psalmiin:

Hyvä on Herra! Iäti kestää hänen armonsä. (kertosäe)

Vanhurskaat ovat Herran teot, hän tuo oikeuden sorretuille.

Hän osoitti tien Moosekselle ja näytti Israelille suuret tekonsä. (Ps. 103: 6–7)

– kertosae

Anteeksiantava ja laupias on Herra. Hänen armonsä on suuri.

Ei hän maksanut meille syntiemme mukaan, ei rangaissut niin kuin olisimme ansainneet. (Ps. 103: 8, 10)

– kertosae

Kunnia Isälle ja Pojalle ja Pyhälle Hengelle,

niin kuin oli alussa, nyt on ja aina, iankaikkisesta iankaikkiseen. Aamen.

– kertosae

Yleisiä

1. Hyvä on Herraa kiittää

Ps. 92: 2.

Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 761.

Hy-vä on Her-raa kiit-tää,

lau-laa y-lis-tys-tä ni-mel-le-si, Kor-kein.

TAI

Yhdessä nyt laulakaamme

Jeesukselle kiitosta.

(Virsi 235: 4)

TAI

Nyt kiitä, sielu, Herraa
ja hänen pyhää nimeään.
(Virsi 323: 1)

TAI

Ylistän Herran nimeä
kaikesta sielustani.
(Virsi 331: 1)

2. Hyvä on Herra

Ps. 100: 5.

Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 762.

Hy - vä on Her - ra!
I - ä - ti kes - tää hä - nen ar - mon - sa.

TAI

Nyt kiittäkää! On Herra hyvä,
on armoliitto ikuinen.
(Virsi 199: 1)

3. Minä laulan kiitosta Herralle

Ps. 13: 6.

Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 763.

Mi - nä lau - lan kii - tos - ta Her - ral - le,
hän pi - tää mi - nus - ta huo - len.

TAI

Sieluni, nyt kiitä Herraa,
lunastajaa, luojaasi!
(Virsi 461: 6)

4. Kuinka ihanat ovat sinun asuinsijasi

Ps. 84: 2.

Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 764.

Kuin-ka i - ha-nat o - vat si-nun a - suin-si - ja - si,

Her - ra Se - ba - ot!

TAI

Oi, kuinka ihana
on huonees, Jumala!

(Virsi 200: 1)

TAI

On autuas, ken olla saa
Jumalan kartanoissa.

(Virsi 572: 5)

Kirkkovuoden juhla-ajat

5. Iloitse, tytär Siion

1. adventisunnuntaina; Sak. 9: 9.

Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 765.

I - loit - se, ty - tär Sii - on,

rie - mui - se, ty - tär Je - ru - sa - lem!

Kirk - kau - den ku - nin - gas tu - lee.

TAI

Hoosianna! Kaikki maa
laulakoon: Halleluja!

(Virsi 3: 6)

TAI

Jo katsele,
tytär Siion, kirkkauttaan
ja riemuitse
ja kuuluta laupeuttan!

(Virsi 6: 1)

6. Iloitkaa aina Herrassa!

Adventtiaikana; Fil. 4: 4-5.

Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 766.

I - loit-kaa ai - na Her - ras - sa!
Her-ra on jo lä - hel - lä.

TAI

Iloitse, kaikki kansa,
nyt armon aikana.

(Virsi 10: 1)

7. Katso, pimeys peittää maan

Jouluaattona; Jes. 60: 2.

Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 767.

Kat-so, pi-me-ys peit - tää maan,
mut - ta si-nun tai-vaal - le - si ko-ho-aa aa - mun-koi.

TAI

Ilon päivä verraton
koitti maailmalle.

(Virsi 17: 1)

8. Sana tuli lihaksi

Jouluyönä, -aamuna ja -päivänä; Joh. 1: 14.

Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 768.

Sa - na tu - li li-hak-si ja a - sui mei-dän kes-kel-läm-me.

TAI

Syntyi tänne Jumala
neitsehestä puhtaasta.

(Virsi 19: 1)

TAI

Neitsyestä maailmaan
syntyi Jumalamme.

(Virsi 17: 3)

TAI

Isä antoi armossaan
ainoansa päälle maan
pelastajaksemme.

(Virsi 17: 1)

TAI

Kiitos olkoon Jumalan,
kun hän saapui Pojassaan
armahtamaan luotujaan.

(Virsi 19: 1)

9. Jumalan sädehtivä kirkkaus

Tapaninpäivänä ja jouluaikana; Hepr. 1: 3; Joh. 1: 14.

Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 769.

Ju-ma-lan sä-deh-ti - vä kirk-ka-us, Jee - sus Kris-tus.

Hän on täyn-nä ar-mo - a ja to - tuut - ta.

TAIT

Jeesus, valo maailman,
sydämiimme aina loista.

(Virsi 201a: 3)

10. Tulkaa, kumartukaamme maahan

Loppiaisena; Ps. 95: 6.

Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 770.

Tul-kaa, ku-mar-tu-kaam-me maa - han,

pol - vis - tu - kaam - me Kris - tuk - sen, Her - ram - me e - teen.

TAI

Siis kumartamaan tulkaa,
siis kumartamaan tulkaa,
siis kumartamaan tulkaa Herraamme!

(Virsi 27: 4)

TAI

Sanan valon anna paistaa,
kaikki kansat tavoittaa.

(Virsi 46: 6)

11. Kiittäkää Herraa

Loppiaisaikana; Ps. 105: 1.

Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 771.

Musical notation for the hymn 'Kiittäkää Herraa'. It consists of two staves of music in G major (one sharp) and 4/4 time. The first staff contains the melody for the first line of lyrics, and the second staff contains the melody for the second line. The lyrics are: 'Kiit - tä - kää Her - raa, ker - to - kaa kan - soil - le hä - nen suu - ris - ta te - ois - taan!'.

TAI

Kaikille kerron ihmeitä
korkean kuninkaani.

(Virsi 331: 1)

12. Nouse auttamaan meitä, Herra

Paastonaikaa edeltävinä sunnuntaina; Ps. 44: 27.

Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 772.

Musical notation for the hymn 'Nouse auttamaan meitä, Herra'. It consists of two staves of music in G major (one sharp) and 4/4 time. The first staff contains the melody for the first line of lyrics, and the second staff contains the melody for the second line. The lyrics are: 'Nou - se aut - ta - maan mei - tä, Her - ra, lu - nas - ta mei - dät ar - mo - si täh - den.'.

TAI

Ah riennä, Jeesus, apuhun,
kun olet lunastanut mun.

(Virsi 358: 1)

13. Ole minulle kallio

Laskiaissunnuntaina; Ps. 31: 3.

Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 773.

O - le mi - nul - le kal - li - o, jon - ka
suo - jaan saan pa - e - ta.

TAI

Siionin muuri ei sortua saata,
kun peruskallio Jeesus on sen.

(Virsi 173: 5)

14. Käänny puoleeni, Herra

Paastonajan alkupuolella; Ps. 25: 16.

Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 774.

Kään - ny puo - lee - ni, Her - ra, ja o - le mi - nul - le
ar - mol - li - nen, kää - ny puo - lee - ni, Her - ra,
ja o - le mi - nul - le ar - mol - li - nen.

TAI

Oi Herra, korvas kallista,
puoleeni jälleen käänny.

(Virsi 350: 1)

15. Onnellisia ne, jotka saavat voimansa sinusta

4. paastonajan sunnuntaina; Ps. 84: 6.

Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 775.

On - nel - li - si - a ne, jot - ka saa - vat voi - man - sa
si - nus - ta, voi - man - sa si - nus - ta.

TAI

Herran huomaan uskon elämäni,

hän suo voimansa ja neuvonsa.

(Virsi 338: 2)

16. Hanki minulle oikeutta, Jumala

5. paastonajan sunnuntaina; Ps. 43: 1, 3.

Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 776.

Han - ki mi - nul - le oi - ke - ut - ta, Ju - ma - la.
Lä - he - tä va - lo - si ja to - tuu - te - si!

TAI

Oi Jeesus Kristus armias,
valosi anna koittaa.

(Virsi 132: 2)

TAI

Lähetä meille nyt
armosi, totuutesi.

(Virsi 255: 4)

17. Hoosianna! Siunattu olkoon hän

Palmusunnuntaina; Ps. 118: 26.

Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 777.

Hoo - si - an - na! Siu - nat - tu ol - koon hän,
jo - ka tu - lee Her - ran ni - mes - sä! Hoo - si - an - na!

TAI

Oi terve, auttajamme,
kärsivä Messias
ja orjantappuroilla
kruunattu kuningas!

(Virsi 60: 4)

18. Iäti muistettavia ovat ihmeät

Kiirastorstaina; Ps. 111: 4.

Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 778.

I - ä - ti muis-tet - ta - vi - a o - vat ih-meet,
jot - ka Her - ra on teh - nyt.

TAI

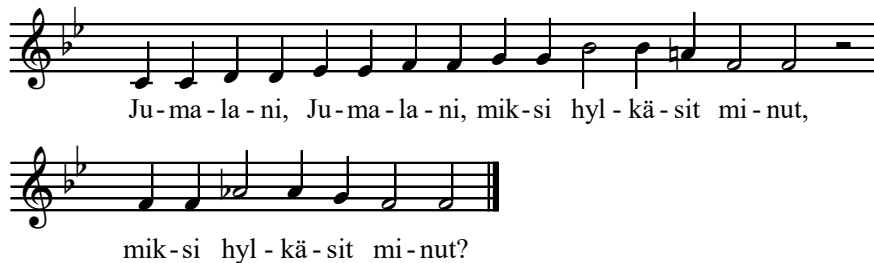
Jeesuksen muisto ihana
on mieltä ilahduttava.

(Virsi 300: 1)

19. Jumalani, Jumalani, miksi hylkäsit minut

Pitkäperjantaina; Ps. 22: 2.

Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 779.

Ju - ma - la - ni, Ju - ma - la - ni, mik - si hyl - kä - sit mi - nut,
mik - si hyl - kä - sit mi - nut?

TAI

»Eeli, lama sabaktani!»
vaivoissasi valitit,
»Jumalani, Jumalani,
miksi minut hylkäsit!»

(Virsi 66: 5)

TAI

Vain kuolemas on turvani,
veresi puhtauteni,
vapauteni vaivas.

(Virsi 316: 3)

20. Halleluja

Pääsiäisyönä, -aamuna ja -päivänä.

Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 780.

Hal - le - lu - ja, hal - le - lu - ja, hal - le - lu - ja,

TAI

Halleluja, Vapahtaja
kuoleman on voittanut!
(Virsi 339: 2)

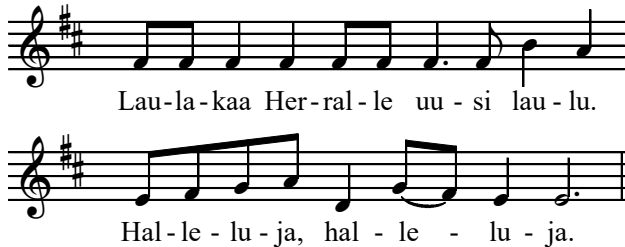
TAI

Halleluja, halleluja, halleluja!
(Virsi 85: 1)

21. Laulakaa Herralle uusi laulu

Pääsiäisaikana; Ps. 96: 1.

Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 781.

TAI

Herää, sydän, aukaise
portit riemun Hengelle!
(Virsi 569: 3)

TAI

Ei laulamasta lakkaa
nyt sielu iloissaan,
kun murheen maassa alkaa
jo uutta virttä saan.
(Virsi 337: 2)

22. Kun sinä lähetät henkesi

Helluntaina; Ps. 104: 30.

Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 782.

TAI

Oi Pyhä Henki, riennä,
Kristusta kirkasta.

(Virsi 445: 1)

TAI

Sytyttäen Hengen liekin
Jeesus meitä johdattaa.
Mihin tehtäviin hän viekin,
ne hän meille valmistaa.

(Virsi 437: 2)

23. Ylistetty olkoon Pyhä Kolminaisuus

Pyhän Kolminaisuuden päivänä.

Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 783.

Y - lis - tet - ty ol - koon Py - hä Kol - mi - nai - suus,
hy - vä ja ar - mol - li - nen Ju - ma - la.

TAI

Jumalan kolmiyhteisen
ylystyksen olkoon äänen!

(Virsi 277: 5)

24. Jumala on turvamme ja linnamme

Uskonpuhdistuksen muistopäivänä; Ps. 46: 2.

Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 784.

Ju - ma - la on tur - vam - me ja lin - nam - me,
aut - ta - jam - me hä - dän het - kel - lä.

TAI

Jumala ompe linnamme
ja vahva turva aivan.

(Virsi 170: 1)

25. Maan ääriin saakka kiiriköön nimesi

Kynttilänpäivänä; Ps. 48: 11.

Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 785.

Maan ää - riin saak-ka kii - ri-köön ni - me - si, Ju - ma - la!
Si - nun kä - te - si on hy - vyyt - tä täyn - nä.

TAI

Vapaana sanan loistaa
suo, Herra, ääriin maan.

(Virsi 186: 6)

26. Sydämeni riemuitsee Herrasta

Marian ilmestyspäivänä; 1. Sam. 2: 1; Luuk. 1: 46.

Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 786.

Sy - dä - me - ni rie-muit-see Her - ras - ta,
sie - lu - ni y - lis - tää hä - nen suu - ruut - taan.

TAI

Ylistän Herran nimeä
kaikesta sielustani.

(Virsi 331: 1)

TAI

Herrassa iloitsen
ja kiitän riemuiten.
On Herran armo vahva
ja iankaikkinen.

(Virsi 456: 6)

27. Hyvä on Herraa kiittää

Juhannuspäivänä; ks. nro 1.

Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 761.

28. Sinä olet tullut avukseni

Mikkelinpäivänä; Ps. 63: 8.

Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 787.

Si - nä o - let tul - lut a - vuk - se - ni.
Mi - nä saan rie - mui - ta sii - pi - e - si suo - jas - sa.

TAI

Enkelit ja pyhät taivaan,
riemuvirttä veisatkaa!

(Virsi 179: 7)

29. Herra on ikuinen valosi

Pyhäinpäivänä; Jes. 60: 19.

Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 788.

Her - ra on i - kui - nen va - lo - si,
Ju - ma - la - si on si - nun kirk - kau - te - si.

TAI

Suo, Jeesus, kanssa pyhien
myös meidän kiittää riemuiten.

(Virsi 141: 5)

30. Suuri on Herra

Pyhän Henrikin muistopäivänä; Ps. 35: 27.

Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 789.

Suu - ri on Her - ra. Hän suo pal - ve - li - jal - leen rau - han.

TAI

Auta, milloin täältä lähden,
haavais tähden
pyhain joukkoon joutumaan.

(Virsi 146: 4)

Valon rukous

31. Olkoon rukoukseni edessäsi uhrisavuna

Ps. 141: 2.

Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 790.

The image shows two staves of musical notation in G major (one sharp) and 4/4 time. The first staff contains the melody for the first line of the hymn, and the second staff contains the melody for the second line. The lyrics are written below the notes.

Ol-koon ru-ko-uk-se - ni e-des-sä - si uh-ri - sa - vu-na,
ol - koot ko - ho - te - tut kä - te - ni il - ta - uh - ri.

Esilaulajan sävelmät Kyrie-litaniaan

Messusävelmistössä oleviin Kyrie-litanian rukouslauseisiin (akklamaatiohin) on kussakin sävelmäsarjassa yleensä kaksi vaihtoehtoista esilaulajan sävelmää. Sävelmät ovat kolmiosaisia. Jos litaniateksti on kaksiosainen, jätetään sulkeissa oleva sävelmän osa pois. Sävelmät sopivat myös jaksotettuun Herra, armahda -lauluun (ks. messun kaavan kohta 6, vaihtoehto B). Kehotusta »Rukoilkaamme Herraa» tai »Rukoilkaamme rauhassa Herraa» käytetään päättämään rukousjaksot silloin, kun litaniateksti luetaan.

Litaniatekstin sovittamisessa sävelmäkaavaan noudatetaan gregoriaanisten psalmisävelmien yhteydessä kuvattuja periaatteita (s. 381).

1. sävelmäsarja

– seurakunnan rukouslause:

S Her - ra, ar - mah - da.

TAI

S Her - ra, ar - mah - da. Kris - tus, ar - mah - da.

Her - ra, ar - mah - da.

– esilaulajan sävelmä:

E Herra Jumala, tai - vaal - li - nen I - säm - me. Sinä olet meidät

luonut ja si - nun me o - lem - me. Kuule las - te - si ru - ko - us.

– rukouslause

E Herramme Jee - sus Kris - tus, synti - em - me so - vit - ta - ja.

Sinä olet kuol - leis - ta nous - sut. Ole meidän kes - kel - läm - me.

– rukouslause

Messu ja sanajumalanpalvelus

E Lohdut - ta - ja, Py - hä Hen - ki, sinä ilon oi - ke - a läh - de.
Avaa sydämemme kiit - tä - mään si - nu - a.

– rukouslause

TAI

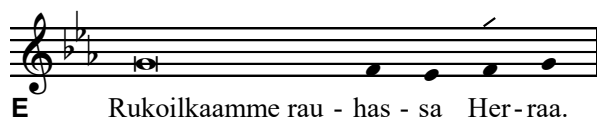
1. 2. 3.

Jos esilaulajan osuus luetaan, se voidaan päättää laulettuun kehotukseen:

E Ru - koil - kaam - me Her - raa.

TAI

E Rukoilkaamme rau - has - sa Her - raa.

– esimerkki 1:

E Herra Jumala, taivaallinen I - säm - me. Sinä olet meidät luonut
ja sinun me o - lem - me. Kuule las - te - si ru - ko - us.

– rukouslause

E Herramme Jeesus Kristus, syntiemme sovit - ta - ja.
Sinä olet kuolleis - ta nous - sut. Ole meidän kes - kel - läm - me.

– rukouslause

E Lohduttaja, Pyhä Hen - ki, sinä ilon oike - a läh - de.

Messu ja sanajumalanpalvelus

Avaa sydämemme kiit - tä - mään si - nu - a.

– rukouslause

– esimerkki 2:

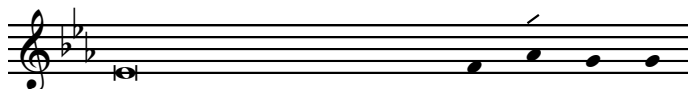
E Rukoilkaamme rau - has - sa Her - raa.

– rukouslause

E Rukoilkaamme rauhaa kor-keu-des - ta ja sielujemme pe - las - tus - ta.

– rukouslause

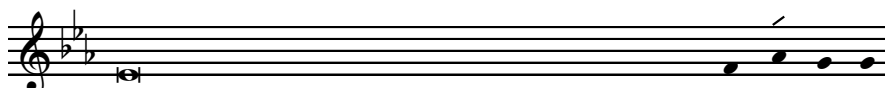

E Rukoilkaamme rauhaa kaikkial - le maa - il - maan.

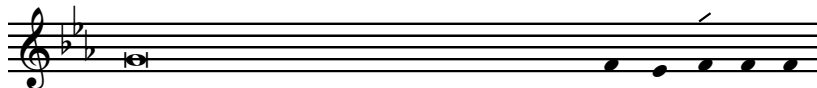

Rukoilkaamme kestävyyttä ja yksimielisyyttä Jumalan seu-ra-kun-nal-le.

– rukouslause

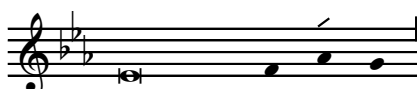

E Rukoilkaamme tässä huoneessa kokoontuvan seurakun-nan puo-les-ta,

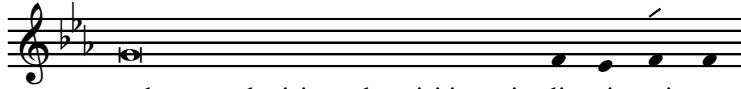

kaikkien puolesta, jotka huutavat avukseen Her-ran ni-me-ä.

– rukouslause

E Rukoilkaam-me Her-raa,

että hän armahtaisi, puolustaisi ja varje - li - si mei - tä.

– rukouslause

2. sävelmäsarja

– seurakunnan rukouslause:

S Her - ra, ar - mah - da.

TAI

S Her - ra, ar - mah - da. Kris - tus, ar - mah - da.

Her - ra, ar - mah - da.

– esilaulajan sävelmä:

TAI

Jos esilaulajan osuus luetaan, se voidaan päättää laulettuun kehotukseen:

E Ru - koil - kaam - me Her - raa.

TAI

E Rukoilkaamme rau - has - sa Her - raa.

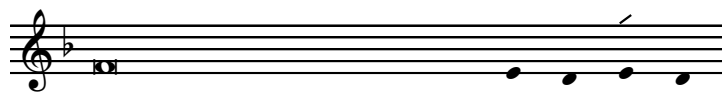
– esimerkki:

E Herra Jumala, taivaal - li - nen I - säm - me. Sinä olet meidät luonut ja si - nun me o - lem - me. Kuule laste - si ru - ko - us.

Messu ja sanajumalanpalvelus

– rukouslause

E Herramme Jeesus Kristus, syntiemme so - vit - ta - ja.

Sinä olet kuol - leis - ta nous-sut. Ole meidän kes - kel - läm-me.

– rukouslause

E Lohtuttaja, Py - hä Hen-ki, sinä ilon oi - ke - a läh-de.

Avaa sydämemme kiittä - mään si - nu - a.

– rukouslause

3. sävelmäsarja

– seurakunnan rukouslause:

S Her - ra, Her - ra, ar - mah - da mei - tä.

– esilaulajan sävelmä:

– esimerkki:

E Herra Jumala, taivaallinen I - säm - me. Sinä olet meidät luonut
ja sinun me o - lem - me. Kuule las - te - si ru - ko - us.

– rukouslause

E Herramme Jeesus Kristus, syntiemme sovit - ta - ja.
Sinä olet kuolleis - ta nous - sut. Ole meidän kes - kel - läm - me.

– rukouslause

E Lohduttaja, Pyhä Hen - ki, sinä ilon oike - a läh - de.
Avaa sydämemme kiit - tä - mään si - nu - a.

– rukouslause

4. sävelmäsarja

Perhemessun Kyrie-litanian sävelmä s. 52.

– seurakunnan rukouslause:

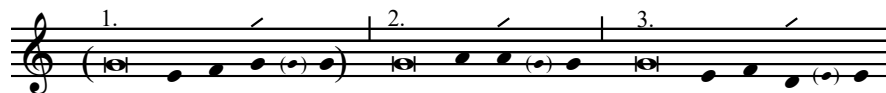
S Her-ra, ar-mah-da.

TAI

S Her-ra, ar-mah-da. Kris-tus, ar-mah-da. Her-ra, ar-mah-da.

– esilaulajan sävelmä:

TAI

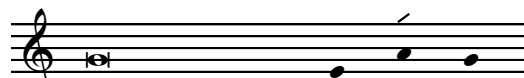

Jos esilaulajan osuus luetaan, se voidaan päättää laulettuun kehotukseen:

E Ru-koil-kaam-me Her-raa.

TAI

E Rukoilkaamme rauhas-sa Her-raa.

– esimerkki:

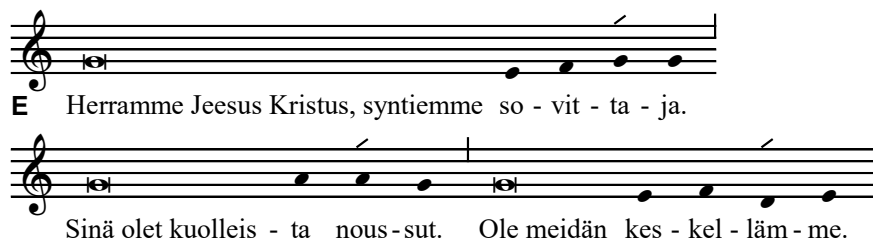
E Herra Jumala, taivaal-li-nen I-säm-me. Sinä olet meidät luonut

ja sinun me o-lem-me. Kuule las-te-si ru-ko-us.

– rukouslause

Messu ja sanajumalanpalvelus

E Herramme Jeesus Kristus, syntiemme so - vit - ta - ja.
Sinä olet kuolleis - ta nous - sut. Ole meidän kes - kel - läm - me.

– rukouslause

E Lohduttaja, Py - hä Hen - ki, sinä ilon oike - a läh - de.
Avaa sydämemme kiit - tä - mään si - nu - a.

– rukouslause

Esilaulajan sävelmät kertosaakeiseen kiitosvirteen (Laudamus)

Esilaulajan osuuden voi laulaa myös esilaulajaryhmä tai kuoro. Esilaulaja ja ryhmä tai kaksi ryhmää voivat vuorotella (I, II).

1. ja 2. sävelmäsarja

– seurakunnan kertosaä:

S Me kii - täm-me, me kun-ni - oi-tam - me,
me pal-vom-me ja y - lis-täm - me si - nu - a.

– esilaulajan sävelmä:

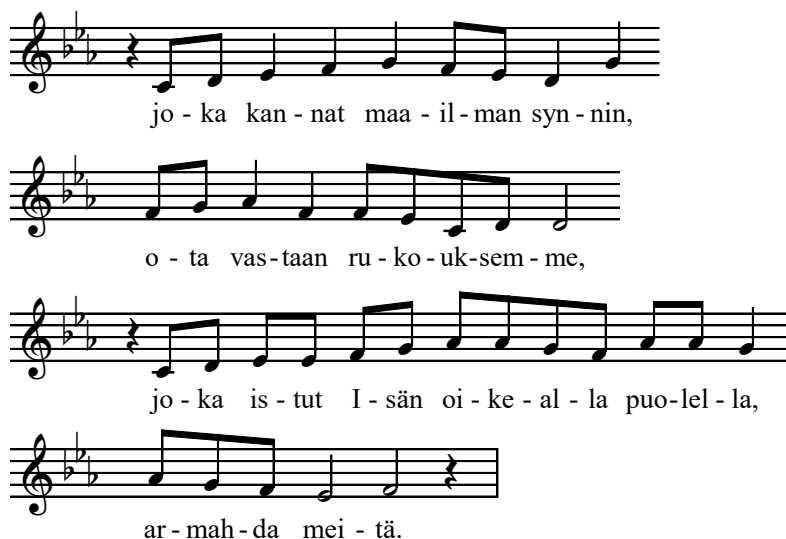
E Me tuom-me si - nul - le kii - tok - sen
suu - ren kun - ni - a - si täh - den.
Her - ra Ju - ma - la, tai - vaal - li - nen ku - nin - gas,
Ju - ma - la, I - sä, Kaik - ki - val - ti - as!

– kertosaä

E Her - ra, Ju - ma - lan ai - no - a Poi - ka, Jee - sus Kris - tus.
Her - ra Ju - ma - la, Ju - ma - lan Ka - rit - sa, I - sän Poi - ka,
jo - ka kan - nat maa - il - man syn - nin, ar - mah - da mei - tä,

Messu ja sanajumalanpalvelus

jo - ka kan - nat maa - il - man syn - nin,
o - ta vas - taan ru - ko - uk - sem - me,
jo - ka is - tut I - sän oi - ke - al - la puo - lel - la,
ar - mah - da mei - tä.

– kertosäe

E Si - nä yk - sin o - let py - hä,
si - nä yk - sin o - let Her - ra,
si - nä yk - sin o - let kor - kein,
Jee - sus Kris - tus, Py - hän Hen - gen kans - sa
I - sän Ju - ma - lan kun - ni - as - sa.
S Aa - men, aa - men, aa - men.

4. sävelmäsarja

– seurakunnan kertosäe:

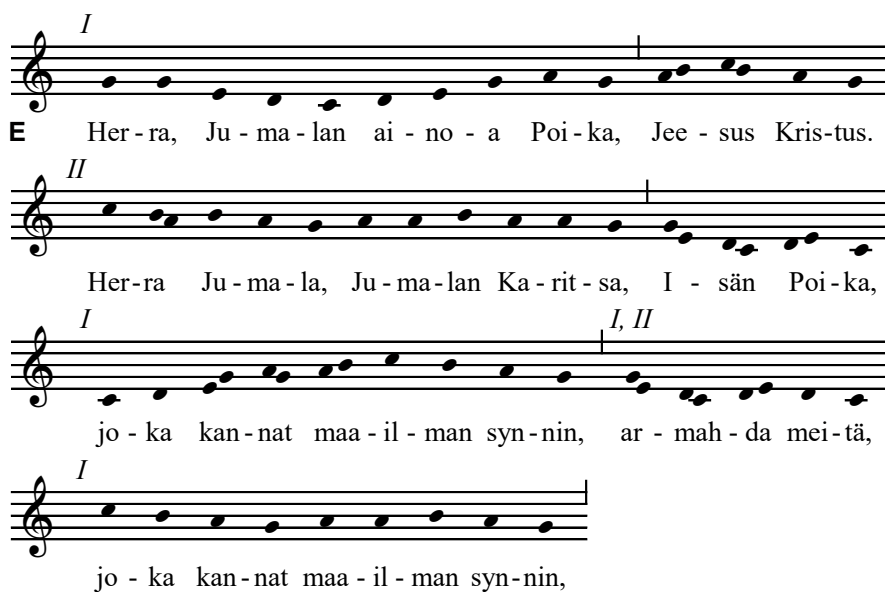
S Me kii - täm - me, me kun - ni - oi - tam - me,
me pal - vom - me ja y - lis - täm - me si - nu - a.

– esilaulajan sävelmä:

I, II
E Me tuom - me si - nul - le kii - tok - sen
suu - ren kun - ni - a - si täh - den.
I
Her - ra Ju - ma - la, tai - vaal - li - nen ku - nin - gas,
II
Ju - ma - la, I - sä, Kaik - ki - val - ti - as!

– kertosäe

I
E Her - ra, Ju - ma - lan ai - no - a Poi - ka, Jee - sus Kris - tus.
II
Her - ra Ju - ma - la, Ju - ma - lan Ka - rit - sa, I - sän Poi - ka,
I *I, II*
jo - ka kan - nat maa - il - man syn - nin, ar - mah - da mei - tä,
I
jo - ka kan - nat maa - il - man syn - nin,

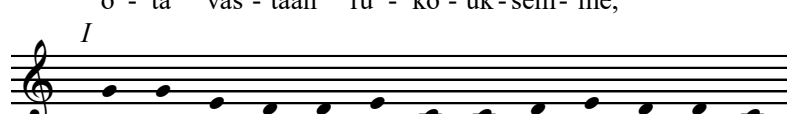
Messu ja sanajumalanpalvelus

I, II

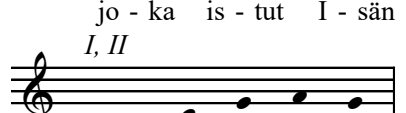
o - ta vas - taan ru - ko - uk - sem - me,

I

jo - ka is - tut I - sän oi - ke - al - la puo - lel - la,

I, II

ar - mah - da mei - tä.

– kertosaä

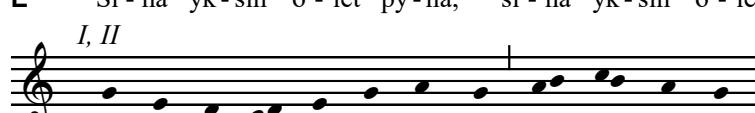
I

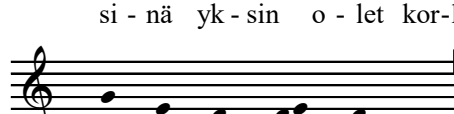
II

E Si - nä yk - sin o - let py - hä, si - nä yk - sin o - let Her - ra,

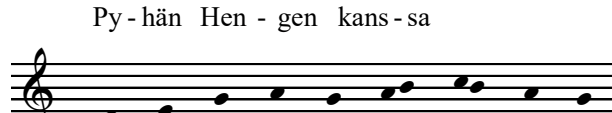
I, II

si - nä yk - sin o - let kor - kein, Jee - sus Kris - tus,

Py - hän Hen - gen kans - sa

I - sän Ju - ma - lan kun - ni - as - sa.

S Aa - men, aa - men, aa - men.

Päivän rukouksen sävelmät

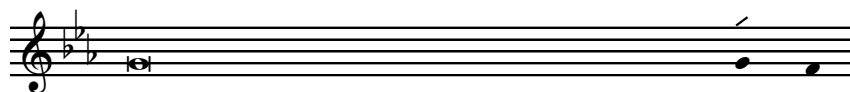

Sävelmäsarjat 1–3

– rukouksen sävelmä:

– esimerkki:

Jumala, sinä annoit Poikasi uhriksi maailman synnin täh - den.

Auta meitä muistamaan hänen kär - si - mys - tään

ja elämään hänen sovitus - työn - sä va - ras - sa.

Kuule meitä Poikasi Jeesuksen Kristuksen, meidän Herramme täh - den.

(5. paastonajan sunnuntai)

4. sävelmäsarja

– rukouksen sävelmä:

– esimerkki:

Pyhä, kaikkivaltias Jumala. Sinä olet heikoissa vä - ke - vä.

Tyhjennä meidät omasta voimastamme ja täytä meidät Hen-gel - lä - si.

Toteuta tahtosi elämässämme, anna valtakuntasi tavoittaa kaik-ki kan-sat.

Tätä rukoilemme Herramme Jeesuksen Kristuksen ni - mes - sä.

(6. sunnuntai pääsiäisestä)

Raamatuntekstien vastaussanat

Vastaussanat lukukappaleisiin

Sävelmäsarjat 1–3

E Tä - mä on Ju - ma - lan sa - na.

S Ju - ma - lal - le kii - tos.

4. sävelmäsarja

E Tä - mä on Ju - ma - lan sa - na.

S Ju - ma - lal - le kii - tos.

Vastaussanat evankeliumiin

Sävelmäsarjat 1–3

E Tä - mä on py - hä e - van - ke - li - u - mi.

S Y - lis - tys si - nul - le, Kris - tus.

4. sävelmäsarja

E Tä - mä on py - hä e - van - ke - li - u - mi.

S Y - lis - tys si - nul - le, Kris - tus.

Hallelujalaulut ja -säkeet, psalmilauseet

1. sävelmäsarja

– halleluja:

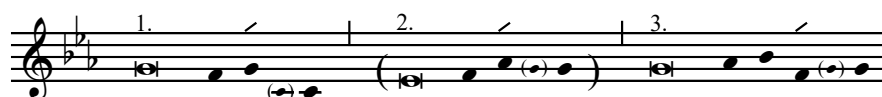

S Hal - le - lu - ja, hal - le - lu - ja, hal - le - lu - ja!

– hallelujasäkeen sävelmä:

TAI

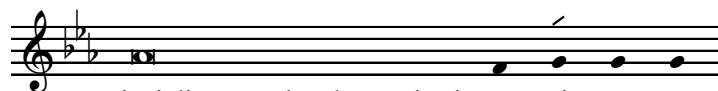
TAI

– esimerkki 1:

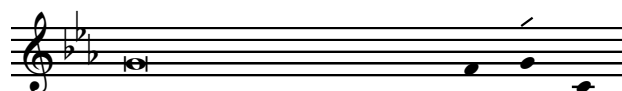
Herra, minun Juma - la - ni, minä kerron sinun voimate - ois - ta - si

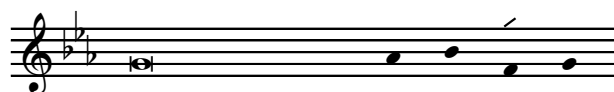
ja julistan vanhurskauttasi, si - nun, ai - no - an.

(9. sunnuntai helluntaista)

– esimerkki 2:

Hyvä on Jumalaamme säve - lin kiit - tää,

ihanaa on virittää y - lis - tys - lau - lu.

(15. sunnuntai helluntaista)

2. sävelmäsarja

– halleluja:

S Hal-le-lu-ja, hal-le-lu-ja, hal-le-lu-ja!

– hallelujasäkeen sävelmä:

TAI

TAI

– esimerkki 1:

Mahtava on meren aal-**lok**-ko, mahtavampi vaahto-päi-nen myrs-ky,

mahtavin on kor-**keu**-den Her-ra!

(4. sunnuntai loppiaisesta)

– esimerkki 2:

Kiittäkää Herraa! Hän on hy-vä. Iäti kestää hä-nen ar-mon-sa.

(18. sunnuntai helluntaista)

3. sävelmäsarja

– halleluja:

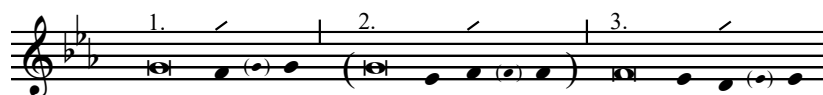

S Hal-le - lu - ja, hal-le - lu - ja, hal-le - lu - ja!

– hallelujasäkeen sävelmä:

TAI

TAI

– esimerkki 1:

Sanat, jotka Herra on pu - hu - nut, ovat hen - ki ja e - lä - mä.

(2. sunnuntai ennen paastonaikaa)

– esimerkki 2:

Tulkaa hänen porteilleen kiit - tä - en,

hänen esipihoilleen ylistys - tä lau - la - en.

Kiittäkää häntä, ylistäkää hä - nen ni - me - ään.

(2. sunnuntai joulusta)

4. sävelmäsarja

– halleluja:

S Hal - le - lu - ja, hal - le - lu - ja, hal - le - lu - ja!

Hal - le - lu - ja, hal - le - lu - ja, hal - le - lu - ja!

TAI

S Hal - le - lu - ja, hal - le - lu - ja, hal - le - lu - ja!

– hallelujasäkeen sävelmä:

TAI

TAI

– esimerkki 1:

Herra on minun väkeni ja voimani, hän pelasti mi - nut.

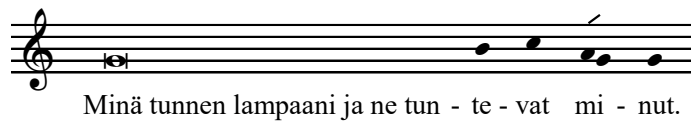
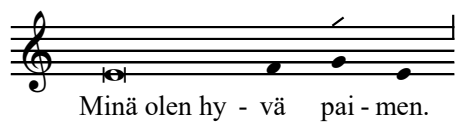
Hän on minun Jumalani, häntä mi - nä y - lis - tän,

minun isieni Jumala, hänen kunniaansa mi - nä lau - lan.

(pääsiäisyö)

– esimerkki 2:

(2. sunnuntai pääsiäisestä)

Sävelmäsarjat 1–3

– psalmilauseen sävelmä:

TAI

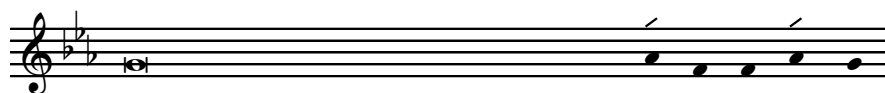
TAI

– esimerkki 1:

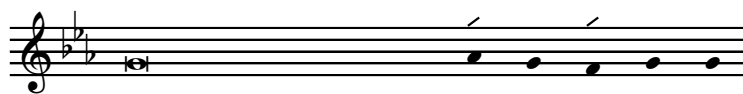
Auta meitä, Jumala, pelasta - jam - me, nimesi ja kunniasi täh - den!

Pelasta meidät ja anna syntimme anteeksi oman ni - me - si täh - den!

(tuhkakeskiviikko)

– esimerkki 2:

Herra, pelasta minut vihollis - te - ni kä - sis - tä!

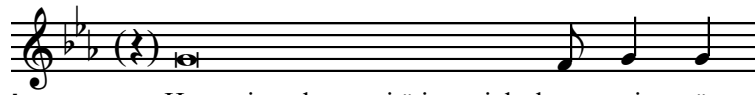
Sinun luonasi o - len tur - vas - sa.

(5. paastonajan sunnuntai)

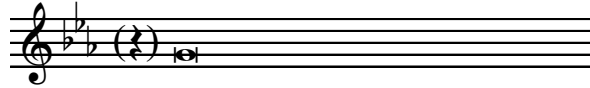
Herran siunaus

Sävelmäsarjat 1–3

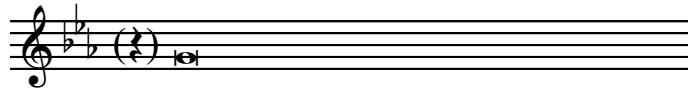
L Herra siunatkoon teitä ja varjel - koon tei - tä.

Herra kirkastakoon kasvonsa teille

ja olkoon teille ar - mol - li - nen.

Herra kääntäköön kasvonsa teidän puoleenne

ja antakoon teil - le rau - han.

Isän ja + Po - jan ja Py - hän Hen - gen ni - meen.

TAI

L Her-ra siu-nat-koon tei - tä ja var-jel-koon tei - tä.

Her - ra kir - kas - ta - koon kas - von - sa teil - le

ja ol-koon teil - le ar - mol - li - nen.

Her-ra kää-n-tä - köön kas-von-sa tei - dän puo-leen-ne

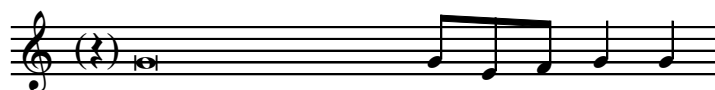

ja an - ta - koon teil - le rau - han.

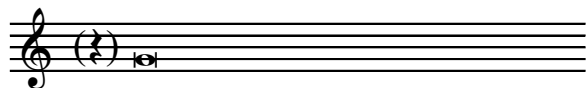

I - sän ja + Po - jan ja Py - hän Hen-gen ni-meen.

4. sävelmäsarja

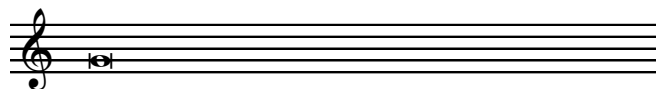
L Herra siunatkoon teitä ja var-jel-koon tei - tä.

Herra kirkastakoon kasvonsa teille

ja olkoon teil - le ar - mol - li - nen.

Herra kääntäköön kasvonsa teidän puoleenne

ja an - ta - koon teil - le rau - han.

I - sän ja + Po - jan ja Py - hän Hen-gen ni-meen.

Perhejumalanpalvelukset

Jeesus, meidän veljemme

Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 720.

»Jeesus, meidän veljemme» -laulun säkeistöjä voidaan käyttää synnintunnustuksena (säkeistöt 1–2) ja kiitosrukouksena (säkeistö 3) erityisesti perhejumalanpalveluksissa.

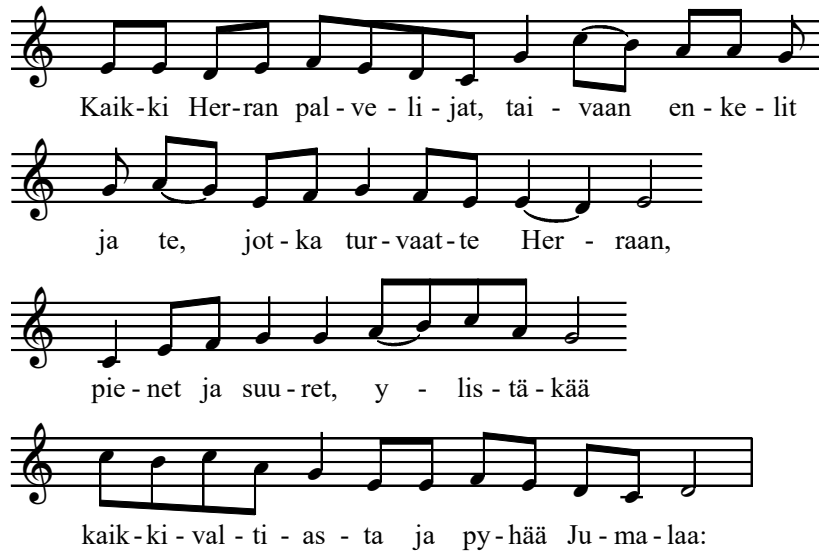
1. Jee-sus, mei-dän vel-jem-me, pe-las-ta-ja
ih-mis-ten. Si-nä tun-net syn-tim-me.
An-na kaik-ki an-teek-si. Her-ra, ar-mah-da.

2. Rakas Vapahtajamme,
aina meitä armahdat,
pahat teot unohdat,
elämämme uudistat.
Kristus, armahda.
3. Jeesus, meidän Herramme,
ylistämme sinua
armosta ja avusta.
Täytä meidät ilolla.
Herra, armahda.

Kaikki Herran palvelijat

Kaikki Herran palvelijat -laulua käytetään perhemessussa prefaationa. Sen voi laulaa muikin kuin liturgi.

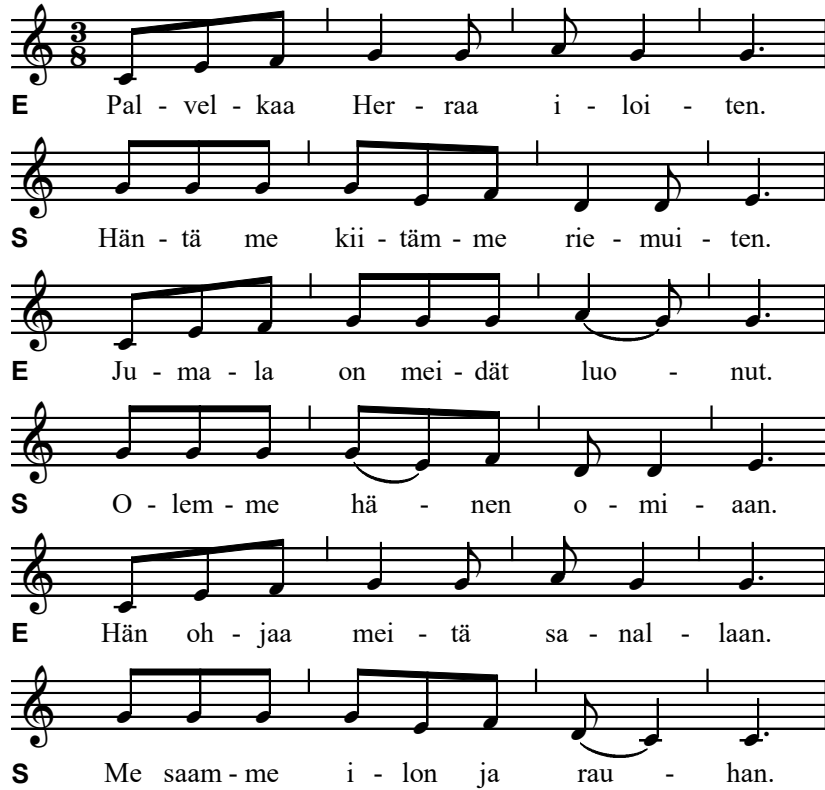
The image shows the musical notation for the hymn 'Kaikki Herran palvelijat'. It consists of four staves of music in a single system, each with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). The lyrics are written below the notes, with hyphens indicating syllables that span across notes. The lyrics are: 'Kaik-ki Her-ran pal-ve-li-jat, tai-vaan en-ke-lit ja te, jot-ka tur-vaat-te Her-raan, pie-net ja suu-ret, y-lis-tä-kää kaik-ki-val-ti-as-ta ja py-hää Ju-ma-laa:'.

Kaik-ki Her-ran pal-ve-li-jat, tai-vaan en-ke-lit
ja te, jot-ka tur-vaat-te Her-raan,
pie-net ja suu-ret, y-lis-tä-kää
kaik-ki-val-ti-as-ta ja py-hää Ju-ma-laa:

Psalnivuorolaulu

Yleinen

Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 760.

E Pal - vel - kaa Her - raa i - loi - ten.
S Hän - tä me kii - täm - me rie - mui - ten.
E Ju - ma - la on mei - dät luo - nut.
S O - lem - me hä - nen o - mi - aan.
E Hän oh - jaa mei - tä sa - nal - laan.
S Me saam - me i - lon ja rau - han.

Ensimmäinen adventtisunnuntai

- E Palvelkaa Herraa iloiten.
S Häntä me kiitämme riemuiten.
E Juhlivaan kansaan me liitymme.
S Kuningas saapuu luoksemme.
E Kristus on meidän Herramme.
S Laulamme hoosianna.

Joulu

- E Palvelkaa Herraa iloiten.
S Häntä me kiitämme riemuiten.
E Suurinta ihmettä katsomme:
S Jeesus on syntynyt luoksemme.
E Enkelten kuoroon yhdymme:
S Kunnia, kunnia Herran!

Pääsiäinen

- E Palvelkaa Herraa iloiten.

- S** Häntä me kiitämme riemuiten.
E Kaikuu jo tyhjältä haudalta:
S Kristus on noussut kuolleista!
E Hän elää aina kanssamme.
S Jeesus on elämän Herra!

Helluntai

- E** Palvelkaa Herraa iloiten.
S Häntä me kiitämme riemuiten.
E Jumala lähetti Henkensä.
S Herra on kansansa keskellä.
E Henki luo uskon sydämiin.
S Me saamme ilon ja rauhan.

Mikkelinpäivä

- E** Palvelkaa Herraa iloiten.
S Häntä me kiitämme riemuiten.
E Jumala lähettää enkelit.
S Apunsa meille he antavat.
E Enkelten kanssa me laulamme.
S Ylistys soi Jumalalle.

Perheen sunnuntai

- E** Palvelkaa Herraa iloiten.
S Häntä me kiitämme riemuiten.
E Jeesus on ystävä lapsien.
S Taivas on lasten kaltaisten.
E Syliinsä meidät nostaa hän.
S Hän tahtoo siunata meitä.

Päivän rukoushetket

Kirkkovuoden eri aikojen lyhyitä vastauslauluja

Lyhyitä vastauslauluja eli responsorioita käytetään erityisesti rukoushetkissä vastauksena raamatunlukuun.

1. adventtisunnuntai

Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 791.

E Rie - muit-kaa, tai - vaat! I - loit - se, maa!

Rat - ket - kaa rie - muun, te vuo - ret!

S Rie - muit-kaa, tai - vaat! I - loit - se, maa!

Rat - ket - kaa rie - muun, te vuo - ret!

E Sa - no - kaa ty - tär Sii - o - nil - le:

Katso, sinun pe - las - ta - ja - si saa-puu.

– kertosäe

E Kunnia I - säl - le ja Po - jal - le ja Py - häl - le Hen - gel - le.

– kertosäe

Adventtiaika

Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 792.

E Mi - nä rie - muit-sen Her-ras-ta, i - loit-sen Ju - ma - las - ta - ni.

S Mi-nä rie-muit-sen Her-ras-ta, i-loit-sen Ju-ma-las-ta-ni.

E Herra lohduttaa kan-saan-sa, hän hoitaa köyhi-ä lap-si-aan.

– kertosäe

E Kunnia I-säl-le ja Po-jal-le ja Py-häl-le Hen-gel-le.

– kertosäe

Joulu ja jouluaika

Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 793.

E Sa-na tu-li li-hak-si ja a-sui kes-kel-läm-me.

S Sa-na tu-li li-hak-si ja a-sui kes-kel-läm-me.

E Hä-nes-sä o-li e-lä-mä, ja elämä oli ih-mis-ten va-lo.

– kertosäe

E Kunnia I-säl-le ja Po-jal-le ja Py-häl-le Hen-gel-le.

– kertosäe

Uudenvuodenaatto ja uudenvuodenpäivä

Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 794.

E Her-ra, an-na meil-le a-pu-si! Oi Her-ra, an-na me-nes-tys!

S Her-ra, an-na meil-le a-pu-si! Oi Her-ra, an-na me-nes-tys!

E Kiit-tä-kää Her-raa, hän on hy-vä! Iä-ti kes-tää hä-nen ar-mon-sa.

– kertosäe

E Kunnia I - säl - le ja Po - jal - le ja Py - häl - le Hen - gel - le.

– kertosäe

Paastonaika

Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 795.

Tuhkakeskiviikosta lähtien.

E Herra, älä o - le kau - ka - na, an - na voi - maa, rien - nä a - vuk - si.

S Herra, älä o - le kau - ka - na, an - na voi - maa, rien - nä a - vuk - si.

E Jumala on tur - vam - me ja lin - nam - me, auttajamme hä - dän het - kel - lä.

– kertosäe

E Kunnia I - säl - le ja Po - jal - le ja Py - häl - le Hen - gel - le.

– kertosäe

Paastonaika

Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 796.

5. paastonajan sunnuntaista lähtien.

E Ar - mah - da mi - nu - a, Ju - ma - la, ar - mah - da mi - nu - a.

S Ar - mah - da mi - nu - a, Ju - ma - la, ar - mah - da mi - nu - a.

E Murtunut mieli on uh - ri - ni, särkynyttä sydäntä si - nä et hyl - kää.

S Ar - mah - da mi - nu - a, Ju - ma - la, ar - mah - da mi - nu - a.

Pääsiäinen

Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 797.

E Laulakaa Her-ral-le uu-si lau-lu! Hal- le - lu-ja, hal- le - lu - ja!

S Laulakaa Her-ral-le uu-si lau-lu! Hal- le - lu-ja, hal- le - lu - ja!

E Tämän päivän on Herra teh-nyt, iloitkaa ja riemuit - kaa sii - tä.

S Hal- le - lu-ja, hal- le - lu - ja!

E Kun-ni - a I - säl-le ja Po - jal - le ja Py - häl - le Hen-gel - le.

S Laulakaa Her-ral-le uu-si lau-lu! Hal- le - lu-ja, hal- le - lu - ja!

Helluntai

Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 798.

E Henki auttaa mei-tä, heik-ko - ja. Hal- le - lu - ja, hal- le - lu - ja!

S Henki auttaa mei-tä, heik-ko - ja. Hal- le - lu - ja, hal- le - lu - ja!

E Te saatte voi-man, kun Pyhä Henki tu - lee tei - hin.

S Hal- le - lu-ja, hal- le - lu - ja!

E Kun-ni - a I - säl-le ja Po - jal - le ja Py - häl - le Hen-gel - le.

S Henki auttaa mei-tä, heik-ko - ja. Hal - le - lu - ja, hal - le - lu - ja!

Pyhän Kolminaisuuden päivä

Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 799.

E Pyhä, pyhä, py - hä on Her - ra Se - ba - ot!

Hal - le - lu - ja, hal - le - lu - ja!

S Pyhä, pyhä, py - hä on Her - ra Se - ba - ot!

Hal - le - lu - ja, hal - le - lu - ja!

E Tulkaa, kumartukaa maa - han,

polvistukaamme Herran, Luojam - me, e - teen.

S Hal - le - lu - ja, hal - le - lu - ja!

E Kun - ni - a I - säl - le ja Po - jal - le ja Py - häl - le Hen - gel - le.

S Pyhä, pyhä, py - hä on Her - ra Se - ba - ot!

Hal - le - lu - ja, hal - le - lu - ja!

Pyhäinpäivä

Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 800.

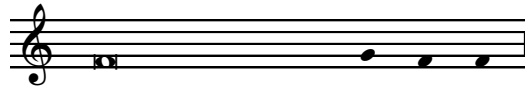
Päivän rukoushetket

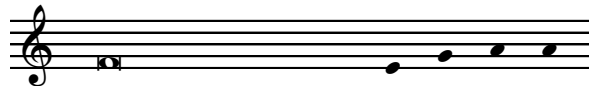
E Karitsan häiden aika on tul-lut. Hal- le - lu - ja, hal - le - lu - ja!

S Karitsan häiden aika on tul-lut. Hal- le - lu - ja, hal - le - lu - ja!

E He saavat nähdä hänen kas - von - sa,

heidän otsassaan on hä - nen ni - men - sä.

S Hal- le - lu - ja, hal - le - lu - ja!

E Kun - ni - a I - säl - le ja Po - jal - le ja Py - häl - le Hen - gel - le.

S Karitsan häiden aika on tul-lut. Hal- le - lu - ja, hal - le - lu - ja!

Kiitoslaulut

Sakariaan kiitoslaulu (Benedictus)

Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 801.

Sakariaan kiitoslaulua käytetään aamurukouksessa.

Antifoni

Mei-dän Ju - ma - lam - me ar - mah - taa mei - tä hy - vyy - des - sään:

Kor - keu - des - ta saa - puu luok - sem - me aa - mun - koit - to.

Kiitoslaulu

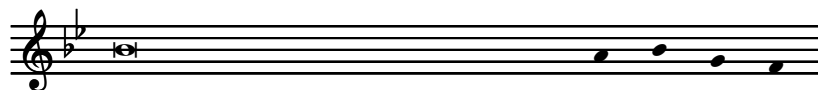
Y - lis - tetty (+) olkoon Herra, Israelin Ju - ma - la!

Armossaan hän on katsonut kansansa puoleen
ja valmistanut sille lu - nas - tuk - sen.

Vä - ke - vän pelastajan hän on nostanut meille
palvelijansa Daavidin su - vus - ta,

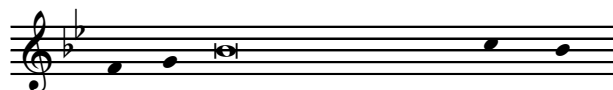
niin kuin hän ikiajoista asti on luvannut
pyhien profeetto - jen - sa suul - la.

Hän on pelastanut meidät vihollistemme val - las - ta,

kaikkien vihamies - tem - me kä - sis - tä.

Hän on nyt osoittanut laupeu - ten - sa,

Päivän rukoushetket

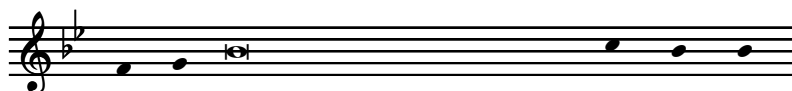
uskollisuutensa isi - äm - me koh-taan.

Hän on pitänyt mielessään pyhän liit - ton - sa,

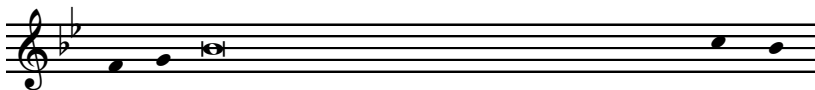
valan, jonka hän isällemme Abraha - mil - le van-noi.

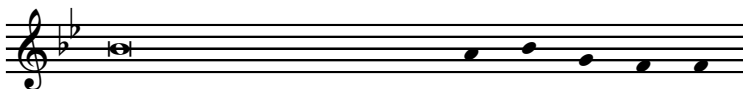
Näin me saamme pelotta palvella häntä
vihollisistamme va - pai - na,

pyhinä ja vanhurskaina hänen edessään
kaikkina elä - mäm - me päi - vi - nä.

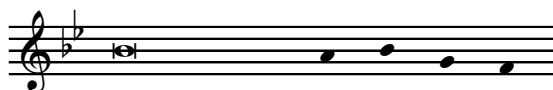
Ja si - nua, lapsi, kutsutaan Korkeimman profee - tak - si.

Sinä käyt Herran edellä ja rai - vaat tien hä - nel - le.

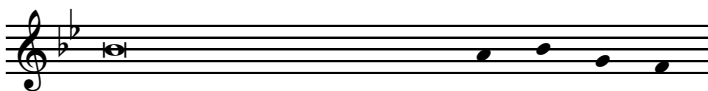
Si - nä johdat hänen kansansa tuntemaan pelas - tuk - sen,

syntien anteeksi - an - ta - mi - sen.

Näin mei - dän Jumalamme hyvydessään armahtaa mei - tä:

Korkeudesta saapuu luoksemme aa - mun koit - to.

Se lois - taa pimeydessä ja kuoleman varjossa elä - vil - le,

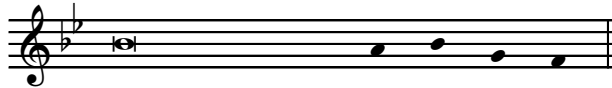
se ohjaa jalkamme rau - han tiel - le.

Kun - ni - a Isälle ja Po - jal - le ja Py - häl - le Hen - gel - le,

niin kuin oli alussa, nyt on ja ai - na,

iankaikkisesta iankaik - ki - seen. Aa - men.

Antifoni

Sinua, Jumala, me ylistämme (Te Deum)

Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 802.

Te Deum -hymniä voidaan käyttää etenkin juhla-aikoina aamurukouksessa Sakariaan kiitoslaulun sijasta.

Sinua, Jumala, me ylistämme,
sinua, Herra, me kunnioitamme.

Sinua, ikuista Isää, kumartaa koko maailma.

Sinulle kaikki enkelit,
sinulle taivaat ja kaikki vallat,
sinulle kerubit ja serafit laulavat lakkaamatta:

»Pyhä, pyhä, pyhä Jumala, Herra Sebaot.

Taivas ja maa on täynnä sinun kunniasi suuruutta.»

Sinua kiittävät alati pyhä apostolien kuoro,
kirkkaina loistavat profeetat
ja marttyyrien säteilevä joukko.

Sinua, kaikkivaltias Isä,
sinua, Isän ainoa Poika,
sinua, Pyhä Henki,
ylistää pyhä seurakuntasi kaikkialla maailmassa.

Sinä, Kristus, kirkkauden kuningas,
Isän ikuinen Poika,
et kaihtanut Neitsyen kohtua,
kun tulit vapahtamaan ihmisen.

Kukistettuasi kuoleman vallan
sinä avasit uskoville taivasten valtakunnan.

Sinä istut Jumalan oikealla puolella,
Isän kirkkaudessa.

Uskomme, että kerran tulet takaisin tuomarina.

Tule auttamaan palvelijoihiasi,
jotka lunastit kalliilla verelläsi.

Vie meidät pyhiesi joukkoon ikuisen kirkkauteesi.

Pelasta kansasi, Herra,
ja siunaa omiasi,

kaitse ja kanna heitä nyt ja aina.

Joka päivä me kiitämme sinua
ja ylistämme nimeäsi ikuisesti.

Varjele, Herra, meidät armossasi
tänä päivänä kaikelta synniltä.

Armahda meitä, Herra, armahda meitä.

Sinun laupeutesi olkoon yllämme,

kun me panemme toivomme sinuun.

Sinuun, Herra, me turvaamme.

Älä milloinkaan hylkää meitä.

Te Deum -hymnin sävelmä

Si - nu - a, Ju - ma - la, me y - lis - täm - me,

si - nu - a, Her - ra, me kun - ni - oi - tam - me.

Si - nu - a, i - kuis - ta I - sää,

ku - mar - taa ko - ko maa - il - ma.

Si - nul - le kaik - ki en - ke - lit,

si - nul - le tai - vaat ja kaik - ki val - lat,

si - nul - le ke - ru - bit ja se - ra - fit

lau - la - vat lak - kaa - mat - ta:

Päivän rukoushetket

"Py - hä, py - hä, py - hä

Ju - ma - la, Her - ra Se - ba - ot.

Tai - vas ja maa on täyn - nä

si - nun kun - ni - a - si suu - ruut - ta."

Si - nu - a kiit - tä - vät a - la - ti

py - hä a - pos - to - li - en kuo - ro,

kirk - kai - na lois - ta - vat pro - fee - tat

ja mart - tyy - ri - en sä - tei - le - vä jouk - ko.

Si - nu - a, kaik - ki - val - ti - as I - sä,

si - nu - a, I - sän ai - no - a Poi - ka,

si - nu - a, Py - hä Hen - ki,

y - lis - tää py - hä seu - ra - kun - ta - si kaik - ki - al - la maa - il - mas - sa.

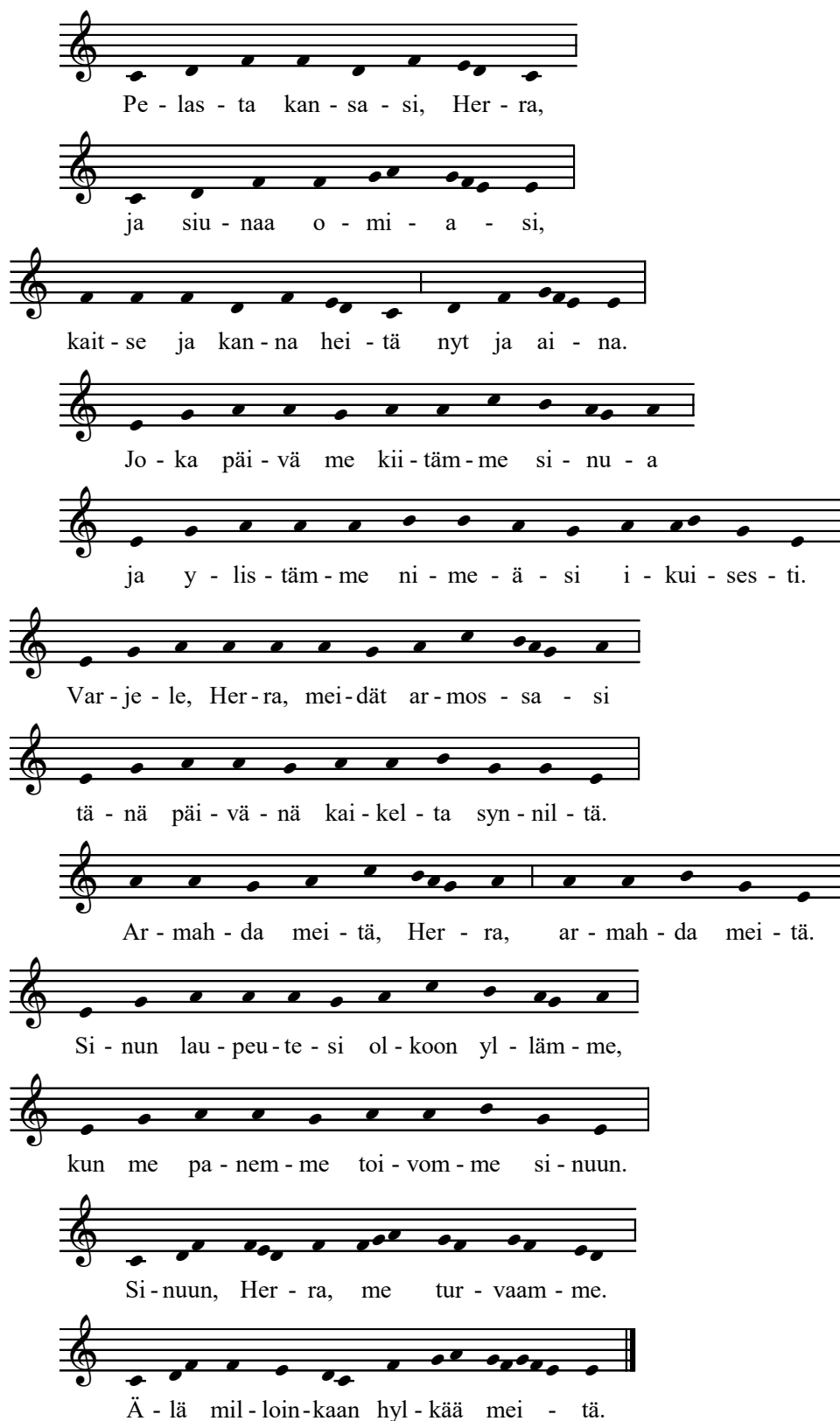
Si - nä, Kris - tus, kirk - kau - den ku - nin - gas,

Päivän rukoushetket

I - sän i - kui - nen Poi - ka,
et kaih - ta - nut Neit - sy - en koh - tu - a,
kun tu - lit va - pah - ta - maan ih - mi - sen.
Ku - kis - tet - tu - a - si kuo - le - man val - lan
si - nä a - va - sit us - ko - vil - le tai - vas - ten val - ta - kun - nan.
Si - nä is - tut Ju - ma - lan oi - ke - al - la puo - lel - la,
I - sän kirk - kau - des - sa.
Us - kom - me, et - tä ker - ran
tu - let ta - kai - sin tuo - ma - ri - na.
Tu - le aut - ta - maan pal - ve - li - joi - ta - si,
jot - ka lu - nas - tit kal - liil - la ve - rel - lä - si.
Vie mei - dät py - hi - e - si jouk - koon
i - kui - seen kirk - kau - tee - si.

Päivän rukoushetket

Pe - las - ta kan - sa - si, Her - ra,
ja siu - naa o - mi - a - si,
kait - se ja kan - na hei - tä nyt ja ai - na.
Jo - ka päi - vä me kii - täm - me si - nu - a
ja y - lis - täm - me ni - me - ä - si i - kui - ses - ti.
Var - je - le, Her - ra, mei - dät ar - mos - sa - si
tä - nä päi - vä - nä kai - kel - ta syn - nil - tä.
Ar - mah - da mei - tä, Her - ra, ar - mah - da mei - tä.
Si - nun lau - peu - te - si ol - koon yl - läm - me,
kun me pa - nem - me toi - vom - me si - nuun.
Si - nuun, Her - ra, me tur - vaam - me.
Ä - lä mil - loin - kaan hyl - kää mei - tä.

Marian kiitoslaulu (Magnificat)

Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 803.

Marian kiitoslaulua käytetään iltarukouksessa.

Antifoni

Kris-tus - ta, Va - pah - ta - jaam - me
 ja i - an - kaik - kis - ta Ju - ma - laa,
 Ma - ri - an poi - kaa, me y - lis - täm - me i - kui - ses - ti.

Kiitoslaulu

Mi - nun(+)sieluni ylistää Her - ran suu - ruut - ta,
 mi - nun henkeni riemuitsee Jumalasta, Vapahtajas - ta - ni,
 sillä hän on luonut katseensa vähäiseen pal - ve - li - jaan - sa.
 Täst - e - des kaikki sukupolvet ylistävät minua autu - aak - si,
 sillä Voimallinen on tehnyt minulle suu - ri - a te - ko - ja.
 Hä - nen nimensä on py - hä,
 polvesta polveen hän osoittaa laupeutensa
 niille, jotka hän - tä pel - kää - vät.
 Hä - nen kätensä on tehnyt mahtavia te - ko - ja,
 hän on lyönyt hajalle ne, joilla on ylpeät ajatukset sy - dä - mes - sään.

Päivän rukoushetket

Hän on syössyt vallanpitäjät istui - mil - taan
ja korot - ta - nut al - hai - set.
Näl - käi - set hän on ruokkinut runsain mää - rin,
mutta rikkaat hän on lähettänyt pois tyh - jin kä - sin.
Hän on pitänyt huolen Israelista, palveli - jas - taan,
hän on muis - ta - nut kan - saan - sa
ja o - soittanut laupeutensa Abrahamille
ja hänen jälkeläisilleen, ajasta ai - kaan,
niin kuin hän on isil - lem - me lu - van - nut.
Kun - ni - a Isälle ja Po - jal - le ja Py - häl - le Hen - gel - le,
niin - kuin oli alussa, nyt on ja ai - na,
iankaikkisesta ian - kaik - ki - seen. Aa - men.

Antifoni

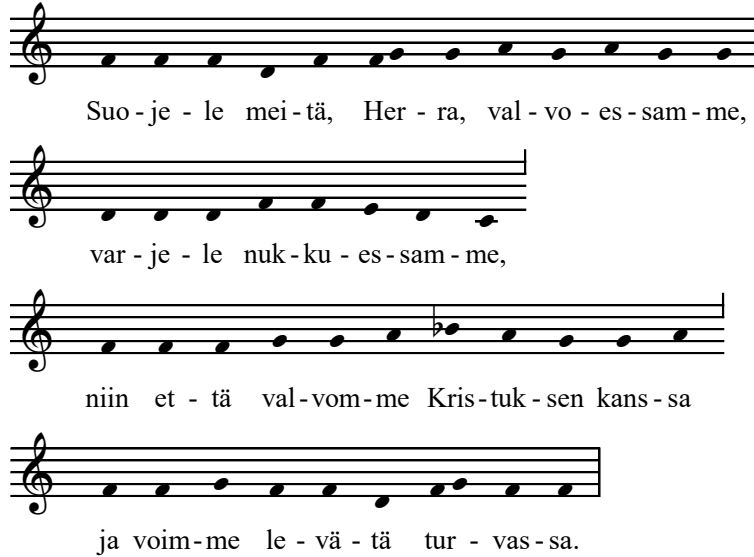

Simeonin kiitoslaulu (Nunc dimittis)

Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 804.

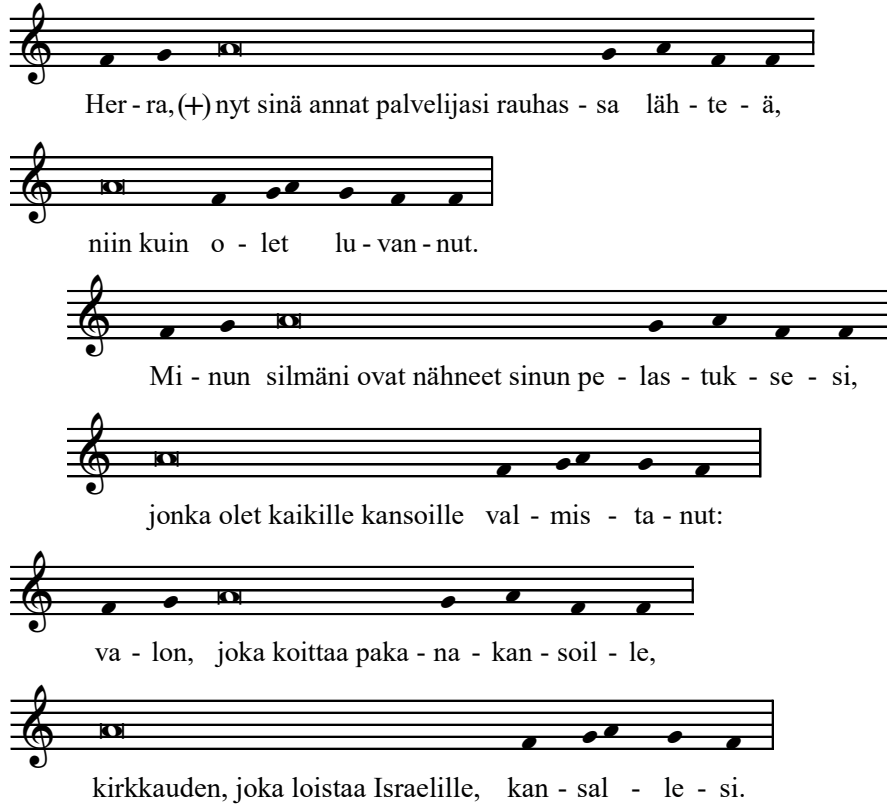
Simeonin kiitoslaulua käytetään kompletoriassa.

Antifoni

Suo - je - le mei - tä, Her - ra, val - vo - es - sam - me,
var - je - le nuk - ku - es - sam - me,
niin et - tä val - vom - me Kris - tuk - sen kans - sa
ja voim - me le - vä - tä tur - vas - sa.

Kiitoslaulu

Her - ra, (+) nyt sinä annat palvelijasi rauhas - sa läh - te - ä,
niin kuin o - let lu - van - nut.
Mi - nun silmäni ovat nähneet sinun pe - las - tuk - se - si,
jonka olet kaikille kansoille val - mis - ta - nut:
va - lon, joka koittaa paka - na - kan - soil - le,
kirkkauden, joka loistaa Israelille, kan - sal - le - si.

Esilaulajan sävelmä esirukoukseen

Sävelmää voidaan käyttää rukousjakson litaniatyypisessä esirukouksessa.

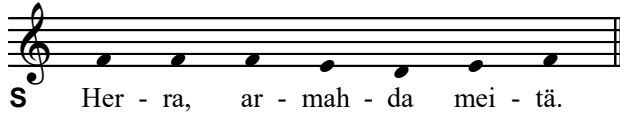
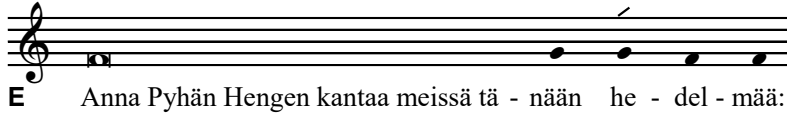
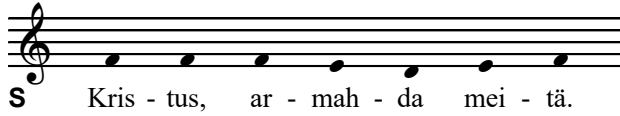
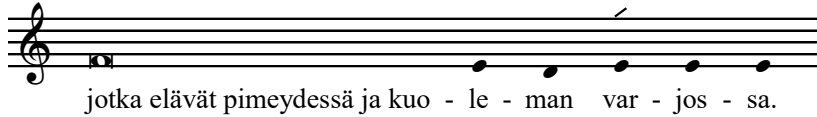
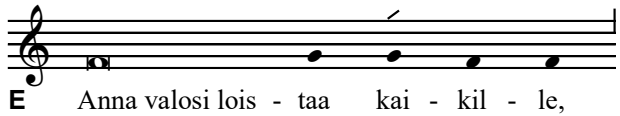
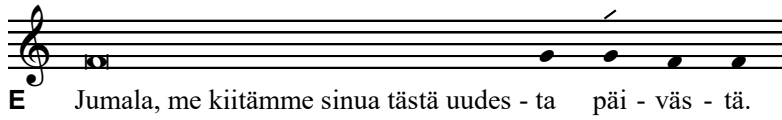
Jos rukouspyyntö on kaksiosainen, jätetään sulkeissa oleva sävelmän osa pois.

Tekstin sovittamisesta sävelmään on esimerkkinä aamurukouksen esirukous.

– esilaulajan sävelmä:

– esimerkki:

Päivän rukouksen sävelmä

Sävelmää voidaan käyttää rukousjaksoon kuuluvassa päivän rukouksessa.

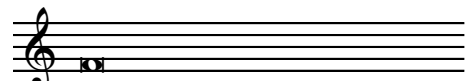
Ensimmäistä kadenssia käytetään rukouksen puhutteluosan lopussa, toista keskiosan päätteeksi ja kolmatta rukouksen lopussa. Päätöksessä (esim. Kuule meitä – –) käytetään jälleen ensimmäistä kadenssia.

Esimerkinä tekstin sovittamisesta sävelmään on maanantain aamurukous (s. 293).

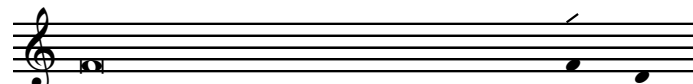
– rukouksen sävelmä:

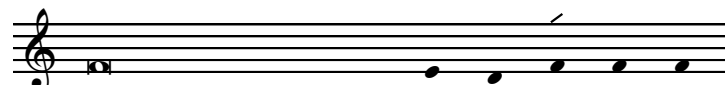
– esimerkki:

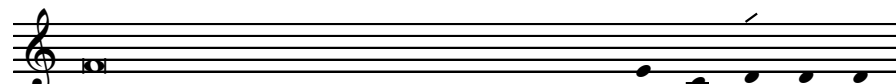
E Herra Jumala, taivaallinen Isä.

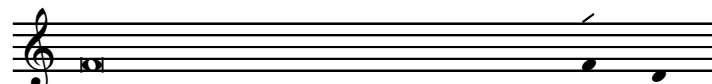
Sinä loit päivän valon hallitsemaan pime - yt - tä.

Auta meitä ottamaan vastaan hy - vät lah - ja - si,

jakamaan rakkauttasi keskenämme ja vaeltamaan va - lon lap - si - na.

Kuule meitä Poikasi Jeesuksen Kristuksen täh - den.

Isä meidän -rukouksen sävelmät

Isä meidän -rukouksen sävelmät on tarkoitettu ensisijaisesti rukoushetkiin, mutta niitä voidaan käyttää myös muissa jumalanpalveluksissa.

Sävelmä 1

Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 805a.

I - sä meidän, joka o - let tai - vais - sa.

Py - hi - tetty olkoon si - nun ni - me - si.

Tulkoon sinun val - ta - kun - ta - si.

Tapahtukoon si - nun tah - to - si,

myös maan pääl - lä niin kuin tai - vaas - sa.

An - na meille tänä päivänä meidän jokapäi - väi - nen lei - pä - me.

Ja an - na meille meidän syn - tim - me an - teek - si,

niin kuin mekin anteeksi annamme niille,
jotka ovat meitä vas - taan rik - ko - neet.

Äläkä saata mei - tä kiu - sauk - seen,

vaan pääs - tä mei - dät pa - has - ta.

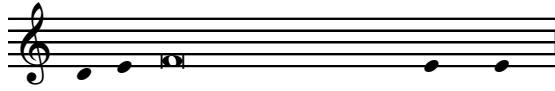
Päivän rukoushetket

Sillä sinun on valtakunta ja voima ja kunnia
iankaikki - ses - ti. Aa-men.

Sävelmä 2

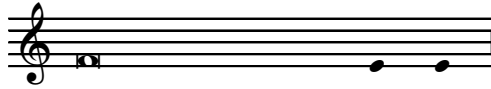
Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 805b.

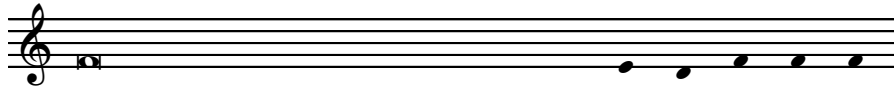
I - sä meidän, joka olet tai - vais - sa.

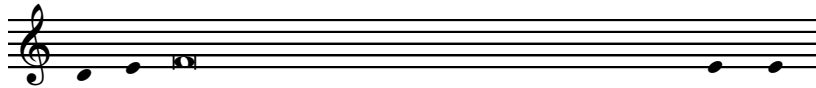
Pyhitetty olkoon si - nun ni - me - si.

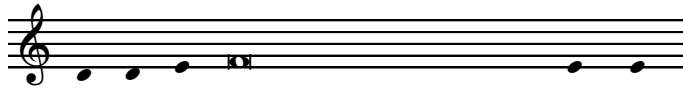
Tulkoon sinun valtakun - ta - si.

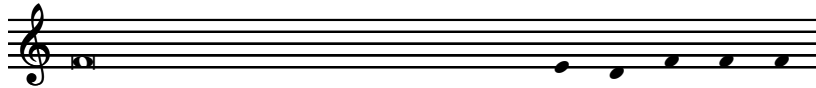
Tapahtukoon sinun tahtosi, myös maan päällä niin kuin tai - vaas - sa.

An - na meille tänä päivänä meidän jokapäiväinen lei - pä - me.

Ja an - na meille meidän syntimme an - teek - si,

niin kuin mekin anteeksi annamme niille,
jotka ovat meitä vas - taan rik - ko - neet.

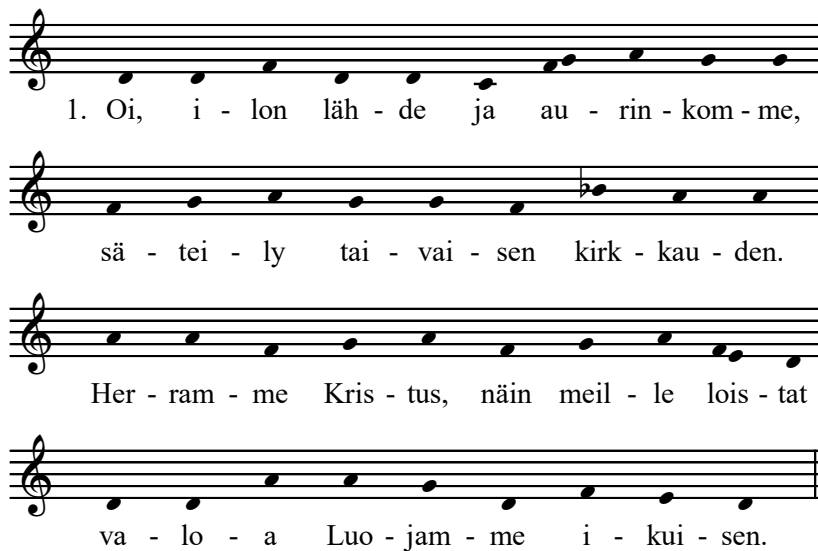
Ä - lä - kä saata meitä kiu - sauk - seen, vaan päästä meidät pa - has - ta.

Sillä sinun on valtakunta ja voima ja kunnia
iankaikki - ses - ti. Aa - men.

Valon hymni

Virsikirjan jumalanpalvelusliitteessä nro 755b.

1. Oi, i - lon läh - de ja au - rin - kom - me,
sä - tei - ly tai - vai - sen kirk - kau - den.
Her - ram - me Kris - tus, näin meil - le lois - tat
va - lo - a Luo - jam - me i - kui - sen.

2. Pois päivä laskee,
vaan iltaan syttyy
kirkkaus päivääkin kirkkaampi.
Me kumarramme
maan, taivaan Luojaa,
Poikaa ja Henkeä iäti.
3. Jumalan Poika,
myös luomakunta
sinua kaikkineen ylistää.
Toivoon sen suljet,
se kiittää siitä
valossa kantaen elämää.

Luettelo tekstien ja sävelmien tekijöistä

Lyhenteet:

t teksti

s sävelmä

Tekstit ja laulut

	Jumalan- palvelusten kirja	Virsikirjan jumalan- palvelus- liite
Armahda meitä, Herra Jumalamme t: Niilo Rauhala 1997	xx	721
Armahda minua, Jumala	xx	796
Armollinen Jumala	xx	705
Halleluja s: Juhani Haapasalo 1997	xx	780
Hanki minulle oikeutta s: Juhani Haapasalo 1997	xx	776
Henki auttaa meitä, heikkoja	xx	798
Herra, anna meille apusi	xx	794
Herra, joka näet kaiken	xx	709
Herra, maailmamme on täynnä	xx	711
Herra, meidän Jumalamme	xx	708
Herra, minä tunnustan	xx	707
Herra on ikuinen valosi s: Juhani Haapasalo 1997	xx	788
Herra. Sinä olet valo	xx	712
Herra, älä ole kaukana	xx	795
Herrani suuruutta nyt ylistän t: Niilo Rauhala 1995 s: A. M. Smith 1941	xx	753
Hoosianna! Siunattu olkoon hän s: Juhani Haapasalo 1997	xx	777
Hyvä on Herra s: Juhani Haapasalo 1997	xx	762
Hyvä on Herraa kiittää s: Tuomo Nikkola 1997	xx	761
Iloitkaa aina Herrassa s: Tuomo Nikkola 1997	xx	766
Iloitse, tytär Siion s: Tuomo Nikkola 1997	xx	765
Isä, Kaikkivaltias t: Niilo Rauhala 1999 s: Armas Maasalo 1937	xx	729
Isä, Luojamme taivaassa t: Anna-Mari Kaskinen 1997	xx	722

Iäti muistettavia ovat ihmeet	xx	778
s: Juhani Haapasalo 1997		
Jeesus, kutsut minutkin	xx	743
t: Anna-Mari Kaskinen 1995		
s: Taneli Kuusisto 1954		
Jeesus, meidän perheestä	xx	748
t: Anna-Mari Kaskinen 1995		
s: Taneli Kuusisto 1954		
Jeesus, meidän veljemme	xx	720
t: Lauha Peltola 1982		
s: Harald Andersén 1982		
Jumala on turvamme	xx	784
s: Tuomo Nikkola 1999		
Jumalan Karitsa, pelasta	xx	739
t: Niilo Rauhala 1997		
Jumalan Karitsa, syntien kantaja	xx	740
t: Anna-Mari Kaskinen 1997		
Jumalan on kunnia korkeuksissa	xx	723
t: Niilo Rauhala 1997		
Jumalan sädehtivä kirkkaus	xx	769
s: Tuomo Nikkola 1997		
Jumalani, Jumalani, miksi	xx	779
s: Juhani Haapasalo 1997		
Kaikkivaltias Jumala, rakas	xx	710
Karitsan häiden aika on tullut		800
Kasteen armon, lahjan taivahasta	xx	749
t: Pertti Luumi 1995, muokk. Niilo Rauhala 1997		
Katso, pimeys peittää maan	xx	767
s: Tuomo Nikkola 1997		
Keskellämme ihmeellinen	xx	746
t: Anna-Mari Kaskinen 1995		
s: Egil Hovland 1974		
Kiittäkää Herraa, kertokaa	xx	771
s: Tuomo Nikkola 1997		
Kristus, Jumalan Karitsa	xx	741
t: Kaija Pispala 1997		
Kuinka ihanat	xx	764
s: Juhani Haapasalo 1997		
Kun päivä painuu levolle	xx	754
t: Te lucis ante terminum, suom. Anna-Maija Raittila 1996		
s: Keskiajalta, Saksassa 1568		
Kun sinä lähetät henkesi	xx	782
s: Juhani Haapasalo 1997		
Kunnia sinulle olkoon	xx	724
t: Anna-Mari Kaskinen 1997		
Käänny puoleeni, Herra	xx	774
s: Juhani Haapasalo 1997		
Laulakaa Herralle uusi laulu	xx	781
s: Juhani Haapasalo 1997		

Luettelo tekstien ja sävelmien tekijöistä

Laulakaa Herralle uusi laulu (lyhyt vastauslaulu)	xx	797
Laupias Jumala, rakas taivaallinen Isä	xx	702
Laupias Jumala, rakas taivaallinen Isä, joka	xx	703
Litania	xx	719
Maan ääriin saakka	xx	785
s: Osmo Tolonen 1999		
Marian kiitoslaulu (Magnificat)	xx	803
Me tunnustamme kaiken Luojan	xx	731
t: Niilo Rauhala 1998		
s: Saksassa 1690		
Me ylistämme Jumalaa	xx	727
t: Niilo Rauhala 1996		
s: Toisinto Pohjois-Savosta		
Me ylistämme sinua, Isä Jumala	xx	730
t: Anna-Mari Kaskinen 1997		
Minä laulan kiitosta	xx	763
s: Tuomo Nikkola 1997		
Minä riemuitsen Herrasta	xx	792
Moitteet (Improperia)	xx	
s: Osmo Vatanen 1988		
Nouse auttamaan meitä	xx	772
s: Juhani Haapasalo 1997		
Oi ilon lähde ja aurinkomme	xx	755a
t: Phos hilaron, suom. Niilo Rauhala 1997		
s: T. I. Haapalainen 1976		
Oi, ilon lähde ja aurinkomme	xx	755b
t: Phos hilaron, suom. Niilo Rauhala 1997		
s: Tuomo Nikkola 1997		
Oi pyhä Kolmiyhteinen	xx	752
t: O lux beata, suom. Anna-Maija Raittila 1996		
s: Keskiajalta, Saksassa 1568		
Oi saavu jo, Immanuel	xx	756
t: Oi-antifonit, suom. Niilo Rauhala 1995		
s: Saksassa 1539		
Oi sinä kaikkein armollisin	xx	706
Oi suuri Jumalamme	xx	737
t: Anna-Mari Kaskinen 1997		
Ole minulle kallio	xx	773
s: Juhani Haapasalo 1997		
Olkoon rukoukseni edessäsi	xx	790
s: Juhani Haapasalo 1997		
Olkoon rukoukseni edessäsi	xx	
s: Tuomo Nikkola 1997		
On jouluyö ensimmäinen	xx	744
t: Anna-Mari Kaskinen 1995		
s: Egil Hovland 1974		
Onnellisia ne	xx	775
s: Juhani Haapasalo 1999		
Palvelkaa Herraa iloiten	xx	760
s: Harald Andersén 1982		

Luettelo tekstien ja sävelmien tekijöistä

Pyhä ja puhdas Vapahtaja t: Anna-Mari Kaskinen 1987	xx	742
Pyhä Jumala -rukous (Trishagion)	xx	718
Pyhä Jumala, pyhä Väkevä s: Osmo Vatanen 1988	xx	758
Pyhä olet, Jumalamme t: Anna-Mari Kaskinen 1997	xx	736
Pyhä risti kärsimyksen t: Crux fidelis- ja Pange lingua gloriosi -hymnien pohjalta suom. Niilo Rauhala 1997	xx	757
Pyhä, pyhä, pyhä Herra Sebaot t: Kaija Pispala 1997	xx	738
Pyhä, pyhä, pyhä on Herra Sebaot	xx	799
Pyhä, pyhä, pyhä! kaikuu kaikki maa t: Niilo Rauhala 1997	xx	735
Pääsiäiseen herätä saan t: Anna-Mari Kaskinen 1995 s: Egil Hovland 1974	xx	745
Rakas taivaallinen Isä	xx	715
Riemuitkaa, taivaat	xx	791
Sakariaan kiitoslaulu (Benedictus)	xx	801
Sana tuli lihaksi (lyhyt vastauslaulu)	xx	793
Sana tuli lihaksi s: Tuomo Nikkola 1997	xx	768
Simeonin kiitoslaulu (Nunc dimittis)	xx	804
Sinua me kiitämme t: Samppa Asunta 1993 s: Kaj-Erik Gustafsson 1997	xx	726
Sinua, Jumala, me ylistämme (Te Deum)	xx	802
Sinulle kiitos, kunnia t: Niilo Rauhala 1999 s: Toisinto Raumalta	xx	728
Sinä olet tullut avukseni s: Osmo Tolonen 1999	xx	787
Soi Jumalalle, Korkeimmalle t: Kaija Pispala 1997	xx	725
Soikoon kiitos Jumalalle t: Niilo Rauhala 1997 s: Johann Schop 1642	xx	751
Suuri on Herra s: Osmo Tolonen 1999	xx	789
Sydämeni riemuitsee Herrasta s: Osmo Tolonen 1999	xx	786
Syvydestä minä huudan sinua, Herra	xx	701
Taivaallinen Isä	xx	704
Taivaallinen Isä. Sinä loit	xx	713
Taivaallinen Isämme	xx	714
Tulkaa, kumartukaamme maahan s: Tuomo Nikkola 1997	xx	770
Tunnustan edessäsi, pyhä Jumala	xx	700

Tuo lehvää öljypuiden t: Ramus virens olivarum, suom. Teivas Oksala 1967. Niilo Rauhala 1998. s: Piae Cantiones 1582/1911	xx	759
Uskon Isään Jumalaan, kaiken hyvän t: Jukka Lehtinen 1997 s: Böömissä 1541	xx	733
Uskon Isään Jumalaan, Luojaan taivaan t: Anna-Mari Kaskinen 1984	xx	734
Uskon Isään kaikkivoipaan t: Samppa Asunta 1997, muokk. Niilo Rauhala 1997 s: Toisinto Pohjois-Savosta	xx	732
Ylistetty olkoon Herra, Israelin Jumala t: Anna-Mari Kaskinen 1995 s: Felix Mendelssohn 1843	xx	750
Ylistetty olkoon Pyhä Kolminaisuus s: Tuomo Nikkola 1997	xx	783
Ylistä Herraa, minun sieluni	xx	717
Ympärillä ihmisien t: Anna-Mari Kaskinen 1995 s: Egil Hovland 1974	xx	747

Messusävelmistö

Ne sävelmät, joita ei ole mainittu erikseen, ovat käsikirjakomitean tai käsikirjavalioikunnan luomia tai muokkaamia.

Ensimmäinen sävelmäsarja

- Kyrie-litania (Tuomo Nikkola)
- Laudamus (Tuomo Nikkola)
- Me julistamme (Tuomo Nikkola)
- Jumalan Karitsa (Juhani Haapasalo)

Toinen sävelmäsarja

- Kyrie-litania (Tuomo Nikkola)
- Herra, armahda, 1. vaihtoehto (Tuomo Nikkola)
- Herra, armahda, 2. vaihtoehto (Kaj-Erik Gustafsson)
- Pyhä (Tuomo Nikkola)
- Jumalan Karitsa (Tuomo Nikkola)

Kolmas sävelmäsarja

- Herra, armahda (Kaj-Erik Gustafsson)
- Kunnia (Kaj-Erik Gustafsson)
- Laudamus-virsi (Kaj-Erik Gustafsson)
- Pyhä (Kaj-Erik Gustafsson)
- Jumalan Karitsa (Kaj-Erik Gustafsson)

Neljäs sävelmäsarja

- Kyrie-litania (Tuomo Nikkola)

Perhemessun kaavan Kyrie-litania (Kaija Eerola)
Herra, armahda, 1. vaihtoehto (Harald Andersén)
Kunnia, 1. vaihtoehto (Harald Andersén)
Pyhä, 1. vaihtoehto (Harald Andersén)
Jumalan Karitsa, 1. vaihtoehto (Harald Andersén)

Messusävelmistön liite

Anglikaanisen tyylin mukaisia psalmisävelmiä

sävelmä 1 (Philip Hayes)
sävelmä 2 (Frederick Arthur Gore Ouseley)
sävelmä 3 (Edward Elgar)
sävelmä 4 (Edwin George Monk)
sävelmä 5 (Matthew Camidge)

Muita psalmisävelmiä

sävelmä 1 (Juhani Haapasalo)
sävelmä 2 (Juhani Haapasalo)
sävelmä 3 (Tuomo Nikkola)
sävelmä 4 (Juhani Haapasalo)
sävelmä 5 (Tuomo Nikkola)
sävelmä 6 (Tuomo Nikkola)
sävelmä 7 (Tuomo Nikkola)
sävelmä 8 (Juhani Haapasalo)
sävelmä 9 (Juhani Haapasalo)
sävelmä 10 (Tuomo Nikkola)
sävelmä 11 (Anders Ekenberg)
sävelmä 12 (Anders Ekenberg)
sävelmä 13 (Egil Hovland)

Esilaulajan sävelmät kertosaakeiseen kiitosvirteen (Laudamus)

1. ja 2. sävelmäsarja (Tuomo Nikkola)

Hallelujalaulut

2. sävelmäsarja (Tuomo Nikkola)
3. sävelmäsarja (Kaj-Erik Gustafsson)
4. sävelmäsarja, 1. vaihtoehto (Harald Andersén)
4. sävelmäsarja, 2. vaihtoehto (Tuomo Nikkola)

Herran siunaus

sävelmäsarjat 1-3, 2. vaihtoehto (Tuomo Nikkola)

Kaikki Herran palvelijat (Harald Andersén)